

BOEM@

REVISTĂ DE LITERATURĂ ȘI ARTĂ - ISSN: 2066-0154

Octombrie, Noiembrie, Decembrie 2018 (Anul X) Nr. 116,117,118





COLEGIUL DE REDACȚIE

Director: Petre Rău
Redactor-șef online: Mihail Gălățanu
Redactor șef: Cristian Biru
Redactori: Constantin Oancă, Paul Sân-Petru, Dionisie Duma, A. G. Secară, Denisa Lepădatu, Tănase Dănăilă, Victor Marola, Cristina Roșu

Grafică: Elena-Liliana Fluture
Tehnoredactare: Daniela Cașu

Colaboratori: Maria Timuc (București), Tănase Carașca (Tulcea), Luca Cipolla (Italia), George Filip (Canada), Petru Jipa (Germania), Lidia Grosu (R. Moldova), Melania Cuc (Bistrița)



Revista BOEM@ poate fi citită și pe site-ul www.boema.inforapart.ro
actualizat permanent de: InfoRapArt
Email: boema@inforapart.ro,
Telefon: **0726 337376, 0336 800313**
ADRESA: Str. Regimentul 11 Siret, Nr. 17, Bloc C20, Ap. 42, parter, Galați - 800331

Abonamente: boema@inforapart.ro,
tel: +40 (0)726 337376

- o Materialele trimise la redacție trebuie să fie în format electronic (Word, RTF, PDF etc.) și să conțină diacritice.
- o Din respect pentru cititorii noștri, revista nu publică decât în mod excepțional articole apărute anterior în alte publicații (inclusiv pe internet).
- o În numele libertății absolute de exprimare, autorii răspund în mod direct de conținutul materialelor publicate.



Literatură
și
Artă



DIN CUPRINS

Poezie: Lidia Grosu (R.Moldova) (p.9), Mihail Gălățanu (p.10), Noni-Emil Iordache (p.13), Mónika Tóth (p.15), Maria Filipoiu (p.19), Tamara Gumovschi (R.Moldova) (p.25), Corina Musteață (R.Moldova) (p.25), Constantin Bejenaru-Beco (p.33), Ana Ardeleanu (p.38), Ioan Fărcășanu (p.39), Mihaela Farcaș (p.40), Ștefan Radu Mușat (p.41), Camelia Florescu (p.46), Veronica Bumbu (R.Moldova) (p.46), Ignatie Grecu (p.47), Marian Hotca (p.48), Mihaela Oancea (p.50), Vasile Dan Marchiș (p.51), Dorian Marcoci (p.54), Teodor Sandu (p.57), Mariana Petcu (R.Moldova) (p.61), Rodica Budeanu (R.Moldova) (p.61), Mircea Marcel Petcu (p.70), Nucu Morar (p.72), Alexandru Drăgoi (p.74), Deea State (p.75), Claudia Bota (p.77), Radu Branda (p.80), Lucica Dragoș (p.83), Valentin Lazăr (p.85), Cornel Costea (p.86), George Filip (p.91), Nicolae Vălăreanu Sârbu (p.92), Maria Filipoiu (p.93), Doina Guriță (p.94), Dumitru Cosma (p.97), Roxana Coțagă (R.Moldova) (p.100), Cătălin Țurcanu (R. Moldova) (p.100), Vera Verbina (R.Moldova) (p.100), Victor H. Baumann (p.102), Andreea Violeta Bobe (p.104), Angela Melania Cristea (p.105), Adrian Racaru (p.108), Aurela Scarlat (p.109), Denisa Ciacian (p.113)

Proză: Florin Meșca: Anu' ăsta nu s-a făcut vinul... (p.5), Aurel Brumă: Piticuța și scutierii (p.14), Viorel Darie: Chip misterios (p.18), Tănase Carașca: Mămarea (p.20), Petre Rotaru-Colți: Povestiri de seară / Dorobanțul (p.30) / Tarapangioaia (p.31), Ion Gheorghită: Cocoșul (p.34) / În lungile zile de vară... (p.96), Angela Burtea: Să fim aproape, chiar dacă suntem departe (p.42) / Revelionul (p.103), Elena Netcu: Jurnal de veteran (p.62), Angela Dumbravă: Peste sătucul liniștit a venit un zvon (p.63), Aurica Istrate: Aripă de împrumut (p.81), Violeta Mândru: Călătorie la Pamukkale (p.106)

Cronică de carte: Hugo Mărăcineanu: Autopsia Necropsiei lirice (p.7), Dumitru Anghel: Sonetul, prioritate stilistică (p.12) / Gânduri în derivă de Valeriu Ion Găgiulescu (p.52), Daniel Marian: Unu plus una, înșelătoare ecuație spre parabolă (p.16), Daniel Luca: Epistole poetice (p.17), Cristian Gabriel Moraru: Scriitori despre poezia vieții și viața poeziei (p.17), Constantin Marin: Radu Botiș în revista "Albanezul", nr. 1, 2018 (p.43), Iuliu Marius Morariu: O nouă traducere românească a lui Virgil Gheorghiu (p.55), Constantin Stancu: Omul simplu face parte din decor (p.73), Mioara Bahna: Volumul de poezie "Fluturi de trup" de Nicolae Vălăreanu Sârbu (p.84), Constantin Mănuț: Rondelurile Olușei Luncașu Trifan (p.87), Camelia Ardelean: Gligor Hașa - Un patriot cu flori în suflet (p.89)

Note de lectură: Ionel Necula: Dan Viță (p.26), Lucia Pătrașcu: Brăila - orașul amintirilor (Nea Costică) de Ion C. Gociu (p.28) / Dincolo de tăcere / Dell'altra parte del silenzio (p.64) / Ion Trancău - Scriitori gorjeni contemporani - Ion C. Gociu (p.95), Mihai Vintilă: Stan Brebenel - Deștepti în țara proștilor (p.32) / Ochiul Pisicii de Andrada-Cosmina Posedaru (p.68), Virgil Andronescu: Iubirea între cald și rece (p.49), Aldyn Alexander: „Noșii de cocaină” și Reorganizare socială (p.65), Mihaela Rașcu: Parfumul meditațiilor în ecouri de mandolină (p.101)

Eseu: Maria Mădălina Bălu: Modalități discursive în opera lui Marin Preda (p.3), Varga Istvan Attila: Insecuritatea, trăire ce-l aduce pe artist mai aproape de creație? (p.11) / Valoarea insecurității în procesul psiho-creaționist (p.71), Cristian Biru: Desene de nebuni (p.78), Constantin Oancă: Gânduri despre Eminescu (p.22), Elisabeta Drăghici: De la divertisment la cultură... sau invers (p.23), Ion Sterpu: Să refacem istoria de acolo de unde s-a distrus / Întâlniri miraculoase (p.29), Maria Filipoiu: Unirea culturală - Scriitorii pașoptiști (p.58), Alexandru Cocetov (R.Moldova): "Luceafărul" de Eminescu și "Demonul" de Lermontov (p.75) / Augustin: Începutul și sfârșitul (p.110)

Istorie: Nicolae Rădulescu - Epopeea "Cuibului de vultur" de la Enisala (p.98)

Anunț: Redacția: Concurșul de epigrame "Romeo și Julieta la Mizil" (p.27)

Umor: Aurica Istrate - Versuri (p.82)

Cărți: Redacția: Cărți sosite la redacție (p.114)

Grafică:

Coperta I: Vladimir Kush - Birth of love

Coperta IV: Adam Martinakis - Tutt'Art@

Interior: desene de Elena-Liliana Fluture, Andreea Boldeanu

Maria Mădălina BĂLU

MODALITĂȚI DISCURSIVE ÎN OPERA LUI MARIN PEDA

Discursul social contemporan cu privire la conținutul specific ruralității și la rolul său în societate tinde să fie dominat de o revalorizare a modului de viață rural, întrucât civilizația urbană consideră lumea rurală ca aparținând autenticului, întoarcerii la origini, la tradiții, la natură. Dezbaterele atitudinale și comportamentale sociale referitoare la valențele spațiului rural impun o mentalitate și o concepție valorizatoare, reaşezând țărănul și spațiul său într-un cadru atemporal.

Marin Preda abordează dintr-o perspectivă inedită în literatura română problema pământului. Antiteza acțiunează și la acest nivel. Umanitatea imaginată de Liviu Rebreanu în *Ion* și *Răscoala* este dominată de pasiunea pentru pământ. Pământul constituie un element esențial și în relațiile dintre oamenii universului moromețian, un substantive-temă al narațiunii, dar și-a pierdut forța mistuitoare din romanele lui Liviu Rebreanu. Satul moromețian este un sat de țărani împrăștiți prin reforma agrară de după primul mare război. Excepțiile sunt puține.

Elementele care compun universul rustic al lui Preda indică intenția evidentă a cuprinderii unei istorii a țărănimii din Câmpia Dunării, la confluența a două orânduiri. Expozițiunea o făceau schițele și nuvelele debutului, cu personaje explozive, uneori în stări primare de exaltare. În momente de consumare bruscă a energiei, în descărcări pasional-erotice sau simplu desperate (*Întâlnirea din pământuri*, *La câmp*, *Calul, dimineața*), alteori în soliloquii autoanalitice în care latura socială ocupă un rol primordial (*În ceată*, *O adunare liniștită*).

Moromeții rămâne punctul culminant în arhitectura acestui univers, sub raport artistic și sub raportul viziunii asupra întregii categorii sociale abordate.

Tradiția romanului nostru țărănesc statornicise o atmosferă sumbră a acestei lumi, o tonalitate tragică generală, începută la 1848 și continuată de Slavici, Sadoveanu, Rebreanu și Zaharia Stancu.

Continuitatea în care se înscrie momentul *Moromeților* față de această linie epică, pornește de la una din tipologiile folclorice esențiale pentru universul țărănesc, aceea a unui Păcală tragic, înrudit prin aceasta și cu Creangă, pentru că Ilie Moromete nu va fi un triumfător în plan social, cum este cunoscutul erou popular, victoria lui e în planul moral al apărării trudnice și a păstrării demnității lui umane și a formulei sale economice. El este un singuratic în aventura conștiinței lui și e subminat de însuși caracterul și proporțiile acesteia. Va încerca fără voluptate și fără succes, ci silit de împrejurări, să utilizeze cu profit sistemul de relații bazat pe concurență, combinații financiare și pervertire, privite însă cu un dispreț funciar. De aici și anacronismul posturii lui, de un tradiționalism adaptat fără convingere la cerințele moderne ale veacului, și ca atare, un comic de substanță care dublează prin contrast tragismul personajului.

Universul inițial, alcătuit din eroii săi specifici, aparținând lumii satului, din viziunea lor țărănească asupra existenței în general, asupra marilor probleme umane și sociale, n-a rămas în măsură anunțată unitar.

După moștra de viață a micului univers, familia Moromeților, scriitorul se îndreaptă spre viața comunității rurale. În temeiul aceluiași procedeu se decupează din viața satului o singură felie - duminica. Predilecția pentru analiză a prozatorului, felul său de a defolia întâmplările pentru a le putea examina mai atent fac ca această zi să fie de o bogăție excepțională. Ea ocupă, de altfel, o bună parte a romanului. Faptele sunt banale, dar Marin Preda are darul de a face monotonia captivantă. Ca și eroul său, el vede acolo unde ceilalți nu văd și spiritul său de observație și analiză ne procură pagini magistrale.

Pământul rămâne modalitatea hotărâtoare de existență și posesiunea lui este decisivă. Pământul semnifică abundența material, pe care se clădește prestigiul social. În jurul pământului se rotesc gândurile oamenilor. Posibilitatea unei eventuale înstrăinări determină reacții imprevizibile, de la expresia rece care se așterne pe chipul surorilor lui Birică, până la glasul nemilos, plin de inexprimabilă ură, al Anghelinei Boțoghină. Pe felurite modalități, substantivul este repetat și în familia Moromete și el este cauza dezbinării dintre soți.

Cu toate acestea, o detașare definitivă de vraja obsesivă a pământului acționează permanent. Din planurile de viitor ale lui Achim, Nilă și Paraschiv, pământul este exclus. Mai presus de pământ, Boțoghină pune propria lui viață măcinată de ftizie, iar Niculae așază studiul. Renunțarea la pământ pentru un motiv concret sau o pasiune de natură intelectuală reprezintă noutatea esențială adusă de Marin Preda în literatura română contemporană.

Însă nu acestea au fost aspectele cele mai importante ale operei lui Marin Preda, ci idea generală, subsidiar exprimată, pe care este construit romanul: proprietatea asupra pământului este lipsită de perspectivă istorică. Instabilă, permanent supusă fluctuațiilor mediului, mica proprietate nu poate asigura țărănimii o viață prosperă. Elocventă rămâne gospodăria lui Ilie Moromete: "Ce bine mi-ar fi, gândește Țugurlan, să știu acum că la deal îmi crește porumbul pe șapte pogoane, iar pe alte șapte pogoane plesnește bobul de grâu în spic. Aș sta și eu iarna după sobă, ca domnul Moromete" (Preda: 1995:4). Însă fraza lui Țugurlan reliefează un involuntar tragism, prin contrastul dintre ceea ce este crezut și ceea ce este în realitate. Cu 14 pogoane de pământ, Moromete nu izbutește să ofere familiei sale un rudiment de prosperitate.

Scenele din viața satului, care au constituit prima etapă în formația literară a lui Marin Preda, au mărturisit din capul locului, prin expresivitatea lor plastică, concretă până la nuanțele intime, sursa lor autobiografică.

La începutul cărții este evocată viața moromeților într-o după amiază de vară. "Totul sugerează înfățișarea calmă a existenței aflată sub semnul unei scurgeri indiferente a timpului: În Câmpia Dunării, cu câțiva ani înaintea celui de-al doilea război mondial, se pare că timpul avea cu oamenii

(continuare în pag. 4)

nesfârșită răbdare; viața se scurgea aici fără conflicte mari”. (Preda: 1995:2).

Acțiunea romanului se petrece în satul Siliștea-Gumești din Câmpia Dunării, aproape de București. Moromeții este văzut ca un roman al unei familii din lumea țărănească. În primul plan sesizăm narațiunea familiei țăranului Moromete, o familie destul de numeroasă cu copii proveniți și din alte căsătorii. Familia Moromete fiind compusă din: Ilie Moromete – tatăl (cu zece ani mai mare decât nevasta), venit din căsătoria anterioară cu cei trei băieți (Paraschiv, Nilă și Achim), iar Catrina și fata ei (Maria, din prima căsătorie); unde s-au adăugat și copiii din căsătoria ei cu Moromete (Tita, Ilinca și Niculae).

Văzut ca roman al unei familii (relief simbolic al familiei, element esențial al toposului lumii țărănești), sesizăm în prim-planul narațiunii familia țăranului Ilie Moromete, numeroasă, alcătuită din copii proveniți și din alte căsătorii. Este o familie „hibridă”, generatoare de conflicte în sânul ei, prin ignorarea realităților sufletești individuale. Putem spune că figura centrală a acestui roman este însuși Moromete, de cel care depinde și existența familiei. Ilie Moromete este țăranul seducător pe care soția și copiii îl ascultă cu încântare. Niculae este fermecat de felul în care vorbește tatăl său. Moromete se bucură de un prestigiu real în sat. Inteligența, ironia, umorul știința de a povesti fac din acest țăran, un țăran filosof .

În *Convorbiri cu Marin Preda*, alcătuită de Florin Mugur în 1973, scriitorul mărturisește că de când era copil, își dorea să se desprindă de lumea satului. Voia să aibă alt destin decât cel țăranesc: “Soarta care îmi era rezervată ca țăran nu numai că nu mi-a plăcut, dar m-a neliniștit încă din copilărie. Nu împlineam zece ani, când doream din tot sufletul să nu mai fiu țăran.” (Mugur : 1973 :32). Dar asta nu înseamnă că scriitorul nu ar fi purtat această lume rurală ce este concentrată în universul moromețian.

În creația literară, prin romanul Moromeții, Marin Preda marchează faptul că țăranul nu trebuie să fie o materie inaptă, un om care doar muncește pământul și că trebuie să învețe să devină un intelectual pentru a putea să își schimbe destinul care îi este dat de la naștere. Putem spune că satul lui Moromete nu este ca cel al lui Rebreanu, satul lui Moromete fiind unul mai liniștit în ciuda conflictelor din centrul familiei.

Cadrul prozei lui Marin Preda este cadrul rustic, căruia aparțin *Desfășurarea*, *Îndrăzneala* și *Moromeții*. Evenimentele au loc în același sat, Siliștea-Gumești, faptele din *Desfășurarea* având loc în învecinatele Udupu. Aspecte din viața satului tradițional sunt constituite într-o monografie a satului românesc, modelele mitice fiind prezentate în primul volum, dar și în cel de-al doilea volum : “Călușarii joacă în bătătura casei lui Bălosu; călușul ținea trei zile de Rusalii, toți aveau clopoței la picioare, la ciomege și la fes, betelii și caftane roșii; aldămașul pe care-l bea Moromete cu vecinul său, Bălosu, după vânzarea salcâmului, parastasul, spălatul picioarelor de Rusalii, secerișul cu regulile lui, cina tradițională, cu masa joasă, rotundă, cu scăunele cât palma; corvoada premilităriei; episodul sosirii lui Vasile Boțoghină la spitalul din Udupu – o zi de consultație la medicul de plasă.” (Preda:1995:27).

Lumea satului în care a trăit, l-au făcut pe acesta să realizeze cele mai bune și reprezentative capodopere din literatură. Cei mai mulți oameni se regăsesc în oprele lui Marin Preda, făcându-i pe aceștia foarte interesați să străbată tot conținutul cărții.

Romanul Moromeții conturează un destin dramatic al satului românesc ce este surprins cu duritate de evenimente ce o să spargă tiparele tradiționale ale existenței sale. “Marin Preda abordează o temă fundamentală a gândirii sale scriitoricești: dispariția țăranimii tradiționale, schimbarea din temelii a satului bulversat de adâncile zguduiri ale istoriei.” (Bălu: 1977: 46).

Transcris frust sau sublimat, stilizat și încorporat în crâmpie care lăsa să se deducă pentru lucrările următoare virtualitatea unor pânze mari viitoare, universal prozei scriitorului s-a alcătuit mai întâi în sedimentele copilăriei. Mediul familiei, din care se vor compune în esență Moromeții de mai târziu, a fost consemnat literar încă de la debut.

Amintirea copilăriei indicată adesea de scriitorul însuși ca sursă a literaturii sale, adună convoiul de impresii, tablouri și depozite sufletești de bucurii. Suferințe și întrebări care i-au luminat mai rar, cel mai adesea i-au tulburat primii 15 ani ai vieții. Aceștia au fost petrecuți în satul natal, Siliștea-Gumești, din nordul județului Teleorman. Biografia vârstei de aur a scriitorului, judecată după cea a viitorului erou Niculae din Moromeții, a fost populată de viziuni tragic, chinată adesea de lipsuri și spaime și numai cu zgârcenie mângâiată de căldura dragostei părintești. Mezinul familiei Moromete n-a avut parte de o atmosferă familială caldă, unită după croiala imaginii tradiționaliste; vremurile, realitățile nu i-au îngăduit tatălui său decât rare mărinimii și slăbiciuni paterne, cu toate bogatele rezerve sufletești de umanitate ale personajului.

Limitele unei astfel de purități rămân totuși labile, eroii se află la hotarul dintre umanitatea neperversă prin actul dur săvârșit și cea meritând condamnarea pentru violențele gratuite, pentru supunerea față de instinctual, fiziologic. În schițele de început *La câmp* și *Rotila*, eroii scot în evidență o umanitate alterată prin inconștiență, iar Gheorghe Florea din schița *Calul* se oprește la o treaptă unde fapta este încă acceptabilă în planul moral ultim.

Autorul nu moralizează, ci este doar un observator care consemnează, manifestând un realism, la început plin de scene aspre, tributar simplei observații obiective, dar care evoluează pe parcursul maturizării sale în proiecții interioare ale acestui pitoresc exterior, datorită unei meticuloase, expresive, plastice consemnări a gesticulației eroilor.

Întemeiate pe observație, pe notații, cu o mișcare interioară bogată a eroilor, rezultând din gesticulația lor exterioară, dar mereu crâmpie de viață, scene, aceste povestiri ale lui Marin Preda lasă să se înțeleagă încă de la început posibilitatea unei arhitecturi vaste ulterioare. Satul se constituie

(continuare în pag. 6)

Florin MEȘCA

ANU' ȚSTA NU S-A FĂCUT VINUL...

Ne-a luat „tare” mamaia, la telefon:

- Mamă, voi n-aveți de gând să culegeți via aia? Că stă pârlă pe câmp și-o mănâncă graurii!

- Dar, mamaie, asta nu era treaba lui Gigel? – Încerc eu o diversiune, doar-doar m-oi sustrage unei acțiuni care nu mă interesa de fel.

Între cele două surori, Gigel este singurul fiu al mamaiei și, ca unică descendență a liniei bărbătești, feblețea ei, dintotdeauna. Orice i-ai face, oricât te-ai ocupa de ea, de sănătatea și bunăstarea ei, tot Gigel rămâne favoritul tradițional. Trebuie să înțeleg... Asta-i... el e fiul, eu... ginerele.

- Păi, a zis că anu' ăsta s-o culegeți voi, că s-a săturat s-o tot muncească doar el!...

Era clar: „voi”, adică... noi, clanul liniei feminine...

Cum să-i convocăm pe toți la o activitate care nu interesa pe nimeni?! O groază de bani cheltuiți pentru drumul până la țară, multă muncă și timp pierdut pentru un vin de slabă calitate. E adevărat, un vin curat, fără adaos de zahăr și conservanți. Dar și expus degradării rapide.

Nu voiam însă să cedez, mai ales că nu ne venea să credem că fratele soției renunțase dintr-odată la această îndeletnicire de toamnă, de care obișnuia să se ocupe de unul singur:

- Mai lasă-ne un pic, mamaie, să mai vorbim și noi diseară cu Gigel, să vedem ce spune.

- Ce să mai vorbiți cu el, mamă, că trece timpul și intră graurii în vie!...

- Și ce, mamaie, graurii ăia, nu trebuie să trăiască și ei? ripostai cu năduf, dar încercând, în același timp, să mai îndulcesc oful bătrânei.

- ...Asta dacă nu cumva i-au cules alții! – Încercă mamaia să-și încheie „apoteotic” expunerea argumentelor îngrijorătoare.

Da' nici eu mă dau bătut:

- Cine să-ți fure din vie, mamaie? Și ce, câțiva struguri ca vai de ei? Și-apoi, din ce-am cunoscut eu, doar oameni cumsecade sunt în sat la matale!

- Of, mi-a ieșit și glicemia mare azi, de atâta supărare! Gata, bătrâna a trecut la alt nivel: șantajul sentimental, care însă, cum-necum, i-a ieșit: în nici 24 de ore, ne-am trezit, toți, la țară și... am ieșit pe câmp. La cules de vie. Toți, adică: soția cu cei trei copii ai săi plus ginerele și nurile, sora ei mai mică și... eu. Șase rânduri de „producătoare”, la șase persoane, nu era mare scofală. Munca de „după” mă îngrijora pe mine: căratul sacilor la căruță, aducerea lor în curtea bătrânei, trecerea strugurilor printr-o sită deasă (că zdrobitor nu are nimeni prin zonă), tragerea mustului de pe boască și pregătirea lui pentru fiert. Acțiuni cunoscute și necunoscute de mine, drumuri, efort și... bani cheltuiți. Muncă multă, multă mizerie, transpirație, lipsă de entuziasm și, la final, câteva deca de vin. Dar și o mamaie mulțumită. Acum, dacă mă detașez de condiționările proprii, o înțeleg: acțiunea aceasta face parte din fibra ei naturală, țărănească, care-i impune să-și cultive pământul și să-i culeagă roadele. Pământ, muncit, respectat și iubit, pentru că el îi dă „pâinea cea de toate zilele”... este pământul care – o viață întreagă – le-a asigurat mâncarea și

băutura, atât ei și lui Ionel, bărbatul său, cât și celor trei copii, avuți împreună. Prin urmare, ignorarea importanței pământului în viața satului și lăsarea lui de izbeliște nu poate fi acceptată în niciun fel, pentru că ar semăna cu o trădare a tradițiilor, a neamului, a locului de baștină. Și asta nu se face!

Privit dintr-o altă perspectivă, via reprezintă ultima legătură a bătrânei cu trecutul, un trecut, așa cum a fost el, cu bune și cu rele, trăit aici, în băutura casei, ridicată de ea și bărbatul ei – „la tinerețe” – din lut (iar pământ!) și paie, casă în care și-a născut și crescut copiii. Iar acum, să vadă mustul în butoi, toamnă de toamnă, parcă-i justifică ultimii ani de viață și-i permite să mai verse, pe furie, câte-o lacrimă de fericire efemeră.

C-adusei vorba de casă, mi se confesa, uneori, octogenara:

Când ne-am luat, nu aveam de niciunele, nu ne-a dat nimeni niciun capăt de ață. Nici părinții, nici socrii. Am luat-o de jos, mamă! Ca s-avem unde sta și noi, ne-am construit, la început, o cămăruță, acolo unde e fântâna. Din paie și lut frământat cu picioarele astea goale. Ionel căra pământul cu roaba, eu turnam apa și-l amestecam cu paie... De dimineață până noaptea târziu roboteam s-o ridicăm. Cât am muncit!...

Bătrâna, căzută pe gânduri, și-a vârât, dintr-un reflex pe care i-l știam, o șuviță rebelă sub batic. A continuat, apoi:

O masă și două scaune, un pat, o strachină și două linguri... ăsta a fost tot mobilierul. Când am văzut odaia gata și-am intrat pentru prima oară în ea, mi s-a părut c-am intrat într-un palat! Leșeam mereu afară s-o admir – nimeni nu mai avea palat ca al meu!

...

S-a-ntâmplat să fie o zi frumoasă de mijloc de septembrie, însorită, dar nu încinsă. Cu găleți, saci de plastic și două bidoane cu apă după noi, fetele dotate și cu mânuși din cauciuc, am plecat la vie. Cu mașina! De fapt, cu cele două mașini – deloc, agricole – în care se bulucise populația succesorală a primei dintre cele două fete, născute de tânăra „mamaie” și... o bicicletă, fiindcă sora nevesti-mii, care a rămas în satul natal, avea să apară, ceva mai târziu, pe un astfel de vehicul.

- Adi – a apelat soția la ginerele ei, sosit și el în sat la părinți, să-i ajute la cules – când terminăm, vii tu, mamă, cu căruța, să iei sacii?

- Da, mamă, dai un telefon și vin imediat – i-a răspuns acesta, îndatoritor și respectuos.

Treaba cea mai dificilă s-a dovedit a fi găsitul viei. Neparticipând decât rareori la lucrările specifice, nimeni nu știa exact locul în care se găsea „producătoarea” mamaiei. Cândva, exista un nuc la capătul locului, un nuc falnic, știut de toți, a cărui umbră bogată furniza răcoarea atât de dorită atunci când arșița soarelui te lovea în moalele capului. Între timp, nu se știe ce român a găsit de cuviință să-i curme viața și să-l folosească pentru făcut focul iarna sau, într-un caz mai fericit, pentru făcut un gard, fabricat vreo mobilă... cum i-o fi fost soarta lui

(continuare în pag. 6)

de copac.

Parcelile de porumb cules alternau cu viile, deja, culesese de sătenii gospodari. Niciun bob de porumb, niciun bob de strugure pe câmp. Peste tot, același peisaj: și-nainte, și-napoi, și la stânga, și la dreapta, coceni de porumb gălbejiți de soare și încă neadunați de pe câmp și butuci de vie cu frunzele căzute după ce și-au împlinit destinul. Dacă s-a dus nukul, s-a dus și reperul care putea orienta viticultorii de ocazie. Se mai puteau baza doar pe amintiri și pe ceva intuiție. În rest... pe cine să-ntrebi când toți țărani își terminaseră treaba pe câmp și se ocupau de mustuit prin curțile lor?

La un moment dat, soția, împreună cu fiica și cu cei doi fii, s-au îndepărtat, căutând locul după niște semne doar de ei știute și reîmprospătate prin consultări ad-hoc.

- Mamă, îmi amintesc că era un șanț la marginea locului – spuse fiul cel mic.

- Da, mamă, și cele două rânduri de lângă șanț erau de „1001” – fu de acord soția și întărind spusele fiului printr-o nouă informație.

- Da, și eu îmi amintesc de șanț – confirmă și cel mare. Pe-aici ar trebui să fie, prin zona asta.

- Dar unde e, unde e? – se necăji și fiica.

S-au îndepărtat căutând, necăjindu-se și glumind. Eu am rămas în urmă, lângă grămada de lucruri, reper în locul nukului, un om destul de înalt, cu părul alb, pe-un câmp încă îmbrăcat de vegetație, dar dezgolit de roade. Era liniște și afară, și-n interior. Fără să-mi dau seama, am intrat într-o stare meditativă, de pace și bucurie, relevându-mi, ca prin farmec, o frumusețe aparte... Atunci, asemenea unui pictor impresionist, am văzut esența unui tablou plin de lumină, culoare și suflet: o mamă cu cei trei copii, vorbind și râzând, mângâiați de-un soare blând, flecărind ca pe vremuri, înainte de-a apuca, fiecare, pe drumul stabilit de destin. Nu la vreo petrecere – nuntă sau botez în familie – ci undeva pe un câmp, în satul natal, satul originii lor, căutând împreună via, ca pe o legătură comună, strămoșească. O regăsire de-o clipă, plină de substanță. Dar și de formă, pentru ochii „pictorului”. N-au găsit doar via – s-au regăsit pe ei înșiși!

- Dragilor, cred c-am găsit eu locul – le-am strigat din mijlocul viei în care mă găseam.

Asta trebuia să fie! Șase rânduri și, la margine, șanțul.

Doar că strugurii... nu prea mai erau!

- Ai găsit-o? – mă-ntrebă soția.

- Ia uitați-vă și voi, cred că asta e.

- Da, asta este! – confirmă și cel mic.

- Uite șanțul! – strigă cel mare.

- Uite și măceșii de la margine! – întări fata convingerea generală, după o nouă descoperire.

- Ați reușit să găsiți via? – apăr și sora soției ținându-și bicicleta de coarne.

- Am găsit-o, surioară, dar ce folos? Strugurii... i-au mâncat graurii.

- Așa se-ntâmplă, dădică, după ce toată lumea cu lege, dacă mai rămâne vreun lot stingher, se-abat graurii și îl termină imediat!

Din fericire, bucuria regăsirii de sine a depășit cu mult dezamăgirea pierderii „producției de vin” din toamna aceasta.

- Eu am găsit, totuși, câteva boabe de struguri... i-am

cules pentru mamaia... măcar să-i guste – spuse, făcând „haz de necaz”, băiatul cel mic (la rândul-i, „tată de familie”), care ne arătă, râzând, găleata din plastic pe fundul căreia se puteau zări vreo trei ciorchini de struguri cu câteva boabe răzlețe pe ei.

- Hai, mai bine să facem un grătar, că mi s-a făcut o foame...

- După atâta muncă...

- Da, copii... un grătar meseriaș, confecționat de unchiul vostru, nea Gigel! Culmea e că o să-i facem noi saftea... nu graurii, cum s-ar cuveni...

Cele două mașini, o bicicletă îndesată, pe jumătate, într-un portbagaj – cu o roată, atârând pe-afară – au întors pe câmpul părgănit și s-au îndreptat spre casa bătrânească. Hârtoape, ca pe câmp și-un praf...

Via mamaiei de la țară a îmbătrânit... Să-și fi spus ultimul cuvânt? Cine știe? Vom vedea la anul că... anu' ăsta nu s-a făcut vinul...

În bățătura mamaiei, grătarul lui Gigel se înroșise triumfător... Deh!



(urmare din pag. 4)

în conștiința scriitorului ca un univers distinct, generator de mari pânze epice. Cele mai reprezentative opere ale lui despre lumea satului au concretizat o geografie proprie lui Marin Preda și mai ales o grupă de eroi care circulă în mai toate, plasând întâmplările nuvelor din această serie și a romanului, în același perimetru, satul Siliștea-Gumești cu învecinatele Udupu, Balaci, Tătăraști și Costești, ca târgul cel mai apropiat.

Referințe bibliografice

1. Bălu, Ion, *Marin Preda-Moromeții*, Editura Albatros, București, 1977

2. Mugur Florin, *Convorbiri cu Marin Preda*, Editura Albatros, București, 1973

3. Preda, Marin *Moromeții*, prefață de Eugen Simion, Editura Gramar, București, 1995.



Hugo MĂRĂCINEANU

Autopsia Necropsiei lirice

(volumul NECROPSIE LIRICĂ, de Virgil ANDRONESCU)

Necropsie lirică - o carte pentru cei cu har spre transcendent, o carte ce revelează adevăruri greu de rumegat și de înghițit dar indubitabile, cu stări subiective dar repede asimilate de cei atinși de potcoava lui Pegas ori de simple trăiri în ale poeziei. Se pare că Dumnezeu a dat fiecăruia un dar, numai pe Virgil Andronescu l-a trimis să și-l caute, iar până acum și mai ales prin volumul *Necropsie lirică* ne face să credem că darul lui e acela de călător prin abisurile durerilor și îndoielilor umane, al întrebărilor fundamentale. Nu-i o lume psihotică- cum bănuiesc unii, e o analiză a lumii trecută prin sita mărunță a unei vieți ce a cunoscut din plin boala, spitalul, izolarea față de cei de o seamă, înjosirea, însingurarea meditativă, blamul gratuit acordat de o societate ignorantă, eșecurile iluziilor idilice puse sub semnul suferințelor fizice, mizeria și înfometarea unei vieți numită de alții *boemă*, dar reală și crudă pentru autorul neînregimentat social. Din această *zeamă* amar-acră nu puteau să nu se nască întrebările despre sine și rosturile lumii, despre ceilalți și nerosturile unor trăiri barbare și îndoiala în dreptate, în societate și îndoiala că Dumnezeu există și-l mai ocrotește, că-i punct de referință și din această zbatere continuă și înfrângere perpetuă s-a născut negarea ca formă de protest camuflat ca formă de apă-rare și de refugiu. El vine cu *slava* sa, ce s-ar cuveni și umbrei sale, și ne face să credem că nu doar umbrele sunt partea întunecată a ființei, avertizează - pentru cine are importanță, că la umbra succeselor se clocește trădarea, că doar poetul (artistul) e în stare să-și calce umbra, să o anuleze spre a se desprinde și să zboare, și iată-l pe nihilistul mereu rătăcitor, nu numai pe cărările vieții ci și în tinderea spre ceea ce doar harul său ar putea ști: *nimeni nu mă cunoaște/decât Dumnezeuul meu, din inerția timpului mă transport în neființă*. Ziceri poetice aproape nude, între aforism și proverb, descarnate de epitețe, rime, cu un ritm șocant și ciudat (uneori greu de urmărit), izbesc, te amușesc și te asimilează la *otrava* din ele și începi să te recunoști: *câinii fantasmelor mă hătuiesc/atunci când spre sufletul meu îi asmut.../toate trec rămâne numai poezia/amară ca mușcătura unui câine ori în poemul înserare: se lasă tiptil înserarea de dincolo.../de pământ de univers/ lănced/ murdară/ rece/ singurătatea aduce după sine pierzania, sau dureri neuitate de timp/dureri viitoare.../adâncite până dincolo de om/de cel ce suferă prin două nume/încă de dinainte /de a fi. Ce ziceți? Nu-i deloc relaxant, nu are lirism, epitețe, muzică, etc. Nu, nu are și nici nu-și dorește, le blamează: *măruntaie mărunțișuri organe/literare/în pietrificării de grav/alabastru - vedeți, alabastru, alb, neted-lucios, opac și inutil, doar fin la pipăit și neutru. Poetul a fost forțat să-și asume o lume a durerilor abisale pe care o trăiește și pentru noi, pe care ne-o restituie prin cuvânt și ar fi riscant să nu-l credem pe cuvânt chiar dacă pentru unii e doar artă, pentru el e însăși viață și de aceea ne îndeamnă să sondăm și să ne comparăm cu sufletul; și-i scapă porumbelul din gură - *Necropsie*, adică disecție științifică pe ceea ce cu spaimă au apărât cântăreții; ceea ce este definitoriu pentru ce am susținut mai sus e faptul**

In acest nou și straniu volum, poetul încearcă o redefinire a parousului existențial, însă traseul se arată acur, mai mult decât atât, suspendat în spațiu, rememorat și, unorit, răbătat. Brutalitate este o poezie a disoluției, dar mai ales, a disperării de a se fi simțit profunzime incompletitudinii. Nu este vorba de o lirică „necropsică” a lui Virgil Andronescu, mai ales că singurătatea - în fapt, un bun cunosător al codurilor lingvistice - renunță la punctuație, prin urmare, la intenția de a apăna imensitatea textuală, îndepărtându-se și disociind de receptorul sugestiv. Numai că „alinierea” afișată de autor - față de această particularitate nomenclografică a masificării, care elenacă substanța activă a mediabilității - este un subiectiv sensul scriiturii afirmă limpede că ceea ce se separă, cu abelitate, este natura problematică și nu înveliturile intensive ale literei acestora. Acesta moare și se suprapune tema încumbată de sinteza titlului, care semnifică - în esență - traseul de a exista în topoul malade și periferiei „interregul”. Un spațiu amorfic, din a cărui izolare punitivă poetul își sexualizată prezenta, invocând redemptiunea, prin măturării care depășește regula suprafetei. Așa cum au făcut-o majoritatea literaturilor, Virgil Andronescu face din durere o transmutație estetică, însă o face diferit, abidând metabolizării empatice. Dincolo de comunicarea solemnă înscrisă de lectură „necropsică”, această fiadă a măturării este, în fond, o „carte de identitate” a „noii ordini” fiziciale, marie din simbolică abandonată social: un act ferm, dar amuz, al proiectului de singularizare.

Adrian POPA
Membru al Uniunii Scriitorilor din România



ISBN 978-606-8799-07-7

Virgil
ANDRONESCU
Necropsie lirică

Andronescu

Virgil ANDRONESCU



E. Ionescu ZORZIO

că acel *cadavru* e lirica și se scuză: *nu am renunțat la mine doar m-am negat/cuvântul mi-a fost întru Dumnezeu/precum un rege fără regat/am murit puțin câte puțin ca un zeu. Ar vrea el să moară puțin câte puțin- moartea fiind o ghilotină, dar speră (un nihilist cu speranțe!?) să rămână cultul, ritual, versul de zeu. E conștient de valoarea sa, cu toate că se preface că o reneagă: să vină barca ce iar mă va purta regește/departe de malul unde aștept și azi ca și în alte ere/doar visuri înspumate iarăși se ciocnesc. Virgil Andronescu trăiește un permanent conflict între partea sănătoasă (iubire, artă, simțire) și partea *bolnavă* (durere, însingurare, spaime, boli) definindu-se ca un *nevrotic* după legile psihologiei, dar nihilistul se revoltă, refuză, rezistă și își etalează ostilitatea față chiar și de acest conflict: *doresc să spun ce știu/că toți ne naștem și trăim/într-un sicriu/.../și-s mort demult căci n-am trăit/m-agăț de viață prin tot ce scriu*, se simte aici nu numai *bravada* în fața neființei ci și-o adiere proapătă de optimism care vine dinspre actul de creație. În *autopsierea Necropsiei lirice* cititorul este supus unui proces de *maeutică* (DEX: Metodă prin care se urmărește ajungerea la adevăr pe calea discuțiilor, a dialogului), scriitorul pune întrebări meșteșugite, aplică procedee neortodoxe de demonstrație și extrage (sau induce) în mintea lectorului idei pe care acesta nu știa că le posedă și de aici rezultă o coparticipare intensă la drama existențială sub varii aspecte, iar poetul o trăiește, o relevă și ca un veritabil nihilist o reneagă: *din haos în haos/până la Cer/te-am apucat de mână/de-a dreapta ta/am stat./m-ai convins/că nu erai Dumnezeu/doar dezordinea din El. Atât de adânc înrădăcinat și cufundat în el încât poetul ar putea fi bănuț de narcisism și s-ar putea ca durerea să-l facă incapabil de a iubi altă persoană: de tine sunt/și-acum îndrăgostit /nimic nu mă mai doare; până la iubirea pătimașă, plină de ispită: *iartă-mă Doamne/pentru iubirea de imperfecțiune/că fără de aceasta nu pot trăi!*; iar în final poetul se definește prin ruga spre libertatea iubirii: *și nu mă scoate pe mine/păcătosul/din ispită!* Poetul nu vrea, chipurile, să-i trăim lumea, blestemul: *sunt unicul care trăiește provizoriu/sun tom și nu-s deloc de lăudat/nemeritat îmi sunt și iarăși iluzoriu/trăiesc un vis urât de neuitat; vedeți, doar el e provizoriu, noi nu, doar el trăiește un vis de neiertat și mai târziu avertizează: *visul încă rămâne captiv lațului strâns/de gâtul speranței*, nu, în mod cert, și noi***

(continuare în pag. 8)

suntem părtași cu cele zise! Poetul își *ia lumea în cap*, cum zice românul, și joacă un fel de *leapșă* cu viața lui (care nici nu-i a lui și trebuie să o dea mai departe) și cu lumea care îl ia de piept- lumea lui sau a noastră, cu sau fără motiv, cu boli, cu nepăsare, cu dureri atroce, cu războaie, cu foame, frig, spaime și neantul dispariției- apoi vin salvările și cuvintele și iubitele (care nu l-au iubit) și-l lasă față în față cu Creatorul. Dumnezeu fără telefon, un Dumnezeu care nu mai răspunde, și ar vrea el, creatul, să-l înțeleagă pe Creator; el, nihilistul cantonat în obsesia dispariției, damnatul supus caznelor, supus uzurii și neantizării, care vrea nemărginirea (nu sicriul), iubirea prisoselnică și mila infinită, trecut fiind prin chinurile nemuritorilor, că încă dintr-un colț de suflet mai speră: *viața mea e un perpetuu tangaj/pentru a nu mă pierde întrutotul/m-am lăsat pe mine însumi gaj/păstrându-mi viu numai hoitul/nu am renunțat la mine doar m-am renegat sau în poezia nemurie: am plecat/la plimbare/cu moar-tea/pe drum a murit/coasa din mine/viața din ea* – din versurile citate decriptăm o victorie pe drumul vieții și că poetul e salvat de multe ori de coasa care moare în el. Și iată cum speră din colțul de suflet: *mi-a dat Dumnezeu trup/atât cât să încap în El.../numai suflet*; poetul își recunoaște sufletul ca fiind dat de către Creator și își discerne clar lumea și calea: *ridică-te/ia-ți iubirea și umblă!* și-n lumea lui creată pe calapodul stărilor sale: *mi-a zis./și-am plecat.../cu sufletul târâș după mine...* În ceea ce face Virgil Andronescu, mai trebuie să căutăm *vinovatul*? Poetul își *bate cuie* în tălpi și în suflet și ne împinge să-i trăim chinurile. Nu, nu-i masochism pentru că el nu simte nicio plăcere în suferința și durerea de care a avut parte cu vârf și îndesat, cât despre autoflagelare sunt tentat să cred că ar fi, pentru că n-ai fi nihilist dacă nu ți-ai zgândări rănila de pe creier și din suflet spre a nega până și evidența palpabilului: *cu disperare mă strigă/ cineva.../ chemându-mă în lut, râcâie în spaima dispariției- tristețea mă sărută pe gură/mă mângâie pe ochi/încă de la plămădire, se adâncește golul din suflet, vidul celui neadaptat (și bine a făcut!) între barierele socialului: Sunt singur Doamne/singur/până și Tu m-ai părăsit!* se miră și se întrebă strivindu-se sub lespedea constatării că nu numai nihilistul nu poate pune nimic în locul lui Dumnezeu și cu atât mai mult poetul ce s-a împărțășit din taina creației; se *sperie* și ne avertizează: *nu-mi este teamă de viforul ce se dezlănțuie în mine/de întunericul în care mă voi îngropa/eu nu mă tem/doar de adâncimea veșniciei și lațul strâns în sine/după izgonirea mea din marele infern și așa, parcă pentru a aprinde fitilul dinamitei, încheie poe-mul izgonirea din sine: ...adânc din groapa mea!* Faptul că s-au exprimat păreri multe și de către mulți, cum ar fi: critici-literari A.G. Secară - membru al U.S.R., criticul Teodor Parapiru – membru U.S.R., poeta Adelina Pop și poezii Alexandru Halupa, Dan Bistriceanu- membru al Uniunii Scriitorilor din România, Mihai Vintilă – editor al revistei *Litera13*, și aforistul Zeno Halupa; iar la lansarea cărții, de la librăria *Mihai Eminescu* din București- scriitorul Petre Crăciun – membru al U.S.R., Ion C. Ștefan - membru U.S.R., scriitor și critic literar, Nicolae Rotaru- scriitor și membru U.S.R., alături de Mihai Vintilă, s-au dezbătut probele din *scripta manent* și s-au raportat la viața autorului și la societatea contemporană în care acesta trăiește, toți aceștia susțin că avem de-a face cu un act de creație

autentică, capabil să dea naștere la interpretări – unele chiar contradictorii dar mereu adevărate. Volumul *Necropsie lirică* este un act de creație original, cu toate că unii îi găsesc varii filiații, acesta respectând cele trei condiții: folosește mijloace de expresie într-un stil propriu; folosește semne, sensuri, simboluri proprii; crează stări emoționale, psihologico-cognitive, pline de miez original.

Virgil ne-a demonstrat că se folosește cu zgârcenie de mijloace de expresie pur poetice, că și acelea folosite sunt ca atunci când te scarpini cu mâna stângă, pe la spate, pe partea dreaptă, de exemplu *fluviu genuine, viața trăită-n sicriu, moartea umblă îmbrăcată-n alb, la plimbare cu moartea*, de parcă s-ar putea așa ceva?;



Poetul Virgil Andronache

Semnele, sensurile, simbolurile pe care le folosește se devoalează treptat și abia când intri adânc între copertile *Necropsiei lirice* și-i descoperi amprenta, modul *șui*, ciudat în care sunt înglobate în text, iată un exemplu: *se suferă și din lipsă de moarte* – vaiii, ce suferință e asta? Ei, da, sub amprenta lui Virgil suferă și *cei ce nu s-au născut, ori s-au născut prea devreme*, și în lumina întunericului falselor contraste, crede el, după criteriul inventat de Charles Darwin;

Crează stări emoționale, cutremure psihice, revolte ori reverii pline de tâlc și mister, merge până în blasfemie: *doar pe Dumnezeu/rămâne să-L mai sun/ori nu are telefon/ori nu mai există*, apoi *speriat* de propria-i erezie îmblânzește limbajul făcându-ne să ne întrebăm dacă Dumnezeu trebuie să aibă timp pentru fiecare: *ori nu mai are timp pentru mine-uitând* că pentru Creator nu există timp și spațiu. Virgil Andronescu conchide: *asa cum/nu a avut niciodată/pentru sufletul meu* și cade în păcatul de neiertat, pentru că dacă n-avea grijă de sufletul lui nu l-ar fi adus pe pământ. Ce ziceți, nu sunt folosite cu originalitate sensurile, semnele și ideile de către acest damnat Virgil Andronescu? Vedeți că este o permanență ca poetul să-și *ia lumea în cap*, cum

(continuare în pag. 9)

spune o vorbă românească, dar abia atunci el află că această *căciulă* nu-i este potrivită ori îi este prea largă și-l *îngrozește* prin necuprindere, sau este prea mică și-l sufocă și de aceea cei mai mulți *își iau în cap* propria lume – fațetă exterioară a ogindirii din interior și opera lor devine personală, originală, impregnată de ceea ce le este particular și distinct. Ce-i este particular *Necropsiei* este șocul, taina, atmosfera tragică, dramatica cădere în erezie și păcat; dorința arsă, dar pură și onestă, foamea de certitudini (într-o lume aflată în degringoladă), plânsul calm ori jalea, aleanul, dorul, toate fiind generate de amintiri, morți, iubiri, însingurări și neputință pentru că așa cum ne avertizează din nou poetul în motto-ul din deschiderea acestei cărți *de învățătură de minte: Toți ne dorim nemurirea, numai că aceasta nu ne ia pe toți în serios*, iar eu, ca un *optimist incurabil*, adaug: nu ia pe nimeni în serios, poate numai opera unora! Cartea beneficiază de o *micropsie* grafică ce analizează detalii, rețele neu-ronale, procese celulare, legături placentare, aripi de vultur, lichide în scurgere, aripi și profile de îngeri, scări și simboluri (uneori greu de descifrat), căderi în clepsidre și toate sub semnul triunghiului echilateral – semnul lui Dumnezeu – desene semnate de Bianca Pirlog, artistă româncă stabilită la Londra. Talent de excepție, la vârstă școlară, Bianca avea nouă expoziții personale și multe zeci de participări cu Cenaclul *Coloana H*, n-a impresionat pe nimeni nici în județ, nici în România, așa că la vârsta clasei a VI-a părinții au emigrat în Anglia unde Bianca a avut o evoluție fulminantă, școală generală, colegiul de grafică și design-facultate de grafică și design – expune în galerii din Londra alături de nume consacrate, lucrările sale evoluează și se vând prin galerii clasice și virtuale în toată lumea, dar mai ales în S.U.A. Dar îl aud pe poet: *cu disperare mă strigă/cineva.../chemându-mă în lut./ești tu.../și nu ești*; deci, hamletiana dilemă care ne roade pentru a nu adormi neîmpliniți! O frescă uriașă dar fragmentată, insule de poeme și ilustrații ce roiesc pe o suprafață roasă, spălată de timpul nemilos, de ploii, de frigurile uneori năpraznice care s-au abătut asupra autorilor. Detașându-ne, făcând un pas înapoi și sondând abisurile Fiiinței, putem să reformulăm subiectul general-scena de infern diurn pe care o trăiește cel ce nu se supune, cel ce vrea să dialogheze cu de la sine putere cu neființa din lumile necunoscutului.



Lidia GROSU
(R. Moldova)

STRĂFULGERATE VOR CĂDEA LUMINI...

Străfulgerate vor cădea lumini...
Și-n drumul lor spre-alt capăt vor străbate...
Tunel de minți, la capăt de suspin,
Vom fi o scurgere de timp fără de moarte.

Se va surpa un mal. Și încă unul...
Și ne vom înălța pe prăbușiri,
Și vom încătușa, din noi, taifunul
Necazurilor... Și a unor rătăciri.

Străfulgerate vor cădea lumini,
Și-n revenirile din arsă zare,
Vom citori un drum printre ruini
De lungă, nemiloasă așteptare.

ÎN MARE DEFICIT DE BUCURIE

În mare deficit de bucurie,
Pe unda recreației m-alung
Și-o blondă-adolescentă euforie,
Îmi acostează zăpăcitul meu amurg.

Și-i piaptână cu grijă pleata albă,
Și-i prinde-n ea o floare grațios...
Șoptindu-i despre dorul scris pe-o grabă,
Îl ia la braț ca pe un prinț zeles.

Un fagure de gânduri, maiestos,
Dictează inimii mesaje delicate –
Ea le acceptă-al lor limbaj haios
Și-n mine toți fiorii se deșteaptă.





Mihail GĂLĂȚANU

cronică a sângelui

într-una dintre aceste realități
 ai murit.
 nu știi
 în care.
 de fapt,
 ce importanță
 mai are?
 într-una
 dintre aceste lumi
 încă mai trăiești
 și mai scrii.
 m-am născut
 în cea mai bună dintre lumile posibile.
 am trăit cea mai minunată viață,
 cu cea mai minunată
 femeie cu putință.
 care,
 din când în când,
 pe furiș,
 își schimbă capul
 (și, de altfel,
 și celelalte
 organe)
 cu al altor femei,
 mai tinere
 ori mai bătrâne.
 toate sunt soția mea
 și
 își întind
 gurița lor dulce
 și unică,
 să fie sărutată.
 cu buze suave.
 și zmeurii.
 după mine.
 toate își întind
 picioarele lor
 între picioarele mele.
 se relaxează. toate mă cuprind
 de după mijloc,
 de după nimb.
 toate dansează.
 sfânt sunt numai
 în pat cu ele.
 ele sunt eternul feminin
 sau numai își închipuie
 că sunt.
 ele își lasă capul
 pe umărul meu
 toate
 deodată

cu un singur cap,
 cu un singur gest,
 își razimă
 umbra părului
 de tâmplele mele.
 își lasă inima să se odihnească
 pe inima mea.
 își lasă inima
 să se odihnească
 pe inima mea
 și să nu mai bată
 măcar o clipită,
 măcar o secundă,
 îndeajunsă,
 câtă s-a fost zărit
 printre nori,
 le-am fost
 răsfrânt o secundă,
 a sângelui lor, furibundă.

Ossana

Numele meu
 a fost scris,
 de la început,
 în cartea învingătorilor,
 Dumnezeuul meu
 l-a scris.
 Numele meu
 a fost scris,
 încă din prima zi,
 în cartea mîntuiților,
 Dumnezeuul meu l-a scris.
 Numele meu a fost însemnat
 direct
 pe pielea tuturor femeilor
 pe care le-am iubit,
 Dragostea mea l-a scris.
 Până la urmă,
 numele meu a fost scris
 și în cartea morților
 și de acolo
 a fost șters
 și scris în cartea vieții,
 slavă Lui, slavă Celui care l-a scris!...



Varga Istvan ATTILA

Insecuritatea, trăire ce-l aduce pe artist mai aproape de creație?

Prezentul material vine ca un proiect mai amplu, în completarea celor două articole apărute în revista Boema: „Creația între Eros și Thanatos”, în nr. 2/2018 și „Influența masochismului în creația adolescenților”, în nr. 5/2018. Proiectul de față presupune analiza manifestării sentimentului de insecuritatea, în procesul de creație și în creativitatea adolescenților. După ce în materialele anterioare a fost prezentat efectul trăirilor erotico-sentimentale, masochiste respectiv efectul conștiinței morții. Primul materialul va fi structurat pe două părți. Prima parte, prezintă istoricul cercetării, a doua parte, definește sentimentul de insecuritate, după care descrie pe scurt acest sentiment dintr-o perspectivă psihanalitică.

1. Istoricul cercetării

În urmă cu mai bine de un an, în perioada aprilie – mai 2017, fiind redactor la revista ArtOut, am demarat o cercetare, pentru a studia efectele sentimentului de insecuritate în viața artistică contemporană – românească. Chestionarul a fost structurat în două mari părți, în timp ce prima parte se ocupă de aspecte generale, vârstă, sex, proveniență, etc. a doua parte era interesat de trăirea sentimentului de insecuritate. Astfel, au fost aplicate următoarele întrebări:

- Pe o scară de la unu la cinci, cât de mult vă simțiți în insecuritate? Unu fiind deloc, echivalentul sentimentului de securitate, iar cinci fiind foarte mult, echivalentul unei sentiment de insecuritate ridicat.
- Cât de mult vă simțiți în insecuritate, din cauza ostilității mediului?
- Cât de mult vă simțiți în insecuritate, din cauza situației politice?
- Cât de mult vă provoacă sentiment de insecuritate, diferențele intercivizaționale, interculturale și interpersonale?

Acest sentiment de insecuritate cât de mult vă inspiră sau vă motivează în creație?

118 răspunsuri

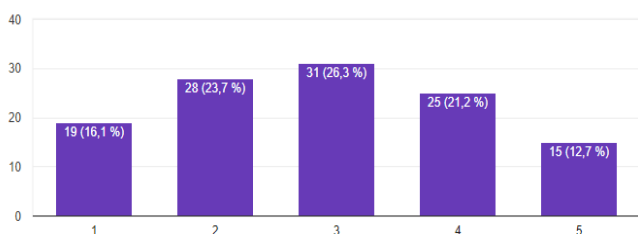


Diagrama rezultată din răspunsurile date la întrebarea: Acest sentiment de insecuritate cât de mult vă inspiră sau vă motivează în creație?

Rezultatele fiind, deja semnalate în nr. 57 al revistei ArtOut, am ales ca în ceea ce urmează să prezint, doar cuantificarea răspunsurilor obținute la ultima întrebare și anume: „Acest sentiment de insecuritate cât de mult vă inspiră sau vă motivează în creație?” Unde la fel scala era de la unu la cinci, unu fiind de loc, iar cinci foarte mult.

În momentul semnalării rezultatelor, nu era elaborată o formulă de calcul a mediei, prin urmare aceasta se va prezenta în premieră, după ce va fi prezentat în preambul și metoda de calcul. Pentru calcularea acestei medii, am ales următoarea formulă:

$$\text{media} = (1 \times \text{nr. răspuns } 1 + 2 \times \text{nr. răspuns } 2 + 3 \times \text{nr. răspuns } 3 + 4 \times \text{nr. răspuns } 4 + 5 \times \text{nr. răspuns } 5) / \text{nr. total de răspunsuri.}$$

Iar, în urma acestui calcul, s-a obținut o medie egală cu 2.90, cifră ce reprezintă, o influență medie a sentimentului de insecuritatea în procesul de creație și asupra creativității.

2. Descrierea sentimentului de insecuritate

Insecuritatea poate fi definită conform viziunii lui Delumeau, ca fiind o trăire asemănătoare fricii, însă este diferă de sentimentul fricii, fiindcă nu are un motiv concret.¹ Astfel, insecuritatea devine un sentiment incert,² ce nu are o bază, doar o pre-supozitie (există mai mult în inconștient). Astfel că, frica este caracterizată de teama, spaima, groaza, teroarea; iar sentimentul de insecuritate este echivalent cu anxietate, astfel fiind caracterizat de angoasă, melancolie și neliniște.

Prin urmare, pentru a înțelege sentimentul de insecuritate, consider necesară, prezentarea sentimentului de anxietate – angoasă, care este definit ca fiind o ”reacție la un factor încă necunoscut din mediul sau din sine și poate fi provocată de schimbări ale mediului, fie de agitația forțelor inconștiente, refulate, ale sinelui.”³

În cea mai mare parte a timpului este prezentă așa numita anxietatea liberă. Însă în perioada 1884 – 1925, Freud teoretiza anxietatea nevrotică, pe care – considera el – ca fiind cauzată de nedescărcarea libidoului. În schimb, în teoria lacaniană, prezintă cauza anxietății - într-o manieră simbolică – în teama de a nu fi înghițit de o ”mamă devoratoare”⁴. Astfel, principala diferență între nevroza freudiană și cea lacaniană, apare datorită faptului că Freud găsește originea anxietății în sine, în timp ce Lacan în afara sinelui, în raportul eu - mamă.

Revenind, la sentimentul de insecuritate și analizându-l în raport cu sentimentul de anxietatea, reiese că este cauzată de relația eu - mamă devorator - tată. Teama copilului de mama devoratoare, fiind cauza principală al angoasei, iar tatăl devenind modelul protector, care reduce această angoasă, îl limitează și îl transformă într-un sentiment de insecuritate.

¹ Delumeau Jean, *Frica în occident*, vol. I, ed. Meridiane, București, 1986, pp. 28–30.

² Nicoară Toader, *Sentimentul de insecuritate în societatea românească la începuturile timpurilor moderne 1600-1830*, Accent, 2006, pp. 17.

³ Charles Rycroft, *Dicționar critic de psihanaliză*, Ed. TREI, București, 2013, pp. 50-51.

⁴ Dylan Evans, *Dicționar de psihanaliză lacaniană*, trad. de Rodica Mate, Ed. Paralela 45, 2005, pp. 48-51.





Dumitru ANGHEL

SONETUL, PRIORITATE STILISTICĂ

Cu volumul „101 sonete absurde”, Editura PIM; Iași, 2018, 126 de pagini, scriitorul brăilean Vasile MANDRIC se poziționează stilistic în zona preferențială a *Sonetului*, specie literară lirică de formă fixă, 14 versuri, cu două *catrene* și două *terține* (4-4-3-3), la... „concurență” calitativă cu ilustrul sonetist din arealul Dunării de Jos, Aurel M. Buricea. Afirmția mea poate fi susținută de faptul că, din cele șase cărți publicate de domnul Vasile Mandric, *trei* sunt în exclusivitate din specia lirică amintită: „*Sonete*”, Editura Istros, Brăila, 2014; „*Sonete sub acoperire*”, la aceeași editură, în 2015; „*101 sonete absurde*”, Editura PIM, Iași, 2018.

De altfel, preferința poetului este tranșantă și convingătoare chiar în deschiderea volumului actual, pe care-l citez în întregime: „Din câți prieteni am avut pe lume, / Mai toți mi-au zis că eu visez himere / Și cer naturii minții s-o confere, / Când soarta mea cu mine face glume”. / „Dar eu nu am luat nicio măsură, / Căci viața, oarecum, e efemeră / Și spiritul din mine tot mai speră / În dragoste și armonie pură”. // „Căci vreau să fie liniște și pace / Iar între noi mai multă veselie, / *Sonetul* să-mi îmbrac la patru ace.” //

„Căci doar această bucurie-mi place, / Chiar dacă n-am o soartă străvezie, / O Muză mă dezmiardă-n poezie” („*Sonet aproape absurd*”, pag. 9), idee întărită și de următoarea strofă din „*Sonet absurd*”, pag. 10: „De ce vrei, Doamne-acuma, să fiu rob, / Poezia mea s-o servesc cu trudă, / Căci numai EA, de fapt, îmi este rudă, / *Sonetul* reușind să-l cresc din bob”. Marșul triumfal spre opțiunea cea mai fericită și fecundă a literaturii poetului Vasile Mandric a început târziu, deoarece tempoul *lirei* sale și „linia melodică” a unei poezii grave de-o acuratețe și-o înrâncenată stabilitate tematică, pe un canon ideatic și o formă de demitizare estetică, s-au produs într-o perioadă de agresivă ideologie, împiedicându-l să tipărească o carte.

Este motivul pentru care abia la vârsta senectuții domnul Vasile Mandric publică volumul de versuri „Spațiu răsturnat”, Editura Istros a Muzeului Brăilei, 2014, pe care certamente îl așez cu drepturi depline în spațiul „*literaturii de sertar*”, conceptul estetic și de creație artistică atât de mediatizat și în egală măsură controversat, așteptat cu speranță după Revoluția din Decembrie 1989, dar care s-a dovedit doar o... *promisiune*, semnalat în recenzii mele la proza scriitorilor Fănuș Neagu („*Amantul Marii Doamne Dracula*”) și Valentin Popa („*Papagalul și Revoluția*”; „*Serata crăițelor*”), sau despre care s-a vorbit în presa literară, cu trimitere la Paul Goma („Din



Calindor”), Eugen Barbu („Ianus”), Dinu Săraru („Crimă pentru pământ”).

Volumul de versuri „Spațiu răsturnat” ar putea fi, așadar, „*literatură de sertar*” de factură lirică, poeme elaborate și doar citite în Cenaclurile brăilene între anii 1974-1989, care n-ar fi putut vedea lumina tiparului în condițiile cenzurii draconice de atunci; ba, mai mult, surprinzător este faptul că, în practica delațiunii întreținută de Securitate, unele poeme fulminante n-au fost confiscate: „Țin să vă anunț extraordinarele / descoperiri științifico-tehnice / ale Socialismului / *apa caldă și mersul pe jos*, / apoi să vă arăt cu degetul / *stricătorii de prag* / căutătorii zilei de ieri / demolatorii de limbă și obiceiuri / fahirii de cuvinte parfumate / jongleorii de fericire ai EPOCII DE AUR în viața de apoi”, din poemul „*Simfonia Prezentului*”, pag. 90).

Poetul Vasile Mandric scria *versuri-revoltă*, într-o perioadă de umilințe, de neputințe și de lipsă de curaj, când se întrerupea curentul electric în apartamente neîncălzite și ne luam *pe cartelă* rația de ulei, de făină, de „*adidași*” (!?) și două-trei ouă, ca o nedreaptă și umilitoare iluzie.

După Revoluția din Decembrie, un tip de democrație românească cu totul originală și o libertate totală de creație nu i-au mai cenzurat poetului Vasile Mandric nici gândurile și nici

(continuare în pag. 13)

sentimentele și i-au permis să-și plieze registrul liric pe motive și teme, care nu mai aveau nevoie de... „aprobări”, alegând să scrie sonete, pe care le tipărește, așa cum afirmam mai sus, în 2014, „Sonete”, și, în 2015, „Sonete sub acoperire”, în care și-a exprimat Crezul său estetic, asumându-și nonșalant, deși marcat de o melancolie învăluitoare și sacră, orice opțiune posibilă în planul filosofiei personale: „Cu gându-mi dospit în visări călăuză, / Am ars în cuptorul oglinzilor pale / ... / În alfabet am fost un semn al mirării / Nimeni nu știe ce-am vrut să zic / Trece-mă, Doamne, pe lista uitării” („Viața”, pag. 10), din volumul „Sonete sub acoperire”.

Fără nicio încercare de structură tematică, sonetele din acest volum relevă, într-o brambureală sentimentală de-o sinceritate înduioșătoare, o viață și un destin parcă permanent în derivă, din care n-au rămas decât frânturi de idealuri, elanuri donchijotești și doar... „sferturi” nedrepte de împliniri din zonele cenușii ale realului: „Mă cheamă oglinda-n baie s-o privesc, / Căci cineva ar vrea să mă vadă / ... / Și-atunci mă-ntorc la coala mea de scris / Că-i prietena ce gândul îmi ascunde / De nu părăsește niciun vis” („Străinul”, pag. 13), din care rămân doar elegante și oneste renunțări transformate în vise, reprimându-și drastic orice duioșie, în acordurile preclasice din „Patimile după Matei”, de I.S. Bach.

Altădată, imprevizibil, poetul își nuanțează, într-o alternanță de joc ludic, o poezie erotică, idilică și de-o puritate celestă, din perspectiva nostalgică și ritualică a unui *Madrigal* de secol XVII: „O față blondă măsura peronul, / În halta mică din copilărie, / Eu i-am cerut iubirea în chirie / Și ea mi-a dat, la schimb, *Decameronul*” („Sonet” – O față blondă..., pag. 66), din volumul „101 sonete absurde”. Și tot în acest volum există o patetică tendință, prin care omorul și șarja persiflantă se amestecă cu tristețea: „Când scriu sonete-ncepe o furtună, / ... / Cu o ploaie de metafore, nebună”. // „Acolo am sticleți și prepelițe, / Metafore le-adun, de unde sunt, / Le-așez, cu drag, în casa unui cânt / Și zilnic fac din minte ferfeniță” („Când scriu sonete...”, pag. 37).

Vasile Mandric se descoperă a fi un poet sensibil, marginalizat dintr-o tembelă indicație oficială dar și dintr-o autocenzură severă, și scrie în cele trei cărți de care aminteam, sonete în dulcele stil clasic, fără să fie tentat să se alăture „corului” poezilor și poeteselor la care versul devine înjurătură, „felinar roșu” și „performanță virilă”: „M-am scufundat în antica vechime, / La Hesiod am fost. Stătea la masă, / Platon plecase supărat pe mine, / Iar Homer se pierduse în mulțime” („Sonet” – M-am scufundat..., pag. 47); și-și motivează aserțiunea poetică pe un diapazon în LA major, ca un semnal de promisiuni intime și decente: „De ce slujesc poezia cu credință? / Aș fi dorit să știe toată lumea, / Sperând, din sărăcie, să mă scoată, / Dar ea n-a vrut sau n-a fost cu putință” („Sonet – De ce slujesc”, pag. 51).

Sonetul rămâne, așadar, opțiunea stilistică majoră și singurul mobil al continuității sale de creator iar metaforele ascunse din titlurile volumelor „Sonete

sub acoperire” și „101 sonete absurde” parcă nu pot și parcă nici nu vor să acopere un mare impas sufletesc, o neîmpăcare cu sine a poetului Vasile Mandric, din atâtea întâmplări absurde petrecute de-a lungul timpului cu idealurile și cu speranțele sale, nevoit să-și protejeze identitatea socială și apetențele artistice sub „umbrela literaturii de sertar”: „În Turnul meu de Fildeș stau retras, / Iar Cartea mi-e deschisă zi și noapte, / De-acum, Sonetul rău mă ceartă-n șoapte, / Da-i singurul prieten ce-a rămas” („Sonet – În Turnul meu de Fildeș”, pag. 100); ca o patetică *spovedanie*, din care răsar „perle” de lirism și de ideal artistic.



Noni-Emil IORDACHE

EX NIHILO NIHIL

cu fiecare deschizături¹ de ușă a apartamentelor^{2/3}
ratez singura sărituri⁴ în mine

sunt acea trambuline⁵ care-și ia umbra⁶
în brațe

și se aruncă virgine⁷
ca un șerpi⁸ crescut la subțioară
către piciorul⁹ de stânci¹⁰
ale unei inimi vidate de umbră¹¹

umbrele mele nu pot/ nu vor/ nu știu să stea de tală
ele pot/ vor/ știu

să cu+c+e+r+ească uși cu care să poată vedea
de la stânga spre dreapta-mprejur¹²

fără frână
încolo și încioace
t+ă+c+e+r+i+l+e sânului tău

umbra noastră este un bolovan
o lumină toc+ită

care se simte s+umbră
însă care stă cu zar+urile în mâna stânga-mpre+jur
să le ar+un+ce

pe cracul mototolit al mesei
la care mâncăm
semi+întunericul ceas+urilor deschise

¹ la singular

² la singular

³ 59, nu 45!

⁴ la singular

⁵ la singular

⁶ E bine așa cum e!

⁷ la singular

⁸ la singular

⁹ la plural

¹⁰ la singular

¹¹ la plural

¹² Poate fi și: stângul, stângul, stâng, drept, stângu'.





Aurel BRUMĂ

Piticuța și scutierii

Indiferent de ce credeți voi despre parlament, să știți că nu-i așa, și el, ca instituție, nu are mamă, nu are tată, și are mai multe etaje și comisii și uși și că, în definitiv, nu-i altceva decât un imobil al cărui mobil e tocmai liniștea și prosperitatea ălor de-l tot înghesuie în ce nu are: mamă.

Ori în ziua în care se vor întâmpla cele ce s-au întâmplat, ploua subțire de tot, șpriț de la natură – cum a constatat și domnul Busuioc, portarul numărul 34 de la intrarea principală din lateral. Că la Parlament sunt mai multe principale, cum și partidele sunt tot așa, mai principale sau foarte principale, indiferent cât de laterale ar fi. Domnul Busuioc tocmai deslega o pentagramă despre nivelul de trai ridicat, că-l scria din picioare, fiind ușor atins de hemoroizi și, mai ales din respect pentru formele doamnei formatoare de curat care ținea șurubelnița polițaiului în mână, că acela era ocupat ca reparator principal al sistemului de depistare prin sunete a metalelor grele ascunse, eventual, de cei veniți la audiențe. Și, lucru știut și constatat inclusiv de specialiști, metalele grele sunt și în ciuperci și în ce se mai poluează dincolo de București, la munte și la mare. De aici și explicația mirosului de clor dezinfectant și cu bune rezultate în eliminarea ciupercilor, mucegaiurilor de la closet, dar numai ca veceu pentru ăia din afară, că dincoace se utiliza ceea ce se și folosea, dar de calitate străină garantată.

Domnul Busuioc tocmai se rezemase de nasturele Șoferului 4 al Senatorului 26, explicându-i cum că nu e rudă cu marele tenor Costică Busuioc din Spania, el fiind bariton din Călmățui și absolvent cu acte în regulă a Școlii Populare de Arte la secțiunea taraf, specialitatea cobză, că la mandoline nu mai fusese loc.

Între timp nasturele reuși să-și recapate libertatea de circulație undeva, pe jos, iar holul se animase cu indivizi și doamne de tot soiul și de toate problemele. Se făcuseră trei rânduri, fiecare după culoarea preferată a ceștii de cafea: albastră la nea Gogu, domnul Portar 22, galbenă la Pampucian, domnul Portar 64 și cu Anti-Sida pe fond alb la domnul Busuioc, cadou de la consoartă și îndemn la vigilență față de posibilele fufe care i-ar fi intersectat interesul de serviciu. Boon. Și pivotăm cu un ochi spre ușă, ălalt, vigilentul, nedeslipit de pentagrama naibii. Pe rândul cu sida nu erau decât patru petenți. Patru. Abia la al șaptelea, număr ca cifră cu noroc, domnul Busuioc părăsi al doilea nasture și, solemn, coupă locul oficial de după teigheaua cu tăblie de marmură.

- Dumneata ?

- Eu.

- Ai buletin?
- Nu. Am carte de...
- Aha. Profesoară.
- Nu.
- Nu?
- Da.
- Bine. La cine ați fost chemată?
- La comisie.
- Aha. Bun. Să vedem invitația ca zi și ca

oră.

- Da, domnu.

Femeia abia se vedea, jumate de cap, de după teighea. Brusc, dispăru și jumătatea. Apăru în loc tipul cu servieta de piele galbenă și un ușor tic al ochiului stâng. De la nervi. Nervi. Exact cuvântul care venea pe 3 orizontal: dureri de țeastă; ață de antinevralgic. Exact – nervi. Dar unde dispăruse femeia?

- Alo!

Ăla cu ticu făcu semn conspirativ de spre în jos, sigur că da, că toanta aia poate că leșinase cumva iar ăia stăteau ca de lemn, fără reacție, fără atitudine avansată, europeană. Dacă l-ar interoga pe ăla cu nervosu la ochi s-ar putea să-i pută gura, că sistemul nervos e și la dinți și oricum nu-i venise rândul și la rând era exact aia care nu era. Aruncă lațul privirii spre grup și insesizabil poate pentru ei trase din bombeu practicabilul. Ochiul – gură de pistol și brusc, ateriză după salt direct pe burtă și pe teighea. Sub capul său, capul ei, ochii ei, nasul ei, nasolia.

- Am crezut c-ai plecat.

- Nu, dar mă dureau vârfulurile, c-am stat pe vârfuluri să te pot vedea.

- Mda. Dumneata ești o femeie pitică!

- Iar dumneata ești un bou. Pitică e măta. Io sunt doar mignonă. Că de aia m-am și cerut la comisie. Nu pentru abuzuri, prostie de judecător, furt de identitate, casă, teren și altele, altele. Să-mi dea dovadă să-s mignonă și nu pitică, adică cu handicap. Că n-am nevoie de handicap. Pe-aici jumate și mai bine din lume e cu handicap. Ajunge. Să ia bani ăia care au de luat și bani ăia care n-au de dat, dar la mine,nu, nu-i nevoie. Asta-i.

- Mda. Treaba dumneata de ce vrei la comisie dar eu am nevoie de programarea făcută, așa, ca dovadă.

- Păi dovada n-o am că de aia și merg la comisie, după dovadă. Iar dumneata vorbește mai spre dreapta că m-ai albit cu scuipat. Ai ceva gastrologic?

- Posibil. Ceva aciditate și uneori greață fără dureri.

- Ia tătăneasă. Și floare de salcâm.

- Bine. Vreau invitația, programarea. O ai?

Piticuța făcu semn că da, o are și descălci în dinți sfoara de la gura rucsacului.

Pe o batistă în carouri, un fel de 300 euro metru pătrat dacă ar fi fost pământ la vânzare începuse să așeze aritmetic inventarul peșterii: spray paralizant, una pereche cătușe, o mulinetă fără

(continuare în pag. 15)

tambur, unu-două-trei ghioace, gura de lup, tablele de jucat table, cinci ceasuri cu monogramă, un evantai, revista de integrame...

- Vă ocupați de careuri?

- Numai când sunt liberă. Am câștigat două concursuri de compunătoare și unul de scrabble.

- Mda? Cu pentagramele cum stați?

- Comsicomsa dar nu mă laud. De mică, că am fost și mică de-am ajuns mignonă, prin clasa a doua, ridicam la putere de paișpe cifre de mi se ridicase lumea-n cap de ciudă.

- Ași.

- Facem probă. Îmi dai cifra de bază, dar nu mai mult de 10 cifre, că am pierdut antrenamentul și puterea, cifra aia de până-n 16 semne. Io îți dau rezultatul pe bilețel și dumneata verifici cu martori.

Și martorii provocării, indivizi, individe, uitară, parcă loviți cu leuca, ce chestii anapoda îi târâse în parlament. Rândul se deșirase, care de care încercând să fie mai aproape de piticuță, de eveniment, de minune. Schimbau adrese, cărți de vizită, rețete și semnau aderențe la fanclubul inteligenței la purtător. Cerc, semicerc sau cum naiba se chema desenul acela de indieni neindieni, că de fumat nu era voie și pipa păcii de grup mocnea doar așa, ca închipuire. Apăruseră și două-trei calculatoare, un laptop, filmări pe telefon, chestii. Mai lipsea presa și televiziunea de la etaj, că ăia, ca tâmpiții, în loc să urmărească viața ca viață, păzeau ușile comisiilor parlamentare.

Piticuța completase, în timp ce voi citiți aiurelile astea, completase bilețelele cu probele cerute de public și de însuși șeful gărzii. Se uitau unul la altul mirați că schiloada aia de numai un metru are o academie în cap iar ei, gogeamite talanii, nici un nouă la a noua nu erau în stare să calculeze.

Cineva făcuse rost de cafele, altul o sticlă de țuică și atmosfera aia rece, de mausoleu politic, se mai dezghiocase. Vestea zburase și ăi de sus, de dincolo de cordonul de separație dintre cei de jos și cei de sus, public și parlamentari, ăi de sus începură să apară unul câte unul, fiecare urmat îndeaproape de purtătorii personali de cuvânt și de scaune.

Piticuța ajunsese la a 16-a probă, desigur cu rezultat mie la sută exact, când de dincolo de cordon, de paralela de separație a puterii, o voce gravă, tabagică, biciui habitatul, atmosfera domestică a publicului.

- Mai știi și altceva?

La un semn un mal de altul și privire de privire se adunară în formație de avioane de bombardament peste umerii piticuței.

- Mai știi și altceva?

Clar. Unul câte unul, ăi de jos, sala de antecameră saloon, se ridicară în picioare reășezându-se pe trei rânduri, purtătorii de scaune își organizau prin consens retragerea, parlamentarii puneau pareuri pe lista de mâncăruri de la cantină când, deloc pițigăiat, ba chiar ultra-contralto, vocea Piticuței își ceru dreptul constituțional la replică.

- Domnu, io știu să bocesc. Sunt bocitoare profesionistă fără PFA că nu m-au găsit, ca meserie, în nomenclator. Au găsit deputat, senator, vidanjor, mățar, formator, informator dar bocitoare nixit. Doriți să vă bocesc?

- Bocește, se auzi răspicat aceeași voce găunoasă, tabagică.

Și Piticuța începu un bocet special, parlamentar. Frazări prelungite, frazări de tranziția lui lobodă completate singular ori în grup de alte bocitoare și bocitori de dincoace de cordonul puterii cu scaune, polifonie păguboasă, impozitară cu ușoare curgeri de rimel.

Dincolo de cordon scaunele, purtătorii și ocupanții de scaune dispăruseră. Dispăruseră în spatele lanțului dublu de scutieri perfect protejați de căștile antifone.



Mónica TÓTH

poate odihnește în patul inimii

nu poate fi decât o neînțelegere
speranța nu și-a luat rămas bun
de la mine
nu are obiceiul
să plece pentru totdeauna
scânteia ei trebuie să fie undeva
poate s-a oprit la marginea orașului
poate odihnește în patul inimii
zboară în aer
poate într-o zi bate la fereastra mea
de aceea nu am somn

Sunt

sunt o aromă ciudată
un cuvânt rostit de iarnă
o frunză călcată în picioare
o farfurie umplută cu lacrimi
gustul dulce-amar al tuturor
speranțelor pierdute

Vrei ori nu...

Vrei
ori nu
beau din fântâna
buzei tale
și dorm
lângă umbra ta.



Daniel MARIAN

Unu plus una, înșelătoare ecuație spre parabolă

Sunt unii poeți la care poezia nu începe și nu se termină, atâta vreme cât ține viața cu respirația, cu dinții, de un exces de iubire. Dar de ce nu ar fi unele poete care intră în rezonanță cu patosul declarat și care au propria lor configurație în perspectiva aceluiași sentiment, poate ceva mai temperat, sau doar împăciuitor să fie, cumva așezat în direcția raționalului chiar dacă acesta nu se întâmplă din pricină de contradicție în termeni.

Câtă compatibilitate să fie între știut drept învederatul *Scrisorilor*, Ioan Romeo Ioan Roșianu, și repondenta 'scrisoricească' Alina Florica... În mod clar, ambii se manifestă ca la ei acasă pe tărâmul vast dar selectiv, acela al poeziei; unde trăiești frumos sau mori la fel de frumos.

În felul lui magician corespondent, poetul se amestecă până se pierde în iluzoriul purtat cu demnitatea unei singurătăți aparte, în coada unei realități care a fost sau nu a fost; nu îi e deloc lejer, subțire, să trăiască la nesfârșit aceeași stare dar croită întotdeauna altfel pe un tipar programatic (ia uite ce-mi veni în cap: precum în 'Groundhog Day' – 'Ziua Cârtiței' - 1993). Alternanțele sunt binevenite aici liric, vis-à-vis de etalonarea care definește stilul cinematografic.

Aceasta e a câtă oară când fac referire la Scrisorile lui Ioan Romeo Roșianu, pe care poți să le tot bagi în sertar că ele tot sar afară ca spiridușii. De aceea să procedez doar spre aducere aminte, desigur în acest context fixat; în intenția de a lăsa mai mult spațiu pentru a calcula asumarea binevenitei Alina Florica. Sau nu. Voi fi echilibrat atât cât se poate pe muchia aceasta interesantă de unde n-am cum să nu cad alternativ.

De menționat că, în vulcanismul lui, poetul își scrie Scrisorile din orice poziție, fie aceasta: drepti, culcat, la stânga, la dreapta, la stânga-mprejur; serios, șugubăț, circumspect, fericit/nefericit. Dar asta știe el prea bine, nu trebuie să-l scârmăn eu psihologic, se caută și singur...

Mă voi risca în a cita un întreg, deși în cele din urmă ajungând la marginea colii tipografice, cine știe pe unde pot nimeri. Deci nu secvențial, ci doar incipient, iată-l pe poet: "IUBITO, când asistenta voluptoasă mi-a pus perfuzia am avut senzația că mi se face infuzie cu viață/ că speranța renaște-n arterele mele bătrâne că vântul visului se oprește în inima mea a taină/ credeam că o să se prabușească peste mine tavanul înalt și că mă vor strivi amintirile toate/ amintirile din viețile anterioare le-am uitat sau le-am pierdut la cărți la drum de seară/ nu mai știu ce-am trăit dar am văzut trecându-mi prin fața ochilor tristețea și golul/ femeii pe care le-aș fi putut iubi și femeii care m-ar fi putut iubi au trecut a paradă-n surdină/ de după dulapul cu medicamente stătea moartea la pândă/ (Mai știi că atunci când m-a cuprins amețeala vântul m-a luat în brațe și zorii mi-au șters sudoarea de pe frunte cu mână zilei?)// Așa a fost, lubito mirosea crunt a moarte și-a nesomn în cabinetul rece și alb/ prin saloane se auzea pustiul respirației de sfârșit insomnia făcea trupului semne cu mâna/ hulpavă moartea stătea și juca zaruri de una singură dădea în cărți și în bobi suflete pierdute/ acul înfipt în braț mă țintuia la pat și chipul tău frumos nu era să-mi



aline orbitele goale/ priviri goale de senzuri aveam în dimineața aceea și nimeni/ nu știa de ce inima bate de una singură și nesilită de nimeni.// (Mai știi când durerea m-a trântit la pământ în ceasul nopții și/ când te-ai întors să-mi numeri pe degete respirațiile duse?)// Apoi mi s-a făcut frig ca la marginea lumii ca la nașterea ei mă/ uitam la secundarul ce-mi măsura viațuirea șoptit/ stăteam chircit în salonul cu vedere la viață și speram să vii și să-mi mângâi trăirea/ erai departe și dusă erai iar din pragul ușii ochi hulpavi/ măsurau trupul sfrijit și dădeau o comandă de moarte." (**Scrisoare de pe patul de spital**).

Să fie acesta răspunsul punctual al poetei, sau din multitudinea de intersecții, s-a nimerit a fi de asemenea incipient structural... Notă: eu le-aș fi pus față în față, cum la rândul-mi am experimentat astfel de alcătuirii împreună cu o prietenă poetă, vreme de patru volume de poezie. Deci: "Iubite, iată că a sosit ceasul ca să fac popasul/ de a-ți naște ultima mea scrisoare spre soare,/ unde nimic ne e nou, doar un vag ecou/ ne tulbură anii cei scurși implacabil spre singura moarte/ din singura viață oferită, probabil, pe datorie/ de Dumnezeu grăbit să ne ia rând pe rând,/ pe toți muritorii la cenaclul din ceruri.../ Îmi înmoui astăzi penița condeiului meu/ în sângele tău, ca să nu uiți niciodată/ cât de mult te-am iubit în această vâltoare/ a lumii perfide și reci,/ aș fi vrut să mă duci spre niciunde,/ să ne-mpletim trupurile, dar și sufletele-n/ valurile-nvolburate ale mării în singurătate,/ să-mi spulberi toate angoasele mele-nspicate/ de dor călător și să mor alături de tine,/ așa cum Quasimodo zăcea în catedrala mărească/ de la Notre-Dame, alături de iubirea sa unică-Esmeral-

(continuare în pag. 17)

da,/ îndrăgostită de altcineva...// (Mai știi când ai fost uimit în ceasul acela din noaptea de șoapte/ de zodia noastră comună sub care ne-am ivit în lumină?)// Te iubesc infinit, suavul meu vis fericit și-atât de mult/ mă doare încheietura zborului meu frânt, dătător/ de cuvânt, aici la țarm de mare și cânt.../ De azi n-o să-ți mai știu niciun rând ca să-ți/ împlinesc dorința prin care mi-ai spus răspicat-/ "Nu îmi mai scrie, iubita mea!"// Oh, dacă ai ști cât am plâns fără tine în nopțile mele/ pustii din odaia-nțesată cu icoane și cărți!// Chiar acum lacrimi-șiroaie mă podidesc inevitabil/ pe obraji arși de tristețea cărunță, rigidă și cruntă.../ Eu o să-mi înșir continuu gândurile mele de dragoste/ pustii pe coli albe în nopțile grele,/ căci inima mea părjolită de rele se vindecă/ numai în caste poeme de iubire și viață.../ Mă mai lasă, te rog, numai să-mi fie imens/ dor de tine în marea de gânduri a puținelor clipe/ care mi-au mai rămas,/ ca o lume-ntreagă să vadă că dragostea suferă toate,/ crede toate,/ nădăjduiește toate, căci ea e singura ce nu va cădea/ niciodată în lumea reclădită din vis..." **(Scrisoare despre ceasul popasului greu)**.

Cartea o tine în aceeași notă fulminantă, nici nu știi când poți să iei foc: atunci când o ții în mână spre citire, sau când tocmai o lași din mână spre a o lua de la capăt...

Dialogul poetic de acest fel ar face bine să nu se mai termine; câtă vreme inimile bat și bat frumos. De nu va fi vreun Nobel pentru literatură, pentru perpetuum mobile tot ce se poate. Chiar așa: perpetuum mobile în iubire ar merge și de titlu de volum de poezie?...



DANIEL LUCA

Epistole poetice

Ioan Romeo Roșianu și Alina Florica au pus la cale o surpriză poetică, și anume volumul *Scrisori de dragoste eternă* (Editura Ecreator, Baia Mare, 2018), unde suntem introduși în atmosfera unui dialog epistolar inedit, cei doi autori izbutind să se exprime pe două voci ce se transformă practic într-una singură.

Asfel, scrisorile ambilor scriitori sunt de largă inspirație, cu trimiteri la personalități ce au depășit vremea lor, cu aceleași teme mari ca iubirea, curgerea inexorabilă a timpului, comuniunea omului cu natura, cu împrumuturi de expresii [„crucea amiezii”, „terasa cu vedere” (la viață” versus „la mare”), „singura viață avută” etc.] ori chiar a parantezelor [„(Mai știi că atunci când m-a cuprins amețeala vântul m-a luat / în brațe și zorii mi-au șters sudoarea de pe frunte cu mâneca / zilei?)” versus „(Mai știi când ai fost uimit în ceasul acela din noaptea de șoapte / de zodia noastră comună sub care ne-am ivit în lumină?)”]. În schimb, formula „lubito” a fost înlocuită, firesc, cu „lubite”.

Totuși, ar fi fost de așteptat ca scrisorile celor doi autori să fi stat față în față, însă aceștia au optat pentru gruparea lor în două părți distincte, ceea ce are drept efect o ușoară scădere a receptivității lor.

Pe de altă parte, trebuie remarcată forța și impetuzitatea scrisorilor Alinei Florica, acestea nefiind cu nimic mai prejos decât ale corespondentului ei. Bunăoară, și aici este o vorbă de o iubire unică, irepetabilă, supremă

(„...șoaptele / albastre din vastele tale poeme de dragoste irepetabilă a bătrânului timp hain...”), completată de credință, ambele fiind un balsam pentru sufletul prins în vârtoarea vieții („Rugăciunile sfinte sunt tămăduitoare pentru sufletu-mi”).

Sentimentul iubirii se transformă, de asemenea, treptat, în senzualitate și carnalitate ca o dăruire totală și completă („am făcut dragoste cu ardoare, / până când surâsu-mi căpătase culoarea ochilor tăi”), cu amintirea tulburătoare a vieților trecute, ca un pod peste timp („...ca să putem încheia în poeme / de dor taina eternă dintr-o viață trăită anterior”).

Desigur, fericirea nu este și nu poate fi deplină în toila iubirii, dar amintirea va dăinui și atunci când sentimentul dispare („Oh, dacă ai ști cât am plâns fără tine în nopțile mele / pustii din odaia-nțesată cu icoane și cărți!”; „Cine-ar fi putut crede că din lucrurile acestea simple se nasc / eternități de amintiri grele?”).

De altfel, odaia plină de cărți trece, aproape pe nesimțite, din scrisorile lui Ioan Romeo Roșianu („umbra ta bântuie și acum prin odaia plină cu tablouri și cărți”) spre a se instala, la fel de confortabil, în scrisorile Alinei Florica („lubite, de pe terasa cu vederea la marea albastră / îți scriu alte și alte gânduri suave și tandre, / pe care eu știu că tu le citești printre rânduri / și-apoi taci nesfârșit în odaia-nțesată cu tablouri și cărți”).

Scrisorile celor doi autori izbutesc, așadar, să formeze un tot unitar, extrem de expresiv, o adevărată oglindă a sufletului celor doi luați atât individual, cât și împreună.



Cristian Gabriel MORARU

Scrisori despre poezia vieții și viața poeziei

Dacă al meu confrate, Ioan Romeo Roșianu, nu mai are nevoie de nicio prezentare, fiind un om hârșit (în sensul bun al cuvântului) într-ale vieții și ale scrisului, nu mică mi-a fost surpriza când am aflat că se încumetă cineva să îl confrunte în arena poeziei cu aceleași arme, adică nu încercând să meargă pe cărări nebătătorite, ci scriind practic în același stil pe care acesta l-a impus de la (re)venirea în literatură.

Scrisori deschise trupului tău (2000), *Scrisori despre demoni și sfinți* (2016), *Scrisori de dragoste neexpediată* (2016), *Scrisori de dragoste expediată* (2017), *Scrisori de dragoste pierdută* (2018), toate aceste volume se constituie într-un ciclu tematic autentic și inconfundabil, Ioan Romeo Roșianu realizând o mutație estetică sui-generis a speciei literare a scrisorii care a fost consacrată de marele poet Mihai Eminescu cu aproape un secol și jumătate în urmă.

Originară din Pașcanii lui Sadoveanu și având studii filologice la Universitatea „Al. I. Cuza” din Iași, d-na Alina Florica, profesoară de Limba și literatura

(continuare în pag. 24)



Viorel DARIE

Chip misterios

De când apăruseră italienii prin oraș, Antony ieșea și mai des cu șareta lui de promenadă pe maidanul de sus, de pe care se vedea mulțimea care urca sau cobora spre portul cel înțesat de corăbii și negoț. Vedea, din când în când, grupuri de italieni refugiați, cu înfățișări jalnice, dar pitoresc îmbrăcați. Tot cărau sarsanale mari cu puținele lucruri cu care reușiră să fugă. Printre italienii veniți din diferite părți ale Italiei, urmărea cel mai insistent pe cei veniți din ținutul Genovei. Îi recunoștea foarte bine, căci numai ei aveau un fel de haine care-i deosebeau de alți italieni. Erau cu ceva mai elevați, mai stilați, aveau ceva pitoresc în înfățișarea lor.

Gânduri multe, nostalgii reînviară în mintea lui Antony. Câți ani trecuseră de când fusese în oaste acolo? Timpurile, timpurile nu se mai pot întoarce vreodată. Îmbătrânise, însă o făcuse cu folos. Avea acum o familie frumoasă, copii reușiți, soție de treabă, harnică. Și cu câte bogății îl înzestrare Domnul, pentru familia sa și pentru prietenii săi.

Știa însă că în avuție era bine să nu te încrezi. Doar avusese acele crunte experiențe din timpul Revoluției franceze, când atâția oameni înstăriți pierduseră aproape totul. Restaurarea monarhiei care a urmat nu a mai fost în măsură să redea averile celor care le pierduseră. Așa e pe lumea asta, omul se crede la adăpost în spatele averii agonisite, când toată averea poate dispăre într-o singură zi. Mai ales că, nu demult, apăruseră multe frământări revoluționare în întreaga Europa, frământări care au dat frisoane tuturor bogătaşilor mari.

Pe la tarabe se simțea un freamăt nou al refugiaților din Italia. Erau destul de mulți, umblau pe cărările de-a lungul tarabelor de comerț din stradă, dar și prin talcociuri și bazaruri. Antony îi vedea zi de zi umblând cu fleacuri italienești la vânzare, strigând în gura mare ca să-și vândă marfa lor amară. Vai, greu trebuia să fie pentru ei să vândă ceva, să câștige niște franci, să-și cumpere măcar pâine. Unii veniseră cu ceva bani din Italia, începuseră să negustorească câte ceva mai de valoare. Dar în țară străină, totul era greu.

Ce puteau să vândă italienii refugiați? Niște baticuri, șaluri care se purtau în Italia. Alții umblau cu niște străchinuțe pictate ca prin casele italiene. Mai aduceau unii niște icoane tipic italiene, cu chipuri de sfinți de pe la diferite biserici mari. Nu erau mărfuri de valoare, dar aveau ceva nou în ele pentru francezi și uneori oamenii luau ca să aibă cu ce se lauda pe la casele lor.

Antony luase o vreme mărunțișuri de la italieni, având milă de starea lor, dai mai apoi n-a mai luat, se săturase de fleacurile vândute de ei. Asta până într-o zi...

Trecu o ceată de italieni care făceau strigare răsună-

toare cu marfa lor. Nu cumpără nimic de la ei. Ca în urma lor, preț de câteva minute, trecu și o fată cam amară, învelită cu un șal verde, care se uită țintă la el, și-l rugă să ia niște farfuriuțe mici de la ea.

Întâlnind privirile și chipul cel delicat al fetei, Antony nu rezistă să nu cumpere de la ea. Luă tot ce avea ea de vânzare, ba îi mai dădu și niște bani pe deasupra. Avea suflet bun, nu putea să nu fie sensibil la suflul unui copil în nevoie. Fata plecă cât se poate de bucuroasă.

A mai revenit acea fată la câteva zile, tot cu aceleași farfuriuțe mici, frumos colorate. Parcă era sfioasă, neîndrăznind să-l mai roage să cumpere de la ea. Dar el nu stătea pe gânduri, cumpără iarăși tot ce avea ea, nu se gândea că are destule farfuriuțe de la ea.

Poate încurajată de bunăvoința acestui domn din țară străină, într-o zi, fata trecu iar pe lângă taraba la care-i plăcea lui Antony să stea ziua, sfioasă, parcă încercând să-l roage ceva. O încurajă să zică tot ce avea pe suflet. Fata îi zisese ceva, dar în limba genoveză cea mai curată:

- Domnule ce bun sunteți ... nu cunoașteți unde va, un loc în vreo casă, ca să fiu servitoare?

Asta rosti timida fată în limba Genoveză cea mai neaoșă, pe care, din fericire, el o cunoștea chiar mulțumitor. Luat prin surprindere, îi răspunse fetei în limba ei de acasă:

- Copil drag și frumos! Lasă-mă să mă gândesc până mâine. Poate găsesc un loc potrivit pentru o fată ca tine.

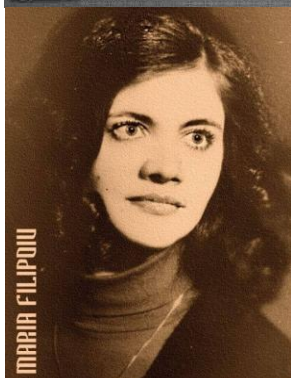
Ea plecă parcă mai voioasă, simțind că o piatră mare de pe inimă i se ridicase.

După ce tânăra fată plecă, Antony începu să cugete foarte serios. De bună seamă, putea să ia copila undeva la el acasă, s-o ajute pe soția sa în multele treburi din vila lor cea mare. Sau putea s-o angajeze undeva la țesătorie, să muncească cot la cot cu alte femei. Sau putea să-i aranjeze un post ca vânzătoare la o tarabă. Însă el avea un suflet mare. Cum să răpească unei copile libertatea, apartenența la o familie, la un anturaj familial, doar pentru o amară de slujbă care să-i ofere ceva mijloace de trai de supraviețuire? Nu ar fi păcat să răpești libertatea unei ființe inocente, tinere?

Se frământă mult în această problemă toată seara, chiar toată noaptea. Avea o mulțime de soluții, putea chiar să-i cumpere o căsuță în oraș, ori să-i dea bani destui. Dar nici asta nu-i părea o rezolvare cea mai plină de omenie. Ar fi înstrăinat-o pe fată de ai ei, de toți ceilalți aflați în situația dificilă de refugiați. Poate, cel mai bine, omenește vorbind, era să ajute copila și pe ai ei, să se descurce cumva în orașul acesta străin pentru ei. Lucrul acesta i-ar fi protejat sufletul fetei inocente, ajunsă dintr-un cămin îndestulător cândva în Genova, nevoită acum să apeleze la bunăvoința străinilor pentru a supraviețui.

(fragment din romanul "Ecouri de mandolină" în curs de apariție la editura InfoRapArt)





Maria FILIPOIU

Veșnicia pe un picior de plai (sonet spiritului din grai)

Timpului din viață i-aș spune: Mai stai
Și ține-mi pana-n flori de iasomie!
Cu spirit dăruit să mai pot scrie
Vremelnicia pe un picior de plai.

Pe el să înflorească poezie
Și gândul să-mi înalțe în dulce grai,
Când ciocârlia cântă în tril de nai,
Iar soarele se scurge-n pădădie.

Roiuri de fluturi îndrăgostiți de plai,
Tresaltă în valsuri de bucurie,
Ca albine ce-și duc roiul în alai.

Eu îmi pun gând pe-a ochilor făclie,
Cu glasul lirei să-l duc în ceresc rai,
Înveșmântat în maramă și-n ie.

Moștenirea graiului românesc

Pe plai mioritic m-am născut
Să ascult doinele pe glie
Și-n grai românesc am cunoscut
Ce e iubirea de patrie.

Grai românesc mi-a ales nume
Și-n el am rostit primul cuvânt.
Am învățat să-i cânt renume
Țării-mamă ca rai pe pământ.

Românește am prins a scrie
Învățături din buchea cărții,
Călăuză bună să-mi fie
Cu spiritul umanității.

În grai românesc m-am înălțat
Pe o scară spirituală
Și-n demnitate am învățat
Că leagăn sfânt e mama-țară.

În grai românesc plânge condei,
Spre cinstirea limbii române;
Cu ploaie de gânduri și idei,
Prin șipot, râuri să le-ngâne.

Cu limba română în cuvânt
Și gânduri așezate-n carte,
Din românescul meu pământ
Duc graiul în eternitate.

Limba românească

(odă limbii române)

Bogată este limba românească,
De genii răsărite-n brazda câmpului;
Rodul să-și lase-n glia strămoșească,
Luminată de raza Luceafărului.

În limba eminească să se scrie,
Luceafărul din veac mângâie Carpații
Brăzdați de ape, cu poale-n câmpie,
Străjuind cetăți ce ni le-au lăsat dacii.

Înaintași cultivatori de slove,
În limba strămoșească și-au lăsat ecou
De grai românesc dăltuit în strofe.
Pe chipul patriei sculptând numele său.

În limba românească a fost graiul
Moștenit, când nu se învățase scrisul.
Iar miri la nuntă conduceau alaiul
În limba română, să-și hrănească visul.

Doină de dor e limba românească,
Ce-n grai o leagănă pământul și cerul.
Neam românesc în pace să doinească,
Pe glie străbună cultivând misterul.

De la Dunăre la Prut și Cernăuți,
România și Republica Moldova
În grai românesc și-au plâns eroi pierduți,
Când și-au apărât pământul și slova.

Taina Cuvântului măiestrel

Când prin crengi de gând suflă vântul,
Îmi duce glasul în poeme;
Că măiestrel este Cuvântul,
Ce poartă vis prin val de vreme.

Dorință se strecoară-n Cuvânt
Și-mi stivuește vise-n rânduri,
Spre culmi semețe să-și ia avânt,
Cu vremelnicia din gânduri.

În tăcerea nopților ascult
Chemare cu-al gândului torent,
Ce-mi însuflețește glasul mut,
Pe rază venind din transcendent.

Prin roiul gândurilor mele
Își plimbă raze, Luna Plină,
Să-mi facă din noapte cu stele,
Fereastră de dor spre lumină.

Când rouă de gând plouă-n condei,
Cu recviem coborât din cer,
Glasul lirei închid în idei,
Îngeri să-i dezvăluie mister.

Cât timp nu-s chip de lut în pământ
Și-mi plânge condeiul de sete,
În brazda gândului pun cuvânt
Și rouă din privire verde.



Tănase CARAȘCA

MĂMAREA

Dacă interesul jocurilor noastre copilărești ne aflau prin curtea casei sau pe maidanul pe care ne făceam veacul de cele mai multe ori, cu ochii noștri cărorora nu le scăpa nici o mișcare, o zăream pe Mămarea coborând cărăruia de pe lutăria galbenă de peste valea prin care trecea firișorul de apă ce se scurge de la fântâni. Văzând agitația de peste vale, ea încetinea pasul, își ducea mâna cozoroc deasupra ochilor și cerceta curtea și împrejurimile pentru a ne descoperi. Care o vedea primul striga cât îl țineau bojocii zbughind-o spre fântâni pentru a-i ieși primul în întâmpinare:

-Mămareaaaaaa!!!!!!!!!!!!!!!!!!

Ne repezeam cu toții într-o goană nebună de ne scăpărau picioarele pe urmele primului plecat și încercam care mai de care să ajungem primul, să-i pupăm dreapta, să-i luăm Mămarei bocceaua din mână și apoi, după ce ne pupa pe frunte, să o petrecem spre casă gălăgioși, bucuroși și fericiți. Știam că ne aduce în nelipsita-i boccea agățată pe un băț și aruncată pe umăr, bunătăți făcute de ea, sau fructe: plăcînțele, nalangâte, brânzoaice sau cherdele umplute cu brânză, jumeri sau ierburi, scovergi bine rumenite, gogoși, uscățele împletite ca niște opturi, colăcei, cozonac uscat încă de la Paști și nuci, mere, pere sau moșmul din copacul ce-l avea unchiul Mitică fratele mamei în curtea sa din mahalaua Mamuru a Niculițelului. În extrasezon ne aducea mai ales fructe uscate, gutui, struguri și moșmul puse pentru a rezista în podul casei sau în butoaie cu grâu, la temperaturi constante. Ne bucuram, o informam despre noutăți, unele din ele copilării de-ale noastre, neinteresante, dar pe care Mămarea le asculta părând tare nerăbdătoare să afle cât mai multe și uneori ne puneau întrebări suplimentare, doar ca să ne arate că spusele noastre erau știri importante pentru ea.

Mămarea era bunica mamei noastre și noi copii am preluat acest apelativ de la ea. Nici în ziua de azi nu știu cum o chema cu adevărat, pentru că sigur, avea și ea un nume, dar asta ne interesa pe noi prea puțin la vremea respectivă. Toți patru frații eram mărunței, diferența dintre noi nefiind una semnificativă, ca Mămarea să facă delimitări de vârstă. Ea avea pe atunci, când mi-o amintesc eu, venerabila vârstă de 102 ani. Da, 102 ani pe care-i purta cu smerenie, dar și cu mândria omului care a văzut și a trecut prin multe la viața lui.

Trecuse prin greutăți ale vieții greu de imaginat: stăpânirea otomană, Războiul de Independență din 1877-78, prin cele două războaie mondiale cu toate ororile și lipsurile provocate de nemți, bulgari, ruși, iar acum ajunsese să trăiască și în comunism și să guste din amarul sărăciilor postbelice ale noului regim impus cu forța de puterile lumii. Începuse colectivizarea Dobrogei, care trebuia să creeze un precedent pentru celelalte spații românești, să le arate cât de benefică este schimbarea proprietății la care țărani nu voiau să renunțe nicicum. Mămarea scăpase de această grijă a pământului, pentru că după ce a murit soțul ei, tatăl bunicii mele, ea a împărțit totul în mod egal celor șase copii aflați în viață, devenind liberă în mișcări, plecând pe

la fii, fiice, nepoți și nepoate, când și cum îi venea ei chef. Așa ne trezeam cu ea, spre bucuria noastră, îndeosebi vara când mama avea mult de lucru, iar ea îi venea în ajutor. Pica pe neaunțate, iar bucuria noastră era pe măsura surprizei adevărate.

Cu o zi înainte își pregătea bocceaua, îi spunea bunicii că pleacă la Telița la nepoată, iar bunica, unde avea domiciliul fixat, nu era niciodată împotriva, știind că mama are nevoie de ajutorul pe care Mămarea i-l oferea necondiționat și cu dragoste-i nemăsurată. Se scula dis-de-dimineață, se îmbrăca, își încălța opincile ușoare ca fulgul, trecea pe la Fântâna Zmeului unde își umplea o sticlă cu apă rece, se oprea în Mamuru la unchiul Mitică unde striga peste gard și cerea „niscai poame pentru copii”, iar din poarta lui, urca panta pietroasă până la „Bătăce” deasupra satului. Totdeauna se oprea aici și îmbrățișa cu privirea mândrul sat de gospodari rămas în vale, apoi o lua la pas pe poteca bătută și nu se oprea preț de 7 kilometri, traversând pădurea până la Telița. Se oprea „ca să-mi trag sufletul” la cabana lui moș Anghel Soare care se afla cam la mijlocul distanței, schimba cu cabanierul pustnic câteva vorbe, atât cât moșul își răsuca o țigară din ziar umplută cu tabac și o duhănea, după care își lua la revedere spunând un „Doamne ajută” și își vedea de drum. Rareori mai făcea câte un popas scurt și asta numai dacă zărea cu ochi-i ageri niscaiva ciuperci, fructe pădurețe, flori de pădure sau orice altceva care ar fi fost util într-o gospodărie. Niciodată nu venea cu mâna goală! De multe ori, pe un umăr ducea agățată într-un băț bocceaua, iar pe celălalt, o legătură de vreascuri pe care o echilibra și sprijinea cu capătul bățului trecut prin boccea. Străbătea acea distanță cam într-o oră și jumătate cu ușurința unui tânăr învățat cu mersul pe jos. Și asta la 102 ani...

Era înaltă, uscățivă, foarte puțin adusă de spate, aproape dreaptă, cu pașii siguri și mersul apăsat, ca un om în floarea vârstei. Părul înspicat cu ghioceii încă îmbobociți, pieptănătura linsă sub baticul sau berta de culoare închisă petrecută pe sub bărbie și legată la spate, privirea limpede, nasul un pic adus, cu nările largi, parcă adulmecând întruna aerul, gura arcuită și zâmbitoare cu buzele întredeschise care creau senzația că erau gata să rostească în orice moment cuvinte de bine, fața luminoasă și blândă, ne transmiteau nouă o stare de bine care se manifesta într-o veselie ce se făcea simțită în toată mahalaua. Îmbrăcămintea ei, ușoară vara când venea la noi, croită, cusută, călcată și îmbogățită cu găтели de mână, era simplă, curată, îngrijită și frumos mirositoare, iar puținul alb contrasta cu bogăția negrului care dădea senzația de senectute nefracționată. Șorțul negru, alb sau înflorat cu dantelării discrete, era elementul care îi dădea Mămarei măreția unei domnițe văzute prin cărțile noastre de povești pregătite de mama pentru când vom ajunge să buchisim literale. Mirosea frumos Mămarea a busuic, cimbrî-șor sau levănțică și din unicul buzunar al șorțului ei,

(continuare în pag. 21)

de multe ori se ițea câte un vârf de plantă veștedă sau uscată care împrăștia discret în jur arome care ne provoca nouă bucurii ascunse pe care nu le puteam explica.

Cum intra în bucătăria de vară, Mămarea se debarasa de boccea sau ce mai avea asupra ei, se ducea repede în casă și se schimba cu ceva d'ale mamei, apoi se întorcea și aprindea focul. Punea o oală de apă pe foc la încălzit, și ne spăla pe rând într-o albie scobită într-un trunchi de tei. Era iute în mișcări, mâinile i se plimbau pe trupurile noastre fragede cu săpunul care făcea clăbuc, apoi ne clătea cu altă apă calduță și ne schimba în haine curate pe care le știa așezate în raftul din tinda casei. Câteodată, când ne găsea plini de țărână peste tot, ne certa blând:

-Mă chisnovatule, unde ai găsit atâta țărână mă, și în cur ți-a intrat neastâmpăratule! Dă și chicioarele ălea văruițe cu de toate pe ele să le dăm o față.

-Picioarele Mămareo, așa se zice! o corectam noi contrariați de schilodirea evidentă a ceea ce știam.

-Bine. Așa să le spuneți voi, pe mine nu mă mai învățați să spun ca voi, răspundea ea văzându-și de treabă înainte cu un zâmbet binevoitor care pe noi nu ne lămurea, dar nu mai lungeam vorba cerându-i scoteală pentru ceea ce ni se părea a fi schilodire a vorbirii. Să te speli bine pă chept și pă grumaz, că pă schinare o să te frec eu, continua ea parcă să ne facă în ciudă cu bună intenție..

-Mămareo... rămâneam cu vorba în gură că repli-ca venea imediat:

-Știu, știu, voi sunteți mai deștepți decât găina, știți multe. Eu mă' copii sunt de modă veche și nu pot să mă dedau la ale voastre. Pe mine așa m-a învățat mama mea și așa 'oi grăi până 'oi închide ochii.

-De ce Mămareo, nu poți să spui piept sau spinare?

-Pe mine așa m-a învățat mama mea, ne răspundea ea frecându-ne pe spinare cu palmele-i aspre. Voi să vorbiți așa cum ați învățat de la mă-ta și de la tac-tu, eu rămân cu vorbele mele. Nu mă mai schimb eu mă' copii, că nu mai am timp.

Nu înțelegeam noi ce înseamnă „nu mai am timp”, dar nu o săcâiam cu întrebările ca să n-o supărăm.

După ce termina treaba cu îmbăiatul, Mămarea desfăcea bocceaua pe care noi o pândeam cu nerăbdare, și scotea din ea bunătățile aduse. Ne învățase o rugăciune pe care ne punea să o spunem înainte de masă. Ne alinia în fața icoanei atârnată pe peretele dinspre răsărit și în cor, trebuia să rostim în același timp, ce ne învățase ea. Rugăciunea era una cunoscută și suna cam așa: „Doamne, Doamne ceresc tată, noi pe Tine Te iubim...” dar noi o învățasem papagalicește, fără a da un sens logic cuvintelor și în cor, sacadat și repezit, cu ochii la bunătățile înșirate rosteam: Doane, Doane cerestate, no' pe Tine Te 'ubim...”. Totul repezit, rostogolit și aproape fără sens, dar Mămarea era mulțumită că am învățat și că ne supunem fără crâcnire regulilor impuse de ea. După ce ne încheiam rugăciunea, ne închinam, apoi mâncam cu poftă tot ce ne împărțea, eram fericiți, iar pe chipul blând al Mămarei se citea mulțumirea și bucuria împlinirii. De multe ori scotea din bocceluță câte un borcănel cu miere de albine și ne ungea produsele din cocă îndulcindu-le și făcându-le astfel mult mai gustoase. Pentru a nu irosi bunătatea de miere,

folosea la uns o pană de găscă pe care o plimba tacticos pe deasupra cocăturii după ce o muia în produsul melifer, sub ochii noștri nerăbdători care ne așteptam rândul atenți, să nu cumva să fie încurcată ordinea firească. Se mai iscau certuri și reproșuri, dar erau repede stinse de Mămarea care nu pierdea niciodată ordinea distribuirii rațiilor.

Ghifuiți după ospăț, ne culca să ne odihnim. Cred că și ea își permitea un ceas de odihnă după atâta drum străbătut pe jos și ordinea administrativă pe care o impunea în micul nostru grup familial. Noi nu eram obișnuiți cu somnul de prânz, dar respectam ceea ce ne spunea Mămarea că trebuie făcut și chiar trăgeam câte un pui de somn sănătos.

După amiază, Mămarea gătea. Cred că știa pe unde ținea mama alimentele că se descurca din orice situație, făcea de mâncare, apoi se apuca de ordine prin curte și prin casă. Ca o albină, urdinea peste tot și așeza lucrurile așa cum știa ea că trebuie să fie. Asta îl cam deranja câteodată pe tata că se trezea că un anume lucru nu este la locul lui, dar niciodată nu o repezea pe Mămarea. O întreba calm dacă știe cumva de „cutare” lucru, iar ea îi răspundea prompt, sau de multe ori se ducea și venea cu acel „ceva” și i-l dădea tatei. Mama o iubea pe Mămarea, crescuse lângă ea și o știa bine. Bunica ei sau Mămarea așa cum îi spunea, s-a aflat lângă ea de când s-a născut, a crescut și s-a învățat cu mirosul ei încă de mică și până s-a măritat cu tata. Atunci, Mămarea a strâns-o tare în brațe pentru prima oară, altfel decât își îmbrățișează o bunică nepoata de obicei, a privit-o lung în ochi, cu mâinile pe umerii nemișcați, apoi și-a scos un pieptene dintr-un aliaj inoxidabil sub formă de semilună din partea din spate a capului și i l-a înfipt în părul adunat într-un coculeț. Niciodată nu am înțeles semnificația acestui gest ce semăna a ritual, dar știu că mama a purtat acel pieptene atât cât a trăit, înfipt în părul ei strâns la spate sub baticul care nu-i lipsea niciodată. Era un obiect pe care îl prețuia mult chiar și atunci când mai mulți dinți s-au rupt, pieptenele devenind știrb ca un bătrân cu lipsuri dentare. Mereu spunea cu mândrie: „Îl am de la Mămarea”! Ținea la el ca la o amuletă care asigura o garanție a binelui. Tot de la ea am aflat multe lucruri în legătură cu Mămarea, printre ele și istoria celui obiect care ne stârnea curiozitatea și nedumerirea utilizării lui permanente.

Aceste vizite inopinate pe care Mămarea ni le făcea, erau un mare ajutor pentru mama, ocupată până peste cap cu treburile casei și cu munca aproape zilnică la câmp. Bunica ei știa ce are de făcut fără să o întrebe, nu o bătea la cap cu întrebări prea multe, iar mama își vedea liniștită de treburile câmpului, știind că noi suntem pe mâini bune. Așa am cunoscut-o noi copiii pe Mămarea și ne-am bucurat de ea.

A mai venit pe la noi încă vreo doi ani, după care a răcit, a făcut o dublă pneumonie și în primăvară i-a trimis vorbă mamei să vină urgent la Niculițel. A doua zi dimineată, mama m-a sculat pe mine cu noaptea în cap, m-a îmbrăcat în timp ce eu încă mai moțăiam și împreună am plecat prin pădure

(continuare în pag. 22)



Constantin OANĂ

GÂNDURI DESPRE EMINESCU

Dacă savanții descoperă lumi, un gânditor descoperă însăși existența, nemurirea. Cum în jurul soarelui se învârt planetele, tot așa în jurul unor mari spirite roiesc neamuri întregi. Unul dintre aceste spirite este Mihai Eminescu. Eminescu este confirmarea capacității limbii noastre de-a expărima adevărul, așa cum au făcut-o în țările lor un Shakespeare, un Dante ori un Goethe, continuând și amplificând inițiativa poetului popular din Miorița, Meșterul Manole, Tinerete Fără Bătrânețe. Dar care este esența acestui adevăr? Este bucuria descoperirii nemuririi prin renaștere („Odă în metru antic”).

Citind pe Eminescu se conturează gândul că el s-a născut plecând. Gândind la rece chiar așa stau lucrurile cu fiecare dintre noi. Atunci când „Timpul mort și-ntinde trupul și devine veșnicie” vedem cum nașterea și moartea sunt adunate într-un punct.

Inspirația există datorită sensibilității la poezia din care este făcută lumea. Adevărul însuși este profund poetic. De aceea marii inspirați, Eminescu, Blaga Nichita Stănescu, sunt și mari gânditori, în fața cărora și filozofii pălesc, iubirea de care ei sunt pătrunși fiind cea mai înaltă formă de gândire, că „Inima are rațiuni pe care rațiunea nu le cunoaște” (Blaise Pascal).

Dacă o voce a poetului zice „Noi nu avem nici timp, nici loc/ Și nu cunoaștem moarte”, atunci de unde până unde reducerea lui la nivelul întâmplărilor cotidiene? Este aceasta ipostaza ultimă a unei gândiri reductioniste. Intrarea în opera lui Eminescu este, păstrând proporțiile și cultural vorbind, echivalentul intrării în eternitate. Iată și alte exemple în această privință, pe care Nichita Stănescu le numește „necuvinte”: „Să mă lăsați să mor/ La marginea mării”; „Nu credeam să-nvăț a muri vreodată”; „Timpul mort și-ntinde trupul și devine veșnicie”; „Anii tăi se par ca clipe,/ Clipe dulci se par ca veacuri”; „Numai omu-i schimbător/ Pe pământ rătăcitor” etc.

Eminescu face disociere clară între credință și religie: „Credința zugrăvește icoanele-n biserici”, pe când „Religia-i o frază de dânsii inventată”. Credința este o intimitate precum hrana. Și este știut că doar cei bolnavi (sau morții) nu înfometează. Cum pe baza nevoii de hrană trupească a apărut comerțul, la fel pornindu-se de la nevoia de hrană spirituală s-a ajuns la religie. Ca și comerțul aceasta are între altele și un scop utilitar, fără de care nu se poate. Zic asta deoarece prea se vehiculează ideea că Eminescu ar fi fost ateu, ceea ce nu e corect. O religie este instituționalizarea unei credințe. Ori confuzia, de cele mai multe ori voită, între ele zădărnicește pe undeva marea noastră speranță de-a trece din timp în eternitate.



(urmare din pag. 21)

la Niculițel. Când am ajuns, bunica ne-a dus în camera bătrânei, iar mama a început să plângă, înțelegând că bănuiala ei s-a adeverit.. Spre deosebire de mine care nu mi-am dat seama ce se întâmplă, mama a înțeles chemarea aceea ce nu prevestea nimic bun, că bunicii ei îi sunt zilele pe sfârșite. O lumânare aprinsă și înfiptă într-un căuș din lemn plin cu grâu veghea muribunda care la vederea noastră a avut o tresărire, a ridicat încet o mână vlaguită pe care mama a prins-o și a sărutat-o stropind-o cu lacrimi. Bunica stătea în pragul ușii cu lacrimi în ochi și cu un colț al ciumberului negru ținându-l apăsător pe gură. Din când în când ducea acel colț la ochi și își ștergea lacrimile. Eu, simțind momentul încărcat de dramatismul clipei, am început să plâng și printre sughituri am îngăimat doar atât:

-Mămareeeee... și vocea mi s-a stins într-un oftat profund care exprima suferința provocată de încărcătura momentului pe care nu sunt sigur că o realizam în totalitate sau îi înțelegeam gravitatea, dar tabloul era prea sumbru ca să nu mă afecteze.

Cu un surâs așifiat pe fața-i inundată de suferință, Mămarea a avut puterea să-și facă o cruce, după care a lăsat mâna pe plapumă, a oftat prelung și s-a stins. Avea 105 ani împliniți. Dumnezeu s-o odihnească în pace!





Elisabeta DRĂGHICI

De la divertisment la cultură... sau invers!

Ne arată Barometrul de Consum Cultural din 2017 că publicul românesc participă în grad mai mare la **activități de divertisment și relaxare** decât la **activități cu o dimensiune culturală**. Nimic nou la o primă vedere, căci se știe (mai ales de către creatorii și organizatorii de acțiuni culturale) că publicul larg (adică participanții iubitori de informație nouă, artă și frumos, alții decât cei avizați cum ar fi artiștii, criticii etc.) este mai greu de determinat să fie prezent la o lansare de carte, o conferință pe teme literare, istorice etc. sau la o expoziție de pictură ori de sculptură.

Numai că atât dimensiunea culturală cât și cea de divertisment și relaxare fac parte din specificul spațiului nostru cultural aflat în relație directă cu istoricul nostru cultural și cu evoluția socio-economică. Desigur, uneori se naște întrebarea: de ce alegerea pentru divertisment și relaxare este mai frecventă decât pentru participarea la acțiuni de cultură? Pe cât de banală este această întrebare pe atât de complex este răspunsul, pentru că oferirea unei explicații cuprinzătoare implică considerarea multitudinii cauzelor: conținutul acțiunilor, forma lor de manifestare, locul unde se desfășoară, cât de la îndemâna participanților sunt plasate (ca locație și moment al zilei), perioada în care sunt programate, efortul depus de publicul participant (concentrare, atenție, capacitate de absorbție a informației, ținută vestimentară), efectul produs asupra stării psihice și intelectuale ale participanților, modelul de percepție a actului cultural manifest, modelul de comportament față de evenimente culturale etc.

Influențează, oare, plasarea temporală a unei lansări de carte, vernisaj sau o conferință? Desigur, pentru că atât timp cât acestea sunt planificate să se desfășoare într-un moment în care mare parte a oamenilor este angrenată în activități administrative sau profesionale, oricât și-ar dori aceștia să participe la o acțiune culturală nu o vor face pentru că lista de priorități cere să se acorde întâietate responsabilităților. Și atunci, când poate avea loc un eveniment cultural astfel încât să găsim printre spectatori cât mai mulți participanți - tineri și adulți (și mai ales nu aceeași!). Se mai știe că prin conținutul lor, atât acțiunile de divertisment și relaxare cât și cele cu încărcătură culturală, atrag categorii diferite de public. Distingându-se prin nivel de instruire, prin înclinarea către un domeniu sau altul sau prin interese specifice (de relaxare sau de formare continuă) vom remarca prezențe numeroase într-o zonă și mai puțin numeroase în alta. A afla cauza presupune un întreg studiu cultural, social și psihologic dar acum ne rezumăm la afirmația lui Bruckner: „expansiunea nelimitată a distracțiilor va fi singurul mijloc de a menține o anumită coeziune socială”, și astfel, ne îndreptăm facil către divertisment pentru că dorim să fim alături de alții oameni (dar oare chiar se întâmplă coeziunea socială?).

Locul pare a juca rolul lui important; s-ar putea crede că prin plasarea unui eveniment într-o *zonă de acțiune a publicului* participarea ar crește în grad. Căci acest loc devine „*comunitate de consum cultural public*”

și el se construiește treptat, prin concentrarea populației și a evenimentelor care au loc în funcție de preocupările zilnice. Și-atunci, mall-ul, spațiul actual care atrage o mare parte a populației, joacă un loc important, mai ales că Barometrul de Consum Cultural relevă că „mersul la mall este activitatea cel mai frecvent întâlnită” și că, în urma unui sondaj a reieșit că 31% dintre respondenți au mers la mall cel puțin o dată pe lună. Iubim sau nu mall-ul, trebuie să recunoaștem că este o realitate și provocarea ar fi de a ridica calitatea acestui mediu. Căci mersul la mall este un act recent în *cultura* noastră (sensul dat noțiunii de cultură în această afirmație fiind cel oferit de literatura sociologică: „model de gândire, atitudine și acțiune al unei populații sau societăți” - după cum spune I. Mihăilescu) și atunci rolul lui de spațiu de divertisment și relaxare poate fi completat cu cel de spațiu de consum cultural.

Cultura, în toate formele sale, este supusă percepției, regăsindu-se într-o imagine construită la nivel individual sau al unui grup. S. Moscovici afirmă că percepția este „produsă și generată colectiv”, ca urmare, percepția culturii are caracter colectiv căci ea pune în relație directă indivizii, creatori ori consumatori de cultură. Imaginea construită de fiecare persoană pentru actul de cultură orientează comportamentul. Această imagine cu originile ei posibile în educația primită (din familie, din școală, din experiență etc.), la care concură imitația socială, poate crea o distanță sau o apropiere mare între acest fapt social (actul cultural) și actul de consum, determinând apropiere (participare) sau evitarea evenimentelor culturale.

Ne-am mai putea întreba: de ce nu este privită cultura ca fiind act de relaxare? Este, oare, o eroare de percepție, ideea că nu te poți relaxa „gustând” din prodesele de cultură? Este această idee în relație directă cu structura mentală, cu capacitatea de a jongla cu noțiuni, simboluri și acțiuni sau este doar o lacună în gama obiceiurilor umane? S-ar putea considera că participarea publicului la actul cultural presupune admiterea valorii (fie prin recunoaștere a ei, fie prin emiterea unor afirmații cu valoare, atunci când este nevoie de exprimarea publică a impresiilor, a judecăților apreciative, fapt ce determină pe individ să folosească raționamentul – căci trebuie depus efort și mai ales să se recurgă la resursele de informații. Toate acestea sunt legate de cogniție, de asimilare informațională, de exprimare publică - și aceste solicitări produc oboseală, mai ales acolo unde nu există o obișnuință a unui astfel de act.

În manifestările lor la nivelul relațiilor dintre oameni, divertismentul și relaxarea par a se limita la conversații comuneacompaniate de muzică, de consum de băuturi alcoolice sau non-alcoolice într-un spațiu public, la împărțirea de glume mai mult sau mai puțin inteligente, la comunicarea evenimentelor personale, prin care se atinge facil starea de bine, de fericire. Pentru un timp acest lucru este firesc și necesar dar, îngrijorarea apare atunci când se constată limitarea evenimentelor la care participă persoanele doar la cele de tip divertisment și relaxare, căci indirect se pune problema evoluției individului.

(continuare în pag. 24)

Continuând să vorbim despre relaxare să ne uităm și la alte date statistice oferite de Barometrul de Consum Cultural, care arată că 28% dintre cei chestionați au frecventat cel puțin lunar restaurante, baruri sau cafenele (altele decât cele aflate în mall-uri). Și-atunci, ne putem întoarce în timp, să ne gândim la marile dispute culturale care aveau loc în baruri, cafenele ori restaurante, unde filosofi, scriitori și artiști își exprimau ideile revoluționare. Desigur, prezentul nu mai are această notă culturală atunci când vorbim despre literatură, astfel de evenimente fiind ocazionale sau poate prea puțin cunoscute. Mâncatul împreună este un reper în cultura relațiilor interumane, căci a sta la aceeași masa și a degusta bucate oferă prilejul pentru rezolvarea mai multor nevoi: de hrană, comunicare, relaxare și uneori de stabilire a unor planuri personale sau profesionale. În funcție de local sau de scopul întâlniri prezența într-un restaurant sau bar poate fi însoțită de un moment muzical sau umoristic.

În privința muzicii lucrurile sunt diferite. Ea continuă să fie prezentă aproape oriunde, în mașina personală, acasă, în mall-uri, târguri etc., difuzată prin unde radio sau oferită pe scena de spectacole. Același barometru ne spune că „activitățile care au cel mai mare grad de consum ocazional sunt spectacolele de divertisment sau muzică: 42% dintre respondenți au declarat că au mers de câteva ori pe an la un astfel de spectacol”. Chiar asocierea de acte comportamentale este încurajatoare: în timp ce bei o cafea, un suc ori poate un cocteil, poți asculta formația favorită, sau poate una nouă, într-un bar sau cafenea. În acest fel mediul de consum îmbinat cu cel de divertisment este prolific: el aduce profit celui care îl crează/găzduiește. În consecință, numărul unor astfel de spații este mai mare decât al celor cu specific cultural. Iată cum aceste comunități de consum cultural jonglează într-un spațiu social, producând percepții, atitudini, opțiuni și acte culturale, schimbând modele de comportament și influențând aspirații.

Dar cu toate „dulcile euforii” oferite de mediul de divertisment, dacă ne raportăm la evoluția personală și câștigul interior nimic nu poate minimiza rolul unui act cultural veritabil, care dă naștere aspirațiilor, mobilizează către acumularea de informații, stârnește sensibilitatea spirituală și uneori oferă revelații unor potențiali artiști, ale căror resurse interioare ascunse sunt scoase la suprafață.

Surse:

1. Bruckner, Pascal, *Tentația inocenței*, Nemira, București, 2002
2. Institutul Național pentru Cercetare și Formare Culturală, *Barometrul de Consum Cultural 2017, Secțiunea: Comunități de consum cultural public*, <http://culturadatainteractiv.ro/barometrul-de-consum-cultural-2017/comunitati-de-consum-cultural-public/>
3. Mihăilescu, Ioan, *Sociologie generală. Concepte fundamentale și studii de caz* (Cap. 3-Structura culturii), Iași, Polirom, 2003
4. Neculau, Adrian, *Psihologia câmpului social: reprezentările sociale*, Societatea Știință & Tehnică, București, 1995



a română în Mangalia, poartă un fructuos dialog despre dragostea eternă „care mișcă sori și stele” cu scriitorul Ioan Romeo Roșianu, fiind, prin volumul de față, la a doua carte publicată după *Urma pașilor iubirii* (Ed. Callasprint, 2016, prefață de Emilia Dabu).

Ceea ce reprezintă sângele pentru trup re-prezintă și dragostea pentru suflet. Dragostea de Dumnezeu, de oameni, de cuvânt, de frumosul etern, care înobilează și obligă în același timp, este macro-tema literară a cărții *Scrisori de dragoste eternă*, oferindu-ne nouă, cititorilor ei, prilejul de a o degusta întocmai ca pe un vin bun care, odată cu trecerea timpului, devine și mai bun.

O ardere continuă, la temperaturi înalte, este lirica d-nei Alina Florica, poetă care surprinde prin bogăția trăirilor caligrafiate în imagini artistice insolite și prin puterea de a se plia pe stilul atât de original al unui scriitor precum Ioan Romeo Roșianu. Aici nu este vorba de pastişă sau de epigonism minor, ci de un veritabil har poetic pus în slujba adevărilor eterne ale ființei.

Există un legământ tainic între cei doi poeți și Euterpe, muza muzicii și a poeziei lirice. Aceștia nu se dovedesc insensibili la poezia vieții primite-n dar, transcriind-o cu serenitate-n cartea lor, iar viața poeziei se prelungește nedefinit, câștigându-și dreptul la nemurire.

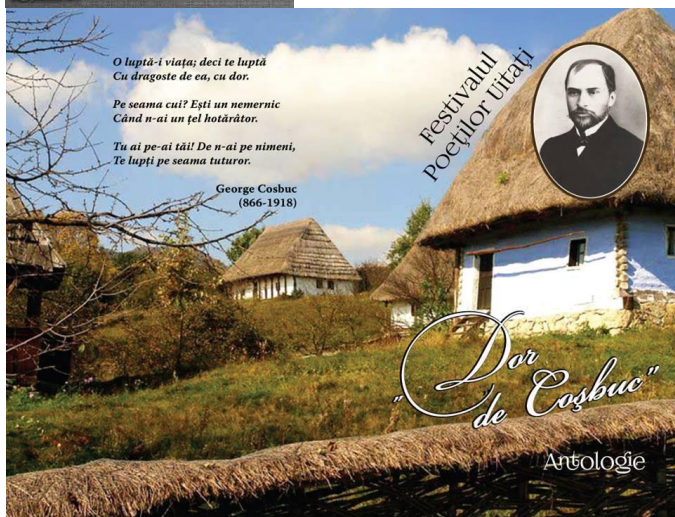
Scrisorile celor doi poeți au un destinatar precis, („iubito”, respectiv „iubite”), care poate să fie real sau ideal — ca n’ importe pas —, și provoacă, prin citirea, dar mai ales recitirea lor, o emoție estetică pură celor care îndrăgesc și respectă armonia, proporția și echilibrul dintre conținut și formă.

Confesiunea lirică este centrată, în scrisorile ambilor parteneri de dialog, pe sublimarea, prin variate mijloace artistice, în special metafora, ingambamentul și repetiția, a trăirilor avute în urma contemplării fascinantei naturi umane, sentimentul de dragoste având rol cathartic și garantând, pe bună dreptate, accesul spre tainele paradisului pierdut.

Cartea *Scrisori de dragoste eternă* este, așadar, rodul unor experiențe lăuntrice deosebite, dublate de o solidă cultură literară, revelată prin bogatele intarsii livrești prezente în discursul liric, și se constituie într-un veritabil manifest al creativității în această lume improprie visului și poeziei.

Cele 100 de scrisori de dragoste care sunt puse în oglindă (50 semnate de d-l Ioan Romeo Roșianu, 50 semnate de d-na Alina Florica) reușesc să creeze o simbioză perfectă, care validează un demers estetic valoros în istoria literaturii române contemporane.





**Laureați ai Festivalului Poeților Uitați
"Dor de Coșbuc"
Călărași, Rep. Moldova, 9 august 2018**



Tamara GUMOVSKI

La vamă

Motto: „Sub pana lui o țară a devenit o carte” (Lamartine)

Când veacu-i se sfârșise și apăru smerit
În fața unui jude în mantie de-argint,
Fu întrebat să spună cum și-a-implinit destinul,
Ce loc sfințit-a-n lume și cum i-a fost tainul.

-Tu, suflete sărmăne, ne spune cine ești
Și ce — ai făcut în lume, dar vezi să nu cotești,
Ci zi acumă totul: cât pe Pământ ai fost
Ți-ai împlinit menirea și ți-ai găsit un rost?

-Părinte, nu cutează cel ce — a venit pe veci,
La vama judecății, să spună fărdelegi.
De la botez fui George, din neamul lui Coșbuc
Și preot fu tăicuța când maica m-a născut.

Și de la Tănăsuță, un cântăreț în strană,
Eu buchii învășasem, iar dorul - de la mamă,
Să-mi fie drag de toate, cât vede ochiul meu:
Copac și om, și floare, și bunul Dumnezeu.

Vorbii și în nemțească, și greaca-mi fu pe plac,
Dar graiul de acasă îmi fuse cel mai drag,
Căci doar în limba țării putut — am să slăvesc
Trecutul și prezentul, și neamul românesc.

-Dar spune-mi: în furtună, nu te-ai plecat, te-ai frânt?
Nu ai făcut c-o iudă vreun tainic legământ?
Nu ți-ai vândut ortacul, nu ți-ai trădat poporul?
Luptat-ai cu dreptate să-nvingă tricolorul?

-Părinte, cu credință, pios Ție mă-nchin:
Nu-s frate eu cu Golia și nici cu-n alt păgân.
Strămoșii mei în pace să doarmă în pământ,
Căci n-am pătat obrazul și nici vreun jurământ.

Nici viforul, nici vântul, cât de puternic fu,
Nu mă clinti din brazdă, din drum nu m-abătu.
Și scrisul meu nu fost-a nici strâmb și nici pocit:
Lumina cu-adevărul în vers s-au împletit.

N-am născocit zorzoane - frumosul l-am luat
Din luncă, din pădure, din viața de la sat.
Și ce - am avut pe lume, mai mândru și mai sfânt,
A fost pământul țării și steagul flămurând.

Eroii ce-apărară cu sânge al lor plai,
Voinici ce nici sub găde nu schimbă al lor grai.
Cu spada și scriptura, și zimbrul pe drapel,
Ei au luptat la Plevna, pe munte, pe Burcel.

Cu vulturul și leul pe steagul neînfrânt,
Ei asaltau redute slăvind pe Domnul Sfânt.
Și Oltul, dar și Prutul au curs în slova mea,
Și, perindând trecutul, a curs și Dunărea.

Și am tradus din Dante, atât de dragă mie -
Românii să citească - „Divina comedie”.
Și altele cinci sute, tot scrise în elină -
Să le gustăm dulceața și-n limba cea română.

Am fost poet al soarelui, tribun al celor mulți
Și-aș vrea ca versu-mi simplu să zboare peste munți,
S-ajungă la Moldova, că mi-a fost dragă tare,
Citească-l și-n Muntenia, și cei din Satu Mare .

Să vină - apoi acasă, în satul din Ardeal,
El, fericit de drumuri, s-adoarmă pe un deal...
Și, simplu ca și iarba, așa precum am fost,
Și versul meu găsească-și în lumea asta rost.



Corina MUSTEAȚĂ

Pastelul sufletului meu

Fulgii albi, atât de tainici, zoresc pe bolta argintie,
Născând valuri de fantasme printr-o stranie magie.
Îngânându-mi, marasmatic, un cântec jalnic, ostenit,
De unde apar, frecvent, tam-tamuri în auzul răvășit.

Iar dincolo, peste dealuri, răsfirate, se ridică
Geruri rele, adormite, supărate, vasăzică.
Indignate, bosumflate, își deschid brațele reci,
Agățându-se de trupuri și de suflete, pe veci.

Îmi răspunde vijelia, mă tot săcâie ninsoarea,
Aruncând cu dor în mine și cu semne de întrebare.
Mă îneacă în a lor valuri, turmentate de suspine,
Părăsind peisajul pașnic, nimicindu-mă pe mine.





Ionel NECULA

Dan Viță

A fost o vreme - dar asta s-a întâmplat cu peste un sfert de secol în urmă - când Dan Viță chiar trecea drept o speranță în ceea ce privește primenirea imaginarului liric și evoluția poeziei contemporane. Apoi anii au trecut, promisiunea de altădată s-a dizolvat în trudnicile vieții cotidiene și cei care mai așteptau un semn de revenire în matca iubirii dintâi au rămas consternați de absența unui semn de continuitate, oricât de mic și de neînsemnat. A fost doar un semn de pojar? Și-a golit de conținut rezervele lirice, odată cu publicarea volumului de debut **Însoțitorul meu, trupul?**

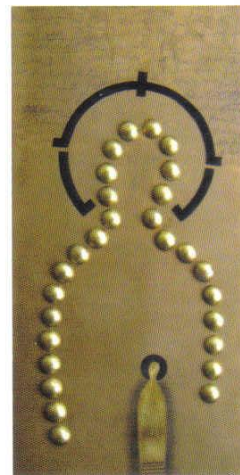
Nu e singurul care se mulțumește cu volumul de debut și se autoamăgește cu ceea ce a publicat odată sau cu ceea ce ar fi putut deveni. Meteahna e veche. Puțini dintre poezii bine așezați în percepția publică s-au putut menține la nivelul debutului. Și Adrian Păunescu, și Marin Sorescu și alți autori au intrat în literatură bubuitoare, după care nu s-au mai ridicat la nivelul debutului. Nu s-au mai ridicat, dar n-au renunțat la exercițiul poetic, au perseverat, au insistat și-au ajuns acolo unde știm cu toții. Or, poetul nostru a renunțat și vreme de peste un sfert de secol nu știu să mai fi publicat vreo poezie sau vreun vers. Intervalul de timp este prea mare ca să mai fie convingător.

Adevărat este că în frecvențele noastre discuții îmi spunea deseori că n-a renunțat, că are proiecte îndrăznețe, că lucrează în continuare și că intenționează să publice o nouă carte de versuri care să electrocuteze critica literară. Mărturisesc că-l ascultam sub beneficiul de inventar, căci nu mi se părea defel convingător, după un așa de lung interval de timp inactiv.

Și totuși minunea s-a întâmplat. În 2017 revine în librării, (aluziv vorbind, căci librăriile au cam dispărut din peisajul nostru cotidian) cu placheta **Dosar de beatificare** (Editura Opera magna, Iași) – o carte reușită sub aspect grafic și cu un titlu atractiv, ademenitor, ispititor.

Am luat cartea de mai multe ori și, mărturisesc că pentru prima dată a trebuit să-mi recunosc inaptitudinea de a nu înțelege un text. Sigur, asta nu înseamnă că e vorba de o carte imposibilă, ci doar că-mi lipsesc mie aptitudinile trebuincioase.

Să ne înțelegem: *beatificarea* este actul prin care, în religia catolică, cineva este trecut după moarte în rândul sfinților. Asta înseamnă că în timpul vieții a perseverat în smerenie, în evlavie, în pietate și că merită să facă parte din calendarul sfinților catolici. Nu știu dacă actul în sine reclamă un dosar anume, cel mai adesea se ia în calcul faptele lui, calitatea de slujitor și apărător al credinței și al învățăturilor evanghelice, dar chiar și așa, presupunând nevoia unui dosar acesta trebuie să conțină faptele, dăruirea și dreapta credință a celui ce urmează a fi beatificat. Așadar, dosarul, ar trebui să conțină faptele și tot ceea ce justifică



DAN VIȚĂ

Dosar de beatificare

poezii

OPERA
MAGNA
OM

actul beatificării. Ne imaginăm bunăoară, că dosarul Fericitului Augustin sau Toma d'Aquino trebuie să fi fost destul de voluminos de vreme ce-au fost trecuți în ceata sfinților catolici. Cred că dacă autorul le-ar fi răsfoit, filă cu filă, i-ar fi ieșit nu doar o plachetă, ci un volum destul de voluminos, dacă avem în vedere exigența bisericii catolice în actul de canonizare.

Încerc, fără prejudecăți și fără parti-pris-uri la cheie să descifrez filele unui astfel de dosar imaginat de autor: *trupul ei se propagă înainte de suflet și lumină/ mai repede decât privirile pe sâni strânse-n haită/ albastru ca un reactor nuclear în zăpada sanguină/ plini de lupi trupul tău scâncește și se vaită (Efectul Cerencov cu lupi).*

Curios, deși toată poezia lui Dan Viță este circumscrisă erotismului năbădăios și dezinhbat, autorul vorbește despre beatificare, ba chiar apelează la efectul Cerenkov pentru a ne convinge că radiațiile – cele afective probabil, emise de corpul uman au o viteză de propagare mai mare chiar decât viteza luminii. Există vreo compatibilitate între actul erotic și fenomenul beatificării? Tema, cel puțin în ultimul timp, a devenit extrem de ademenitoare în artă, în literatură, (Mircea Cărtărescu- **Orbitor**), dar și în dramaturgie, dacă avem în vedere prestațiile Alinei Mungiu-Pippidi, din **Evangheliștii**.

N-am împărtășit niciodată acest mod de a trata un subiect așa de sobru și delicat cum sunt învățăturile evanghelice, n-am împărtășit viziunile improvizate, care pot adăuga alte erezii la cele, deja destul de multe înregistrate, dar compatibilitatea invocată mai sus există și-a legitimat-o chiar Goethe când postula că *eternul feminin ne duce spre cer*. De vreme ce Eva, cu ispitele ei ne-a exonerat de

continuare în pag. 27)

posibilitatea viețuirii în paradisul biblic, e firesc ca tot ea să ne ajute în redobândirea, sau în reconstrucția lui restră.

Multe din poeziile lui Dan Viță au ca pretext motive preluate din pravoslavnică literatură rusă – cu invocarea Anei Karenina, a lui Ivan Ilici (firește, poetul le scrie fără majuscule) - și faptul în sine se explică, doar se știe că pentru poporul rus tradițional, pentru poporul mujicilor de dinainte ca Rusia să alunece în prăpăstiosul purgatoriu bolșevic, Dumnezeu și Țarul erau singurele repere considerate indefectibile - fără vicii și fără prihană.

Deși admitem că literatura rusă – cu Esenin, Tolstoi, Dostoievski – și atâția-alți corifei au complexat totdeauna Occidentul, opinăm că pentru ideea catolică a beatificării propusă ca generic de autor, mai potrivită era adăstarea în romanele lui Eco și a altor scriitori occidentali. Nu spun că diferențele dintre ortodoxism și catolicism ar fi radicale sau că s-ar revendica exclusiv din Dogmatică sau Apologetică și n-ar implica și o doză de orgolii sau aroganțe nedepășite, spun doar actul catolic al canonizării implică unele particularități care nu se regăsesc în canonizările ortodoxe.

Oricum, prin plonjarea autorului într-o temă așa de exactă și delicată, precum cea a beatificării și dispunerea ei prin invocarea unor modele de credință ortodoxă, nu mi se pare o idee prea oportună. Nu este nici un defect, dar probează un deficit de logică și o frizare a absurdului, în moda veacului.

Ar mai fi ceva: poetul în general este și un inovator lexical, inventează cuvinte și formule lexicale noi, necunoscute și nebatătorite în limbajul uzual, dar nu trebuie să-l trimită pe cititor la tratatele științifice pentru a le desprinde înțelesul și semnificația. Și Eminescu a fost un inovator lexical, dar noutățile lui de limbaj se revendică din fondul profund românesc, nicidecum din lecturile lui științifice. Câmpia este *nisipită*, iar femininul cerbului nu este căprioara, cum știe toată lumea, ci *cerboaica* și nu obstrucționează în vreun fel posibilitățile comprehensive ale cititorului. Nu mai insistăm asupra acestei obiecții pe care aș putea s-o matlasez cu numeroase exemple, dar sper ca poetul să ajungă singur la o concluzie pertinentă. Mi se pare că am insistat mai mult pe aspectele discutabile din poezia lui Dan Viță, dar dincolo de opiniile noastre, poate ușor astrigente, rămâne întrebarea dacă poetul poate pretinde intrarea în Parnasul poezilor și răspunsul nostru este pozitiv și fără echivoc. Îl aștept și cu alte izvodiri și cred că va trece ușor peste această temeritate episodică prin care nu doar că îngreunează lectura, dar își zburătăcește cititorii.



FUNDAȚIA CULTURALĂ "ROMEO ȘI JULIETA LA MIZIL"
LICEUL TEORETIC "GRIGORE TOCILESCU" MIZIL
MINISTERUL EDUCAȚIEI NAȚIONALE
INSPECTORATUL ȘCOLAR JUDEȚEAN PRAHOVA
CASA CORPULUI DIDACTIC PRAHOVA

FESTIVALUL INTERNAȚIONAL DE POEZIE ȘI EPIGRAMĂ
EDITIA a XII-a
2018-2019

ROMEO ȘI JULIETA LA MIZIL

Perioada de înscrieri: **10.09.2018-10.12.2018**
Pot participa tinerii români de orice vârstă, din toată lumea
Premierea va avea loc în **26.01.2019**, la Mizil
Premii în valoare de **3200 de lei**

Premii și diplome speciale pentru elevii situați cel mai bine în clas
Marele premiu "George Ranetti" pentru Poezie va fi girat de Literatur:
Coordonatorii proiectului:
prof. Laurențiu Bădicioiu, ec. Claudiu-Remus Minea și prof. Victor
ÎNSCRIERI ȘI REGULAMENT PE:
www.romeojulietalamizil.ro

INVITAȚII DE ONOARE

PREZENTATOAREA FESTIVALULUI:
Daniela Vlădescu

Arcadie Suceveanu
Academic
Ioan Aurel

PARTENERI MEDIA
TVR Radio România Actualități TVR i Radio România Internațional

PARTENERI SI SPONSORI
LITERATURA 4-AD, TELEVISIONA, VP TV, P&G, EPIGRAMA, TERRA, RADIO METAFORA, PRAHOVA, prahovav, AVON, Rai BAI

FESTIVALUL INTERNAȚIONAL DE POEZIE ȘI EPIGRAMĂ

ROMEO ȘI JULIETA LA MIZIL

www.romeojulietalamizil.ro
Premii: 4000 de lei
DISTRIBUIE, TE ROG!



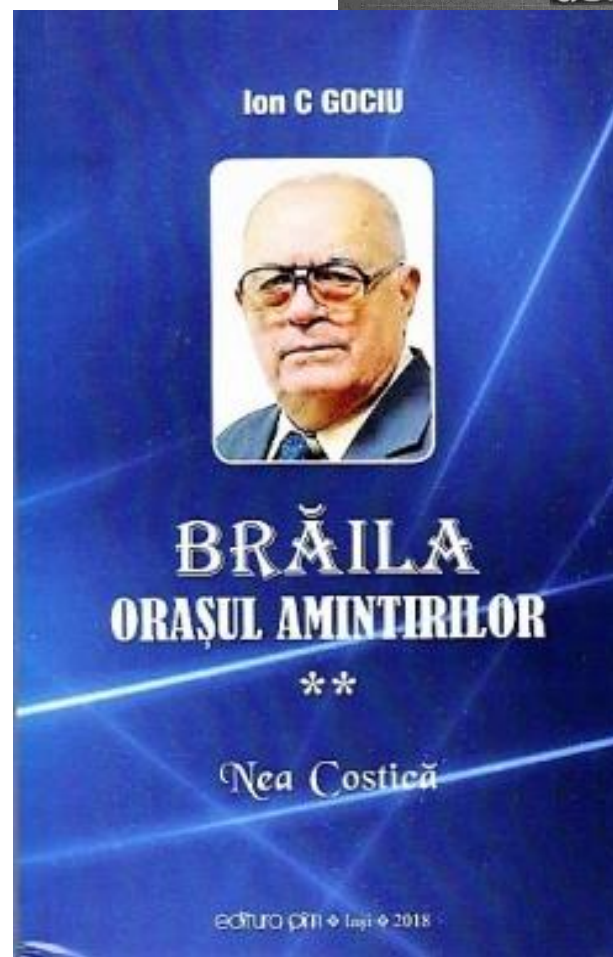
Lucia PĂTRAȘCU

BRĂILA - ORAȘUL AMINTIRILOR (Nea Costică) de Ion C. GOCIU

Volumul „*Brăila - orașul amintirilor (Nea Costică)*”, editura Pim, Iași, 2018, 206 pagini, semnat de scriitorul Ion C. Gociu, este cea de a doua parte a unei trilogii, ce continuă traseul biografic al familiei autorului, traseu început la Gura Puturoșii din zona Jiului de Sus, trecut prin Brăila odată cu venirea în acest oraș, leagăn de posibilități și speranțe, a văduvei lui Ion Gugea, Maria Gugea și a celor doi copii, Ghiorghiuța și Costică, mânați de o poveste de viață redată cu exactitatea amănuntelor în primul volum „*Brăila - Orașul speranțelor (Măria Gugeoanii)*”. Localitate în care cei trei petrec câțiva ani, muncind în diferite locuri, urmând un destin finalizat cu reîntoarcerea în sat a mamei și a fiului Costică. Ghiorghiuța, căsătorită, rămâne la Brăila, unde are o soartă tristă ce se dezvăluie în acest al doilea volum. Bolnavă, tânăra femeie pleacă în lumea celor drepți, lăsând familia îndurerată și pe nepotul Neluțu fără un viitor în orașul Brăila, așa cum i se promisese. Probabil, nu a fost cel mai rău lucru: „*Prin înfiere devenea fiu de negustori capitaliști, dușmani înrâiți ai poporului*” și tot ceea ce ar fi putut urma în timp.

În acest al doilea volum cititorul află cum Costică, înșurat deja cu Veta, cu care are copii și o gospodărie bine întocmită, duce o viață socială strâns legată de comunitatea în care trăiește și de condițiile timpurilor ce-și vântură evantaiul într-o perioadă de transformări politice. Este vorba de apropierea celui de al doilea război mondial. Pe timpul desfășurării lui, Costică Gugea nu pleacă pe front, rămânând concentrat pe loc pentru că: „*Eu am avut mare noroc că, fiind orfan de război și întreținător de familie, m-au mobilizat la locul de muncă, altfel cine știe ce s-ar fi ales de mine*” și lucrează la o fabrică de țigarete. Este vorba de asemenea despre perioada de după război, când schimbările politice conduc la ascensiunea partidului muncitoresc român și determină modificări în viața fiecăruia. Constantin Gugea, renunță la simpatiile legionare, intră în partidul lui Titel Petrescu și apoi în partidul muncitoresc român. Deși era un om fără școală, timp de câțiva ani buni, ascensiunea sa profesională cunoaște o traiectorie avantajoasă (șef de cadre la Cooperație, director la ILL, director la Direcția Silvică), perioadă în care și fiul său, Ion, Neluțu, urmează o facultate și cu timpul ajunge director de Bancă la Sucursala Județeană din Alexandria, însă datorită politicii legionare făcută de tatăl său, Costică Gugea, el este destituit.

Acesta este destinul familiei Gugea până la data când scriitorul Ion C. Gociu încheie cel de al doilea volum al trilogiei sale. O scriitură ca o carte de amintiri ce se



deschide odată cu începutul vieții și care va continua cu devenirea, desăvârșită probabil cu volumul trei. De obicei, când pentru fiecare individ viitorul este o probabilitate (singura certitudine fiind sfârșitul), întotdeauna trecutul rămâne certitudinea. Oricum este o carte de atmosferă, cu câteva fotografii de familie, ce precizează caracteristica biografică a întâmplărilor, prin care, cu măiestria deja recunoscută, autorul ne conduce spre o *saga* proprie, cu personaje bine conturate. Fie prin implicarea lor în acțiuni directe, fie prin simpla descriere episodică a unui personaj secundar, introdus în poveste pentru a-i da coloratură. Iată cum o vede Neluțu pe Marioara, presupusa amantă a tatălui său: „*Privind-o, îi plăcuse de ea ca făptură. Arăta mai frumoasă decât își închipuia că sunt curvele. Era o ființă înaltă cu părul bălai și mlădioasă ca o ramură de salcie înflorită primăvara.*” Fie prin limbajul absolut propriu celor care populează toată broderia acțiunii cu o limbă mustind de regionalisme (*dorângi, bambe, a se zăurzi, a zdruși, a făcura, crov, cărnegei, oricel, muierelnici...*) în majoritatea dialogurilor. O limbă vie a personajelor, ce înflorește lectura, lăsând limba literară în seama povestitorului, care din această îmbinare realizează o carte plină de sensuri și realistă. Cu oameni supuși vremurilor, cu întâmplări specifice circumstanțelor rotunjite *volens-nolens* de vârtejul istoriei, cu tensiuni, tristeți, bucurii, cu surse de inspirație din amintirile proprii, ale rudelor și ale preșosului *Jurnal* de familie din

(urmăre din pag. 37)



Ion STERPU

SĂ REFADEM ISTORIA DE ACOLO DE UNDE S-A DISTRUS

Acum când îmi sedimentez trăirile avute în vizita mea recentă din inima Transilvaniei, pot spune că am avut ÎNTÂLNIRI MIRACULOASE! Am întâlnit o Transilvanie înghețată în evangheliism și în gotic. Am întâlnit spiritul lui Cornel Medrea, marele sculptor născut la Miercurea Sibiului(pe a cărui statuie nu scrie nimic!!!!), am întâlnit țigani fericiți cu o căruță plină de Hribi cu chipuri fitomorfe și zoomorfe, un țigan fericit de recolta de hribi, prefigurând cu o bere în mână un câștig bun... Recolta de Hribi urma să fie preluată de un angrosist de la Timișoara și apoi să ajungă în Italia!!! E o reconstituire actuală a drumurilor carelor încărcate cu sare din minele Daciei care luau drumul Romei!!!! Am întâlnit o cofetărie(Mândra) pe drumul de întoarcere la Sibiu, cofetărie cu standard bun de managementul calității unde predominau produse bio!!!Am întâlnit Carpații cu căciulile de zăpada! Dar nu am întâlnit sacralitatea Bizantină din păcate.

Țări ale Europei creștine și-au elaborat drumuri de pelerinaje la sanctuarele credinței - vezi Camino de Santiago în Spania - drum care avea o ramificație și din Transilvania.

La acestea să adăugăm drumurile vinului !

Noi, în această țară minunată (Grădina Maicii Domnului) ar trebui să avem drumuri inițiatice ca : Drumul pâinii (există o carte deja) în Dobrogea, Drumurile vinului, Drumul sării, Drumul aurului, Drumul transumanței transilvane în Dobrogea, Drumul de la varegi la greci prin Noviodunum și Traianapolis (Niculițel)

Cred cu tărie că generația noastră, ultima cu școli serioase(7 clase primare, 11 clase liceu, facultăți cu profesori minunați din generația interbelică) să facem tot ce putem să prezentăm poporului nostru această istorie minunată unică în Europa!

Așa să ne ajute Dumnezeu.

ÎNTÂLNIRI MIRACULOASE

Prințul Vladimir Ghika (aromân albanez) - Venerabilul Slujitor a Lui Dumnezeu, Preot martir, Cărturarul Fericit (Tereza Brândușa Palade Obs. Cultural 22-28 august 2013), Născut creștin ortodox la Constantinopole lângă Marea Valul Maicii Domnului și botezat cu apa aceluia mic Izvor a luptat pentru Unirea Vestului cu Estul Europei (din Sfânta Liturghie a beatificării prezidată de Eminentă Sa



Cardinalul Angela Amato – București, Sâmbătă 31 august 2013 - Romexpo București). Mama Sa, Alexandrina Moret de Blaremborg (Descendentă din Henric al IV-lea, regele Franței), credincioasă de rit Ortodox l-a învățat rân-duiala creștina.

La indemnul Papei Pius a făcut apostolat laic (Marele vagabond apostolic) umblând din inima Africii, în Japonia, din Europa în America de Sud sau Australia, fiind recunoscut drept un apostol laic –un călugăr alb(în Mana prințului - de Marius Oprea, Observator Cultural 5-11 septembrie 2013)

Din 1939 până în 1952 a fost preot la Biserica franceză Sacre Coeur unde se află sculptura „Cărturarul” în original în ispos a lui Gheorghe Anghel.

Vladimir Ghica a scris numai sporadic. Prin tot ce a creat a făcut o reverență profundă față de Maica Domnului, inspirată de tradiția bizantină .

Pronia cerească a făcut ca la Muzeul Național de Artă –București să se deschidă expoziția cu cele 200 desene ale Fericitului Vladimir Ghika (Expoziție deschisă până în Septembrie 2018) în anul Centenar!

Slujitor al altarului, gânditor, filozof și teolog, înțelept și martir, acest Om a găsit timp și dăruire sufletească să se dedice artei desenului, gravurii, acuarelei...(în Observator Cultural iulie 2018 - Harul prelatului desenator de Florin Colonas)

Lucrarea căreia Vladimir Ghika îi acorda o importanță colosală este cea dedicată scenei „Învierii lui Lazăr”, cea mai tulburătoare minune săvârșită cu ajutorul Părintelui Ceresc. Prin această lucrare nu se poate să nu acceptăm ce a gândit Vladimir Ghika – și anume că trebuie să avem speranța că Europa străvechiul tărâm al creștinismului va învia precum Lazăr!

Europa, această geografie în decădere acoperită de plăgi și de ruinare, de corectitudine politică demolatoare va fi înviată de Iisus și prin Iisus.

Mă gândesc și visez cu ochii deschiși la clipa când Iisus și Europa se vor îmbrățișa prin Învierea cea Supremă !

Întâlnirea mea cu desenele lui Vladimir Ghika, mă înalță și mă îndeamnă să avem grijă de România Creștină și Centenară și prin tot ce facem să contribuim la Învierea Europei!

Nu întâmplător expoziția este găzduită de Muzeul National de artă, aripa vis-a-vis de Biserica Krețulescu ctitorită de lordache Krețulescu și Safta Brâncoveanu, fiica martirului Brâncoveanu. Am convingerea neștrămutată că prin martiriul lor vom reînvia!





Petre ROTARU-COLȚI

Povestiri de seară

Motto: „Acum, în epoca modernă, omul care își dedică timpul pentru evocarea istoriei, geografiei, vieții cotidiene a zonei sale natale, este numit <idiotul satului>; el nu e învățat, însă știe tot și, dacă nu știe, mai inventează.” (Umberto Eco)

POVESTE

Nu știi de ce este atât de greu să scrii o poveste, știi conținutul, dar nu știi cum să începi. Odată începută, de nenumărate ori ești întrerupt de gând, care te poartă pe toate cărările îndoielii: dacă au spus-o alții, dacă e banală, dacă mai interesează, dacă...

Povestea mea s-a petrecut mai demult, când oamenii erau mai cumsecade și se țineau de neamuri sau de rude.

Luliu, deși avea nouă frați care se împrăștiaseră care încotro să-și câștige bruma de existență, rămăsese singur, îi murise tatăl când avea trei ani. Mama l-a lăsat pe când abia împlinise treisprezece ani. Moș Gliga, fratele mamei, l-a chemat la el și l-a pus la treabă, l-a învățat meserie, îi da simbrie, mâncare, haine, dar îl folosea și ca ajutor la tăiat lemne și cărat de la pădure. A stat ucenic la Moș Gliga șase ani, a învățat meseria de fierar. La 19 ani, bătrânul l-a ajutat să-și facă atelier, avea ceva scule de la tatăl său, numai camera era veche. Aici l-au ajutat și unii dintre frați cu ce au putut. Toți erau la casele lor, unii aveau greutăți, copiii, el, fiind singur, nu pregeta să-i ajute.

Fratele mai mare, Ilarie, după ce au terminat atelierul, i-a zis că i-a venit timpul să se însoare.

-Ai și tu vreo fată pe care ai pus ochii?

-Da, pe Anica lui Devlă!

-Pe sărăcitură aia, mă?, sare soră-sa Valeria!

Acum ești mare, mă, și meseriaș, nu „cavaler cu frișcă.” Trebuie să cauți una cu pământ, harnică, nu prea frumoasă, că se uită toți bărbații după ea și n-are rost s-aduci pe Dracu-n casă!

-Lasă că știu eu o fată, sare soră-sa Rada, e și ea orfană, dar are pământ mult.

-Atunci mergem amândoi în pețit la ea!, acceptă bucuros Ilarie.

Așa s-a dus Luliu cu Ilarie împreună cu Rada în pețit la Anica Vădana din Brădet. Avea sărmana cinci fete și doi băieți, avea pământ mult la Cucuiata, de unde era Luliu, și l-ar fi dat pe tot pentru că, pentru Anica, era prea departe, să-l muncească. Anica era din Cucuiata, însă se măritase în Brădet, casa parintească îi revenise sorei sale, Ileana lui Burete. Ea avea și pământul Anicăi în parte și toamna îi dădea ce trecea printre degetele ei de hrăpăreață.

S-au înțeles în toate problemele: fixatul nunții, trecerea în rol a averii, a zestrei. Era sărăcie mare, trecuseră prin război, prin reforma monetară, așa că pretențiile nu au fost prea mari. Nunta au făcut-o cu haine de împrumut. Atunci se bea și mânca trei zile, iar la dar nu se prea dădeau bani, ci se striga, două-trei duble de porumb sau grâu, o vadră-două de țuică, fasole, câte o oaie cu miel, lână. La o săptămână, umbla lului cu căruța prin sat și își aduna darul, mulți nu mai recunoșteau, dar cum lului era și isteț, i-a păcălit și el. La cine a fost și nu i-a dat darul, când se ducea la nuntă la copiii lui și venea la el pentru strigarea darului, spunea:

-Două duble de porumb pe care nu mi le-a dat tac-tu, acum suntem fit!

Avea pe unii care nu i-au dat darul strigat niciodată. După ce Luliu și-a adus femeie în casă, Moș Gliga și-a închis afacerea, era bătrân și toți clienții i-a dat lui Luliu, care era tânăr și foarte priceput. L-a luat ucenic pe Vuță, băiatul Radei, sora a mai mare. Intr-un an avea aproape jumătate din sat dator la el.

Niciodată fericirea nu ține mult. Din cauza unor neînțelegeri cu Tito, România a suplimentat batalioanele de la graniță, avea nevoie de potcovari la cavalerie, așa că Luliu a fost înrolat și Orița a rămas cu copil mic acasă. A stat trei ani în armată, iar când a venit acasă, copilul lui, Sergiu, era mărișor, îl lăsase de o jumătate de an și acum îl izgonea să plece acasă la el, nu-l mai recunoștea. După o lună, cu sfatul lui Ilarie, a dărâmat casa bătrânească. Când l-a văzut soră-sa Valeria în vârful casei, l-a certat neîncrezătoare:

-Mai faci tu casă, când mi-oi vedea ceafa!

Și unde stai, mă, amărăture!

-Colo, în polatra aia!

Când ai mulți frați și jumătate din sat dator, îți înjghebi la repezeală o bojdeucă. Într-un an s-au și mutat într-o cameră, dar a reușit s-o termine în câțiva ani. Au dus-o greu, Orița avea o singură fotă, seara o spăla și a doua zi o îmbrăca să iasă în sat. Acum are atât de multe, de nu are ce face cu ele...

Ar fi multe de spus, dar cum orice poveste are și un sfârșit, cred că a venit timpul să închei, am scris pe înțelesul tuturor, că n-a fost ce poate vă așteptați. Poate altădată va fi o poveste mai captivantă, dar până atunci:

Să auzim de bine!

DOROBANȚUL

Denumire dată unui soldat de infanterie din armata națională, aparținând unui corp a cărui existență este atestată începând de pe la 1650, dar desființat pe la 1688. Acel corp era condus de un aga. Reînființat prin Regulamentul uniformelor, adoptat în anul 1873, dorobanții făceau parte din trupele teritoriale, numite și trupe „cu schimbul”, pentru că făceau serviciul prin rotație, o săptămână pe lună, în rest, fiind liberi să se ocupe de gospodăria proprie. În serviciu, purtau uniforme

(continuare în pag. 31)

simple, inspirate din costumul țărănesc, confecționate pe cont propriu.

A ajuns Ion Gavrilă din Muscel dorobanț, era șef de pluton și avea un corp format din 30 de dorobanți proveniți din BBB, adică din Bălănești, Brăiești și Bozioru. Muscelul aparținea de comuna Bozioru și participa cu trei dorobanți: Toma Toader, zis Todereci, Gheorghe Gheorghe, zis Chiosac și Nicu Diaconu. Ion Gavrilă, fiind șeful grupului, trebuia să facă instrucție cu ei. Aveau o săptămână în care se adunau cu toți din BBB și pe care o petreceau la Buzău, în cadrul Regimentului de Dorobanți. Veneau și plecau cu rădvanul, o haraba trasă de patru cai, iar când ajungeau la Bozioru, fiecare lua câte un cal acasă, pe sate, harabaua rămânând acolo.

A venit timpul să meargă la război. Acolo au fost norocoși, căci din tot corpul au murit doar trei, din treizeci, răniți au fost mai mulți, inclusiv Gavrilă. Ajunși acasă, au fost împrăștiți cu câte opt pogoane de pământ, cu obligația să nu-l vândă și să construiască gospodărie pe el. Cine a vrut să ia la munte, a luat de pe pământul schitului Sfântului Dumitru, care a fost secularizat. Schitul era aproape de Podul Stâniei, în locul numit Lacul lui Busuioc. Într-o noapte, din cauza unui cutremur, a secat lacul și schitul a fost înghițit de pământ. Schitul a dispărut, dar pământul aparținea de Episcopia Buzău. În situația dată, a trebuit să cedeze.

Pe locul împrăștiării s-a format un sat fără ulițe, cu bordeie, devenite mai târziu odăi. Cine a luat pământ la câmp, a plecat cu cățel cu purcel la Pogoanele. Ion Gavrilă a luat și el pământ la Ulmet-Nicani, făcea naveta la animale, casa o avea la Muscel. Cum fusese rănit în război, ducea un picior târâș, pentru că rămăsese drept, îi fusese afectată rotula. Într-o iarnă, a lunecat pe poteca din Muchia Ulmetului și s-a dus de-a berbeleacul până în vale, la Popescu, unde l-a găsit Gheorghe Gheorghe, mai mult mort. L-a luat în spate și l-a dus la Nicu, dar după trei zile și-a dat obștescul sfârșit.

N-a murit în iadul de la Plevna. I-a fost scris să moară la Ulmet.

Ce-i și cu destinul ăsta...

TARAPANGIOAIA

Acum câteva generații, oamenii erau adunați în obște, o comunitate reunită prin legături de sânge, pe un hotăr ce asigura îndeplinirea tuturor îndeletnicirilor străvechi omenești: păstorit, agricultură, pescuit, vânatoare, industrie casnică. Satul, căci acesta era obștea, avea un teritoriu alcătuit prin alipirea, adesea la distanțe mari, a unor zone deosebite, pentru muncă. Satele aveau parte la munte, parte la pădure, la apă (râu sau baltă), la islaz (pășune), la livezi, la terenul de cultivat, la vatra satului. Obștea, prin organele sale, în unele sate Sfatul bătrânilor, exercita un drept de proprietate superioară asupra drepturilor de folosință ale familiilor componente. Astfel, numai obștea avea dreptul să determine periodic, prin tragere la sorți, locul pe care-l va folosi fiecare familie, singură obștea putea admite sau respinge vânzarea de către o familie a părților sale de moșie. În privința reglementării muncii, obștea fixa pornirea plugurilor în același timp pe toate ogoarele,

conducerea obștii avea drept de judecată și chiar de excludere a unor membri care nu țineau seama de disciplina comunității.

Tot această conducere ținea socotelile cetei, pe răboj și repartiza sarcinile fiecăruia față de nevoile obștii. În cadrul acestei obști, pe lângă Sfatul bătrânilor exista un răbojier, un fel de secretar sau casier care, în vremurile acelea, sub influența limbii turce se numea tarapangiu. Cum nu era muncă grea, ci de răspundere, putea fi și o femeie, pe care o numeau tarapangioaie. Aceasta avea în casa ei o cameră în care ținea răboajele. Acestea erau însemnate și șterse în funcție de îndeplinire sau de păsuire a Sfatului bătrânilor. În 1937, obștile s-au desființat și s-au înființat comunele, unde intrau mai multe obști.

Să nu ne depărtăm de subiect și să depănăm povestea Tarapangioaiei din Muscel. O chema Rada, era o femeie mică de statură, cu un nas mare ca de vrăjitoare, de multe ori doar el se vedea din broboada de pe cap. Deșteaptă foc, trebuia să știe fiecare răboj ce reprezintă și câtă valoare are. Bărbatul ei era om de vază, gospodar bun, însă n-a avut parte de el, a plecat în război la Plevna și nu s-a mai întors. A rămas ea cu șase copii pe care i-a dat la meserii în cadrul obștei, băieții au ieșit calfe de lemnari, fierari și rotari, de care avea obștea mai multă nevoie. După ce a așezat toți copiii la casele lor, ea a rămas singură în casa veche. Probabil că a fost rea, pentru că nu-i călca pragul mai nimeni. Fetele și un băiat s-au mutat la câmp după ce au primit pământ pe urma tatălui, erau în Războiul de Independență. Unul dintre băieții rămași acasă i-a murit de tânăr din cauza băuturii, iar cel ce avea casă la două aruncături de băț, avea familie grea și n-avea timp de ea.

Într-o iarnă i-a adus băiatul lemne să aibă pentru toată iarna, însă ea, fiind bătrână, simțea frigul mereu și aproape că nu se termina focul din sobă. A rămas fără lemne și, până s-a dus fiu-său la pădure, au trecut vreo două zile. Ca un făcut, tocmai atunci a venit un ger cumplit. A stat baba în țol, așa era atunci pe vremurile alea, țolul era un fel de plapumă din piei de oaie, argășite și cusute la dimensiune, cu care se învelea cu partea cu lâna pe dedesubt. Dacă a înțetit-o frigul, a luat țolul, s-a înfășurat în el și a început să joace în mijlocul casei. Juca, dârdâia și blestema. Dimineața, când a venit fiu-său la ea să-i taie lemne, a găsit-o jucând și blestemând.

Avea un măr dulce în curte. Pe o parte era uscat, s-a urcat în el cu toporul și l-a curățat, i-a făcut rost de lemne uscate până a adus altele de la pădure.

În casa aia, din blestemele ei, n-a mai putut sta nimeni, fiul ei, după ce a murit, i-a lăsat-o fiului, acela n-a putut sta în ea, avea copiii tot timpul bolnavi, a plecat și și-a făcut casă în pământul femeii, la Camboru. Casa a vândut-o la un învâțător, nici ăla n-a putut sta acolo, s-a despărțit de femeie, apoi la un an s-a transferat în alt sat. Casa, rămânând părăsită, n-a stricat-o nimeni, până în CAP, când a stricat-o un nepot și a băgat-o pe foc.

În locul ei nu crește nimic, locul e pârilit....





Mihai VINTILĂ

Stan Brebenel - Deștepți în țara proștilor

România pare a fi patria paradoxurilor. Aici se întâmplă cele mai ciudate fenomene politice, economice și sociale. Stan Brebenel adună o parte din editorialele publicate în săptămânalul *Viața Buzăului* într-un volum cu un titlu sugestiv *Deștepți în țara proștilor!* Avem o radiografie a anilor 2014-2015 unde putem vedea evoluția băieților deștepți.

Statul, care este un prost manager cu avuția sa, a fost extrem de generos cu personaje de acest fel fără ca acestea să fie cu adevărat cele mai luminate minți ale societății noastre. Păpușarii ne-au tras pe sfoară și ne vor trage mult timp de acum încolo. Depinde de noi cât o vor mai face.

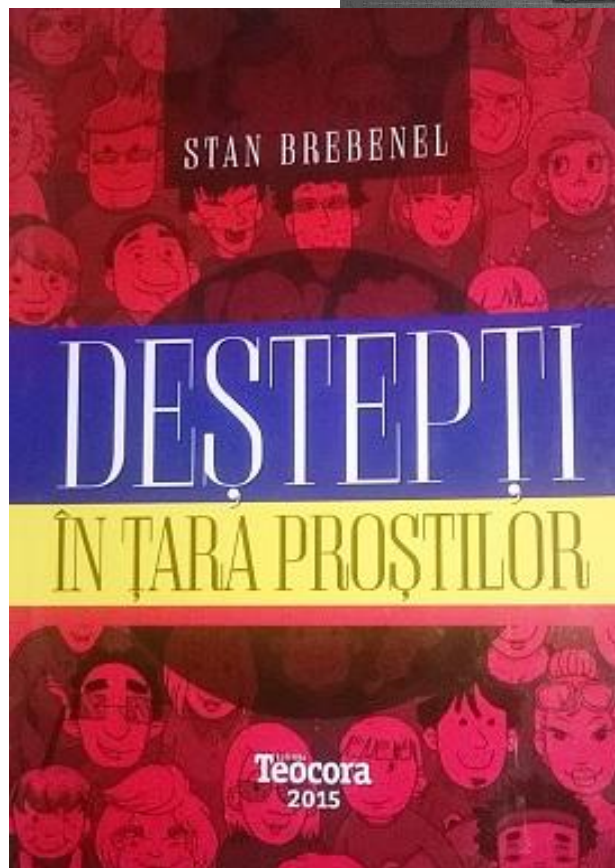
Multe din titlurile editorialelor sunt de-a dreptul ispititoare. Mi-au plăcut: *Țațele din politica românească, Tanti Corupția damă de companie perversă sau Din regatul umilit în Regatul Unit.*

Problemele atinse de autor sunt realiste. De exemplu despre scumpirea R.C.A-ului scrie: *O altă aberație financiară a începutului de an este gândită de firmele de asigurare și dusă la îndeplinire de nababii, cu salarii de la stat, de la A.S.F.: R.C.A-ul pentru tineri a crescut și de patru ori ca valoare. A ajuns astfel ca această taxă să coste, în unele cazuri, mai mult decât mașina asigurată. Este cazul proprietarilor celebrei Dacia 1300.*

Nu sunt uitați nici puternicii politici ai zilei. Iată cum atacă o problemă delicată a momentului Traian Băsescu președintele infidel: *Gura lumii slobodă. Mai multe surse sigure și credibile, după cum ne asigură Cotidianul, dau ca certă acțiunea Mariei Băsescu de a căuta avocați într-un proces de divorț. Faptul că mai întâi a divorțat Elena Udrea de Dorin Cocoș te duce cu gândul la speculații. S-a rupt lanțul de iubire sau este nevoie de o partajare pentru protejarea uriașelor averi acumulate nejustificat? Până și fetele lu' tata se ciondănesc. Cea care este de partea mamei este în conflict și cu coana Leana de la Nana. Prima doamnă desminte știrea. Ce putea face?*

O caracteristică a editorialelor și deci și a cărții îl constituie limbajul. Stan Brebenel folosește o limbă română curată, decentă, fără derapajele la care poate ar fi avut acces date fiind subiectele. Ei bine nu! Limbajul este mereu încorsetat de bunul simț uneori, ca în subiectul exemplificat mai sus, fiind de-a dreptul la limita corectitudinii politice! Cred că această abordare voită limitează tușarea unor actori sau situații dar nu limitează ideile sau punctele pe care autorul a vrut să le sublinieze.

Efemerul politic, zbaterile nesfârșite din dome-



niul economic fac ca realitatea imediată să fie acoperită de un balastu de nimicuri. Ne enervăm pe nimicuri cotidiene și uităm de cele mai multe ori ceea ce contează. Astfel de cărți precum *Deștepți în țara proștilor* ne readuc în memorie lucrurile care ne-au secăt de viață fără a ne îmbunătăți-o cu nimic.

Nu pot pune la îndoială utilitatea unor astfel de volume care adunate peste timp pot da imaginea unei societății nebune ca cea pe care o trăim azi. Tot mai mulți ziariști adoptă această abordare a strănerii editorialelor în volume. Este o tendință care luptă cu efemerul ziarului, cu restrângerea circulației lor și care ajută viitorul.

Deștepți în țara proștilor este până la urmă o carte tristă. Vedem în ea eșecul unei speranțe născute în 1989 de a avea o societate normală și prosperă.

(Stan Brebenel, *Deștepți în țara proștilor*, Buzău, editura Teocora 2015, 132 pagini)





Constantin BEJENARU-BECO

BALADA RUGĂCIUNII

„Gândește-te la Dumnezeuul tău creștin,
Mai des decât respiri!”
Spunea Eminescul conștientizând
Că pe Dumnezeu, cel mai deplin,
Creștinismul l-a apropiat Omului.
Așadar, să ne rugăm emoțional
Nu doar mintal-intelectual,
Pentru că ceva ca o flacără
Se-aprinde-n conștiința noastră,
Reliefându-ne Chipul Adevărat.
În ceea ce mă privește,
Atunci când mă rog,
Îi declar că-L iubesc
Din trup, inimă și suflet
Și-L privesc omenește,
Iar El mă privește
Dumnezeiește.

BALADA BECO POEMULUI

Un Beco Poem pentru mine
Este o arcă,
Dar nu din lemn
Ca a lui Noe,
Ci din cuvinte amețitoare
Și-amăgitoare
Precum un număr de prestidigitație;
Un Beco Poem pentru mine
Este-o cutie – o carapace a Timpului
Suferind eliberări și capturi succesive,
Metaforele și epitetele lui concentrice
Atrăgând cititorul într-un vârtej devorator,
Sclipitor disimulat de iubirea
Cuvintelor care zboară Excelsior
Cu puritatea și viteza luminii
Prin „Fiat Lux” comandată
De ATOTCREATOR.

BALADA SCRITORILOR STELARI

(confracților de la revista „Steaua Dobrogei)

În călătoria noastră prin destin,
Avem nevoie de ei ca de aer –
Aer înmiresmat cu iz de tămâie creștin.
Existența Lor și-a Revistei
Ne distanțează de infatuare,
Ipocrizie, ură și însingurare.

Versurile Lor sunt stări de veghe
Ale făpturii modelatoare
În adâncurile noastre solare
Unde este mereu ceva de reconstruit
Pentru-implinirea liturgică a Verbului
nemărginit.
Prin creația Lor ne simțim
Mai aproape de Fericire și Absolut
Când Calea urmează treptele
Iubirii de Oameni, Libertate, Adevăr și
Frumos,
Devenirea noastră dobândind sensul
Sugerat de „Luceafărul”, „Rapsodia
Română”,
Ale Profeților noștri Naționali
Eminescu – Enescu – Brâncuși.

BALADA TROMPETEI DE AUR

(In memoriam Ioanid Romanescu)

Trompeta lui
Nu era oarecare,
Ci era fermecată,
O trompetă de aur
Și atunci când cânta
Se clătina-legăna
Ca o femeie goală prin fum, cântecul ei de
sirenă albastră
Auzindu-se pentru prieteni
Si-acum...

BALADA PLATINATEI MARYLEN

Te vreau Nebuno, într-un Poem
Pe-un pat imperial de platină –
O, iartă-mă dacă încep să gem
Picioarele-i (Picioarele-ți) de aur
când se clatină!...

BALADA NESTEMATEI PROFESOARE

Tu Floare-a florilor solare,
Înmiresmată de polen stelar,
Ești Nestemată printre profesoare
Pentru c-ai fost iubită de... Caezar!

BALADA POEȚILOR PROVINCIALI

-Apud Tudor Arghezi-

Poeți provinciali, sărmani poeți
Și poetese-n intrigi geniale,
Minuscule celebrități locale,
Opaițe ce pâlăie tristeți
În sutiene și în pijamale,
La colțuri de obscure mahalale
Ce flutură soioase prin scaieți
Poeți provinciali, sărmani poeți
Și poetese-n intrigi cremenale...



Ioan GHEORGHÎĂ

COCOȘUL

Între *Reni* și *Cotu' Pisicii* toanele de sturioni dispăruseră dar nu în totalitate, unele intraseră în paragină, părăsite, iar pescarii uitaseră de ohane, plecaseră departe, unii în Italia, Spania, alții în Cipru, Grecia după cum aveau cunoștințe, vecini, prieteni ce plecaseră înainte cu câțiva ani, pentru a încerca și ei să găsească ceva de muncă într-o supraviețuire... *până la urmă mai e bună și uniunea asta europeană la ceva, ai văzut că s-a terminat cu golăneala aia la Dunăre, bre, da dă-o-n mă-sa că prea se-ntindea coarda, săraca Dunăre, ce-a mai pățimit! mulsă ca o vacă de prăsilă, da până când?... bine că-au închis ăștia pescuitul la sturioni că furau cu poliție cu tot, noroc că se mai schimbă așa câte ceva în bine când și când! care bine?...unde vezi tu binele, că cimitirul văd ce se-ngașă zilnic cu tineri, cu bătrâni... ieri au fost două înmormântări, săptămâna trecută la fel, și tot așa moor parc-a dat dracu iama-n păcătoși... și cu oprita asta, au rămas câteva toane, hoții care au relații, zic ei că are Institutul de Cercetare nevoie de ei, are pă dracu, acu se-mbogățește doar câțiva, asta-i viața, pentru unii mumă, pentru alții ciumă... bă, da' tu vezi numa' partea rea mă, da' mai uită-te și-n partea ailaltă, întoarce-o, analizează-o că doar oameni sîntem...* La Mateo berea curgea din belșug de dimineața până noaptea târziu și nimeni nu pleca acasă până nu își făcea plinul, adică nu se lăsau până când nu plecau în patru labe, tăvălindu-se ca porcii, sughițând continuu sau bolborosind cine știe ce injurii adresate unor personaje închipuite sau reale... *La ce să mă duc, mă, acasă, să mă cert iar cu femeia ? că taie lemne, că dă cu sapa, că gardu' nu l-ai mai reparat de când a murit ăla bătrânu, că de ce bei mă bețivule și banii de pâine, da' ea nu știe bleanda ce am io pă suflet, nu le știe decât p-ale ei... am școală, am carte că aici am făcut zece clase încheiate și la oraș am făcut școala profesională de mecanică, da' tu ai fă, ai?... ai pă dracu-n tine că te-ai măritat din clasa a 8-a, da' știu că ai clonțu mare, și averea tot de la ai mei este că ea a venit din Moldova, din Oancea cu o traistă de rafie plină cu boarfe... când ereum la Dunăre, la toană nu erea așa sărăcie... și acuma cu 18 ani vechime la Șantier de ce nu mă angajează nimeri, mă?, de ce?... strigă Plantoani la comeseanul lui ca și cum acesta ar fi fost de vină pentru câte i se întâmplă... da, mă, da poate are și ea dreptatea ei că prea nu faci nimic... și copiii, parcă ai doi, fată și băiat, nu?... Acesta dădu din cap afirmativ și adăugă mereu îmi spune că divorțează și că pleacă cu copiii în Italia, să plece o dată că m-am săturat de viața asta!...că acolo umblă câinii cu covrigii-n coadă!... Era sărăcie, iar oamenii nu aveau unde munci, de ce să se apuce ...plângeau copilașii în haine murdare, sărăcăcioase... la Galați, în țară erau angajați doar cei tineri fără experiență pentru că li se dădea patronilor subvenții de la guvern, dar și pensionarii erau angajați, cei care aveau mai mult de 38 de ani erau lăsați să se descurce cum puteau, umblau disperăți pe străzi umplând cârciumile sau plecau în lume ; încă o dată se adeverea ideea că atunci când e sărăcie lucie, cârciumile sunt pline ochi... de unde de neunde băutură se găsea. Ar fi vrut să plece și Plantoani însă nu avea pe nimeni pe afară ca să-l ajute, să-l sprijine vreo*

câteva săptămâni sau, poate, vreo lună până s-ar pune și el pe picioare, dar nu avea la cine să apeleze, să-i promită că va lucra prima lună pentru ajutorul dat, așa cum se și obișnuia chiar cu neamurile... A doua zi, tot la cârciuma din colț de lângă alde *Drumea* fu surprins când se-apropie de el *Virgil* și îi propuse o afacere, avea nevoie de el mâine-noapte ca pândar între *Privalul Mare* și *Privalul Mic*, doar așa, să se uite cine trece pe-acolo între orele 0,00 și 3,00 dinspre ziuă, iar pentru acest serviciu ar putea primi zece mii de lei; când auzi de această sumă, un salariu lunar era cam o mie de lei, aproape că nu-i veni să creadă dacă acesta nu ar fi scos din buzunar cinci mii ca să-l plătească înainte cu jumătate din suma promisă... *ai telefon ?* îl întrebă *Virgil*, acesta răspunse că nu are dar ar putea să se împrumute pentru o seară de la frate-su, *îți trebuie*, spuse, *în cazul în care ai vedea pe cineva să mă suni pe mine, ai înțeles ?* acesta dădu din cap aproape paralizat neștiind ce lucru necurat ar putea fi la mijloc... Noaptea care urmă fu un calvar, se întorcea pe o parte, se întorcea pe cealaltă parte întrebându-se dacă ar trebui să-i dea paralele înapoi lui *Virgil* sau ar trebui să le păstreze, nu-i spusese nimic nevestei, îi era teamă că iese cu scandal, pe la două noaptea ieși să fumeze o țigară, nu mai suporta... La fruntele casei dădu de *Fănel*, fra-su... vorbea la telefon, avea un GSM cumpărat la mâna a doua de la un prieten din *I C Frimu*, se ocupa gălățeanu cu afaceri de telefoane, *vrei d-ăla, imediat facem rost, vrei d-ălălalt la fel, banu contează... ce faci, mă, aici ? nu vezi, vorghesc la telefon...și nu mă mai ischiti... acum? credeam că dormi...* i-a fost jenă să-i spună că are nevoie de telefon noaptea următoare... trăgea din țigară parcă o mânca... îi tremura mâna da' bine că nu se vedea ; noapte, noapte da' era aproape ziuă că era lună plină... Se gândea că unii au prea mulți bani, alții n-au nici cu ce trece drumu', vorba vine, și că miroase a prost de la o poștă, dar cei care au se sacrifică, riscă, ori la bal, ori la spital, că numai ăla care riscă bea șampanie, ăla care nu riscă nici apa nu-i merge pe stomacul gol... așa că fie ce-o fi, doar n-o să adoarmă el în mijlocul drumului, o să stea acolo cu telefonul în mână ca prostu, o să-l roage pe *Fane* să-l învețe pe ce butoane să apese când trebuie să vorbească, când trebuie să asculte ce spune ălălalt... da' poate nici n-o să fie nevoie să folosească drăcia de aparat, o să fie o noapte ca orișicare noapte, o să asculte clipocitul valurilor sau adierea vântului, și dacă e liniște, e după inima lui... Înspre dimineață se lăsă frig, își îndesă mai bine iorganul sub bărbie și dormi dus până când soarele începu să ardă, era cam după opt... o auzi pe nevastă-sa *Aurica* dând porumb la găini, striga *gâri-gâri* și auzi chiar fâlfâiturile cocoșului dând din aripi, ăsta chiar era stăpânul lor, avea niște pinteni mari, osoși, și mereu trâmbița, ba pe gard, ba pe gluga de coceni, în dimineața asta cânta ca de mama focului chiar sub fereastra lui *Plantoani*, dar ăsta nici nu se clinti măcar, așa cânta mereu exact la ora șase, venea sub fereastră și începea să strige

(continuare în pag. 35)

cucurigu, cucuriguuu... Își spuse în gând că ăsta e cocoșu dracului că vine sub fereastră la ora stabilită și urlă ca smintitu, dacă nu vede mișcare se urcă pe ceva mai înalt și cu privirile înspre fereastră țipă și țipă lungindu-și gâtul înfoiat gata să spargă geamul... Am să-ți tai gâtul ăla obraznic, îi spusese odată pe un ton mai răstit, și acesta se înfoiașe așa tare că era cât pe ce să-i sară în cap... Își făcu cruce și-i spuse nevestei că așa ceva n-a mai văzut, că ăsta înțelege tot... Înțelege pe dracu, cred că tu ai înnebunit de-atâta băutură, îi spuse femeia... el clătină din cap ca prostit și nu mai adăugă nimic... Abia pe la zece se hotărî, fie ce-o fi, cu Dumnezeu înainte... era chiar vesel și vorbi cu Virgil degajat da mă, sunt de acord, îmi spui ce trebuie să fac, mi-ai mai spus o dată, ce-i drept, și la ora stabilită io-s acolo... dacă e 11 zero, zero io, gata, fără discuție sînt pe felie... a mai băut o bere chiar două din banii lui și plecă spre casă să-i ceară telefonul mobil lui Fane, fra-su. ăsta o ținea pe-a lui că nu știi să umbli cu finețea mea de telefon, că la ce-ți trebuie ție telefonu în noapte asta... până la urmă i-a zis... Aaaa, păi așa spune măi, cărlane, că tu ești boboc în treaba asta, da, ia-l și du-te cu Dumnezeu, lasă că e bine, știi io despre ce e vorba... Plantoani rămase așa, nedumerit, nedumerit, nu mai știa ce să spună... ce dracu o mai fi, mă?...ei, o să vedem... la ora stabilită era în post, luna era sus luminând câmpurile întinse, fânețele satului pentru animale, iar puțin mai încolo Privalul Mare, un afluent al Dunării ce se termina în coadă de pește ca o amintire a celei ce a fost odată intrarea în ghiolul Cluciului, cu pădurea deasă de sălcii cu pământ nisipos adus de valurile înspumate ale apelor plumburii... Dinspre deal, de la Garvăn bătea un vânt liniștitor, ceea ce îl făcu pe Plantoani să uite de misiunea încredințată... Puțin înspre ora două adormi, și dormi dus până spre dimineață întins pe iarba verde cu miros de pământ reavăn frământat în copitele oilor, dar și a cailor ce umblau în herghelii de-a lungul și de-a latul privalului... pe la ora patru primi un telefon de la Virgil, care îi spuse mai mult în șoaptă că poate să plece acasă și să vină mâine la cărciumă să-i dea restul de bani... Plecă spre casă gândindu-se că nu și-a dat seama când a trecut Virgil pe-acolo, cum l-o fi văzut ăla ... în ce ipostază, nu realiză momentul. Acasă îl luă nevastă-sa la întrebări nu ți-e rușine să pleci așa, fără să spui unde, n-am mai închis un ochi de când am văzut că nu mai ești în pat, unde umbli bețivule, am să plec și nici n-am să mă mai uit în urmă, plec cu copiii cu tot, să faci borș că m-am săturat de tine... Atunci îi puse în mână patru mii de lei și-i spuse fac afaceri, afacerile se fac noaptea și zâmbi cuceritor, și dacă o să fie bine, diseară am să mă mai întorc cu cincii... miare... Aurica rămase cu gura căscată, nu credea că un neisprăvit ca Plantoani să fie atât de descurcăreț, ce-ai făcut mă, nu cumva ai făcut vreo prostie mare?... diseară-ți spun, să vedem dacă mai pleci tu undeva... aici nevastă e o mină de aur, important e să știi să faci auru, să-l simți, că după aia vine el după tine... A început s-o mângâie, s-o sărute galeș, iar ea se lăsa din ce în ce mai moale... nu mai făcuseră dragoste nici ea nu mai știa de când, chiar se întreba dacă îi mai merge scula la niște ani așa de tineri, că doar avea sub 40, de multe ori își propusese să dea curs avansurilor lui Mirică, ăla care aducea pâine în fiecare dimineață la magazin și mereu dădea înapoi ca proasta... că nu-mi înșel bărbatu', că am să-i mai dau o șansă, că să vedem... ăsta îi propusese

chiar să o ia de nevastă, așa cum e, măritată, cu doi copii, s-o ducă la oraș la apartament să o facă orășeancă, cu buletin cu tot, numai să-l iubească așa cum o iubește el, că piața e aproape acolo în Micro 16 și are neamuri multe, și are din ce trăi, salariu bun, casă la țară la Tuluțești și două hectare de pământ, lăsate de unchiu-său cu acte în regulă, i le-a arătat, a venit cu ele aici, mai ales că el, Mirică, șofer de meserie, cu toate categoriile, chiar și pentru autobuze, nici nu mai fusese însurat vreodată... acuma, s-a pomenit cu ăsta în brațe, ah, ah, ah, că tu ești dragostea mea și cu bani cine știe de unde, da' poate-l ia, naibii poliția să scap o dată de el !... promisiuni de-astea-mi trebuie mie, ei, cam așa e, dar toot dragostea dintâi e mai cu dulceață...și cum ai spus, măi, Oani, așa îl dezmierda ea în momentele cele mai înfocate, de la Plantoani, mâine sau diseară faci altă afacere ? și-l sărută pe vârful nasului... da, dragoste, și-ai să vezi tu ce bine o să ne meargă de-acum încolo!...nici el nu știa ce spune, dar încerca să creadă că totul o să fie ca-n basme... Când ieși din casă se-mpiedică iar de cocoșul cu pinteni mari, ascuțiți, îl ocoli totuși, cu gândul dus la ce-o să urmeze, dar la drept vorbind n-avea nici cea mai vagă idee, măcar îi mai rămăsese în buzunar niște bani de băut în caz că ieșea rău, să-și înece amarul... Virgil îl aștepta la o masă așezată la intrare împreună cu Nae, erau vizibil nervoși, fiecare având câte o cafea lungă în față și sorbind rar, concentrându-se, parcă, asupra unor lucruri prea importante... nici nu se uită la el, însă Oani se așeză liniștit la aceeași masă trăgându-și un scaun din fier forjat scorojit de vopseaua cândva verde, acum în pete ca sâneala... ai venit, mă ? ia restul de bani și du-te și fă comandă, azi tu faci cinste... și-i împinse pe masă un pachet de culoare albă...az-noapte abia te vedeai dintre buruieni, tu ne-ai văzut când am trecut pe-acolo ? acesta bâlbâi normal, eram cu ochii în dreapta și-n stînga... hai, fugi la bar... apoi îi explică în șoaptă uitându-se împrejur că are nevoie de un om așa ca el, de încredere, că ucrainenii îi pasează niște pachete voluminoase și destul de multe, pe la toana lui Răileanu, ăla de are permis special pentru sturioni de la Institut, și tu nu trebuie decât să le iei și să le depozitezi în dam la tine, că de-acolo le luăm noi, adică eu și cu Nae, și le ducem mai departe, nu trebuie să defaci nimic, nimic, ai înțeles ?...ăsta doar dădea din cap ca prostit, aproape că nu înțelegea ce i se spune, și mai zicea când și când da, da, așa am să fac... Au început apoi să vorbească despre sare, că sarea este adusă din import tocmai din Thailanda sau China și că e mai ieftină decât sarea noastră, autohtonă, că ăștia nu fac decât să pună sarea în saci de plastic, o scot cu târnăcoapele, cu lopețile din minele alea de-a gata, o vând vrac, așa cum e, fără să o mai proceseze într-un fel, pe când ălalți n-au mine ca la noi, ei trebuie să pună apa aia de mare la uscat, s-o usuce și să rămână apoi spuma aia albă, zgrunțuroasă, să mai purifice ceva pe colo, pe

(continuare în pag. 36)

dincolo, apoi se mai chinuie să facă și pungile alea frumoase, cu desene colorate, să prindă la public, să fie mai atractive în magazine, și-i ieftină, nu ca a noastră că mai bine îți iei un kilogram de rachiu sau de vin d-ăla de *Sarica*, ăla de-i pentru noi, nu pentru export, decât să arunci așa banii pe sărăturile astea fără nici un pic de aspect comercial, pline cu iod și cine mai știe ce, că minele noastre de sare ba s-au închis, ba le-au dat pe un dolar la neamurile lor, ăștia care au făcut din ele pomeni pentru americani, că le-au vândut mai departe și ne-au nenorocit, cum au făcut și cu apele minerale, că noi n-avem salarii pentru atâta scumpete și că acum nouă nu ne-a mai rămas decât apa din *Dunăre*, cine știe și asta până când! ... *Vălică* care trăgea cu urechea la ce se vorbea la masa alăturată, a scos un chibrit din buzunar, îl flutură pe sus și a spus că la noi se taie mii de hectare de pădure că nu se mai ține cont cât și cum și că statul român importă chibrituri din Indonezia, *uite, aici scrie clar, mare, Made in In-do-nezia*, toți clătinau ca nebunii din cap... unul spunea că bauxita aia aruncată în spatele Combinatului de metale neferoase din *Tulcea* care-i închis acum, aruncată acolo de-a valma pe timpul împușcatului că se făcea prea multă producție și trebuia să scape de ea, este dată pe mai nimic unei firme din *Ucraina*, și cară ăia cu autotrenurile de șapte ani și tot nu se mai termină, au săpat, au tot scurmat acolo cu utilajele, au adus forță de muncă și barăci moderne în care au cazat muncitorii, au îngrădit tot perimetrul ca nu cumva să intre cineva pe-acolo, dar ei tot mută gardul cum le convine, după cum dau ei de bauxita aia îngropată de-a lungul anilor... au mai vorbit ei și despre faptul că programele astea de la televizor sunt toate, așa doar să ne mintă, *folosiți apa aia, felul ăla de mâncare...ca să ne otrăvească încet, încet, că d-aia suntem cu cei mai mulți bolnavi de cancer din Europa... lasă, bă, că nu te obligă ăla să înghiți aia, aia, să bei numa' bere...* Au plecat acasă când începuseră să vină ăia micii la discotecă, pe la zece, ăia micii că dimineața nu mai reușea vânzătoarea să măture prezervativele pline cu drojdie de bere, că aia venea prima și când începuseră să-i bâzâie țânțarii și disc jockey-ul dădea muzica la maxim să se-audă manelele lui *Guță* și a lui *Copilul Minune*, a plecat și *Plantoani* pe două cărări, deși se chinuia să meargă drept că, dacă-l vedeau alu' *Cotac*, îi smulgeau și banii abia câștigați din munca lui de tupeist, oricum era dreptu' lui, așa spunea el... *Aurica* dormea dusă, da' el s-a dus la ea și a zdruncinat-o și i-a aruncat cincini miare pe masă, și ea a înlemnit de frică, *măi, Oani de unde faci tu, de unde te descurci așa că eu nu mai înțeleg nimica...* se gândea că o să fie și ea un fel de complice, că, dracu știe, ce-o să mai urmeze... *lasă, nevastă, i-a zis, dacă ăia de sus fac, io de ce nu, că fiecare face după cum poate și noi ne riscăm că d-aia trăim pe pământ, numa' tu ești cu dertu și cu supărarea...ea a zis ca el, că zicea ea în sinea ei și vecinu a început casă cu etaj, da' nu lucrează nicăieri cu acte, și pleacă și vine și nu știe nimeri ce face, nici pământu', merge pe *Șușa* cu mașina *Volkswagen* pe motorină, *Viorica* e toată veselă ca un bujor, numa' râde și e grasă cu nește obrăjoi rotunzi parc-ar fi tăiați cu ața... Poate că șeful de post, *Nicușor*, unul cu părul scurt, blond că și sprâncenele și genele lungi erau blonde, cu o față de*

pește congelat, era originar din *Chilia Veche*, lipo-vean, ar fi fost el cum ar fi fost, dar se plângea mereu că nu are bani, că salariul e mic, că ar face orice să câștige acolo ceva în plus... i-a dat *Virgil job* și lui peste program iar *Plantoani* prelua pachetele de la mușii ăia de peste *Dunăre*, că nu înțelegea nimic din ce spuneau, le căra cu căruța cu doi cai, le depozita în dam și de-acolo venea altul și continua drumul până la *Brăila*, *Galați* sau chiar până la *București*... cel care continua drumul trebuia să aibă permis de conducere iar de aici până la destinație era partea cea mai anevoioasă... și totul era organizat pe timp de noapte, că noaptea era cel mai bun adăpost, dar și sfetnic, nimeni nu vedea și nu auzea ce se întâmplă pe câmpurile alea întinse, prin pădurile nămolose în care doar sălbăticiunile înflămâzite umblau negăsindu-și liniștea prin culcușurile înfundate ale zădărniciiei... *Aurica* era mulțumită de cum se descurca *Oani* în viață, acum îl lăuda peste tot *om ca al meu mai ra, nimeri nu face și nu desface ca el, eii, că mai bea și el un păhar, da, da' cine oare nu vede partea aia plină a păharului, că ailaltă se uită repede...* *Virgil* spunea că *mai calcă și ea în străchini că e frumoasă foc, așa, câteodată, da' are tot dreptu' că el, Oani, doarme acolo cu marfa, în dam...* ăsta spunea ce spunea dar știa foarte bine, că el se ocupa de cele mai multe ori de *Aurica*... se ducea, așa, cam pe la 11-12 noaptea cu o jumătate de lichior de caise, doar pentru ea, că el bea vin, avea *Oani* butoaie cu vin aliniat în lăsătoarea dinspre grădină și-i ajungea de la an la an, dar *Aurica* îl săruta pe amândoi obrăjii și-i spunea *jumara asta face cât tot vinu' lu' Oani din butoaie... iar tu, măi Crețulică*, avea ea mania asta a dezmiertatului, așa îi spunea lui *Virgil*, *ești partea aia bună în care mă sprijin eu, așa tare mă gândesc la tine...* îl iubea că-i dăduse lui *Plantoani* afacere bună și își ridicase două corpuri de case din b.c.a. și toate ușile și ferestrele le comandase la *Galați* din termopan de *Italia*, nu de-ăla de *Turcia*, că toată lumea fugea de ăla de *Turcia* că ziceau *uite-așa curge apa pe el, ca după o ploaie torențială, face condens și rămâne mucegaiu acolo de două dește...* a făcut *Oani* case că avea bani, mașina o comandase direct din *Germania*, și ce?... *era singuru'?*... *bravo lor mă că se descurcă și că au cai de rasă, și trag în jug, toți la un jug...* fuma a lui *Deju*, gânditor, ăla de i se dusesese uiu în sat că face perversiuni cu nevastă-sa, da' ea se simțea bine chiar dacă nu aveau ce mânca că nu lucra nici unul dintre ei și trăiau pe spatele babei, mama lui *Orghei Oală* că avea pensie de urmaș... venise și ea, *Irina*, din *Moldova* la prașă să câștige un ban, și l-a cunoscut pe ăsta cu buza aia lăsată în jos că i se vedeau toate fasolele... a luat-o acasă și i-a spus babei, că ta-su murise demult, că el se însoară și că duminica viitoare face logodna... *ce logodnă măi, nebunule, că-ți trebuie bani și n-avem de unde*, se căina mamă-sa, dar el nu mai asculta de nimeni... a tăiat porcu din cocină, l-a pârlit cu stuful din gard că mai rămăsese doar câte un par ici-colo și au băut tot vinu din butoiul ăla de-l păstra pentru *Paște* să știe toată lumea că s-a luat și el cu femeie de treabă și că-i în rândul oamenilor, au bojit așa vreo

(continuare în pag. 37)

săptămână că nu se mai săturau de drojdia pe care o preparau cu esență de portocale, l-a adus și pe acordeonistul satului să tragă de burduf și să cânte giamparalele ... doar o săptămână s-au bucurat, că după aia parcă se trezise *Oală* dintr-un vis urât... Peste dig, dincolo înspre *Renii*, *Dunărea* curgea liniștită la vale, în coturi șerpuinde, uneori luând-o în linie dreaptă, gata să sară peste opreliștile din piatră masivă aduse de șlepurile învechite tocmai de la *Orșova* și se poticnea în valuri mici, sclipitoare de cheiurile crăpate de vreme ale *Isaccei*, orașelul aflat într-un declin demografic în care cei rămași, majoritatea bătrâni, încercau să-și facă viața mai frumoasă luându-se, creduli, după promisiunile electorale niciodată îndeplinite... De la *Plopu Scris* până la *Cazane*, aproape de *Revărsarea*, mai rămăseseră doar două toane pentru sturioni, și astea erau acceptate cu permise speciale de la *Institutul pentru Cercetarea Florii și Faunei Acvatice din Galați*, însă tot ce se prindea, mai ales pește de specialitate ajungea totul pe mesele aleșilor poporului la un preț de nimic în cantinele luxoase ale *Bucureștilui*... Afacerea cu țigările, cu bulinele dar și cu *făina* mergea din ce în ce mai bine, însă câțiva dintre *pioni*, cei care distribuiau marfa fuseseră *împachetați* și obligați să colaboreze... trebuiau să scrie în fiecare zi declarații... În toamna asta veniseră mascații cu niște gip-uri de teren că zburau pe *Grindu Brăilei* înspre *Renii* printre tufele de scaieți și butucii de sălcii din parchetul din *Stupărița* în timp de noapte... a lăsat *Plantoani* marfa cu căruță cu tot, pachete de valoare mare și a fugit cât a putut printre rugi și câtină, s-a târât ca o șopârlă printre gardurile de sârmă ghimpată de la *Ațaș*, aproape de casa lui *Nidealco* și s-a trântit obosit în patul lui din dam... dar înspre dimineață au venit și l-au legat, i-au pus cătușele, aveau mandat de percheziție dar și de arestare... a ieșit *Aurica* în pragul casei, pe scările înalte și pavate cu gresie scumpă și le-a strigat *luați tot ce vreți, da' nu intrați în camera asta!*...a dat-o într-o parte unul cu trese aurii pe umeri, au intrat înăuntru și au scos și podelele din scânduri groase de fag și plângea *Aurica* când a văzut că i-au găsit cele două sute de mii de euro, bani agonisiți de *Plantoani* cu risc și sacrificiu, *da' acuma s-a dus pe pustiu totul*, iar el știa că nu mai are nimic de pierdut...



care se adapă cunoașterea sa. O carte ce scoate din tezaurul de demult personaje bine conturate, oameni cu părțile lor luminoase ori întunecate, tipologii și caractere. Și, desigur, o carte bogată în informații istorice, folositoare pentru cei ce doresc să le ia în considerație ca pe un bun colectiv.

Cititorii îl cunosc deja pe scriitorul Ion C. Gociu ca pe un talentat prozator, fapt prilejuit de lecturarea celorlalte volume. Această carte, ca și celelalte, cu o proză scrisă cursiv, fără împodobirea excesivă a metaforei, ca o poveste depănată de bunici nepoților uimiți de tot ceea ce află, este o narațiune ce vine din sevele vieții și conturează viața reală a acelor timpuri și locuri, însământată prin cuvântul specific lexicului local, păstrat cu sfințenie, într-o stare emotivă specială. O frumoasă scriitură în care condeii zburdă cu o lejeritate neașteptată printre nenumărate întâmplări și situații, construind acest melanj în care fiecare ciob de gând participă cu strălucirea ideatică proprie în scopul coagulării unui tot.

Este viață în tot ceea ce cuprinde acest volum!...Chiar dacă este vorba despre amintiri, ce aduc în memorie chipuri cărora romancierul le datorează un fel de restitutie. Despre care autorul își amintește cu tandrețe, într-o curgere a anilor și a vârstelor...Și despre doruri!... Dorul celui plecat de acasă pentru un loc de muncă și o viață mai bună. Dorul după cei duși în lumea tăcerii, dorul după clipele unei copilării fără griji. Despre speranțe, despre tânjirea după o iubire de demult. Și câte altele...

Volumul „*Brăila-orașul amintirilor - Nea Costică*”, o proză bogată prin tematica sa, pe care scriitorul Ion C. Gociu o așterne în atenția cititorului spre aflare și cugetare.

Răsaduri de frumusețe!...





Ana ARDELEANU

Ești versul rebel

Ești versul rebel
Ce nu-și rade mustața pentru nimeni,
Acel foc de paie
Ce creează iluzia de lumină
Pe negrul perete,
Printre mărgelile de sticlă
Și efectul roz pe care îl pot avea.

Ești iluzia ce-mi umbla prin geantă,
Pentru a descoperi aurul tinereții,
Acea pudră care evidențiază feminitatea,
Seninul de sub pleoape,
Dansul step dintre gene,
Maxima lui cochetărie,
Magnetismul concentrat
În aceeași clipă,
Jumătate cu interes major pentru ce va fi,
Cealaltă jumătate, adresându-ți-se:
„-Milord, cât e ceasul Senioriei Tale,
De lumea se duce la culcare
Ori prea devreme,
Ori prea târziu?
Senioria Ta, de partea cui ești?
Te văd ținând luna în mână
Ca pe o minge de ping-pong.
Așadar, de partea cui ești
În versul ce joacă la dublu
Mizând pe un rezultat echitabil.
Pe care numai viața îl poate da?”

Se făcuse ziuă

Când ai coborât din viața mea,
Ca din trenul de noapte,
Nu era nimeni în jur,
Să consemneze evenimentul,
Eu, fiind inclusă ca subiect,
Ca fracție,
În albul dezertat din casa căsătoriilor,
Ce rămâne pe mâini până la moarte.

În gară,
Se adunaseră chefluii, întâziații, orfanii,
Să cânte cântece de iubire, de durere, de mamă,
Cu asta dorind să deschidă poarta raiului,
Unde lucrurile sunt ținute sub cheie,
Ca un dar pentru cei merituoși, pătimiți,
Ce călătoresc cu trenul de noapte
Prin corpul ce atenuează îndeajuns
Trăirile excesive,
Pentru a se leapăda de acele lucruri
Care se îmbată cu viața altora,
Compromițându-le onoarea.

Lâna de aur

Ura dintre noi nu poate fi iubire,
Cum nici iubirea, nu poate fi ură.

E acea gramatică neînțeleasă,
Ce nu o poți împărți, pe foaia albă,
Între subiectul scris cu majuscule
Și adjectivul pasional,
Căci vorbește despre însușirile omului,
Până când degetele încep să picteze
Poziția sa în propria viață,
Mereu recapitulată,
Până în momentul când o va însuși,
O va transmite copiilor săi
Ca pe un castel, ca pe un zgârie nori,
Ceva material, între etajele căruia
Să poți așeza câte virgule
Și câte cuiburi de rândunici vrei.

Dorința de-a fi și-a avea
Toarce lâna de aur în interiorul tău.
Trupul rămâne
Într-o baltă de impresii unice,
Precum ovulația unui înger.
Îl poți împușca de câte ori dorești,
El tot înger rămâne.
Tot spre folosul tău muncește,
Ca tu să-l urmezi
Cu mâinile pline de bagaje
Pentru fiecare an al vieții,
Încât, atent calculați,
Să alcătuiască depozitul mileniului,
Fala inimii de a-ți umezi privirile
Cu reușita.

Ador poezii

Ador poezii
Pentru felul în care se copilăresc în cuvânt,
Îl distorsionează
În mii de feluri jucăușo-tragice,
După cum li se dictează textul,
Stând ei, așa mititei,
În ochii Domnului,

Pentru esențele lumii
Puse în poeme,
În locurile unde nu se produc mutații genetice,
Ci totul se conservă
În aripa unui vis,

Pentru felul cum berzele poemelor
Își fac cuib
Pe acoperișul inimii lor,
Unde ar putea cădea firimiturile nopții,
Dar nu cad,
Pentru că cei de la „Protecția consumatorului”,
Departamentul „Estetică”,
Stau cu ochii pe ele,
Nu refuză plăcerea,
Dar nici nu o acceptă oricum.

(din volumul „Garderoba cu șoapte” în curs de apariție la editura InfoRapArt)





Ioan FĂRCĂȘANU

Testament

Las iubitei un gând bun
Și o poză-ntr-un album;
Iar scumpei mele soții
Îi las bani mulți...datorii.

Dialog intim

-Zi-mi, m-ai înșelat vreodată?
Dacă aflu, o pățești!
-Scumpule, ce prostuț ești,
N-o să aflu niciodată!

Un străin te-a sărutat?

-Fata mamei, am aflat
Că-un străin te-a sărutat;
Nu te-ai opus? Ce e cu tine?
-Dacă nu știu limbi străine!

Întrebare indecentă

În tramvai, un tip curios:
-Domnișoară, vă dați jos?
-Da, veni răspunsul ei;
-Dar, spuneți-mi, cu ce spray?

Conversație în tramvai

Discută doi amici într-un tramvai:
-Zi-mi, poze porno cu soția, ai?
-Cum de-ți veni în cap așa prostie?
-Dacă dorești, pot să-ți procur și ție...

Dialog între îndrăgostiți

El, îndrăgostit lulea:
-Ce să fac să fii a mea?
Ea, sfioasă, ca femeia:
-Să... încui ușa cu cheia!

Infidelitate

Soția-n zori, când a venit,
Mi-a zis că noaptea a dormit
La o colegă de liceu:
Însă la ea... dormisem eu...

Falsă impresie

Merg pe stradă gânditor
Iar în spate, zarvă mare:
O doamnă-și ceartă de zor
Telefonul din dotare.

Discuție cu mătușa

Mi-a zis mama că, de mică,
Eram tare urâțică,
Spune-mi, chiar e-adevărat?
-Ce bine te-ai conservat!

Meditație în familie

-dialog între tatăl și fiul său elev

-Zi-mi tabla înmulțirii! O știi?
Am întâlnit-o ieri pe profă;
-Mâine poți să m-ascuți când vîi,
Mai am de învățat o strofă...

Clarificări

-Dragă, înaintea mea,
Prin parc, cine te plimba?
-Nimeni, zise mândra jună,
Toți tipii aveau mașină...

O tânără în dialog cu prietenul

-Locul vrei să-l vezi, din care
Apendicele l-am scos?
Privește clădirea mare,
Chirurgia este jos...

Meteorologică

De când s-au tăiat păduri,
Noi avem temperaturi
Ce topesc totul în cale;
Fetele se ard la mare...

Surpriza tinerilor căsătoriți

-Dragul meu, în casa asta
Nu vom mai fi doar noi doi;
-Ce surpriză-mi faci, nevastă!
-Se mută mama la noi!

Iubire neîmpărtășită

Iubita plină de viață
Când cu brațele-l cuprinde
Pe loc inima-i îngheață:
Ar fugi de ea, dar unde?

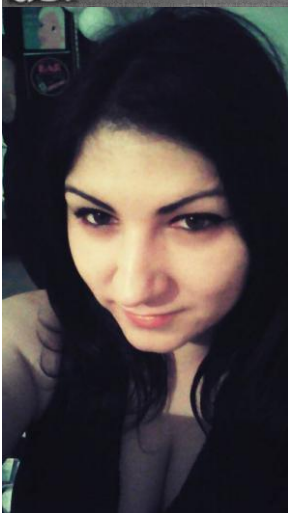
Discuția mamei cu „fetița” ei de 15 ani

-Ai crescut, ești mare-acum
Și-azi vom discuta oricum
Despre sex, despre copii;
-Da, mami! Ce-ai vrea să știi?

Bunicul și nepotul

-Bunicule, ai fost și tu copil?
Cred c-arătai destul de caraghios:
Cu capul chel și barba până jos
Și c-un baston cu cap de crocodil!...





Mihaela FARCAȘ

Studiu asupra luminii

încă nu știu ce scriu,
ce hibrid am formulat
în acești ani de jucat
cu lutul.

poezia confesională
dură ca o țigară
îndesată pe gât,
încă aprinsă...

care lasă urme mai
adânci decât procesul
din Salem, decât
o operație.

tensiune, lobii pulsează
ca și cum pe acolo
curge lava.

poezia este o țigară
îndesată pe gât
ca un fetus pe care
te chinui să nu îl
avortezi ci să
îl naști.

lumina felinarelor se prelinge
pe țesătura plictisitoare
a anotimpului confuz

când nu știi dacă
e iarnă sau primăvară
așa cum n-ai habar
dacă ești viu sau mort.

am îndesat în sufletul deschis
diverse chestii ca atunci
când îți desfaci picioarele

și am călcat pe viitor
la fel ca pe frunza
de pe asfalt.

sufletul meu e ca un
burete de vase de parcă
mă scurg în chiuvetă
printre farfurii,
chiuveta iar e plină...

draperia e trasă doar

până la jumătate,
de fapt nici măcar atât,
nu care cumva să intre
prea multă lumină
și să apară o disonanță

între mine și mine.
văd jumătate de trunchi,
jumătate de geam,
totul este o jumătate,
nimic întreg.

jumătate de viață,
jumătate de iubire,
jumătate de moarte,
o ruptură brutală.

m-am uitat în oglindă
doar pe jumătate
ca să nu mai văd,
să nu mai văd nimic.

la fel de bine
poezia asta putea
să se numească
„nimic”

dacă tot e subiectul
meu preferat.

Abstract

În pieptul meu e o cutie neagră
ce adăpostește un ochi
al cărui iris e un punct
de grafit.

Prisma

Mintea mea se deschide ca floarea unei explozii,
ea este o prismă care descompune orice
experiență
într-un spectru.

Frunzele de absint se lichefiau sub
apăsarea soarelui-era parcul nostru,
al toamnei imorale pe care
am trăit-o în mii de scânteii,
filamente de fosfor ce alcătuiau irisul universului
așa cum mă simțeam atunci.

Voi amândoi ați plecat tocmai când sufletul meu
se ridica în atmosferă
ca un balon cu heliu.

Din pulsul accelerat ce eram atunci
am rămas o pleoapă închisă
captivă într-un piept arid.

Este duminică dimineața și în loc
să-l citesc pe Ginsberg
aș fi putut să coc plăcinte
în care să îl caut pe Dumnezeu,
viața ar fi fost lină
ca laptele pe care
îl torn în pahar.



Ștefan Radu MUȘAT**Un cer numit copilărie**

Am aprins o stea pe cerul nopții;
seamănă întrucâtva cu mama.
Nu are nicio formă cunoscută, nu are margini.
Doar o inimă cu mult trup ;

Mă urmează desăvârșit prin guri de lumină
care înghit întunericul.
Aici e pământul cerului, aceștia sunt sâmburi - mi-a spus.
Mă zvârlea dintr-un pântec în alt pântec,
înconjurându-se cu mine...

Am văzut hărnicia omului cum rodește în spicele de grâu;
pâinea devine mai rumenă în sudoarea
celor care o urmează cu credință.
Are gust de pace și de înțelepciune;
pâinea ține trează fruntea omului.

M-am ridicat între văz și auz să pot atinge
glasul ciocârliei;
mi-am înălțat fruntea peste ceva ce nu avea sfârșit.

Umbra îmi era așa de naltă,
că m-am lăsat înconjurat de sferă.
Mă țineam de propriul trup de parcă era trăit de altcineva,
mi-am lăsat până și umbra în schimbul
unui miez de flacără.

Acum știu totul despre ceremonia amurgului,
de telegarii care se hrănesc cu jăratecul din inima lui.
Uneori stelele plâng;
lacrimile lor hrănesc suflete puternice
care se întorc în trupuri limpezi.
Viața... Mereu viața este într-o continuă criză de timp.

Copilăria călătorește din aripă în aripă de vânt,
smulgând sufletele norilor,
în căutarea soarelui.

Iată-mă într-o încordare adâncă a somnului,
atârnat de stele sfărâmate;
sufletul mi s-a izbit de cer până când se făcu prunc.

Avea înfățișarea unui copil palid ;
nu înțelegea că trupul meu nu mai e demult limpede,
că locuise în el atâta vreme
cât fusese respirat de altcineva...

Copilăria... Mereu copilăria
cu nopțile înduioșate de glasul mamei
unde aerul era mai curat decât gândul.

Când voiam să umblu, treceam de la visare
la trezire fără să mă rănesc.
Am aprins încă o stea pentru mama
care s-a unit cu stâncă.

O strângere de ape împlini curcubeul
ca un stindard pașnic al soarelui;
copilăria se nălță odată cu el
și călătorește... și călătorește...

Trecu de putreziciunea timpului,
căutând miezul nopților când zăpezile erau albastre;
Chipul mamei îmi aluneca pe creștet
și răsufletul mi se topea
cu aceeași emoție copleșitoare în rugăciunea ei.

Poem de toamnă cu final patriotic

Drumurile brăzdate de iluzii urcă și coboară
din ceașca de cafea.
Nu mai contează că la răscrucea lor
aveam tălpile trudite de căutări.
Mă obosise foarte goliciunea stranie din mine.

Sufeream de nesomn,
sufeream de zvâcnirea frunzelor
în fereastră, auzindu-le durerea din verdele veșted.
Nu avuseseră preaplina vieții,
nici simțurile sătule de soare. A fost o vară ploioasă.

Mi-am adunat de pretutindeni sufletul
să trăiești în el o toamnă cerească, iubito,
tu, iubirea care m-a întemeiat
în mijlocul pământului bătătorit de frunze.

Sunt neted și mai supus
sânilor tăi brăzdați adânc de respirația mea.
Urci furtunoasă și tremurândă
să-ți culegi roadele din mine,
iar sufletul îmi cade... Și cade ca o frunză.

Alunecând adânc în pieptul meu,
te-ndrepti spre partea netulburată a gândului.
Și dacă-ți tremură glasul la vederea unui
mormânt de frunze,
așterne-l pe un petec de cer al tinereților noastre.

Ai să-l găsești peste timp când ți-e dor de mine și de
anii vieții, că-mi dau sufletul ție, iubire care
m-ai născut flacără în trupul lumânării...

M-ai prefăcut într-un soi de lumină, o pulbere caldă...
Și soarele... Da, soarele o să-l țin departe
de furtună,
țarina mea, să nu mai fie durere și moarte
în frunzele amăruie cu miros de toamnă...

Amurgule, în cinstea zilei plecate,
întinerește-mă cu ziua
de ieri. Ai devenit așa de stângaci,
că nici frunza nu mai cade.
Lumina ți-e supusă într-o liniște
cât să n-o ajungă nicio arcuire a întunericului.

E atât de rumenă, că n-o ajunge nici valurile subțiri
ale focului tău care veghează căpătâile haiducilor.
Toamna îți trece pragul
c-un soi de lumină fără somn,
o lumină sticloasă, că trezi doina
în sufletul drumețului:

Duhu' stins al codrului
și umbra haiducului
urcă dealu' Oltului
pe urmele vântului,
pe ur-me-le vâ-n-tu-lui...
Oltule – străbunule,
Oltule – românule!...





Angela BURTEA

Să fim aproape, chiar dacă suntem departe!

Coborâse toamna în cântec de struguri copti și pere aromate, aruncase în bătaia vântului frunze arămii și strângea la piept stropi de ploaie, după care îi arunca la întâmplare, exact în clipa în care brațele, prea încărcate, cedau sub presiunea apei. Știam că e toamna mea (și-a lui), ca și celelalte de până atunci, dar niciuna nu-mi păruse mai frumoasă ca aceasta! Îi simțeam belșugul, dar și strigătul, lumina dar și întunericul, frumosul și amarul. Îi simțeam savoarea și-mbrățișam trecerea fiecărei clipe, amintindu-mi de *el*.

Trăiam încă la bloc, printre alei ciobite și betoane pestrițe. Începusem de ceva vreme să-mi urâsc propria-mi existență doar pentru faptul că natura nu mai glăsuia ca altădată, că mersul oamenilor era altul, că păsările cântau iar cântecul lor părea distorsionat, că razele soarelui păreau veșnic supărate, că nimic nu mă motiva să trăiesc ca tot omul ajuns la vârsta mea, așa cum făceau cei mai mulți. Era lucrul care mă îngrozea cel mai tare: de ce să trăiesc după canoanele mulțimii, de ce să-mi împletesc anii după tiparele bătătorite de vreme, de ce?

Dece-urile se adunaseră la ușa mea ca oile la muls, creierii păreau pulverizați, inima bătea aiurea de parcă aș fi avut tarhicardie, mișcărilor îmi erau precipitate. Normalul de odinioară fugise în bătaia sorții și căutam ca o bezmetică o cale de ieșire, poate un alt normal. Mă gândeam la un moment dat să nu devin depresivă, (boală la modă de altfel, mai ales în rândul femeilor), tocmai din cauza proastei gestionări a fiecărei situații ivite.

Și m-am privit în oglindă, dintr-o necesitate umană! *Sunt eu, chiar eu, cea imbatabilă, nu?* Nebunie curată! Tremurul ușor al bărbiei, ochii scăldați în apa morții, privirea difuză, toate la un loc m-au năucit, sperându-mă. *Nu se poate, mi-am zis într-o disperare totală, chiar nu se poate! Fă repede ceva, nu trebuie să te prăbușești, ai încă mulți ani în față, trebuie să le dai o șansă, trăiește-i frumos!*

Ce-am făcut? Nu, nu mi-am tras două palme, deși era un mod generos de trezire la realitate, dar nu iubeam agresivitatea. Atunci, mi-am băgat capul sub jetul de apă. Bună deșteptare!

Viața nu trebuie întreruptă, dacă nu i-a sosit ceasul! Îți place, nu-ți place, caută și vei găsi! Resursele sunt inepuizabile, doar să vrei! I-auzeam vocea molcomă, printre clipele de deznădejde, care treceau al naibii de greu. Nu știa că, după amar de ani, rămăsese modelul meu în tot și-n toate. Începusem să regret că, într-un timp îndepărtat, n-avusesem curajul să-l urmez. M-a chinuit imaginea lui toată viața și-am luat-o adesea ca pe-un blestem.

Imaturitate, prostie, lașitate, incompetență feminină, teamă de necunoscut și de greu! Așa numesc acum decizia mea de odinioară, inteligență maximă atunci. Rahat! adaug acum. Măcar să fie turcesc, vorba cuiva.

Și l-am sunat! Tăia lemne, în creierul munților iarna venea mai repede decât la mine și trebuia să-l găsească pregătit. A răspuns repede, mai repede decât mă așteptam. *O, ce bucurie!* se auzi la celălalt capăt. *Am avut noroc, doar ce-am oprit drujba, acum căram lemnele, altfel n-aș fi auzit sunetul telefonului.*

Pe moment, nu mai știam ce să spun. Practic, de ce sunasem? Tăia lemne, muncea, iar eu mă smiorcăiam ca cioara-n laț! Eu n-aveam nevoie de lemne, alesesem viața de oraș, apăsam pe-un buton și centrala pornea. Aveam să aflu că ziua urma să-i fie încărcată, treabă multă, la curte nu se șomează. Nu-i timp de stat, iar pățania greierului nu vrea s-o trăiască nimeni, mai ales el, care știa de la început la ce căruță se înhămasse.

Cum ai dormit? am prins a-l întreba. Ce întrebare banală! mi-am zis imediat în sinea mea. Culcat, pe spate, într-o parte, pe burtă, cum să doarmă, doar n-o fi cal să doarmă în picioare! *Mi s-a părut că aseară erai puțin tristă! M-am tot gândit să nu te fi supărat eu cu ceva! Și-așa am adormit, cu capul pe masa de lucru, gândindu-mă la tine!* mi-a răspuns cu aceeași voce blândă, inconfundabilă, pe care n-aveai cum să n-o iubești...

Nu, nu, nu eram supărată, și s-a părut! m-am repezit a-i spune. Doar nu era să-i spun că mă doare încă timpul trecut, că nimeni și nimic nu mi-a lecuit durerea, că și acum, după atâția ani, tot la el e cheia, fiindcă eu am pierdut-o demult.

Spune-mi ceva, i-am zis, gândindu-mă ca la un om bine organizat, pentru care timpul are altă curgere decât a mea. Fără a se gândi prea mult, răspunsul lui m-a pus pe picioare: *Mi-e dor! Să fim aproape, chiar dacă suntem departe!*





Constantin MARIN

Radu BOTIȘ în REVISTA „ALBANEZUL”, nr. 1, 2018

Printre cele mai recent venite în „teritoriul” revistelor literare din România este „Albanezul”. Prezentul număr este dedicat Părintelui **Radu Botiș**, preot iconom stavrofor, licențiat al Universității „Babes-Bolyai”, Facultatea de Teologie Ortodoxă (anul 1994), cu un master (istorico-practice) la aceeași facultate (2006). Este membru al Asociației Scriitorilor, Filiala Baia Mare; al Ligii Scriitorilor din România, Filiala Maramureș; membru al UCMR-ADA, COPYRO, UZP București.

Este impresionantă și admirabilă prezența domniei sale în spațiul literaturii din România. Acest fapt a condus, firesc, spre acordarea unor distincții și premii literare, după cum urmează: Locul II la Concursul literar de inspirație spiritual-creștină „Izvorul Tămăduirii”, București, 2000; Premiul Editurii Ariadna (Secțiunea Volum de debut pentru poezie religioasă), în cadrul Festivalului „Pro Unione”, ed. a II-a, Baia Mare, 2001; Mențiune la Concursul Internațional de Poezie al Românilor de Pretutindeni „Starpres”, Râmnicu Vâlcea, 2008; Premiul III la Concursul Internațional de Poezie și Proză pentru românii din întreaga lume „Limba noastră cea română”, Starpress, Râmnicu Vâlcea, 2013; Premiul I pentru Poezie la Olimpiada de Primăvară, organizată de Federația Artă, Muzică și Sport, 2015; Premiul Editurii Vatra Veche, la Festivalul-Concurs de Poezie Religioasă „Credo”, ed. a XV-a (Lăpușna, 2015), Secțiunea grupaje-manuscris. A obținut o Diplomă de Excelență din partea revistei internaționale de cultură „Cervantes” și a Editurii Inspirescu, pentru talentul literar pus în slujba lui Dumnezeu; Diplomă de Excelență acordată de Societatea Culturală Pro Maramureș „Dragoș Vodă” din Cluj-Napoca, la împlinirea a 17 ani de activitate, în 27 noiembrie 2012, pentru excepționala contribuție științifică adusă la promovarea și îmbogățirea patrimoniului cultural maramureșean; Diplomă de Excelență din partea Ligii Scriitorilor Români pentru întreaga activitate în promovarea literaturii române; Diplomă de Excelență din partea Primăriei și Consiliului Local al Orașului Ulmeni – Maramureș, pentru activitatea scriitoricească și contribuția la promovarea culturii și spiritului românesc.

De asemenea, Părintele Radu Botiș a fost distins de către Liga Scriitorilor Români cu Medalia „Virtutea Literară”, pentru activitatea depusă în promovarea culturii și a educației moral-creștine în rândul tinerilor. Oglinda Ligii Scriitorilor din România.

Iată o prezentare succintă a cărților ce poartă semnătura sa: *Aspecte pedagogice și catehetice în lucrarea de mântuire a Domnului Iisus Hristos*, ed. I, Ed. Transilvania, Tecuci, 2012 (premiată la „Cărțile Anului”, Secțiunea Didactică, Baia Mare, 2012), ed. a II-a, Ed. Inspirescu, Satu Mare, 2013; *Viața vie a unui mănunchi de creștini români* (date monografice), Ed. Enesis, localitate Baia Mare, an 2001; *Ca tămăia înaintea Ta* (poezii creștine), Ed. Ariadna, Baia Mare, 2002; *Sfaturi pentru mântuire*, Ed. Ariadna, Baia Mare, 2006; *Elemente de istorie locală*, Ed. Enesis, Baia Mare, 2008; *Activitatea preotului Vasile Lucaciu în America*, Ed. Enesis, Baia Mare, 2009.

A apărut în volumele colective (selectiv): *Vechiul Testament, adaptare în versuri*, de Ioan Ciorca, Ed.



Armonii Culturale, Adjud, 2013; *Oameni de seamă ai Maramureșului. Dicționar 1700 – 2010*, coord. Vasile Iuga de Săliște, Ed. Culturală Pro Maramureș „Dragoș Vodă”, Cluj-Napoca, 2014; *Personalități române și faptele lor*, vol. 59 (volum de colecție), coord. Constantin Toni Dârțu, Ed. StudIS, Iasi, 2014; *Tihna pelerinului* (cronică literară, exegeze, portrete, omagii), de Ioana Stuparu, Ed. Semne, Bucuresti, 2014; *Noul Testament, adaptare în versuri*, de Ioan Ciorca, Ed. Armonii Culturale, Adjud, 2014; *Ninsori albastre cerne cerul*, antologie literar-artistică îngrijită de Voichița Pălăcean-Veres, Ed. Napoca Nova, Cluj-Napoca, 2015.

Să ne lăsăm, așadar, purtați de pana inspirată a părintelui Radu Botiș, prin prezentarea unor poezii.

Regalitatea binelui: Cumpăna măsurii / Ascultător și împlinitor, / Ritmul simfoniei universului / Prin „Eu sunt”. / Regalitatea binelui / Cu sufletul / Pe talerul vremii, / Clipei, zilei, aproapelui. / Suntem Chipul nepieirii.

Corbii, doar corbii...: Strămtă-i căarea, porțile-s 'nalte / Fulger străbate, corbi se adun' / Focul de-o vreme jarul împarte, / Arde năpraznic, arde nebun. / Mai este o treaptă, calea e grea. / Furtuni împreună, vijelii se întetesc, / De nicăieri viscolește, pe cer câte o stea / Își pierde și urma în chip nefiresc. / Corbii, doar corbii, / străbat hămesiți / Pe întinderi să-și caute pradă, / Ultime fugarii sfârșind istoviți / N-apucă, o clipă să șadă. / Se cerne și ultimul timp de îndurare / Colbul umblării se pierde în zare.

Premoniție: Cu semn astral din patria divină / Pământul va renaște negreșit, / Iar amintiri cuprinse-n marea vină / Își vor zdrobi păcatul prăbușit. / Teslari, pe mâini, vor purta semne alese / Cu voci suave, mame vor doini, / Ca niciodată

(continuare în pag. 44)

marea o să-și verse / Întru învieri ai nepierării fii. / Pe câmpul nou va odrăsli verdeață / Aleșii, nou sens vieții vor primi / Când cea dintâia, dalbă dimineață / Din bezna lungii nopți se va ivi. / La pârga noii lumi, din bobul sfânt / O pâine nouă, Har peste pământ.

Premoniție (I): Pe la porți uitate-n rouă serii / Vin furi să ia ultim obol, / Străjeri au pus și peste câmpul gol / Stăruind să prade-n toiul serii. / Uitate-n vreme peceti nu au găsit / Doar chivotul stă dintru vămi ascuns, / Iar magul serii prin urgii ajuns / Le aducea împăcarea privindu-ostenit. / La ceas de noapte-n turle ecou nedeslusit / Împrăștiat de-o clipă blestemul și urgia, / Apoi tăcerea adâncă desțelenind trufia / Desleagă neștiutul prin noul răsărit.

De taină voci...: O rază-și cerne-n sufletu-mi splendoarea / Din Absolut, luceferi poposesc / Strivind greșala dintr-un timp lumesc, / La căpătâiul nopții plânge marea. / De taină voci acoperă-mi retina / În așternutul clipei nepereche, / Iar mesageri din cronica cea veche / Vor spulbera tot hăul cu Lumina. / O geometrie mult prea rostuită / Un gând ascuns în vechiul mit, / Dau vieții sens, înaltul nesfârșit / Înobilează starea neîmplinită.

Nu nouă Doamne, Glorie, nu nouă: Motto: *Singura recompensă adevărată vine de sus, pogorându-se de la Tatăl Luminii...* Când șoaptele din tainice urzeli / În pragul nopții netezesc tăcerea, / Cu semn știut, vin iarăși cavaleri / Reîntregind, serafic, privegherea. / Genunchii lor se pleacă-n catedrală / În inimi poartă scris un jurământ, / – Nu nouă Doamne, Glorie, nu nouă / Doar numelui Tău Veșnic și Prea Sfânt. / Chemarea lor la dreapta învoire / Din ceasul nopții scapără spre zori, / Virtuții, zidesc pururi, din iubire / Ei legendari, prezenți, luminători.

Tăceri: Tăceri mărețe parcă iscodesc / Petrecerea prin taina catedralei, / Când cavalerul de sub scutul zalei / Apleacă-și trupul greu de timp lumesc. / Nu-i chip să ardă-n juru-i lumânări / Ca o statuie fără chip veghează, / Uitarea, când dintr-un vitraliu, rază / Scoboară-n glasul unei vechi cântări. / Pe lespede din colțul sigurat / O carte ferecată cu peceți, / Ar spune parcă de acei drumeți / Căutători de un tărâm serafic. / Tăcerile din taina catedralei / Și cavalerul de sub scutul zalei.

Bate vremea-n clopote de taină: Bate vremea-n clopote de taină / Iar ursita și-a pierdut cărarea, / Necuprinsu-acesta sfindând zarea / Lasă trupul umbrei fără haină. / Sfredelesc priviri în hăul lumii / Crucile Golgotei sângerând, / Lângă Tatăl, plin de pace, bland / Răzvrățiți își plâng fii furtunii. / A pierit în nesfârșitul mării / Atlantida, tăinuind etern, / Vocile pieirii parcă cern / Șoaptele-și spun timpul neuitării. / Bate vremea-n clopote de taină / Agonia-n rostul nerostit, / Din priviri se scaldă-n asfințit / Chipul umbrei, trupu-i fără haină.

Noaptea de tăcere...: Noaptea asta are altă formă / Bolta nou contur și-a creionat / Iar pe drumul stelelor fixat, / O lumină, la început, diformă / Mai serafic a străluminat. / Un albastru pur, târzie vreme / Oscilează-n timpul nestiut, / Din înalt s-au destrămat dileme / Ce ne poartă-n taină prin trecut / Peste lacrimi, bucurii, blesteme. / Noaptea de tăcere, noua noapte / Pentru noi și pentru roade coapte.

Vremea încercării...: Arid e pământul, arid și pustiu / Iluzii ori cercuri de foc, / Prin apa-noirii ori aerul viu / Flacăra sacră țâșnește în joc. / Vin cu noblețe spirite alese / Mările-și poartă briza mai pură, / Ca un memento,

simboluri șterse / Poartă prin vreme dreapta măsură. / Vremea încercării demult a trecut / Noua zidire ia formă din piatră și lut.

Până când...: Pentru Dumnezeu, pentru țara lui / Legea este sfântă, grija orișicui, / Nu mai este vreme, nu vrem împrumut / Apărăm cu cinste tot ce am avut. / Ne zâmbesc străinii hulpavi la hotar / Stropii cu otravă întind în pahar, / Copii îi adună de pe străzi, din case / Mame privesc jalea, plâng neputincioase. / Soarele nu-i soare, raze pârjolesc / S-a întins prea mult pustiul grotesc, / Bucăți din țarină s-au vândut bizar / Lacrimi, umilință, secetă, amar. / Până când se strânge lanțul umilinței / Până când se întinde timpul neputinței, / Până când cu toții în genunchi vom sta / Până când, o Doamne, mai putem răbda?! / Români, România – grădina sfințită / Vin alții, o lasă mereu neîngrijită, / Neghina tot crește iar bobul de grâu / Se scutură-n locul secatului râu. / Umiliți atâta, trupu' istovit / Pare fără vlagă, Tu ne-ai părăsit / Întristați am spune în necazu' nost; / – Iisuse, reînaltă Neamul cum a fost. / Asta ni-i rugarea, fie în bun ceas / Oricine s-audă lacrima din glas, / Inima ce plânge, zbuциumul firesc / Din suflet strigarea în grai românesc.

lată sfaturi concrete, pe care le oferă părintele Radu Botiș, în lucrarea sa, **Ca tămăia înaintea Ta:**

Gândește-te la sufletul tău

1. „Împărăția lui Dumnezeu este înlăuntrul vostru”, zice Domnul. Deci te întoarce la Dumnezeu din toată inima ta, lasă la o parte lumea aceasta cu atâtea păcate, pentru că atunci numai sufletul tău va găsi liniștea atât de dorită. De ce te frământă cu lucruri trecătoare, gândește-te în permanență la mântuirea sufletului și atunci vei vedea împărăția lui Dumnezeu pogorându-se înlăuntrul tău. Împărăția lui Dumnezeu este liniște și bucurie în Duhul Sfânt. Domnul Iisus va veni la tine binecuvântându-te, dacă va găsi în sufletul tău loc pentru El, liniștea adusă de El este nesfârșită, iar bunăvoința Sa nespuse de mare.

2. Pregătește-ți inima pentru Domnul, suflet credincios, căci El vrea să vină și să locuiască înlăuntrul tău. El spune: „De mă iubește cineva, acela păzește poruncile mele și Eu voi veni la el și voi locui...”. Lasă pe Iisus ca să intre în inima ta! El va priveghea purtând grijă de tine, oamenii sunt schimbători, dar El rămâne în veac mereu lângă tine!

3. Nu te întrista când cineva îți se împotrivește ori se ridică asupra ta; cel care astăzi este cu tine mâine se poate ridica împotriva ta, așa sunt oamenii, schimbători precum vântul. Dar tu pune-ți nădejdea în Dumnezeu! El va răspunde în locul tău, făcând ce este mai bine pentru tine!

4. Pentru ce te uiți în jurul tău? Aici nu este loc de odihnă pentru tine, casa ta este în ceruri, așa că nu te uita la lucrurile de pe pământ decât numai în treacăt, nu te lipi de nimic din lumea aceasta, ca nu cumva să ajungi slugă a păcatului și să te prăpădești. Gândul tău să fie pururea la Cel Prea Înalt și rugăciunea ta să se ridice la ceruri, întărește-te în vremi de suferință, răbdă cu ușurință gura celor

(continuare în pag. 45)

ce grăiesc nedreptăți.

5. Domnul Iisus Hristos a fost batjocorit de oameni în lumea aceasta, fiind părăsit în mijlocul celor mai grele chinuri. El a fost chinuit și batjocorit, pentru ca omul să fie răscumpărat din păcatul neascultării. El a avut dușmani și oameni care îi doreau răul, tu ai vrea să ai numai prieteni și binefăcători? Cum vrei să primești cununa îndelungii răbdări, dacă nu ai ieșit biruitor din toate încercările? Suferă deci împreună cu Iisus și pentru Iisus, dacă în tine există dorința de a împărăți alături de El.

6. Dacă ai fi înțeles viața lăuntrică a lui Iisus și dacă ai fi gustat numai o fărâmbă din iubirea Lui cea mare, atunci nu te-ai mai gândi nici la prieteni, nici la vrășmasi. Dimpotrivă, te-ai bucura de ocările primite, căci dragostea lui Iisus te face să nu mai ții la tine! Cine iubește pe Domnul și cine iubește adevărul, cine s-a dezlipit de poftele trupești și cine a uitat de el însuși, acela doar se poate apropia de Dumnezeu, putându-se odihni lângă El chiar din viața aceasta.

7. Omul care este înțelept prețuiește lucrurile așa cum este necesar a fi prețuite, el ascultă mai mult de Dumnezeu decât de oameni. Cel care nu se frământă cu gânduri deșarte, ci se îngrijește numai de propriul suflet, acela poate să se îndeletnicească cu ceea ce este plăcut Domnului, care s-a jertfit pentru noi. Creștinul adevărat își strânge ușor puterile sufletului său, căci el niciodată nu le-a risipit pe toate. Munca și grijile vieții de toate zilele nu îl tulbură cu nimic, căci se învoiește cu toate nevoile care vin asupra lui. Cel care și-a hotărât drumul sufletului său, acela nu se frământă cu binele ori cu răul pricinuit de alții; nimeni nu îți poate face răul pe care ți-l faci tu însuși.

8. Dacă ai fii așa cum trebuie să fii, adică bun și curat, ai simți ajutorul, sporul și desăvârșirea ta. Adesea ești tulburat cu lucruri de nimic, lucruri care îți produc supărări; și acestea ți se întâmplă pentru că nu vrei să răstignești poftele trupului și să renunți la deșertăciuni. Nimic nu întunecă mai mult inima omului decât poftele trupului și doar dacă le curmi te vei putea gândi la Dumnezeu și vei putea gusta mereu din bucuriile sufletești.

Smerenia

1. Să nu pui niciodată preț nici pe prieteni și nici pe dușmani, în tot ceea ce faci trebuie să ai grijă ca Dumnezeu să rămână în preajma ta; păstrează-ți cugetul curat și El te va apăra pretutindeni, căci răutatea omenească nu poate să vatâme pe cel care crede în Domnul. Dacă te vei obișnui să taci și să rabzi, Dumnezeu va fi lângă tine, deci lasă-te în voia Lui și vei primi ajutor, dându-te pildă de smerenie tuturor.

2. Cel care își recunoaște păcatele, ușor potolește pe alții și se împacă lesne cu cei pe care i-a supărat, căci Dumnezeu ajută pe cel ce este smerit și îl ferește de nevoi, se coboară la el, umplându-l de daruri iar din umilința îl ridică la mărire. Celui smerit îi descoperă tainele Sale iar sufletul îi este liniștit, pentru că nădăduiește întotdeauna în Purtătorul (Prониatorul) și Apărătorul Domn Iisus Hristos.

Omul cel pașnic

1. Numai dacă ești pașnic vei putea să împaci pe alții; omul care este pașnic este mai de folos decât cel care este învățat. Omul care este rău la suflet lasă calea bună Mergând către rău, fiindcă iubește nelegiuirea mai mult. Omul care este pașnic și curat vede numai drumul cel bun, căci având pace lăuntrică va urma numai calea binelui.

2. Ușor te pricepi să te lauzi și să te dezvinovățești de

păcatele tale, dar ai avea mai mare câștig, dacă te vei recunoaște că esti un păcătos, iar pe aproapele tău îl vei vedea ca pe un om drept. Nu este greu să trăiești alături de omul bun și blând, căci prin bunătatea și smerenia lui poți și tu cunoaște adevărata cale ce te poate face cu adevărat fericit.

3. Sunt mulți cei ce sunt lipsiți de liniste sufletească, tulburând și pe alții, acestia sunt o grea povară, atât pentru cei din jurul lor, dar și pentru ei înșiși... De altfel, întreaga noastră pace sufletească în această viață atârână mai mult de răbdarea necazurilor decât de alungarea lor, căci acela ce rabdă mult acela va avea și multă pace lăuntrică. Un astfel de om este stăpânul său, dar și învățătorul altora, el este prietenul nedespărțit a lui Iisus, precum și mostean al împărăției cerurilor.

Spre încheierea acestei recenzii, considerăm de cuviință prezentarea unui grupaj de poezii semnate de neobositul și inspiratul în duh, preotul R. Botiș.

Confesiune: Aș vrea, Doamne, să-Ți cânt / Să Te incânt / Eu călător efemer pe pământ. / Uneori, îmi lipsesc sentimente curate, / Iubirea de frate, rostu' de adevăr / Ori dreptate. / Doream să-Ți spun / De multă vreme, însă acum / Lucru curat m-a cercetat / Cu al Tău sfat. / Voi lăcrima în rugăciune, / Gest de căință pentru puținele bune. / Acesta sunt / Trăind, să renasc prin Cuvânt.

Se aud colindătorii: Ce clipe înălțătoare ne cercetează iar / Ca un fior prea tainic de sfântă resemnare, / Aici unde cerescul și preacuratul har / Simțim cum ne umbrește adânc, pe fiecare. / Suntem părtașii unei nașteri sfinte / De peste vremuri ca un ecou în timp, / Spre ceruri înălțând rugă fierbinte / Colindul nostru – preacuratul nimb. / Vestim azi nașterea fără pereche / Se aud colindătorii lui Hristos, / Și-n sfânta noastră patrie străveche, / Colindele sunt praznic luminos. / Voi, glasuri minunate de copii / Purtați iar faima craiului fericit, / Și voi, părinți, din inimile vii, / Al vostru imn spre cer să se ridice. / Dați lui Iisus toți slava cuvenită, / Colindul păcii ca o rugăciune / Precum lumina ce născând n-apune; / O taină a împăcării dăruită.

Precum și voi, om sunt: Sunt om crescut și adumbrat la țară / Metropola nu-mi spune mai nimic, / Tumultu' lumii caut să despice / Precum din iarnă cerne-a primăvară. / Sunt om de sat iar glia îmi priește / Cu greutate rămase-n băătăura, / Uităndule și cea mai grea măsură / Ce scapără-n fiorii de poveste. / Sunt om de aici, cu voi de orișunde / Mirosul glii veșnic părintești, / Trezește amintirile firești / Născând cu rostul încă de a se ascunde. / Sunt om de aici – îmi cere glia sfântă / Răsfăț, dureri să le petrec mereu / Aici, cu cerul meu, cu Dumnezeu / Cu bunii mei ce rar de mai cuvântă. / Zâmbiți la suflet ce zâmbește iar / Sau lăcrimați, zălog fără de măsură ; / Durerea nu e calea înspre ură / Iubirea nu e drum fără de hotar. / Precum și voi, om sunt, lumina-umbră / Văzută de prea mulți ori poate sumbră.

Din suflet orisicând răsună: Din Basarabia răsună / Un buciom peste plai străbun, / Parcă din ceruri se adună / Și îngerii cu Tatăl Bun. / Din Basarabia răzbate / Ecou de frate pin' la cer, / Iar Prutul inima
(continuare în pag. 46)

împarte / În mare jale și mister. / Din Basarabia se vede /
Salutul fra-telui cuprins / De dorul sfânt în care crede / Și
de oftat pe veci nestins. / Din Mama Țară tot răsună / Alt
bucium peste plai străbun, / Parcă din ceruri se adună / Și
îngerii cu Tatăl Bun.

Voci divine: La fereastră, tainic, îngeri / Ascunși încă în
mister, / Scoborâți tocmai din cer / Ne fac semne atât de
sinceri. / Lacrimi nevăzute curg / În voci sacre, cuprinzând /
Paza celui mai bun gând / Omului înspre amurg. / Deslu-
șind sacră împăcare / Orișicui, cu gest prea larg / Verticali,
ca un catarg, / Surâzând spre fiecare. / Voci divine
însoțesc / Revederea-n sfântă taină, / Solii în divină haină /
Ai tărâmului ceresc.

Așteptare...: Dezmăț e-n lumea ce-o trăim / Cu rele cât
cuprinde, uneori cu bune / Și parcă nu vrea nimeni a ne
spune / Ce înseamnă, necuprinsul, să iubim. / Stau
adunate lungi zile, grămadă, / Iar strălucirea lor parc-a
apus / Privind în urmă vremea ce s-a dus / Nu mai e
nimeni, unul, să o vadă. / Trec vremi, iar alte vremi se
norocesc / Scăldate într-o lumină prea confuză, / Prezent
este momentul ce ne scuză / Petrecerii prin spațial lumesc.
/ Trec vremile, copiii noștrii cresc / N-au timp să ne
înțeleagă întristarea, / Noi gîrboviți, ne mai urmăm cărarea
/ Alunecînd, pe rînd, în pămîntesc. / Trec zilele tăcute
rînd pe rînd / Iar taina lor se pierde-n depărtare – / Umil
asteaptă clipa de împăcare / Iisus cu gestul încă blînd.

Lumina Cărții Sfinte: Săraci, o prea săraci am fi / De n-
am avea o călăuză-a noastră, / E prea puțin o pasăre
măiastră – / Căci, cu nimic nu poți asemui / Această Carte
reînviind istorii, / Balsam vindecător și fără de pereche, /
Mai nouă parcă, dar atât de veche / Scriptura Sfântă,
urcușul spre glorie. / Nimic din ce s-a scris ori se va scrie /
Nu poate s-o întrecă, să-i fie la egal, / Citind-o, te
cuprinde un dor înspre astral / Și-un sentiment ferice,
plăcut, suav te-mbie. / Lumina Cărții Sfinte străluce peste
vreme, / Îndeamnă orice suflet la calea sfințeniei / De-a
pururi mesagerul, imboldul veșniciei / Te încântă această
Carte, venind ca să îndemne. / Curată fie-ți viața, curată și
senină / Adeseori trecută prin încercări, iscoade; / Căci
trebuie, ca pomul, și noi s-aducem roade, / Belșug de fapte
bune, mereu să fim lumină. / Ce încredere, ce stare, idee și
speranță / Cuprinde și emană izvorul Sfintei Biblii, /
Purtând învățătura hotărâtoare lumii, / Simbol de împlinire,
extaz și cutezanță.

Orizontul tainic se întinde: La orizont, îmi pare uneori /
Că se întâlnește cerul cu pămîntul / Iar peste toate înțelept
Cuvântul / Aduce strălucirea dintre nori. / La orizont apuc
să mai zăresc / Sfârșindu-se și viața-mi pămîntească, /
Purtată de o ceată îngerească / Spre locul infinit, dumne-
zeiesc. / Dar orizontul tainic se întinde / Purtând sintagma
lumii deslușit, / Prin locuri prinse de un timp finit / Iar totul
nu e vreme a cuprinde.

Mă rog...: Mă rog, / Șoptiri de stele-mi spun / Că din-
colo, o lume / Se înalță vie cu alt nume / Încrezător mă rog.
/ Mă rog / Pe-un drum ceresc răsar / Noi bucurii fără hotar /
Și îngerii sfioși pășesc / Prin raiul cel dumnezeiesc, / Încre-
zător mă rog. / Mă rog / Un imn ocrotitor / Scoboară-n glas
înălțător, / Ființa-ntreagă luminând / Vroirea Celui Blînd, /
Încrezător mă rog.



Camelia FLORESCU

Iar ninge, dragoste,-ntre noi

Iar ninge, dragoste,-ntre noi
Iar se deschid din ceruri ape
Iar plîng în mine arse clape
Care mă cheamă înapoi

Iar ninge zvăpăiat și greu
Fără vreun preaviz anume
Iar mă ascund și fug de lume
Din carnea mea, din lemnul meu

Și toată bolta se scoboară
În franjuri parcă aruncați
Și-așa cum suntem înghețați
Părem arcușuri de vioară

Pășește timpul - cerb greoi
Sub ramuri pline de zăpadă
Din inimi țurțuri stau să cadă
Și ninge, dragoste,-ntre noi...

Veronica BUMBU (R. Moldova)

CE SĂ FAC CU DORUL MEU

Iui Grigore Vieru

Mi-a murit POETUL drag -
Plînge frunza cea de Fag,
Și se tânguie izvorul,,
Apa nu-i mai stinge dorul,

“Vatra codrului”, bătrână,
În genunchi i se închină,
Cu-al său zbucium trist, de veacuri,
Și cu “nuferii din lacuri”.

Unde oare a plecat?
Doamne, cum s-a-ncumetat?
“Albinuța” de-astăzi este
Firul rupt dintr-o poveste

Cârduri de viețuitoare
L-au văzut urcând spre soare,
Greierașu-atât de harnic
Astăzi de tăcere-i darnic.

Cărăbușul din cărare
Spune că-l visase aseară,
Albinuțele-n grădină,
Strâng polenul din suspine.

Se întreabă-ntreg Regatul,
Cine-o să le-asculte sfatul,
Dacă nu se-ntoarce Dânsul,
Cine-o să le-asculte plînsul?

Tot astfel mă-ntreb și eu :
Ce să fac cu dorul meu?’





Ignatie GRECU

Precum odinioară

Suflet drag și smerit,
Cântă și saltă
Precum odinioară David,
Dumnezeu este cu tine!

Fluturând, amintire

Cărări fără număr
Așteaptă-n asfințire.
O frunză pe umăr
Fluturând, amintire,

Lin cade. Și luna
Din nori se desface
Și varsă-n suflet
Visare și pace.

Acolo, departe,
Sub Steaua Polară
Un crin înflorește
Mirifică țară.

Drum drept de mireasmă
Până la cer suie.
Ca fumul albastru
Din sfânta cățuie.

Unei mierle

Dacă ar fi să mă iau după tine
toată ziua aș cânta, aș cânta.
Dar vezi bine
mai trebuie să și mănânc
ca să trăiesc.

Unde mai pui
că având câțiva buni prieteni
trebuie să-i întâmpin uneori
cum se cuvine.

Și-apoi să-ți mai spun ceva:
Eu locuiesc, după cum vezi, printre
oameni

ca printre jivine,
lucru pentru care cântecul
mai mult îi îndepărtează pe
unii de alții
decât îi apropie.

Voi, copacilor

A plecat toată frunza
și au rămas ciorile.
Surâsul și zâmbetul au plecat
lăsând loc lacrimilor prelinse
pe geam.
Voi, copacilor, frații mei din copilărie,
zadarnic întindeți voi brațele goale
după stolurile vâslind rar și greoi
în azur.
Iată, mugurii au clipit din pleoape
și nu se tem
că în curând
sub cerul ca un baldachin
vor îmbrăca
veșmânt nou, alb și pur.

Poveste

Cântă lin, adânc și duios.
Păsările tăcură un timp.
În ochi înflorea o lumină
Și-n plete, pe umeri, un nimb.

Prin simplu veșmânt, din umeri
Aripi părea că respiră.
Mâinile cu degete prelungi
Făcute erau pentru liră.

Zarva lumii, orașele mari
Îl alungau mai departe.
Odihnea sub copaci, în păduri,
Cu fruntea grea pe o carte.

Picioarele goale în iarbă
Visau câmpii verzi cu flori.
Precum odinioară-n copilărie
Când alerga după miori.

Prea mulțumit era și fericit.
Nimeni nu-i ridica întrebare:
-Frate, de unde ești tu oare,
Și ce cauți tu pe aici?

El care era de mult așteptat,
De veacul nostru dorit.
Venise trimis pentru noi
Anume la timp potrivit.

Lumea săracă de cântec
Se stingea încetu-cu-ncetul.
Domnul s-a milostivit și a trimis
S-o ridice iarăși la viață poetul.





Marian HOTCA

moment

cu acest ochi galben perfid
pot strivi furnicile
rotindu-se în somn

coboară din anotimpuri
lumile nezidite
prin foșnete întârziate
de frunze sterpe

amintirile se revoltă
și negăsindu-și locul în punctul
acestei dezamăgiri
stau pe orice pleoapă
gata să spintece o lacrimă

încerc să meșteresc
un moment tapat cu fericire de suprafață
dar hai
să ne vedem
fiecare de nimicul nostru
în care ne zvârcolim

sunt ultimul
supraviețuitor sănătos
al ignoranței

sete

sunt insolubil în lacrimă
rămân același călcâi perpetuu
ce se bălbaie pe nisip căutând scoici
cu perle pierdute
mă sprijin doar în hohotul genunchiului-corabie
de unde pornește
toată candoarea dansului liber
în oglindă

în întuneric pare-mi-se
că ochiul mi se zbate
fluturând monoton
adâncă privire
a imensității

în jurul meu plugurile cerului
arau norii-sfincși

ah, câte sunete fertile
s-au scurs de-atunci
prin mandibula închipuirii

stau închis într-o liniște vagă
etern așteptând
să încolțească secunda desprinsă de timp
din oasele zdrobite

poem

se frânge lumina în păcatul zilei
când ostenita vreme

devine amurg
prea multe temeri îmbrățișează
leziunile mișcătoare
ale acestui drum prin lume

când pășesc
pe pietrele motolite în singurătate
aud și prin tălpi surde de sânge
vârsta cum se lărgește
întru moarte

spectru #5

te-ai întors în același spectru
în care se lungesc toate celulele neliniștii
ploaia orașului
e ca un fermoar cu zimți concavi
ce te strânge suficient de tare
încât orice pas inexact
te închide în vid

în principiu
cineva binevoitor te împrăstie
cândva în lume
îți dă o bucată uscată de înger
(care nu te ajută la nimic)
lăsându-te baltă
între incertitudini

cum să faci ordine în sensul cercului
când tu ești un simplu element decorativ
al unei vârste imperfecte
ce urlă să înghită
libertatea ceasului
dintre secunde dilatate

poem

mă însoțește același înger rănit
ce și-a pierdut lumina
răzvrătită
în goana după generațiile de carne

departe
incertitudinile
se strâng fugare
în cuvântul
pudrat cu galbenul amar

întregul drum rostit -
monstruoasă răsărire
a timpului-os
spulberându-și furnicile
din mușuroaie





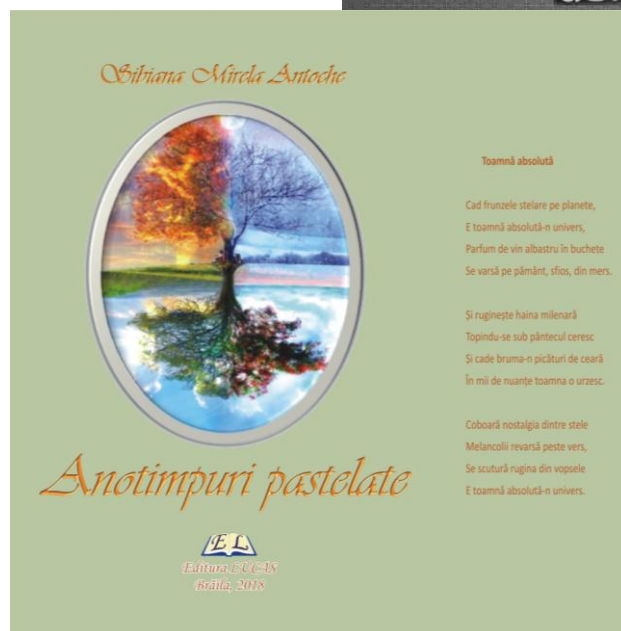
Virgil ANDRONESCU

IUBIREA ÎNTRE CALD ȘI RECE

După cum am aflat din *Reperete biografice*, așezate în volumul de față, Sibiana Mirela Antoche a apărut pe firmamentul poeziei feminine brăilene lansând primul volum *Viață în doi* în anul 2016. Anul următor a publicat cel de-al doilea volum de versuri, numit *Stropi de rouă*, iar la începutul acestui an a revenit pe scena lansărilor de carte cu volumul *Buchetul de iubire*. Toate cele trei cărți au fost publicate la editura Lucas din Brăila și au ca teme principale Iubirea și Natura.

Cel de al patrulea volum de versuri al autoarei Sibiana Mirela Antoche, publicat în acest an tot la editura Lucas, în condiții grafice și de tipar excepționale.

Volumul se deschide cu poezia A mai trecut o toamnă, versurile acesteia făcând referire la scurgerea ireversibilă a Timpului, la trecerea inevitabilă a Vieții și la ceea ce rămâne după fiecare trecător prin această Lume, dar și la deșarta speranță ca Inevitabilul să aibă loc cât mai târziu cu putință, toată această filosofie primară desfășurându-se într-un decor pastelat, poezie din care citez: A mai trecut o toamnă peste noi.../Și cât de multe or mai urma-n curând,/N-avem a ști vreodată din iernile ursite.../ Cules-am noi lăstari din umbrele prea vremii.../ Cărunte ne sunt tâmplele din prea firescul lumii/Au explodat în floare ca trandafirii-n veri./A mai trecut o toamnă și câte-or mai veni/Ne-am resemnat la gândul că-n viață nu-i revers. Citind cu atenție volumul de față, observăm cum- prin folosirea numai a vocabularului activ, Sibiana Antoche ne transportă în mijlocul unor peisaje reci ori calde, putem decoda cu ușurință trăirile unor sentimente, la cote dintre cele mai diferite ca intensitate și profunzime. Dar, nu pot ascunde faptul că am întâlnit în paginile acestui volum și poezii de o platină tipic feminină, atât în exprimare cât și în puterea de transmitere a ceea ce a gândit și simțit poeta. Am înțeles că avem de-a face cu poezia în vers clasic-rimă încrucișată și rimă împerecheată; uneori versurile sunt foarte lungi și greoaie, iar unele poezii se întind pe două pagini; nu am găsit nicio poezie în vers alb ceea ce mă face să presupun că autoarea a ales acest stil luând în calcul faptul că este o persoană romantică și visătoare, această alegere fiind indicată de clasicul tablourilor creionate. În volumul *Anotimpuri pastelate* nu există poezie în care autoarea să nu zugrăvească un tablou din natură cât și o dinamica a cotidianului. Revenind la discursul liric- la ceea ce a dorit să transmită cititorului, înțeleg că pentru Sibiana Antoche, Timpul pare a fi dușman și prieten deopotrivă, prin perceperea subiectivă a acțiunilor acestuia asupra propriei ființe: În suflet cade bruma și mă-nvelește iară/...păru-mi este sur și-ncepe a-mi cădea/...căci timpul mă-mpresoară/Din toamna vieții mele mă cheamă a gusta. Timpul trece pentru toți, dar nu



toți oamenii au curajul de a i se împotrivi, de acest lucru pare că dorește să ne convingă autoarea prin filosofia minimalistă propusă: Eu nu mă pierd cu firea... spune autoarea. În fapt, cartea *Anotimpuri pastelate* transmite cititorului o viziune lirică, simplu exprimată, și anume faptul că: Timpul este într-o continuă mișcare și că el este parte intrinsecă a naturii și ființelor pe care le transformă continuu și le macină până la nimicire. Spațiul fizic cel mai des abordat de autoare este spațiul fascinantei toamne care impresionează printr-o fatală inseparabilitate de noțiunea de Timp, această relație definește și devine prin substituție emoția eului: Copacii-s triști și goi și-așteaptă temători/.../E toamnă în frunze, în gânduri și-n noi/.../ Emoții de final de anotimp ploios/Se simte în calendar.../.../ Un strop și ia sfârșit! Sibiana Antoche transmite mesaje artistice, încărcate de imagini expresive- printr-un limbaj concentrat pe vocabularul folosit în mod efectiv în exprimarea curentă, anume că ființa umană își consumă viața, independent de voința sa, în centrul unui adevăr general acceptat: Timp-Spațiu. Cu cât înaintăm în vârstă, curgerea timpului se produce mai rapid, iar poeta realizează firescul fapt și, după cum aflăm din versul *Cerșesc a toamnei tale secunda de iubire*, se hotărăște să purceadă la a face un troc, citez: În schimb îi dau minutul să poată să respire, angajarea într-un astfel de demers are la bază cunoașterea faptului că emoțiile trăite de o anume persoană influențează perceperea curgerii timpului. Sibiana Antoche își privește și analizează viața și sentimentele în sens temporal- trecut- (prezent) – cu proiecție în viitor, și spațial- terestru (natura înconjurătoare încadrată în cele patru anotimpuri) și cosmic (exemplific prin două versuri: *Alerg în constelații, în galaxii stelare/Nu te-am găsit în stele..*). Cele două teme majore nu sunt singurele abordate de autoare, iubirea făcând și ea parte din volumul *Anotimpuri pastelate* și, de fapt, tind să cred că nobilul sentiment reprezintă Elementul cel mai des întâlnit în cel de-al patrulea volum al poetei. Poeziile din această nouă carte demonstrează că mai există oameni care își folosesc Timpul

(continuare în pag. 50)

- în numele unei poezii..., pentru a trăi, pentru a visa și pentru a crede în iubire, pentru a iubi frumos: lubește-mă și crede, nu-s păcate, spune Sibiana Antoche. A visa... A spera... A iubi cu sinceritate... Sunt trăiri din ce în ce mai rare în lumea de astăzi, iar autoarea nu face altceva în poeziile din această carte decât să demonstreze firescul lucrurilor și frumusețea vieții, dincolo de turbulențele timpului și timpurilor, dincolo de neajunsuri, necazuri și dureri, trecând peste tristeți și dezamăgiri și citez: Cu nostalgii ce mi dau de știre,/Speranțe-n frunze eu frământ/Pe patul ploii de iubire/.../Alung tristeți în nemurire/.../Aripi de vis străbat sub nori/.../Mă prind în marea de vânturi/.../Alerg călcând frunzișul mort,/Îmi răscolește-n piept fiorul. Femeia Sibiana Antoche, nu și-a pierdut intensitatea simțurilor, nu și-a tocit sensibilitatea sufletului, nu este indiferentă la strigătele inimii; Sibiana nu este lipsită de energie și nici de interes față de oameni și de natură. Sibiana crede în toate acestea și, cred eu, de aceea le-a așezat în volume de poezii, acesta fiind modul cel mai potrivit pentru a se curăți pe sine, dar și pe cei din jur, și în același timp pentru a se reîncărca cu energii pozitive pe care să le dăruiască celorlalți mult mai înobilate. În toate poeziile acestui volum am găsit stări ca Nostalgia, Tristețea, Melancolia, stări de Visare, de Dor și am definit toate acestea ca fiind Răscoliri intime și profunde aparținând Sufletului autoarei- emise către cititor, aceste stări fiind redade prin folosirea personificării elementelor și fenomenelor din natură, citez: Se-aude plânsul toamnei prin copaci/.../Și mă cuprind fiorii stropilor ce-s reci/.../Se-aude plânsul toamnei în ecouri/E urletul naturii dezlănțuite-n ram/Și-al bocetului frunzelor căzute/.../E plânsul toamnei triste, dar tăcute. Poeziile acestei cărți sunt Dedicade celor patru anotimpuri, cele mai multe dintre acestea cântând Toamna, definind-o a fi o Toamnă absolută (-n univers), după cum spune autoarea. Ajungând la pagina 46- din 92 care conțin poezii, cartea având 104 pagini, am aflat un Colind ceresc poem în care se face vag referire la Fiul Domnului, la credință, poemul fiind închinat preasfântului Crăciun. La pagina 52 am descoperit că autoarea este într-o relație (timidă) cu divinitatea. Să fie de vină formația sa profesională de inginer?! Îmi pun această întrebare pentru că în niciun alt loc din acest volum nu am mai găsit esențiala temă a Demiurgului și a legăturii Sale cu autoarea. Desigur că fiecare dintre noi avem dreptul la a crede sau nu în forțe supranaturale. Și ca să închei frumos și rotund, așa cum am început, voi reproduce câteva versuri din prima și ultima strofă a poemului Rostogol de lumini care încheie cartea: Sfere de plumb brăzdează văzduhul,/Cenușa migrează în zbucium ceresc,/ .../Un petic de soare din spatele ceții / Zâmbește haotic dorind a pulsa / Din seva divină-a le tainelor vieții / Neliniștea timpului...prin cer răsfire.

Ca o concluzie: volumul *Anotimpuri pastelate* reprezintă, și el, un mănunchi de poezii despre Dragoste și Natură, acestea fiind încadrate în decorul viu colorat al anotimpurilor. Toate poeziile cuprinse în carte de față pot fi percepute ca fiind tablouri zugrăvite în toate culorile anotimpurilor, anotimpuri nuanțate și tușate pierdut ori apăsate, calm sau grav și cam atât. Oricum ar fi sau cum veți percepe conținutul cărții, stilul, forma și fondul scrierilor Sibiane Antoche s-au mai limpezit, iar orizontul tematicii pare a se fi extins.



Mihaela OANCEA

Deja un Prospero

Când cu un compas, când cu un echer trasezi intrarea într-o altă realitate locuită de ondine, salamandre, silfe și gnomi; deprinzi rostul sulfului, al hidrargirului și al sării, astfel încât cu o singură celulă nou-născută schimbi starea unui întreg organism.

Ajuns în interstițiile dintre ființă și neființă, ești deja un Prospero ce deslușește forma gândurilor, geometria cuvintelor - aici, sensurile nu o mai iau niciodată înainte, nici nu rămân în urmă, ci se circumscriu podului suspendat între lumi.

Avalanșă de alb

Rătăcită printre atâtea nuanțe de ocru, seara te împinge cu degete gracile până zbori precum Nils Holggerson, prins de grumazul găscanului.

Dincolo de stâncile ascuțite și de potcoavele norilor, se-ntinde imensitatea albă a celor născuți din laptele Herei.

Plină de adrenalină, străbați avalanșa de alb până-n plămâni Andromedei de unde cobori în liniște, cu luna-n rapel.

În stil rococo

Într-o legendară sală de așteptare, aduci în memorie fiecare secundă cu asimetriei căutate, șirul de panouri-oglinzi ce ascundeau ferestrele și conturul coapselor ei.

Forma perfectă a tuturor conversațiilor inutile, surâsul angelic, vitrinele din lemn de trandafir - fragmente de puzzle pierdute azi în vobletele fumului de țigară.





Vasile Dan MARCHIȘ

GEOGRAFIA FĂRĂ CUVINTE

Doar zăpezile veșnice care
sunt mai vechi decât istoria
nu pot fi încadrate în aceasta
deoarece
despre zăpezile veșnice
nu s-a putut spune niciodată nimic în plus
de ceea ce sunt astăzi...
Geografia prin ce nu poate fi schimbătoare
sau înșelătoare?
De la o zi la alta,
Pământul poate fi umed sau uscat;
apele pot ieși din matcă sau seca;
plantele pot fi verzi sau uscate,
însă zăpezile veșnice au fost întotdeauna
și sunt de asemenea reci
și unice prin alcătuirea care
n-a înșelat așteptările...
Geografia fără zăpezile veșnice
se poate menține viabilă doar
punând în plan cimitirele
când acestea
sunt etalate prin simple imagini
fără a fi prezentate în cuvinte
fiindcă atunci ar părea istorie...

STATORNICIE

Mai neobișnuită ca oricând
muza m-a abordat astfel :
"Azi plec în concediu unde n-am fost niciodată"
Am rămas uluit întrebându-mă:
"În ce loc de pe pământ n-a putut ajunge
până astăzi muza?"
Știind parcă ce vreau să spun ,muza a continuat:
"Mă duc în satul tău natal-Asuaju de Sus,
unde ai crescut și ți-ai petrecut unele perioade
din viață.
Doar am trecut o dată pe acolo și chiar îmi place,
După cum ai spus și tu că e frumos...!
Dacă în timp voi putea confirma acest lucru,
am să rămân acolo pentru totdeauna"
Am întreat-o surprins:
"Unde sau la cine vei sta tu acolo?"
Muza m-a copleșit cu răspunsul:
"Păi,n-ai spus tu că ai o casă în satul acela...?"
"Bine,bine,am continuat eu,
dar casa este acolo,iar eu locuiesc aici..
Și după ce am scris 5 volume de versuri datorită ție,
acum mă lași baltă!
În final muza mi-a răspuns :
"Ba din contră,dacă voi sta în casa ta,

fie aceasta oriunde
și indiferent de situație
vei avea întotdeauna la cine veni
și pentru cine ieși în lume...!"

DE RESTUL SENTIMENTELOR

Când mă gândeam
ce mai am de făcut
la ceas de seară târzie
muza m-a interceptat astfel:
Dacă pentru sentimentele pe care
i le-ai creat lui Dumnezeu
n-ai cerut nimic material
cum ceri cu bani marfă din magazin
ci ai cerut ceva pentru suflet
Domnul a fost de acord cu cererea ta
ca să-ți ofere aceste poezii ...
Dar mi-a zis să te întreb
ce să-ți dea
de restul sentimentelor ?
Mai neobișnuită ca oricând
precum o foaie de hârtie goală
muza aștepta de la mine un răspuns
Atunci am grăit muzei:
Spune-i Tatălui Ceresc să-mi dea
de restul sentimentelor,viață

DECIZIE

Cel mai greu lucru în lumea aceasta
mi-a fost să găsesc un loc în care
să pot plânge fără să fiu văzut de nimeni
deoarece este un lucru nefiresc
a plânge de fericire
în văzul celor ce plâng de necaz...
Orice plâns poate părea o simulare
prin care dorești fără teimei,fără merit
iertare ori unele bunuri ...
În unele cazuri
doar plânsul celor răi
poate părea viabil
deoarece aceștia plâng cu adevărat
doar din invidie

SITUAȚIE

Azi m-am simțit sărman
și sărac și prin aspectul că
persoana mea e doar una.
Și dacă sărăcia este constituită cum că am
o mână de boabe de grâu
câte a avut Robinson Crusoe, naufragiatul,
cu care a avut tăria să facă agricultură,
eu nu mă supun la acest risc,
ci fac din ele
cea mai mică pâine posibilă,
deoarece prin orice poți deveni suspect,
mai puțin prin sărăcie...



Dumitru ANGHEL

GÂNDURI ÎN DERIVĂ
 de Valeriu Ion Găgiulescu

Volumul de proză scurtă „Gânduri în derivă”, Editura InfoEst, Siliștea, Brăila, 2018, 112 pagini, semnat de Valeriu Ion Găgiulescu, cu un titlu incitant, provocator și cu o doză de metaforită pe măsura antecedentelor vocaționale de o mereu altă tematică și pe un alt gen literar, epic și liric, nu-mi modifică perceperea ideală a personalității scriitorului teleormănean, dar nici nu mă convinge că și-ar fi schimbat opțiunile imprezvizibile ale prestațiilor sale de creator de literatură.

Valeriu Ion Găgiulescu este prozator și poet, dar parcă n-are astâmpăr și tot încearcă mereu altceva, după debutul editorial cu orgoliosul „...Ca floarea câmpului”, Editura Tipoalex, Alexandria, 2006, insinuându-se perseverent, obsedant și convingător pe un lait-motiv epic de coloratură nostalgică. Deși par ostentativ așezate pe fundalul unei Istoriei tulburi și nefericite, marcată de ultimul Mare Război, de experiența comunismului și a ideologiei sale nefaste, traiectoriile individuale ale personajelor romanului „...Ca floarea câmpului” stau sub semnul unui destin implacabil, al necesității și întâmplării din filosofia materialistă a lui Karl Marx. Soarta personajelor este parcă dictată de puteri oculte, dirijată de zeități malefice, ca în țesătura scenică a dramaturgiei grecești clasice, marcată de evoluții fără ieșire.

Eroii romanului sfârșesc tragic, pentru *păcate* de care nu se fac vinovați decât în măsura în care întâmplarea absolut nefericită produce consecințe fără rezolvare dintr-o etică și morală aflate la granița dintre norme ritual-religioase și legi juridice, între coduri divine și coduri de procedură penală.

Valeriu Ion Găgiulescu este jurist, este prozator dar este și poet, așa cum o dovedește volumul de versuri „Potcovarul lui Pegas”, Editura Opinia, Brăila, 2008, cu o poezie în „dulcele” stil clasic, consacrat, cu reguli ale prozodiei ca de început de EV liric, un fel de *retroneoanacreontic*, sfidând nonșalant tot ceea ce se scrie astăzi, mai ales în formă decât în expresie semantică și nici nu se consideră demodat. Poezia sa bravează prin încercarea de a rămâne poem, odă, pastel, imn, gazel sau elegie, și nici nu se străduiește să salveze aparențele unei *nealinieri* la curente, direcții, modele..., chiar dacă, în clipele sale de reverie și intimitate lirică, se gândește că *NOUL* din orice domeniu s-a impus, a învins, a convins până la urmă.

Romanul „Amurg”, Editura InfoEst, Siliștea, Brăila, 2017, vine cu noutăți compoziționale, deoarece faptele personajelor, ca și ecoul lor în conștiința autorului se recompun justițiar cu accente de... *cod penal* al unei culpabilități în derivă, tocmai pentru că *Istoria* este incapabilă să le anuleze stigmatul unei minime *clauze de non-vinovăție*. Explicația unui astfel de discurs narativ s-ar afla în faptul că prozatorul V.I. Găgiulescu este un jurist (cu state vechi de serviciu la Judecătoria teleormăneană și cu prestații notorii la



Baroul de avocați din Tr. Măgurele), care a schimbat *roba* literei de Lege din Codul de procedură penală cu *fracul* de ceremonie al Limbii Române artistice și literare și și-a construit personajele romanului „Amurg” după tipul și arta Oratoriei, care s-ar pleda *vinovat* în acuze și insinuări probatorii ale unei Istorie cu ideologii contrafăcute.

Scriitorul-jurist sau juristul-scriitor își îmbracă epicul după *coduri* ale Legii metaforei, iar personajele sale, mai ales cei trei grobieni povestitori de întâmplări, cu o biografie aflată sub semnul maleficului se găsesc permanent sub incidența complexului nevinovăției protejate până la decizia incriminatorie cu martori și sub prestare de jurământ! De fapt, întreaga structură a romanului „Amurg” este o copie legalizată a unei pledoarii susținută la *Bară* de scriitorul-avocat al apărării, care nu acceptă decât *expertiza* unei realități imperturbabile după un *cod penal* moral, intransigent și *fără drept de... recurs*. Până la urmă, în cele două romane, V.I. Găgiulescu acuză vehement *ISTORIA* și-și grațiază generos personajele, pe care le consideră victime, chiar când poartă stigmatul de torționari.

Am apelat la acest periplu de proză și poezie, pentru a releva personalitatea... „*incomodă*”, dar cu totul originală a domnului Valeriu Ion Găgiulescu, și a semnala, din nou, cu aceeași derutantă uimire, noua „ieșire la rampă” a literaturii de impact cu volumul „Gânduri în derivă”, în care sunt adunate treisprezece... povești,

(continuare în pag. 53)

povestioare, șotii, eseuri, pamflete, satire, memorii, gâlceve, spaime și „mârâieli” sau nu știu cum să le mai numesc!?, izvorâte dintr-o încrâncenată ceartă cu lumea, cu toată lumea din jurul său.

Cele mai multe *gânduri în derivă* vin cu certitudine din sufletul său răvășit de atâtea dilematice pretexte din zona răzvrătirii, în tonalitatea și ritmul agresiv al celebrului „*Dans al săbiilor*” din baletul „*Gayaneh*”, de Aram Hacıaturian. Există în proza lui Valeriu Ion Găgiulescu o elegantă atitudine de scriitor-manifest, cu o încrâncenată apetență pentru un *altceva* din zona de o intimitate agresivă, protestatară, pe care și-o asumă nonșalant și fără senzația culpabilității.

Primul dintre cele 13 eseuri deschide „cutia Pandorei” pentru vocația literară a autorului și-i justifică parcursul de creație, cu note de biografie lămuritoare și de un sentimentalism ușor desuet dar de-o sinceritate emoționantă.

Pretextul lansării primei sale cărți, romanul „*Amurg*”, dincolo de festivismul firesc, i-a deschis sufletul prozatorului V.I. Găgiulescu în limitele unei teribile surprize din orizontul celebrului personaj al scriitorului francez Moliere care... „*nu știa că face proză!*”

În cel de-al doilea text, scriitorul este „pus pe gâlceavă” nu neapărat din perspectiva unei agresivități oarecare, banală sau cărcotașă, ci provocată de o anume sensibilitate nuanțată intim din împotriviri fără motivații alarmante sau „explodează” împotriva propriei incapacități de a-și stăpâni reacțiile sufletului său încercat de multe, foarte multe „*alergii*” intime.

V.I. Găgiulescu este un nostalgic fără leac, de-o sensibilitate pe care n-o poate stăpâni; sufletul său, angoasat, este permanent în derivă, iar gândurile sale mereu „*o iau razna*”, nestăpânite și în „alertă de gradul zero”. Într-un *crochiu* memorialistic are opinii pertinente „*Despre muzică*”, foarte firești, pentru că este fiul unei soprane de la Opera din Chișinău, de unde a moștenit *gena* unei astfel de înclinații artistice. Are opinii pertinente despre fenomenul *manele*, pe care-l explică doct, cu trimiteri la Dicționarul Candrea-Adamescu (1930) și-i explică cu umor *derapajul* semantic în melodiile românești contemporane.

Un întins *eseu* cu accent pe calitatea umană a sincerității, cu multiplele sale valențe stilistice, face trimiteri dintre cele mai năstrușnice, de la Cain și Abel, din Cartea Sfântă, și până la exemple din toate mediile sociale, ori pe comportamentele cele mai concludente: „de când încep copiii să mintă!”

Domnul Valeriu Ion Găgiulescu este un eseist imprevizibil și „atacă” în „*presto cantabile*” orice temă, ca, de pildă, în satira epică de doar câteva pagini, miracolul zarului norocos 6-6 al jucătorilor împătimiți de table; are o fascinantă dezlegare a miracolului hazardului în viața oamenilor și încheie cu un poem, sugubăț i-aș zice, „*Dublele vârstei*” (pag. 70).

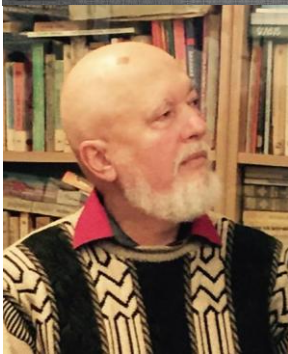
Lait-motivul tematic obsedant al volumului „*Gânduri în derivă*” rămâne cantonat în perimetrul emoțional al meditației și al atitudinii civice a scriitorului, cu ritmicitatea tonală, în creștere impetuoasă, a cunoscutului „*Bolero*”, de Maurice Ravel, iar consecințele etice, morale și de recesiune sufletească sfârșesc



în finalul, impetuos și el, dar lăsând loc echilibrului eliberator.

În fine, există în această carte tot felul de gânduri, unele foarte oarecare, altele... năstrușnice, dar Valeriu Ion Găgiulescu a ales să facă din ele o *risipă* interesantă de observații de cultură și civilizație: „*lată, deci, o fericită îmbinare între anume principii filosofice și un mod de gândire profan*” (pag. 110).



**Dorian MARCOCI****La centenar**

Tânjește-n graiul frunzei o doină din Moldova,
De peste munți răspunde un fluier din Ardeal,
Cu modulații Oltul o poartă în aval
Spre Țara Românească ce-i înțelege slova.

Cu arcul lor de piatră, Carpații peste timpuri,
Ca o coloană sfântă ne-au sprijinit când rele
Din cele patru vânturi ne urgiseau mișele
Vrând neamul să sugrume călcându-l în răstimpuri.

Ecoul din Bănie mai mângâie granitul
Cetății Albei lului cu pasul lui Mihai,
Întâiul domn ce-n pohta-i a strâns al nostru grai
Din țările române unindu-le pământul.

Deși a fost vremelnic, istoria nu uită.
Acum în spicul frunzei unită ne e doina
Că-i Țara Românească, Ardealul sau Moldova,
E ROMÂNIA NOASTRĂ, LA CENTENAR SLĂVITĂ.

Unirea-n scrisul gliei

Nu s-a clintit seninul aflat deasupra noastră,
Peste Ardeal, Moldova și Țara Românească,
Seninul iei albe înfășurând fecioare,
Seninul din izvoare, de fețe zâmbitoare.

Seninul din poiene unde se-ngână doina
Purtând dorul în vreme, călăuzindu-i noima
Pe undele-ncercate din Olt, Mureș sau Prut,
Spălând sângele nostru pe arme prinse-n scut.

Seninul flori-n spice, al pâinii de pe masă,
Al luptei zăbovite în mâna de pe coasă,
Al nopților în care cu luna la fereastră
Ne zămisleam copiii, să-mpartă truda noastră.

Senini în ochi și suflet pământul să-l păstrăm,
Unirea-n scrisul gliei, cu trupul ce-l avem,
S-o apărăm, Grădina a Maicii pe pământ
Unde-i născut ROMÂNUL în trainic legământ.

Glia

Am fost în sală, s-a cântat
"Deșteaptă-te române".
Veneau spre mine avântat
Cu piepturile pline

Cuvintele ca un resort
Și clocotind de viață
Întrebător de-am să suport
Imensa suprafață

A valului vibrând de voci,
Sporindu-și energia
Din trup în trup, ca niște roci
Pe care ne e GLIA.

Am fost în sală, s-a cântat
Cu piepturile pline,
Venea spre mine avântat
"Deșteaptă-te române".

Un visător

Eu sunt un visător...Să nu uiți rădăcina
Din neamul tău de sânge! Și el e muritor.
De mic, caută-ți menirea dar nu respinge țina
Ce este frământată și de al tău picior.

Să nu respingi ograda, vecinul de la poartă,
Păstrează-n tine rodul, nu sărăci livada,
Căci depărtarea uită, străinul nu te caută,
Se vlăguiește stirpea sleindu-se plămada.

Eu sunt un visător...Nu știu ce ne așteaptă.
O lume tot mai strâmbă? Un tot mai fals decor?
Ce echilibru, cine...socoate, cine-ndreaptă?
Să mai aștept o viață? Eu sunt un visător...

Casa lancului

Istoria o scriem zi de zi.
La noi istoria trăiește
În firul vieții prinsă, o poveste
În care noi prin noi ne-om întregi.

Istoria trăiește necurmat,
Din ziceri și din scrieri vom afla
Cât unii vor dori a constata,
Dar adevăru-n noi e consemnat.

Istoria mustește pas cu pas
Din sufletu-i pământ eliberat
De generații care și-au păstrat
Case istorii de smerit popas.

Așa e casa-n care cununată
Istoria și Crai din Apuseni
Poftesc la masă fiii cetățeni
Să-nfăptuiască România TOATĂ.





Iuliu Marius MORARIU

O nouă traducere românească a lui Virgil Gheorghiu

[Constantin Virgil Gheorghiu, *Chiralesa*, trad. Gheorghită Ciocoi, Editura Sophia, București, 2018]

Scriitor deopotrivă important și controversat al diasporei românești din spațiul francez, tradus în timpul vieții în 33 de limbi, Virgil Gheorghiu trece postum printr-o redescoperire a biografiei și operei, atât în spațiul românesc, cât și în alte spații culturale. Cercetători precum subsemnatul,¹ Thierry Gillyboeuf,² Constantin Cubleşan,³ dar și mulți alții, scriu despre bio-bibliografia lui, în vreme ce domnul Gheorghită Ciocoi traduce cu consecvență operele dânsului, publicate în limba franceză.

Între cele mai recente traduceri ale dânsului, se numără și volumul *Chiralesa*. Un roman în care, precum în multe dintre operele sale, scriitorul își cântă jalea și dorul țării natale. Îi prezintă necazurile și asupririle și vorbește despre caracterul dârz al românilor din partea de țară de unde vine. Folosindu-se de povestea haiducului Bogomil, în construirea căreia combină mai multe legende ale diferitelor epoci, scoțând la iveală prototipul unui haiduc filo-român care luptă împotriva unor asupritori străini, metamorfozați etnic și cultural, însă păstrând în sufletul lor germeii strămoșilor și sângele străin, el oferă cititorului un roman ce are atât un interesant mesaj moral, cât și scene ce-l duc la granița cu beletristica polițistă.

Scrisă într-un mod aparte, ce se dovedește, din foarte multe aspecte non-conformist, lucrarea e o adevărată perlă a literaturii române. Dacă majoritatea romanelor încep printr-o frumoasă expozițiune, ce realizează tranziția dinspre cadrul spațial-temporal al lucrării înspre acțiunea propriu-zisă, cel al lui Gheorghiu debutează cu un moment de tensiune ce-l transportă pe cititor în inima celei din urmă. Abia apoi urmează descrierea cadrului inițial și a amănuntelor contextuale, preotul scriitor realizând aici o adevărată inversiune, cu valoare literară și impact pentru cititor. De altfel, deși nu face niciodată rabat de la narațiune, de care se folosește ca de un instrument util, deopotrivă în actul de realizare a unor frumoase descrieri sau incursiuni istorice, sau în ample caracterizări, textul lui nu este nici pe departe unul static, preponderent narativ, îmbibat de fraze *proustiene*. Dimpotrivă. Frazele scurte, deloc sacadate, frumos articulate, se constituie în adevărate puncte forte ale sale. Atunci când ele sunt folosite în construcții antitetice, fiind parte a unui amplu angrenaj ce prezintă în oglindă două personaje principale, rezultatul e unul cu totul și cu totul aparte. Alteori, modul în care descrie anumite realități și subliniază dimensiunile fundamentale ale unui eveniment sau profesii, se constituie și el într-un mijloc util de a îmbina imaginea cu dialogul. Iată un astfel de exemplu: "Preotul are părul lung și alb. Nu l-a tăiat niciodată. În Scripturi se recomandă ca nicidecum să nu-și taie părul ori barba cel care se află în slujba lui Dum-

Chiralesa

constantin virgil
gheorghiu



Sophia

nezeu. Precum preoții din Vechiul și Noul Testament, precum părinții de la Sfântul Munte și din pustie.

Generalul Dracopol n-a avut vreodată legături, de niciun fel, cu preoții satului. E un preot al țăranilor. Familia Dracopol are în spatele parcului o criptă. Acolo sunt îngropați morții ei. În mormântările sunt oficiate de episcop ori de stareți de mănăstire. Vreme de veacuri, în timpul ocupației turcești, înaltul cler a venit și el din Fanar, odată cu turcii. Prelații nu cunoșteau un cuvânt în românește. Slujeau în grecește pentru despoți. Părintele Miluiescu, precum toți preoții de țară, poartă opinci, ca țăranii, o haină de lână, un suman și ițari; dar, pentru el, sunt negri. Odinioară, se folosea scoarța aninului care dă o frumoasă culoare neagră. Preotul din *Chiralesa*, dacă e tânăr, e obligat să lucreze pământul cu brațele sale pe pământurile despotului, ca orice țăran, și fără nici o plată. Aparține clasei țărănești. Niciodată un preot din *Chiralesa* n-a intrat în castel, în seraiul familiei Dracopol; doar în stare de arest, ca acum."⁴

Răsădit din plămada lumii satului și nutrit din valorile ei, Gheorghiu cunoaște foarte bine lumea rurală românească. O descrie majestuos. Îi cântă durerile și parcă adesea, se bucură pentru fiecare realizare a ei. Adevărat semănătorist, însă numai din această perspectivă, el vede țăranul român ca fiind întruchiparea binelui și îl descrie întotdeauna în termenii cei mai elogioși. În plus, îi prezintă, prin intermediul hiperbolei, pe toți eroii țăranii ai romanelor sale, ca fiind infinit superiori tuturor adversarilor lor. Așa se întâmplă și în cazul *Chira-*

(continuare în pag. 56)

leseii. Generalul Dracopol, personajul principal, e pus în fața unei situații ciudate atunci când i se cere să-l prindă pe vestitul bandit Bogomil, iubit de țărani, care întruchipează prototipul justițiarului. După mai multe momente în care dă greș în acțiunile sale, el află că, de fapt, în spatele întregului eveniment, se găsește caporalul Chiralesa, pe care, într-un exces bahic, crezuse că l-a ucis și, pentru a scăpa de rigorile legii, l-a transformat într-un adevărat martir post-mortem. Autorul se folosește de cele două personaje principale, ca de un instrument prin care și construiește simetric narațiunea și reușește să pună în evidență anumite elemente ale circularității și repetitivității timpului, pe care-l vede mai degrabă drept un element cu caracter moral, decât ca instrument de măsură al vieții cotidiene.

Nu ar trebui, desigur, omis nici modul în care, folosindu-se de nume încifrate precum: *Dracopol*, *Chiralesa*, *Bogomil*, *Serafim*, cărora le explică pe parcurs semnificația, ajută la construirea romanului, a unor momente semnificative și a mesajului său, fiind frumos relaționate deopotrivă cu contextul locului în care sunt folosite ele. Atât onomastica, cât și acțiunea, abundă de puternice accente morale. Părintele Virgil chiar ține să pună în evidență această dimensiune a unora dintre personajele sale, atunci când evidențiază procesul lor de metamorfoză interioară și elementele care l-au marcat. Astfel de exemplu, se folosește de dialogul lui Bogomil cu învățătorul satului, pentru a arăta modul în care, de fapt, adevărata schimbare a eroului nu s-a produs la nivel exterior, deși rănilor i-au adus și acolo schimbări, ci sub aspect sufletesc: "L-am abandonat pe generalul Dracopol fără să-l pedepsesc. Apoi, mi s-a părut că este păcat să rupi frumoasele pagini de poezie și minunatele povestiri scrise despre mine în atâtea cărți de școală... Nu mai aveam dreptul la casa mea, la soția și fiul meu. Am luat deci în sarcina mea pe toate văduvele, pe toate femeile părăsite, toți orfanii. Din când în când, opream autocarul care transporta banii statului, și-i dădeam celor cărora le lipseau."⁵

Romanul *Chiralesa* e așadar o frumoasă reușită literară a unui mare autor al diasporei românești, tradus în mai multe limbi și apreciat pentru talentul său. Brodat în jurul unei frumoase povestiri, în care elemente structurale precum simetria îi dau cititorului un adevărat sentiment de siguranță, abundând de descrieri ce pun în evidență valorile și tradițiile românești, care, până la el, occidentului îi erau aproape necunoscute, el s-a constituit, la momentul în care a fost scris, într-un adevărat material de promovare al țării noastre. Pentru noi, se constituie într-un pasaj al unei istorii literare ce se cere recuperată. Dacă s-ar putea totuși reproșa ceva autorului în legătură cu acest volum, acel lucru, care poate fi taxat drept un minus al lucrării, îl constituie caracterul de idealist al scriitorului. Acesta se reflectă și în scrisul său, și în modul de a construi personajele. Astfel, de exemplu, el operează în culori absolute, atunci când e vorba despre un personaj pozitiv, în vreme ce, celui negativ îi lasă parcă, ca o portiță de scăpare, mici tresăriri ale virtuții (precum lui Dracopol, care decide să se sinucidă când este deconspirat, onoarea). În plus, scrisul său e parcă prea predictibil pe alocuri, și elucidează pe de-a-ntregul intriga. În acest caz, când, la finele lecturii, cititorul înțelege și află totul, se poate întreba, la ce-i mai folosește imaginația?

În ciuda tuturor acestora, romanul *Chiralesa* al lui Virgil Gheorghiu, îmbrăcat într-un veșmânt lingvistic românesc de gală de către Gheorghiuța Ciocoi, se constituie într-o operă interesantă, ce-l familiarizează pe cititor cu anumite aspecte ale istoriei românilor și-i oferă, chiar dacă prin intermediul unei opere beletristice, un exemplu frumos cu privire la importanța virtuții și a demnității pentru poporul român și la modul în care au fost ele implementate de-a lungul veacurilor în istoria lui.

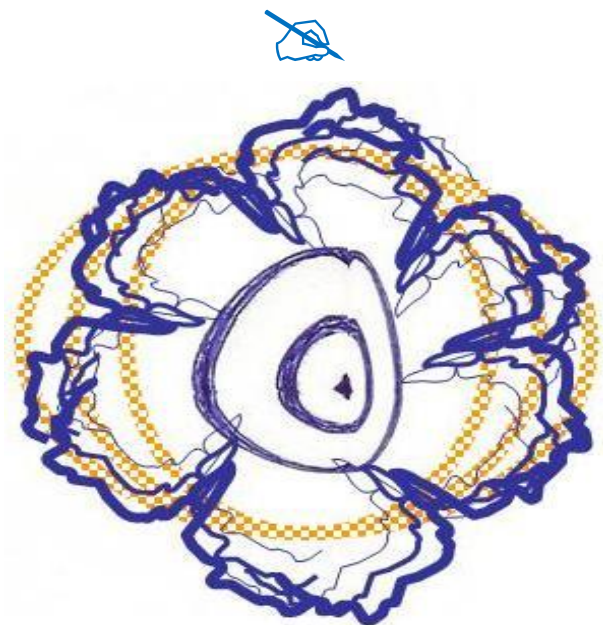
¹ Iuliu-Marius Morariu, "Between theology, literature and life: Virgil Gheorghiu and his biography," în *Meta: research in Hermeneutics, Phenomenology and Practical Philosophy*, vol. X (2018), no. 1, p. 252-257; Idem, „Conflictul dintre Virgil Gheorghiu și Monica Lovinescu, reflectat în scrierile lui Mircea Eliade și Neagu Djuvara”, în Doru Sinaci, Emil Arbonie (coord.), *Administrație românească arădeană – studii și comunicări din Banat – Crișana*, vol. XII, "Vasile Goldiș" University Press, Arad, 2017, pp. 575-585; Idem, "Conflictul dintre Constantin Virgil Gheorghiu și Monica Lovinescu, reflectat în memorialistica exilului parizian," în *Crisia*, XLVII, Oradea, 2017, pp. 183-188; Idem, "Omul din spatele *Orei* 25. Constantin Virgil Gheorghiu în dosarele Securității," în *Sargetia – Acta Musei Devensis*, Serie nouă, nr. VIII (XLIV), 2017, pp. 373-381; Idem, "Corespondența lui Constantin Virgil Gheorghiu cu părinții săi, reflectată în documentele Securității," în *Tabor*, XI (2018), nr. 3, pp. 72-76; Idem, „Elemente ale spiritualității ortodoxe în opera literară a lui Virgil Gheorghiu”, în *Symposium*, nr. 23 – "Cultural Transparency and the Loss of Privacy in the Era of Digital Technology: How Is This Shaping Our Becoming and the Ethical Dilemmas Related to It", The Romanian Institute of Orthodox Theology and Spirituality, New York, 2016, pp. 63-73; Idem, „Opera lui Virgil Gheorghiu, între literatură și autobiografie”, în Ilie Rad (coord.), *Anuarul Colegiului Studențesc de Performanță Academică 2015-2016*, III (2016), pp. 263-271.

² Thierry Gillyboeuf, *Virgil Gheorghiu l'écrivain calomnié*, col. "Essai," Editions de la Différence, Paris, 2017.

³ Constantin Cubleşan, *Constantin Virgil Gheorghiu – aventura unei vieți literare*, Editura Sophia, București, 2016; Idem, *Escale în croazieră*, Editura Grinta, Cluj-Napoca, 2011.

⁴ Constantin Virgil Gheorghiu, *Chiralesa*, trad. Gheorghiuța Ciocoi, Editura Sophia, București, 2018, pp. 99-100.

⁵ *Ibidem*, p. 293.





Teodor SANDU

asa că am să mă autoignor

mi-aș fi dorit
 să pot vorbi cu Dumnezeu
 chiar și înainte de facerea lumii
 dar n-am avut curaj nici atunci și nici acum
 încă mai aștept să-și întoarcă fața către mine
 n-am pregătit nici o întrebare
 pentru că sunt sigur că n-are timp de mine
 tocmai acum și tocmai de mine
 ba cred că l-aș întreba ceva
 cine sunt eu sau ce planuri mai are cu mine...
 nu sunt o persoană religioasă dar nici ateu convins
 așa că singura posibilitate încă, rămâne să-mi dau
 singur răspunsuri
 și sunt convins că până la urmă voi găsi unele plauzibile
 rămân la ideile mele și la corpul meu hăituit de gânduri
 încovoiat și îmbătrânit ușor de trecerea prin timp
 cu ritualul stabilit de ceasul biologic de a mă trezi în
 fiecare dimineață
 și a deschide ferestrele pentru a vedea dacă soarele
 este la locul lui
 de a mă mișca de colo prin aglomerația absurdă
 și până dincolo acasă cu mine însumi
 până seara târziu după apusul care mă inspiră
 și mă trimite din nou pe la ferestre
 să văd liniștea razelor de lună alunecând peste geamuri
 povestind șoptit antologiile lumii într-o singură lumină
 pe care nu le mai înțeleg
 de fapt trebuie să le descifrez pentru că
 sunt prea multe domenii
 vieți lungi, frumoase, scurte, blestemate,
 neștiute, nenăscute, inexistente, neînțelese, ucise,
 cât adevăr mai există și câte ineptii mai suportă lumea
 toată aceea
 și lumea asta de lângă mine
 câteodată chiar nici nu-mi mai pasă fără ca măcar să
 încerc
 să-mi dau seama de ce
 asta e
 îmi voi face rezervare pentru ziua de mâine
 curios de surprizele ce-o să mai apară pe lângă mersul
 meu
 de colo până dincolo
 viața mea
 e locul meu de muncă
 la care uneori particip fără să vreau
 uitându-mă prin oglinzile fără nume cu stafii prăfuite
 exersând săruturi amestecate
 ce-mi fac cu mâna și-mi spun că m-au părăsit pentru
 totdeauna

unele
 celelalte doar mi-au întors spatele ezitând să-mi
 zică ceva
 sunt cu toți îngerii mei păzitori și cu toate umbrele
 lor negre
 pe care doar eu le văd
 și speranța că într-o bună zi voi putea să-mi
 programez
 împlinirea tuturor viselor
 măcar unul pe zi
 desigur cer prea mult îmi fac semne disperate
 îngerii
 în timp ce umbrele lor negre fumează liniștit
 tolănite pe fotolii de paie ce ard instantaneu
 și se refac din cenușă ca pasărea Phoenix
 la fel de repede
 mă rog nu mă rog
 chiar mă rog îngerilor să se răzbune pe existența
 mea
 și s-o facă mai bună
 să renunț și să cred
 să recunosc și să iert
 așa că am să mă autoignor
 și o să aștept facerea lumii
 din nou...

citesc ultimul articol

citesc ultimul articol
 scris despre noi
 cu litere mari
 cu titlul simplu ca viața : despre voi
 cu expresii despre zâmbete largi
 ce se întind ca secunde
 pe mii de pagini
 de mărimea unei zile
 cu trauma frumoasă a dragostei
 descrisă discret
 și mângălită cu detalii dureroase pe marginile
 paginilor
 cu cerneală de culoarea sărutărilor nocturne
 printre parantezele îmbrățișărilor permanente
 ce-și curg prezentul
 o dată cu lacrimile de fericire
 în formă de virgule...

 suntem în sfârșit protagoniștii
 propriului articol
 ca într-un film inspirat din scenariile vieții
 neregizat
 despre firescul ce vibrează lipind scrisul colorat
 pe paginile albe de culoarea timpului
 găsit acolo jos de liberul arbitru
 într-un sertar prăfuit.





Maria FILIPOIU

UNIREA CULTURALĂ – Scriitorii Pașoptiști

Ca toate evenimentele istorice, **Mica Unire** a domnitorului Alexandru Ioan Cuza a fost întâmpinată de opinii și elogii ale scriitorilor din acea perioadă.

Un rol important în glasul istoriei culturale, ca un fundament solid pentru consolidarea idealului Unirii, l-au avut și scriitorii pașoptiști, care au participat la *Revoluția de la 1848*, sau au fost contemporani cu marele eveniment istoric și l-au immortalizat în scrieri sau cronicile literare, continuând, astfel, tradiția corifeilor *Școlii Ardelene*, contribuind la *închegarea limbii și la înfiriparea neamului românesc într-o singură unitate etnică*, spre consolidarea conștiinței naționale. Prioritate au avut scrierile cu temă religioasă, privind evoluția spirituală, bucurându-se de mediatizare facilă în rândul populației, în paralel cu cronicile, care au circulat în manuscris prin îndărijirea condeierilor patrioți, spre a lăsa neamului tumultul evenimentelor istorice.

Un loc de seamă între ei îl ocupă marele om de stat – Mihail Kogălniceanu, care a editat „Letopisețele Țării Moldovei I-III” (1845-1852).

Perioada cuprinsă între *Mișcarea lui Tudor Vladimirescu - Revoluția de la 1821* (începutul procesului de renaștere națională a României) și *Revoluția de la 1848* se caracterizează prin intensificarea activității politice și culturale. Pașoptiștii au avut o dublă calitate: de oameni politici (pregătind evenimentele *Revoluției de la 1848* și *Unirea de la 1859*) și de scriitori. Printre fruntașii mișcării revoluționare de la 1848 s-au aflat cei mai de seamă scriitori ai epocii: Mihail Kogălniceanu, Vasile Alecsandri, Alecu Russo, Costache Negruzzi, Ion Heliade Rădulescu, Nicolae Bălcescu, Cezar Bolliac, Dimitrie Bolintineanu, Grigore Alexandrescu, Andrei Mureșanu, George Barițiu și alții.

În prima jumătate a secolului al XIX-lea, un rol important l-a avut activitatea culturală și literară, cu trăsături specifice acestei epoci, dominate de puternic avânt revoluționar și de luptă pentru realizarea marelui ideal național al Unirii.

Tudor Vladimirescu a fost printre primii care a exprimat ideea unității naționale:

„Mai cu deadins trebuință să aveți corespondență cu dumnealor boierii moldoveni, ca unii ce suntem de un neam, de o lege și sub aceeași stăpânire și ocrotiți de aceeași putere..., fiind la un gând și într-un glas Moldova, să putem câștiga deopotrivă dreptățile acestor Principaturi, ajutându-ne unii pe alții”.

Scriitorii pașoptiști – oameni de cultură din acea perioadă au acordat o atenție deosebită mijloacelor de influențare și ridicare culturală a poporului. În acest scop au lansat un program de dezvoltare culturală: învățământ în limba română, ziare și reviste, societăți culturale și literare, precum și întemeierea unui teatru național. Promotori ai dezvoltării învățământului în limba română și ai creării unei presei au fost aceiași în Moldova (Gheorghe Asachi -



„Albina românească” /1829, cu suplimentul literar „Alăuta românească” /1837), în Muntenia (Ion Heliade Rădulescu - „Curierul românesc” /1829, cu suplimentul literar - „Curierul de ambele sexe” /1836), în Transilvania (George Barițiu - „Gazeta de Transilvania” /1838, cu suplimentul literar - „Foaie pentru minte, inimă și literatură”).

Totodată au apărut reviste literare și științifice, astfel că Mihail Kogălniceanu a editat revista „Dacia literară” /1840 (ianuarie-iunie). Titlul reflecta scopul acesteia, de a fi „numai o foaie românească”, ocupându-se cu publicațiile românești, „fie din orice parte a Daciei, numai să fie bune” și în care să fie cuprinși scriitorii: moldoveni, munteni, ardeleni, bucovineni „fieștecare cu ideile sale, cu limba sa, cu chipul său.” Se preciza, ca „românii să aibă o limbă și o literatură comună pentru toți”, preconizându-se, prin aceasta, unitatea politică a tuturor românilor. Programul „Daciei literare” a fost preluat de „Propășirea”, sub redacția lui Mihail Kogălniceanu, de „Foaie științifică și literară”, și „România literară” – Vasile Alecsandri.

Tot în scopul pregătirii opiniei publice românești și străine, Mihail Kogălniceanu a editat la Iași - „Steaua Dunării” (1856-1860) - un ziar unionist în care se reamintea contemporanilor faptele „marilor bărbați ai României”, insistând asupra necesității creării la gurile Dunării a unui stat unitar român: „Unirea Moldovei și a Valahiei singură va depărta conflictele viitoare pe țărmurile Dunării și ale Mării Negre, singură va consolida pacea în Orient.”

În articolul-program al acestui ziar, Mihail Kogălniceanu amintea scopul publicației:

„Unirea țărilor române este dar dorința vie și logică a marii majorități a românilor.” „Steaua Dunării” a fost jurnalul Unirii: „Unirea țărilor române este singurul mod de a consolida naționalitatea românilor.”

Din Londra, Dimitrie Brătianu trimitea redacției o scrisoare cu titlul „Dragii mei amici” (26 iunie 1856) în care afirma: „Dacă Unirea este singura temelie statornică a edificiului viitorului nostru, fără dânsa orice se va clădi va fi clădit pe nisip.”

Într-un număr al revistei, C. Forăscu se întreabă, retoric: „Va fi unirea sau nu va fi?” și răspundea cu argumente: „Va fi, pentru că inima românului e dreaptă, necoruptă și necoruptibilă, pentru că suvenirul strălucitelor fapte ale lui Ștefan cel Mare nu s-a stins din inima românului, pentru că suntem neam cu Franța și Franța, popor luminat și generos, va face pentru noi mai mult decât Rusia pentru Serbia.”

Au fost înființate societăți literare și culturale: „Societatea literară” /1827 (București), întemeiată de Dinicu Golescu și Ion Heliade Rădulescu, „Societatea filarmonică” /1833 (București), de Ion Heliade Rădulescu și Ion Câmpineanu, și „Asociațiunea transilvăneană pentru literatura română și cultura poporului român” /1861 (Sibiu), întemeiată de Timotei Cipariu, George Barițiu și alții (ASTRA). Prin întemeierea acestor societăți s-a urmărit: dezvoltarea învățământului public și artistic, înființarea de ziare în limba română, încurajarea traducerilor,

(continuare în pag. 59)

întemeierea unui teatru național, cultivarea limbii românești, înaintarea literaturii, răspândirea culturii române în Ardeal.

Un rol deosebit (politic), în pregătirea Revoluției de la 1848 și a Unirii l-a avut Societatea „Frăția” /1845, întemeiată de Nicolae Bălcescu, Ion Ghica și Christian Tell. Societatea urmărea să-și extindă raza de activitate „în toată românimea”.

Mihail Kogălniceanu scria broșura „Dorințele Partidei Naționale din Moldova”, în care susținea că unirea țărilor române este „cheia de boltă” și „cununa tuturor reformelor”. În această broșură și în „Proclamația de la Islaz” s-au înregistrat revendicările sintetizate din punct de vedere politic, social și cultural.

Participanții la Revoluția din 1848 – Cezar Bolliac și Alecu Russo au fost prezenți și la „Adunarea de pe Câmpia Libertății de la Blaj” (3/5 mai 1848). Vasile Alecsandri, aflat în Transilvania, publica în „Foaie pentru minte, inimă și literatură”, poeziile: „Deșteptarea României” și „Hora Ardealului”.

În scrisoarea autobiografică, adresată lui A. H. Ubicini – istoric și publicist francez, filoromân participant la Revoluția din 1848, fiind și secretar al guvernului provizoriu, Vasile Alecsandri preciza: «Evenimentele m-au surprins bolnav. M-au smuls din pat pentru a-mi cere concursul, am improvisat „Deșteptarea României”, și această marseillaise a aprins spiritele. Nu înțelegeam o mișcare în țările noastre decât în vederea unirii românilor într-un singur corp».

Finalul poeziei reprezintă expresia directă a idealului Unirii:

„Sculați, frați de-aceiași nume, iată timpul de frăție!
Peste Molna, peste Milcov, peste Prut, peste Carpați
Aruncați brațele voastre c-o puternică mândrie
Și de-acum pe veșnicie
Cu toți mâinile vă dați!
Hai, copii, de-aceiași sânge,
Hai cu toți într-o unire,
Libertate-acum sau moarte să cătăm, să dobândim!
Pas români! lumea ne vede... Pentru-a patriei iubire,
Pentru-a mamei dezrobire, Viața noastră să jertfim.”

Tot în „Foaie pentru minte, inimă și literatură”, din 1 iunie 1848, apărea „Un răsunet” („Deșteaptă-te, române!”) de Andrei Mureșanu, numită, de asemenea, „Marseillaise” a românilor. A spus-o prima dată Nicolae Bălcescu.

„Poezia a fost și va fi totdeauna apostolul și propășitorul libertății cu care ea este așa de strâns înrudită” (Andrei Mureșanu – Românu și poezia lui).

Precum Andrei Mureșanu, și francezul Rouget de Lisle este autorul unei singure poezii: „La Marseillaise”, ambii fiind autorii unor poezii nemuritoare.

Cezar Bolliac a participat la eliberarea guvernului provizoriu de la București, alături de mulțimea condusă de Ana Ipătescu, Dimitrie Bolintineanu și Nicolae Bălcescu. Vasile Alecsandri i-a sprijinit financiar pe revoluționarii de la 1848 din Moldova. Conducătorii mișcării din Muntenia: Heliade, Bălcescu, Bolintineanu, Bolliac, Ghica, Rosetti, Voinescu II etc. și din Moldova: Kogălniceanu, Alecsandri, Negri, Alecu Russo și alții erau obligați să ia calea exilului la Paris, Brusa și Constantinopol.

Literatura contemporană celor două evenimente:



Revoluția de la 1848 și Unirea, a cunoscut o largă răspândire în presa vremii și în revistele literare.

Cezar Bolliac, aflat în capitala Franței a scris poezii prin care îndeamnă la unire. În poezia „Țara Românească către Moldova”, autorul se adresa Moldovei, să vină la sora ei, făgăduindu-i că-i oferă totul: „Ți-oi da bunurile mele;/ Orice am eu tot ți-oi da”.

În 1856, când aveau loc dezbaterile *Tratatului de pace de la Paris*, Cezar Bolliac scria poezia „Acvila străbună”, dorind să se realizeze unirea deplină: “Că vlăscenii, moldovenii, transilvănenii, bănățenii... / Pot să facă Dacia, pe dreptate, România. / Dar românii au un nume, / Pe cât vor trăi în lume. / Deci, să-ncete poroclirea, / Dezertarea, dezunirea!”

În mai 1856, cu ocazia înființării Societății „Unirea” din Iași, participanții au depus jurământul în versuri compuse de Vasile Alecsandri: „Sub acest măreț castan, / Noi jurăm toți în frăție, / Ca de azi să nu mai fie / Nici valah, nici moldovan. / Ci să fim numai români, / Într-un gând, într-o unire, / Ca să ne dăm mâini cu mâini / Pentru-a țării fericire.”

În „Steaua Dunării” din 9 iunie 1856, Vasile Alecsandri publica celebra „Hora Unirii”, scrisă când s-a constituit Comitetul Unirii, din care făcea parte și poetul. Ea are la bază „Hora Ardealului”, scrisă în 1848. Pusă pe muzică de A. Flechtenmacher, mult îndrăgită de români, „Hora Unirii” a devenit un adevărat imn național, cântată și jucată la fiecare aniversare: “Hai să dăm mână cu mână / Cei cu inima română, / Să-nvârtim hora frăției / Pe pământul României.”

Ca replică la „Hora Unirii”, Cezar Bolliac publica poezia „Răsunet la Hora Unirii”, scrisă în ritmul versului popular: „Vin-să strângem mână-n mână, / Toți c-o inimă română, / Și să-ntindem danț premare / L-a uniri-ne serbare! / Piară cei ce ne-nvenină: / Trântori, viespe din stupină! / Intre noi să nu mai fie / Decât frați și veselie.”

Tot el a scris și „La România”, care se încheie: „Fie una România și tot fiul ei român.”

În martie 1857, după numirea lui Vogoride – caimacan al Moldovei, când se dezlănțuia (sub patronajul acestuia) o înverșunată acțiune antiunionistă, cu concursul unora dintre boieri, Vasile Alecsandri (în pofida cenzurii), publica poezia „Moldova în 1857”: “E scrisă-n ceruri sfânta Unire! / E scrisă-n inimi cu foc ceresc! / O, Românie! L-a ta mărire / Lucrează brațul dumnezeiesc!”

Scenetele „Cinel – Cinel” și „Păcală și Tândală” sunt tot creațiile lui Vasile Alecsandri, în care pledează cauza Unirii.

Grigore Alexandrescu scria poezia „Unirea Principatelor”, dedicată viitorilor deputați ai României și publicată în „Concordia” (30 martie 1857). Într-un articol polemic - „Independența”, Grigore Alexandrescu, scria: «...prin poezia adresată reprezentanților națiunii și intitulată „Unirea Principatelor” am îndemnat la această unire pe toți adevărații români, afară de trădători».

Dimitrie Bolintineanu elogia cele două steme unite ca pe un simbol al Unirii și evoca figuri voievodale,

(continuare în pag. 60)

dând sfaturi viitorilor deputați: „Români! dulce e Unirea! / Ascultați... glasul-răsună...! / De la fiii României cere patrie comună...!” / „Nu, nu! Unire dragă! tu nu faci ce zic ei! – Un râu, ieșind din sânul sorginții ce îl varsă / E mic, dar cât se scură, cât se scură, cât trece printre văi, / Se umflă, se lățește și mare se revarsă. / Așa și tu vei crește, cu timpul, o, Unire!” („La Unire”)

G. Crețeanu publica în „Steaua Dunării” (iulie 1856), poezia „La români”: „Azi patria nu cere să-i dăm al nostru sânge, / Ci vrea s-avem caracter, curaj, cetățenesc, / Spre a proclama Unirea, cu toții spre-a ne strânge / Sub steagul românesc.”

În 1859, Vasile Alecsandri îi propunea lui Barbu Vlădoianu - comandantul oștirii muntene, dubla alegere a lui Alexandru Ioan Cuza.

Mihail Kogălniceanu, un vestit orator al timpului, cu ocazia alegerii lui Alexandru Ioan Cuza ca domnitor al Principatelor Unite, îl sfătuia: „Fii, dar, omul epocii; fă ca legea să înlocuiască arbitrarul; fă legea să fie tare; iar tu, Măria Ta, ca domn să fii bun și blând, mai ales pentru aceia, pentru care mai toți domnii trecuți au fost nepăsători și răi. Fă, dar, ca Domnia-Ta să fie cu totul de pace și de dreptate; împacă patimile și urile dintre noi și reintrodu în mijlocul nostru strămoșească frăție!”

Unirea Principatelor” a fost elogiată de poetul Grigore Alexandrescu (1810-1885) care sublinia perenitatea sentimentului iubirii de patrie: „Timpul trece, omul piere, dar a patriei iubire, / E averea cea mai rară, cea mai scumpă moștenire, / Ce de la părinți de merit, nobilii fii o primesc”. Aceeași idee este ilustrată și de altă poezie „În unire stă tăria”: „Unii fac pretenții-n bani, / Alții-n sate și țigani, / Însă a fraților unire, / Este scut de mântuire” (Gh. Asachi).

În „Hora unirii” Constantin D. Aricescu (1823-1886) ne invită: „...N-avem noi aceeași soartă / Și-aceleași nevoi? / Un corp dară pân-la moarte / Să fim amândoi”.

Tot la unire chema și Dimitrie Bolintineanu (1819-1872): „Al lebedei pui este, când a venit la viață / Urât, nimic nu spune că va veni o zi / În care o să fie o pasăre măreață / Așa unire sfântă, tu ești ursită a fi”.

De ziua intrării în București (8 februarie 1859) Grigore Alexandrescu scria în poezia „Mării Sale Domnului Alexandrescu Ioan I”: „Timp doriți, zi de speranțe, / Fiu al țării, salutare! / România, investită / În veșminte de serbare, / Îți dorește, îți urează / De mari fapte viață plină, / Ce senclină stelei tale / Ce străluce de lumină. / Țara te salută, prințe, / Cu plăcere și iubire / Și-ți încrede viitoru-i / Zămbitor de fericire...”

Poezia a fost recitată de Matei Millo, la o serbare de la Teatrul Național, organizată cu acel prilej.

În etapa pașoptistă s-au petrecut evenimente decisive pentru soarta poporului român: Revoluția de la 1848 și Unirea.

Ca oameni politici, pașoptiștii au fost mai întâi luptători pentru emanciparea socială și națională, apoi scriitori uniți prin concepții, animați de idealul deșteptării naționale, aparținând unui romantism liberal. Idealismul avântat în unele forme de vizionarism profetic (N. Bălcescu), s-a împletit cu faptele și au realizat un acord între imaginație și rațiune, între politică și cultură.

În această perioadă, de mari frământări politice și sociale, scriitorii pașoptiști au dat mari valori literaturii, au contribuit din plin la dezvoltarea literaturii și a limbii literare.

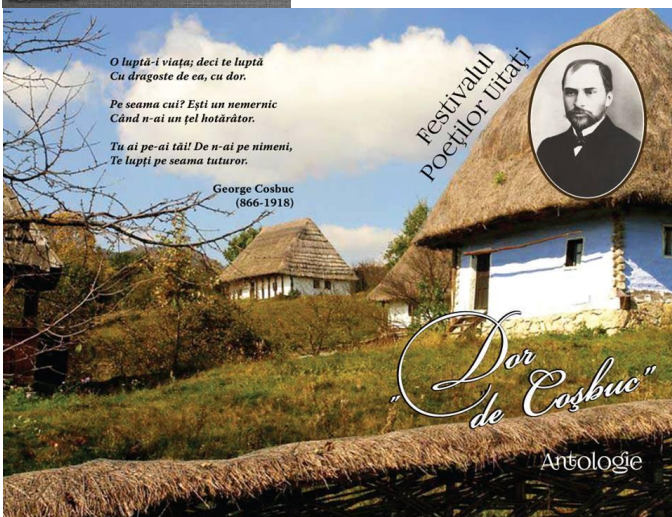


Datorită scriitorilor pașoptiști, literatura română a intrat în circuitul literaturii europene ca fundament al mișcării revoluționare și unioniste.

În anul celebrării „Centenarului Marii Uniri - 2018” este o datorie patriotică să amintim de evenimentele „Unirii Culturale” și scriitorii pașoptiști, precursorii înfăptuirii „României Mari”, precum și de înaintașii care au aprins flacăra Unirii și-au purtat-o prin tăvălugul istoriei, cu riscul sau cu jertfirea vieții, pentru a răsună sub drapelul patriei, în fiecare zi de 24 Ianuarie „Hora Unirii”, cu versurile memorabile ca un imn de slavă Unirii, spre îndemn la buna conviețuire socială: „Jarba rea din holde piară! / Piară dușmânia-n țară! / Între noi să nu mai fie / Decât flori și omenie!”

Sursa de informare: Istoria literaturii române





**Laureați ai Festivalului Poeților Uitați
"Dor de Coșbuc"
Călărași, Rep. Moldova, 9 august 2018**



Mariana PETCU

Dor de Coșbuc

Există lupte la nivel de conștiință,
Există adevăruri ce grăiesc,
Există rugăciuni în strigăte de gloată,
Există și poeți ce dăinuiesc...

Există bătălii ce nu se-ncheie,
Există idealuri în Cuvânt,
Va exista Coșbuc cât Patria ne este
În doine, flori, în sânge și pământ!

Vor fi mereu puteri ce ne domină,
Stăpâni fără milă și câini care latră,
Epigoni în fotolii cu drepturi gigante
Și oameni ce-adorm...cu capul pe piatră!

Va persista această năzuință
În urlete de robi sub jugul greu,
Va bea pământul apă cu sudoare
Și rugi s-or înalta spre Dumnezeu!

Vor exista motive de revoltă
Și fapte de reduceri la tăcere,
Azi înfruntăm aceeași realitate,
Când dreptul la cuvânt nu ni se cere.

Avem o mie una de motive
Să fim o nouă filă în cartea lui Coșbuc
Să mergem înainte cât mai avem în țară,
Tezaurul și umbra de sub nuc!



Rodica BUDEANU

Poet al României

Lui George Coșbuc

Te recitesc, poete, în fiecare seară,
Cuprinsă de un dor nemărginit,
Simțind acel fior, când pentru-ntâia oară
Eu te-am descoperit și îndrăgit.

În poezia ta stă nemurirea
Acestui neam român neprihănit,
În ea este durerea, fericirea,
E tot ce ai iubit și-ai prețuit.

Când vine *iarna* la noi *pe uliță*
Și trec *colindătorii* pe la geam,
Îl văd luptând pe *Vodă- Ștefăniță*
Alături de eroi-acestui neam.

Când *vestitorii primăverii* vin în țară
Și cântă un concert în codru des,
Sau când mă prinde *la pârâu, noapte de vară*,
Sunt mândră că pe tine te-am ales.

Când *de pe deal* idile prind de veste,
Când fetele torcând legende-și spun,
Îmi pare că provin *dintr-o poveste*,
Ce spusă mi-e de un bunic preabun.

În versul simplu-al tău se țes triste istorii
A sorții de român sau de arab.
Un tată biet și-așteaptă-n prag feciorii,
Iar Ben Arduin plânge pe *El Zorab*.

Și *mama-n* poezia-ți tristă este,
Ea de la geam, torcând, privirea nu-și ridică,
Căci de la *Muselim- Selo* așteaptă veste...
Ea viața așteptării și-o dedică.

Prin poezia ta nemuritoare
Tu ai deplâns durerea țărănimii.
Din toți poeții noștri de valoare,
Eu te declar: Poet al României!

Căci tu-ai știut ce-i dragostea de glie,
Eroii tăi pe front au fost să moară,
Ca astăzi, graiul dulce să ne fie
Și să trăim uniți la noi în țară.

Te-am cunoscut, poete, într-o seară
Și te citesc de-atunci fără-ncetare...
Și știu, c-acolo sus, între Luceferi,
Steluța ta lucește cel mai tare!





Elena NETCU

JURNAL DE VETERAN (fragment de roman)

Ca-n fiecare toamnă, satul Revărsarea, mângâiat de Dunăre, dojenit câteodată de revărsarea nemiloasă a apelor și împuținat de case, se ascunde printre plopii ruginii, se pitește sub dealuri împădurite, dar își poartă maiestros veștmântul vegetal, șoptindu-ne cu freamăt de frunze că și acolo sunt anotimpuri, că și pe acolo trece timpul, lăsând în urmă amintirile.

Mă gândesc de multe ori dacă aş putea scrie despre satul meu.

Trăiesc printre cărți, le așez zilnic cu migală pe rafturi și aștept cititorii. Aici este o lume în așteptare, este un alt univers dănuind ca moștenire, este darul de suflet al oamenilor de litere, să nu se uite, cum spunea cronicarul "să nu se înecă anii". De ce să nu scriu și eu despre satul meu de veterani? Lumea veteranilor, o lume a durerii și a sacrificiului, oameni cu arma în mână, uitând propria viață pentru a apăra pământul străbunilor! Ideea asta mi-a venit privind mausoleul eroilor din curtea bisericii unde sunt pomeniți toți cei care și-au dat viața la Mărășești și Oituz, cei care au pierit în luptele de la Cotul Donului în al doilea Război. Și nu sunt puțini.

Am colindat satul în lung și-n lat să stau de vorbă cu bătrânii, atât câți mai sunt. Și iată-mă alături de mătușa Aristița Panait stând pe prispa casei bătrânești umbrite de un nuc secular, vechi de când lumea parcă...

-Tușă Aristița, matale știi mai multe, știi cum s-au petrecut lucrurile în satul ăsta! La cine am fost, n-am găsit mare lucru, toți dădeau din colț în colț, ba că nu mai țin minte, ba că au început să uite de la mână pân' la gură și până la urmă către matale m-au îndrumat. Vreau să te întreb dacă ai apucat veteranii din sat și să-mi povestești cum a fost cu plecarea în concentrare? Tot ce știi, mătușă.

-Da cine ești tu, fată hai?

-Sunt fata lui Mitriță, tușă Tița! Nu-ți amintești de mine?

-Da'păi cum să nu-mi amintesc? Ptiu, da ce mare și frumoasă te-ai făcut! Ai fost pe la școli?

-Da, mătușă, și uite acum vreau să scriu despre satul meu!

-Bine faci, să dea Dumnezeu să tot fie oameni ca tine în satul ăsta, că ne ducem de răpă!

-Ei, acum, tușă, ai înțeles ce vreau eu? Vreau să scriu la un ziar despre veterani, sunt jurnalistă, dacă ai auzit matale ce fac jurnaliștii...

-Păi cum să nu aud? Numai să spui adevărul, așa cum au stat treburile pe la noi, fătucă! Bine n-a fost, să știi de la mine și n-o să fie bine cătu-i lumea!

-Lasă, tușă Tița, nu mai pune și matale răul în față! O să ne fie bine o dată și o dată! Eu vreau să-mi povestești tot ce știi, lucruri de demult neștiute de nimeni până acum.

-Apoi o să-ți spun, fătucă, că știu multe de la taicu', că eu nici nu eram născută, dar taicu meu, dumnezeu să-l odihnească, stătea uite aici pe prispa, cum stăm noi acum, și până noaptea târziu numai de război îmi povestea. Apoi după ce a murit, sărăcuțu', am găsit un jurnal de care eu nu știam neam! Dacă l-am găsit, l-am învățat pe de rost, numai așa ca să zic și eu în gândul meu că-l am pe taicu lângă mine pe prispă...E un caiet cam jerpelit. L-am pus colîșa în ladă, dacă nu l-o fi ros șobolanii, dar-ar boala-n ei, că nu mai scap de ei, vin de pe la vecini, că au porci, că nu se mai satură de muncă, cresc tot felul de animale și se spetesc de parcă ar lua ceva cu ei! O dată îi vezi buf! Și gata! La doi metri sub pământ le e locul! c-așa-i omu', dar uite că șobolanii ăștia mai trec în vizită și pe la mine. N-am boabe, n-am nimic, dar îi scap și prin casă, că ai boalelor, sapă găuri sub ziduri, c-o să mi se surpe și dărăpănătura asta de casă într-o zi, doamne-fereste, mare năcaz pe capul meu!

O ascultam, n-am vrut s-o întrerup, își vărsa și ea oful, n-avea cui, locuia singură și abia aștepta să-i calce cineva pragul, că nu mai scăpai de ea, îi turuia gura întruna...!

-Ei, Dorino fată, rădăcinile satului se pierd în timpuri vechi, pe când regele Carol I a dat mână liberă unor țărani veniți din satele Moldovei, de unde este și bunicul meu dinspre mamă, Petrache Aldea și mulți alții că nu ți-i mai înșir, Podașcă, Vologa, dealde Țepeluș, ehei! un pomelnic întreg. Tot ce vezi în satul ăsta își au sămânța din neam de veterani.

-Spui asta, tușă, de parcă veteranii ar fi un neam cu alt sânge...

-Păi au sânge de român adevărat, maică! Nu-s fricoși! Veteranii s-au dus la război cu fală să apere pământul românesc, nu s-au ascuns ca șobolanii prin case boierești și-au huzurit și s-au lăfăit în bună-tăți! Numai bunul Dumnezeu știe cât frig și câtă foame au îndurat acolo, pe unde au luptat, prin tranșee, acoperiți de pământ și obuze, că le-au rămas oasele pe-acolo, numai ca să fim noi liberi, dar tot n-am fost, maică, tot n-am fost!... Atunci la Mărășești și Oituz a fost mare durere spunea taicu, că i-a povestit Petrache Aldea, bunicul dinspre mamă.

-Am auzit și eu asta, tușă Tița! Fiindcă veni vorba, numele meu este Adriana Dorina, două nume de la străbunicii mei care au murit la Mărășești, pe unul îl chema Andrei și pe unul Toader. De câte ori trec pe lângă monumentul din curtea bisericii îmi arunc ochii peste numele lor și parcă îmi tremură inima. Cum să nu scriu despre ei, tușă Tița? Îmi vine mereu în minte fraza care a rămas în memoria noastră, a românilor, "pe aici nu se trece!" Ce dovadă mai puternică de apărare a pământului nostru românesc decât asta avem, tușă?

-A fost multă vărsare de sânge atunci! Că și taicu se gândea câteodată că mulți au murit degeaba, iar cei care au mai rămas și-au plâns amarul în sărăcie și umilință! Le-a dat Regele Carol I acte de împrietărire, au venit aici cu toate în regulă, să-și dureze case de-a lungul Dunării, după ce cu trudă au de-frîșat pădurea, au măsurat și au tot împărțit în lung și

(continuare în pag. 63)

lat hectarele de pământ. Le-a dat primarul materiale de construcții, lemn din pădure au avut berechet, stof în baltă cât îi lumea! Au făcut și ei cu ce au avut și cum i-a dus capul, că erau harnici și agoniseau ce puteau, munceau pe ici pe colo ca argați, arau pământul și-l trudeau toată vară. Dacă ploua se făcea, dacă nu, mila Domnului! Că a fost o secetă mare. spunea taicu, că mureau oamenii pe capete. Măcinau semințe de tei și făceau mămăligă din ea, dar, săracii, mureau, că nu le pria, ce vrei, sărăcie mare!

-Tușă Tița, dar cum a fost cu refugiarea de atunci?

-Păi cum să fie? Taicu era mic atunci și-mi spunea că venea frontul peste ei, venea dinspre Babadag, și toată lumea era speriată. Au lăsat toată agoniseala, că era toamnă. Cât puteau să pună într-o căruță? Ce să ia mai degrabă? Copii, haine, bucate cât să le ajungă. Și apoi mai era trece-reu spre Galați. Pe atunci nu era ca acum, se trecea greu cu bărcile și cu debarcader hodorogit, se trecea pe la Ghecet. Și erau acolo duium de căruțe, că stăteau câte trei zile să le vină rândul. Cine rezista, rezista, cine nu, îi îngropau acolo lângă apă, pe malul Dunării. Era jale mare...!

-Tușă Tița, ce-mi spui matale acum este unul dintre momente, dar dacă spui că ai învățat jurnalul pe de rost, eu aș vrea chiar să-mi povestești despre jurnal, dacă nu, să mi-l dai mie. El are o istorie, un trecut și acest trecut e legat de veteranii de război, nu-i așa?

-Fata mea, trei evenimente să îți minte, trei mari războaie au adus în satul ăsta pe veterani. Ascultă aici la mine! Parcă-l aud pe taicu cum povestea cu vocea lui domoală, în graiul lui dulce moldav, căci toți veneau din satele Moldovei și se cunoșteau unii cu alții și se ajutau la nevoie. Taicu mă iubea pe mine cel mai mult, că eram mezina familiei și semănam cu el leit. Mă făcusem și eu de-acum mare și când avea vreo supărare pe mine mă chema:

-la vino, tu, fata lu' tătuțu, aici pe prispă, să mai vorbim și noi că maica-ta n-are timp de mine, săraca, cât e ziua de mare, robotește prin curte și seara cade ca moartă. Mai stai de vorbă dacă mai ai cu cine!...Da, tu Aristițo, fata mea frumoasă și bună, mă ascultă, nu-i așa?

-Te-ascult, taicule, că tare frumos mai povestești!

-Când n-oi mai fi eu, Aristițo, de unde ai să afli tu de neamul nostru, cine am fost și de unde am venit în vremuri de bejenie? Că ne-au purtat nevoile printre străini și ne-a fost dat s-o luăm de la lingură? Noi, fata mea, am fost oameni la locul lor, harnici, vorba ne era vorbă, și ne plăcea să facem lucrul cum trebuie, nu de mântuială. Uite, vezi fântâna asta?

-Da, taicule, are o apă așa de bună, că s-a dus veste în mai toate satele! Cred că e cea mai vestită fântână.

-Asta-i fântână făcută de bunică-tău, Petrache Aldea, așa a rămas Fântâna lui Aldea.

-Dar cine era bunicul ăsta?

-Păi cum să-ți spun eu ție, fata mea? El este de fapt, socrul meu, că pe maică-ta am furat-o. Ehei, a fost atunci mare tărăboi, dar până la urmă am ajuns cel mai iubit ginere al lui. Tu să nu uiți ce-ți spune tata acum, cât ai trăi tu, fata mea, să nu uiți de unde ai plecat. Cine-și uită rădăcinile, e purtat de vântul cel rău până-n hăul cel mai adânc.

Eu știu de la tata un lucru că familia e familie până la al șaptelea neam. Noi suntem și am fost un neam tare unit și la bine și la rău. Pe la 1904 ne-am urnit din satul Lunghești din Moldova, am străbătut drumuri noroioase cu căruțele, am trecut Dunărea pe la Ghecet, ca să ajungem aici în satul ăsta pe care îl alesese tata.



Angela DUMBRAVĂ

PESTE SĂTUCUL LINIȘTIT A VENIT UN ZVON

Despre ce vă povestesc acum se întâmplă în februarie 1961, eclipsă totală de Soare. Eu aveam pe atunci șapte ani și eram în clasa I.

Locuiam împreună cu părinții mei în satul Ilgani de Sus, de pe malul Dunării. Și ca un trăsnet, peste sătucul nostru liniștit a venit un zvon. Nu știu de unde, de la cine și cum, dar a venit și a dat peste cap toată suflarea satului.

Cică vine sfârșitul lumii. Soarele nu o să mai răsară în nicio dimineață, o să fie întuneric total, nu o să mai crească plantele, animalele și păsările vor muri, și, pe zi ce trecea, zvonurile erau altele. Cică marea va veni peste noi și satul se va scufunda cu oameni, animale, păsări în fundul Pământului. Peste tot cât vezi cu ochii nu va fi decât apă. Nici bătrânii nu mai prinseseră așa ceva. Au auzit și ei de la bătrânii lor că s-a întâmplat așa demult, dar nu a mai rămas nimic din sat după aceea.

Circulau din gură-n gură tot felul de povești care mai de care mai fantastică și înfricoșătoare. Și noi, copiii, la școală aveam alte povești. Cică o să vie în sat monștri cu trei capete care o să verse foc din gură și o să ardă tot. Doamna învățătoare încerca să ne aducă la liman spunându-ne că da, o să fie o eclipsă de Soare, că o să se întunece și nu o să vedem Soarele o oră, dar spusele doamnei învățătoare erau floare la ureche pentru noi față de poveștile fantastice plătuite de gura satului.

Evenimentul se apropia și, pe zi ce trecea, spaima ne cuprindea pe toți.

Cu o săptămână înaintea eclipsei oamenii din sat se vizitau mai des. Cei care erau certați se împăcau, își cereau iertare unii de la ceilalți. În fiecare seară mergeam în vizită la rude, la vecini, eram ospătați cu găini la cuptor, pește marinat, plăcinte și tot felul de bunătăți care mai de care mai gustoase.

Noi, copiii, ne jucam și eram lăsați să facem toate trăsniile nepermise până atunci. Totuși când cineva încerca să ne domolească puțin, se găsea o inimă bună de vecină să spună:

-Lasă-i să facă ce vor, cu asta o să rămână!

Se întâlneau familiile la masă, tinerii și copiii sărutam mâna bătrânilor noștri pentru ca să ne binecuvânteze. A fost o săptămână de iertăciune și de ospăț.

Tata însă, printre chefurile și iertăciunile din acea săptămână, se pregătea ca un adevărat cercețător pentru evenimentul care se apropia. A făcut rost pentru mine, pentru el și pentru mama de trei

(continuare în pag. 33)

Lucia PĂTRAȘCU

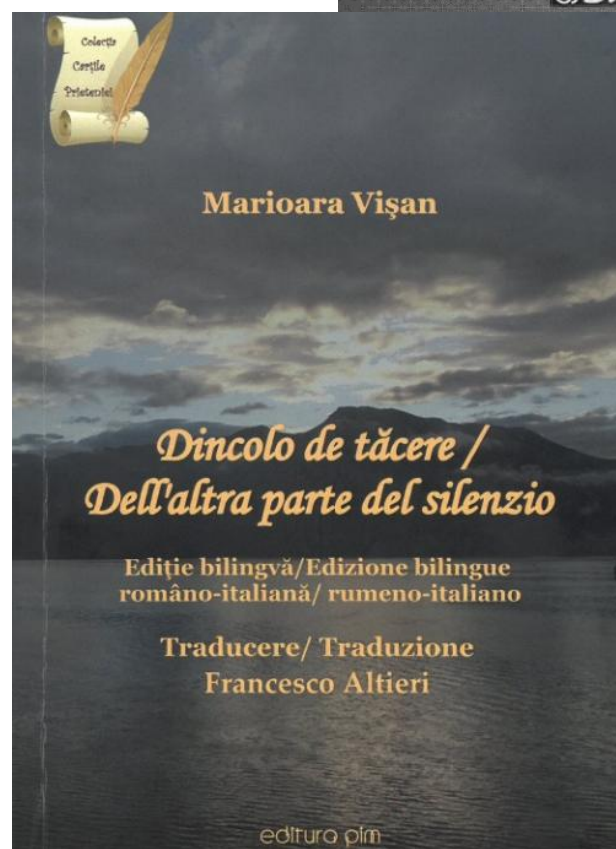
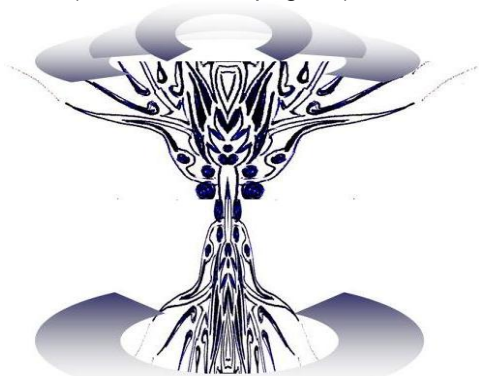
DINCOLO de TĂCERE / DELL'ALTRA PARTE DEL SILENZIO
de Marioara VIȘAN

Volumul bilingv de poezie „*Dincolo de tăcere / Dell'altra parte del silenzio*”, semnat de poeta **Marioara Vișan**, în traducerea domnului Francesco Altieri, cu prefața doamnei Diana Vrabie și coperta creată de doamna Rodica Rodean, Editura Pim, Iași 2018, a apărut sub egida Asociației „*Universul Prietenie*” Iași. Un volum cu un titlu expresiv, ce incită la reflecții adânci. La fel de adânci ca și tăcerea poetei ce ascunde gânduri tănuite, pline de polenul florilor mereu perene ale iubirii pentru tot ceea ce o înconjoară.

Teme generoase ce se preling spre lumina scrisului, a destăinuirii nude pe coala albă, izburcând într-un mănunchi de culori lirice cu multe semnificații: „*În zbor ușor de fluturi / îmi redescopăr visul / și-n dansul lor de nuntă / încerc s-ascund trecutul.*” (Bob de rouă, pag. 80)

O melancolie ce învăluie cu tandrețe versurile poetei, deslușind trăirile tăcute, „*Versuri niciodată rostite se zbat în ploaia caldă dintre ani*” (*Dincolo de tăcere*, pag.30), scăldate uneori în apa cenușie a pustiirilor, „*Când somnul e departe de visele cu lumini de sărbători...mimica feței e doar o așteptare / târziu în noapte se transformă / într-un rictus al neputinței...*” (*Noaptea ființei*, pag.68), rostogolite în avalanșa căderilor, în care numai jocul mirărilor: „*Lasă-mi puțin timp pentru viața viitoare să mă pot bucura / De infinita frumusețe a galopului*” (*Fetița cu zulufi negri și ochi deschiși a miracol*, pag.40), al interogațiilor, salvează sufletul de la nimicire și-l conduce spre destăinuirile poetice salvatoare și vindecătoare. În întrebările sale, un fel de „*a fi sau a nu fi (to be or not to be)*”, poeta caută răspunsuri la toate neliniștile ce o frământă, la toate neîmplinirile ce i-au îngreunat cunoașterea și numai atunci când aceste răspunsuri se arată, cu puterea descoperitorului, ca într-un fel de „*evrica!*”, se aude glasul salvator al creatorului de poezie: „*Golul dintre miile de oglinzi...I-aș locui lumină, ...cuvânt transformând iluzia înălțării către duhul cunoașterii*” (*Diamante*, pag.26).

Într-o lume efemeră, cu o viață suspendată între cer și pământ, poeta Marioara Vișan înțelege rolul profund al credinței în înălțarea spirituală individuală: „*...doar divinitatea din noi o poate transforma în poezie...*” (*Diamante*, pag.26), ce rotunjește dreptul de a exista și bucuria de a spera într-o eternitate a trăirilor exprimate: „*...Cu palme unite în rugăciune, / Dumnezeule, îți mulțumesc...*” (*Vis diamantin*, pag. 66).



O plasmuire a anotimpurilor de viață, a anotimpurilor de dor: „*Mă dezbrac / de simplismul din foile de calendar / privesc cu ochiul dezgolit de trădarea timpului / la frunza ruginie / la unica frunză ce așteaptă trezirea vieții / ce va veni imediat / când somnul își va intra în drepturi / peste pământul obosit / de hârjoanele existenței.*” (*Noaptea ființei*, pag.68), ca o verigă inspirată de parfumul timpului ce curge în inima poetei într-o dimensiune existențială magică, pe care, pășind pe același drum cu versurile sale, o căutăm și noi, cititorii, ca într-o tendință de înfrumusețare a banalului cotidian: „*Acum în toamna vieții / am primăvara-n suflet / și vara în priviri. / port ierni întroienite / pe-un nor de amintiri...*” (*Anotimp de dor*, pag. 10).

O poezie modernă, cu semne de punctuație voit rătăcite în vârtoarea inspirației, semne pe care traducătorul Francesco Altieri le recuperează în limba italiană, vizibil impresionat de gradualitatea nivelurilor metaforice ale acestei poete pe care o recunoaște atunci când ea însăși se identifică uneori astfel: „*...sono farfalla in volo /... / anima che procede / verso l'immensità / di quello che ha già dentro*” (*Stagione di nostalgia*, pag.11).

„*Dincolo de tăcere / Dell'altra parte del silenzio*”, semnat de poeta **Marioara Vișan**, un volum cu o versificație fluidă, cu o prospețime neașteptată a exprimării, într-un volum atrăgător, prin care ne invită s-o însoțim în drumul său: „*Mă-nalț și zbor / în lumea din interior / a cuvântului Creator.*” (*Taina cuvântului*, pag. 58). Deoarece așa cum spune Hamlet „*Restul e tăcere.*”





ALDYN Alexander

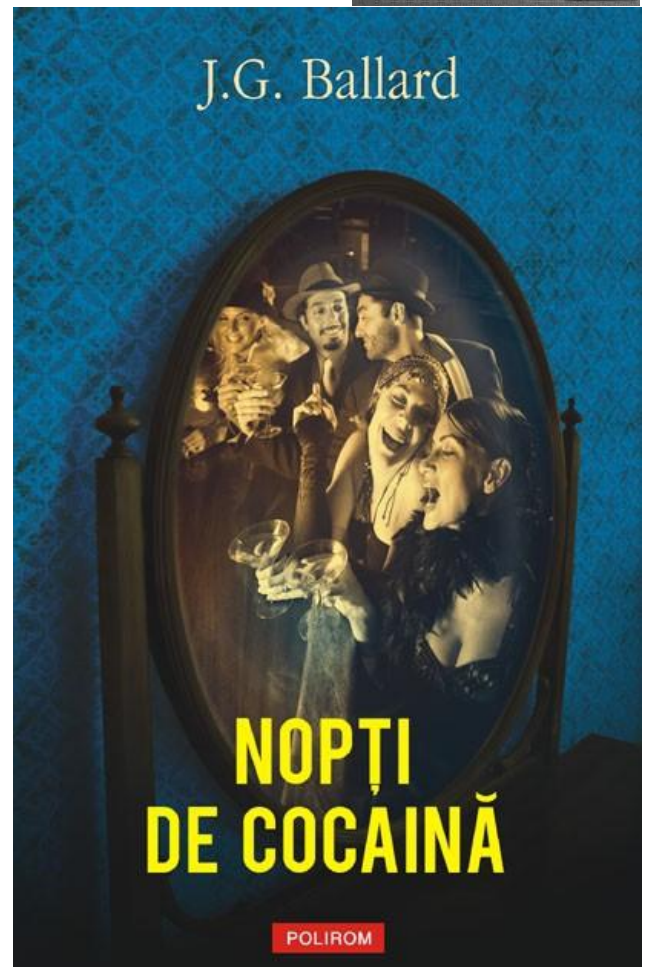
„Nopti de cocaină” și Reorganizare socială

Prin intermediul romanului „Nopti de cocaină”, James Graham Ballard ridică standardele literaturii moderne, atât prin imagistica postmodernistă ce transpare dinăuntru acestei scrieri, cât și prin „noul” stil literar adoptat de autor, ce se diferențiază substanțial de mai vechiul său roman „Crash”. Dacă ar fi să fac o comparație cu romanul din 1973, pot spune că „Nopti de cocaină”, apărut în anul 1996 este mult mai bun, atât ca modalitate literară cât și ca poveste; de altfel mult mai bine organizată și interconectată. Exact aici pare a fi problema, pentru că în „Nopti de cocaină” avem parte de o poveste și de mult mai multe personaje ce interacționează și creează dimensiunea faptelor, perfect încadrabile în timp.

În „Crash”, totul părea că se derulează într-un timp oprit sau în afara timpului. Din acest punct de vedere, romanul de față poate fi considerat ceva mai clasic decât precedentul său, regăsindu-și un ecou și un punct tangibil în Realitate. Privit per ansamblu, „Nopti de cocaină” este un roman bun, cu personaje serioase și foarte bine structurate și conturate, iar acțiunea este o continuă clipă de așteptare și suspans, care amână și iar amână, pentru a captiva cititorul tot mai mult în amalgamarea ilogică și labirintică a faptelor. Poate fi considerat și un roman polițist, ce reușește să creeze imagini fantastice, în ciuda faptului că nu este un roman științifico-fantastic. Cel puțin impresia asta mi-a lăsat-o mie. În timpul lecturii sale, se simte o oarecare tensiune și aparența unui spațiu „fantasticizat” care predomină întreaga hartă mișcătoare a operei. Pentru toți aceia ce se vor încumeta să parcurgă lungile și halucinantele „Nopti de cocaină”, trebuie să le mărturisesc faptul că nu își vor pierde nicidecum timpul, ci dimpotrivă, îl vor câștiga.

Încă de la primele pagini, Ballard reușește să își captiveze și încătușeze cititorul și să-l țină în această stare de maximă încordare și tensiune până la final. Avem parte așadar de un roman modern amplasat în Spania zilelor noastre, când fatalitatea existenței și umbra sa demonică, susținută de flagelul afacerilor murdare și a infracționalității pun stăpânire pe întreaga lume, răspândindu-se ca o boală incurabilă din aproape în aproape.

Protagonistul romanului este Charles Pertience, care sosește cu prima ocazie din Londra în Spania pentru a-și întâlni fratele, pe Frank Pertience aflat în închisoarea Zarzuela. Este întâmpinat de avocatul acestuia, un anume señor Danvila, care îl conduce la locul de



detenție al lui Frank în cel mai scurt timp. Lui Charles i se spune de la bun-început că fratele său este vinovat de crimă, mai exact de uciderea a șase persoane, care au murit din cauza lui în urma unui incendiu provocat cu bună-știință. Acesta, cunoscându-și fratele, nu ezită să pună la îndoială încă din prima clipă, toate faptele care i se comunică și aduc la cunoștință. Din acest motiv dorește să vorbească direct, adică față în față cu fratele său. Întâlnindu-l, Frank îi va istorisi aceeași poveste, ce pare a fi cusută cu ață albă și pe care Charles nu o poate crede nicidecum. Un lucru este însă cât se poate de cert în această crimă multiplă: Frank este nevinovat, iar Charles va rămâne în localitatea Estrella de Mar pentru a demonstra nevinovăția sa. În plus, Estrella de Mar este o regiune foarte atrăgătoare și calduroasă din zona de sud a Spaniei, despre care se spune că ar ascunde multe secrete, iar Charles nu se grăbește nicăieri.

Incendiul ce a produs neașteptata tragedie a avut loc la vila familiei înstărite Hollinger, ucigându-i pe cei doi soți Hollinger și pe nepoata acestora, Anne Hollinger, pe o tânără servitoare Bibi Jansen și pe secretarul familiei, Roger Sansom. În mașina lui Frank s-au găsit mai multe sticle incendiatoare, din cauza cărora a devenit imediat suspect iar mai apoi, conform mărturiei sale, vinovat. Însă problema ivită odată cu marele incendiu ce tocmai a avut loc, este aceea că un singur om nu putea să pună la cale o crimă de asemenea proporții, iar întrebarea ce transpare din această situație extrem de delicată,

(continuare în pag. 66)

este cine sunt ceilalți colaboratori și complici ai lui Frank, în contextul în care Frank susține că este singurul vinovat? Inspectorul Cabrera de la Academia de Poliție din Madrid, cel care anchetează incendiul de la casa Hollinger, are mult de furcă și de lucru cu acest caz atât de neobișnuit, iar aceleași nedumeriri și incertitudini îl frământă și pe fratele aparentului vinovat, ce nu-și găsește liniștea și începe să caute imediat răspunsuri.

Într-un moment de revelație intelectuală, Charles, avea să-și spună sieși: „Eram sigur că soluția crimelor de la reședința Hollinger nu rezida în legătura dintre Frank și producătorul de film retras din afaceri, [adică Hollinger] ci în caracterul unic al stațiunii în care murise acesta”[1]. Pornind de la aceste premise și căutări, Charles va întâlni o serie de personaje enigmatice și ciudate care-l vor purta mai adânc în misterul ce plutește în jurul vilei Hollinger și a deceselor ce au avut loc aici. Mai întâi, va vizita vila cu pricina împreună cu David Hennessy ce-l cunoștea foarte bine pe Frank, lucrând alături de acesta la prestigiosul club Nautico, unde Frank era director, apoi o va mai vizita încă o dată alături de inspectorul Cabrera și de doctorița Paula Hamilton, ce fusese cândva iubita lui Frank. De fiecare dată când va pătrunde în spațiul pustiu și fantomatic al vilei, Charles va călca pe urmele morților și a indiciilor ce au condus la tragicul eveniment. Într-una din vizite va găsi în video-ul, conectat la unul dintre televizoarele locuinței, o casetă cu o înregistrare din cele mai neobișnuite. Pentru a face și această mărturisire și a strica oarecum necunoscutul romanului, voi spune că pe caseta respectivă se ascundea un film pornografic destul de violent, vizualizat de Charles de nenumărate ori, în încercare de a identifica locul și personajele ce apar deghizate în el.

Indiciile îl vor conduce în cele din urmă la un apartament de pe coasta Estrellei de Mar, al cărei proprietar va fi poate cel mai ciudat și controversat personaj al romanului. Un rebel și un delincvent cu viziuni filozofice și sociale din cele mai neașteptate. În încercarea de a desluși tainele celor șase morți, și a demonstra nevinovăția fratelui său, Charles Pertience se va pune sistematic în locul fratelui, încercând o totală confundare cu acesta. Va porni de la apartamentul lui Frank, în care o va descoperi din întâmplare și aparent inexplicabil pe doctorița Paula Hamilton ce îl confundă pe Charles cu David Hennessy, un alt membru al clubului și apropiat al lui Frank.

De la această „confundare”, pornită din apartamentul lui Frank, unde fratele curios o întâlnește pe fosta iubită a întemnițatului, Paula Hamilton, împreună cu care va face sex la un moment dat, spre a realiza o confundare cât mai reală și persistentă (aproape gemelară), vom asista rând pe rând la o serie de întâmplări, ce vor face din Charles un nou Frank. De la inițierea ritualică de pe balconul apartamentului ce i-a aparținut cândva lui Frank, și până la acceptarea aceleiași poziții, deținută anterior de aparentul vinovat la clubul Nautico, Charles se va transpune totalmente în postura fratelui său. Până și barca, pe nume *Halcyon*, va ajunge să-i „aparțină” lui Charles. Dar asta nu e tot, pentru că odată intrat în periculosul joc al vieții și al morții, ce domnește pretutindeni ca un vis din cele mai întunecate „*Noapți de cocaină*” în cadrul stațiunii Estrella de Mar și în curând în a cea a Re-

sidenciei Costasol, trebuie să te supui regulilor jocului și să-i urmezi cu tărie și curaj traiectoria. Inițierea a venit de undeva din întuneric și pe neașteptate, iar personajul-detectiv care este Charles Pertience nu a putut face nimic ca să i se opună. Ba dimpotrivă, a fost martorul și victima terifiantei inițieri.

Pasajul cu pricina este cât se poate de exact și de revelator, însă voi ascunde numele inițiatorului pentru a nu dezvălui misterul din spațiile romanului: „În momentul acela mi-am simțit iar vânățiile de pe gât și mi-am dat seama că [el, inițiatorul] mă recrutase atunci când ieșise din bezna camerei și-mi sărise la beregată. Avusese loc o ceremonie de așezare a mâinilor asupra celui ales și fusesem desemnat să ocup funcția vacantă a lui Frank. Prin faptul că nu mă rănise subliniasse ideea că uciderea familiei Hollinger nu avea nici o relevanță pentru viața adevărată a Estrellei de Mar și pentru noua ordine socială susținută de regimul lui infracțional”[2].

Faptele sale ritualice, și de inițiere nu se opresc aici, ci se continuă pe multiple direcții și linii de dezvoltare, făcând din nou atingere la persoana lui Charles. Gândurile „victimei”, adică ale lui Charles ne dezvăluie întocmai acest lucru: „Am acceptat ideea că incendiasse nava nu cu vreo intenție criminală, ci pentru a crea un spectacol frumos pentru mulțimea de plimbăreți din ceasurile serii, dar și că el sau vreun colaborator al lui îmi incendiasse Renaultul.

Motivul, dacă exista vreunul, părea de neînțeles – nu atât o încercare de-a mă forța să părăsesc Estrella de Mar, cât una de-a mă integra în viața sa tainică. Mi-am pus din nou caseta cu filmul porno turnat în apartamentul lui și am continuat să cred că omul le era prea devotat concitadinilor săi ca să fi putut participa, fie și indirect, la brutalul viol”[3].

Ceea ce se poate remarca de la bun-început în această privință este ideea atragerii „detectivului”, forțat să obțină răspunsuri cu privire la nevinovăția fratelui condamnat pe nedrept, în lumea nevăzută și perfect infracțională a orașului decăzut dar cât se poate de prosper. Nu se încearcă nicidecum respingerea sau îndepărtarea lui prin cine știe ce mijloace de intimidare, amenințare sau chiar executare, ci dimpotrivă, se optează pentru atragerea lui în plasa și în cursa înălțată de orașul înfățișat.

De menționat este și faptul că în Estrella de Mar toată lumea suspectează pe toată lumea, crimele petrecute la vila familiei Hollinger fiind o certitudine printre locuitorii stațiunii de pe coastă, dar o mare incertitudine pentru toți aceia care caută răspunsuri și încearcă să deslușească marile mister al morții neașteptate. Este și cazul lui Charles Pertience care odată ajuns în Estrella de Mar este pus în fața unui public și a unei societăți, foarte diferite de tot ceea ce cunoștea el până atunci. Aici totul se petrece pe ascuns, existând o viață paralelă și misterioasă, vieții de zi cu zi.

(continuare în pag. 67)

Întâmplările se desfășoară cu rapiditate, pentru că nimeni și nimic nu stă pe loc, fiecare fiind obligat să țină pasul cu alergările și mișcările neobosite ale existenței. Ballard știe să mențină acest ritm alert pe parcursul întregului roman, reușind să ne surprindă cu fiecare capitol pe care îl scrie și inserează cu dibăcie la locul și momentul potrivit spre a spori atât desfășurarea acțiunii, cât și tensiunea sa inerentă.

Este un roman ce nu rezolvă nicicum misterul morții de la reședința familiei Hollinger, ci dimpotrivă, îl adâncește și mistifică mai tare, pentru că mizele puse în joc, – de dragul jocului bineînțeles, – sunt mult mai mari și depășesc considerabil morțile respective, care la o privire mai profundă trebuiau practic să aibă loc, pentru a asigura bunul-mers și evoluția societății. Undeva spre sfârșitul romanului ne este deslușit ca prin ceață și motivul crimei; motiv ce nu a avut nimic de-a face cu victimele incidentului, alese la întâmplare din multitudinea de locuitori ai stațiunii, ci mai degrabă cu stațiunea în sine, obligată într-un fel sau altul să supraviețuiască. Iată și paragraful ce deconspiră această intransigentă supraviețuire:

„- De ce-au fost omorâți? De dragul Estrellei de Mar. [...] Fără incendiul de la casa Hollinger, Estrella de Mar s-ar fi prăbușit în ea însăși, s-ar fi transformat într-un orașel oarecare cum sunt toate cele de pe coastă, cu locuitori în moarte cerebrală”[4].

Filozofia existențială desprinsă din aceste întâmplări este următoarea: trebuie să asigurăm de fiecare dată un sacrificiu, a unor persoane oarecare dintr-un anumit oraș sau dintr-o stațiune pentru a resuscita zona respectivă. S-ar putea spune că moartea unei persoane sau a mai multora, ar evita într-un fel sau altul moartea regiunii în care se realizează sacrificiul. Este filozofia unui anumit personaj din cadrul romanului și este și filozofia Estrellei de Mar ca și a romanului însuși. Ballard ne-o spune cât se poate de clar: „El [inițiatorul și sacrificatorul] o să plece mai departe către ale pueblor și alte orașe, o să le aducă la viață și pe urmă o să ceară un sacrificiu și întotdeauna vor exista oameni dispuși să-l ducă la îndeplinire”[5].

S-ar putea spune că este vorba de același „sacrificiu fondator”, despre care vorbește și René Girard în cartea sa, intitulată „Despre cele ascunse de la întemeierea lumii”, unde autorul descoperă la tot pasul nevoia unui „țap ispășitor” capabil să contribuie la întemeierea unui grup sau a unei societăți prin intermediul violenței și a sacrificiului, ce organizează și unește. Referindu-se cu precădere la sfera religioasă, Girard va afirma: „[...] religiosul este în întregime orientat către pace, însă mijloacele acestei păci nu sunt niciodată lipsite de violență sacrificială”[6]. Aceasta ar putea fi și „religia” inițiatorului marelui plan de reorganizare și întemeiere a pueblor și orașelor necunoscute și neaccesate ce-l așteaptă pe el, marele lor salvator, să le scoată din starea de „moarte cerebrală” și amorțire în care s-au cufundat, spre a le aduce la linia normală de plutire și de revigorare socială. Sigmund Freud susține și el această idee a omorului întemeietor, responsabil de închegarea umanității, în bine-cunoscuta sa scriere „Totem și tabu” (1913), în care victima este întotdeauna „tatăl hoardei primitive”.

De altfel, doctorul Irwin Sanger, „psihiatrul” lui Bibi singura persoană ținută din toată Estrella de Mar, m susține și afirmă toată lumea, îl va avertiza de la început pe curiosul și nedumeritul Charles Pertience, de a: „În Estrella de Mar, așa cum o să fie peste tot în imela n-au motive. Ar trebui să cauți pe cineva care n-avea nici un motiv să omoare familia Hollinger”[7]. Adevăr, în cea mai mare parte a confesiunii sale, pare să aibă dreptate, întrucât moartea nu a vizat persoane ca atare, ci pur și simplu *persoanele*, oricare ar fi ele, spre a susține, așa cum am afirmat și mai târziu, *sacrificiul fondator*. Autorul acestui roman atât de precis și gândit, ne spune încă odată că: „[...] motorul ne în mișcare Estrella de Mar e infraționalitatea. Anomalia și ceea ce el numește comportament [8]. Ideea este una cât se poate de simplă: tot ceea ce înne o societate la un nivel acceptabil de funcționare, cădea în letargia disoluției, este deviantă și anormală, care, ca și *anomia* lui Émile Durkheim contribuie la bunul ei mers și la deplina ei funcționare. După cum spune, crima este *necesară*, nefiind un lucru ce ar fi evitat și de care trebuie să te debarasezi, atâta numai nu fii tu însuși victima. Charles Pertience ne va ține și el de acest aspect, atunci când va afirma:

„- Formula lui funcționează. A descoperit adevărul absolut despre societatea nelucrativă. Și poate despre toate societățile. Criminalitatea și creativitatea merg mână-n mână, întotdeauna au mers. Cu cât e mai intensă percepția crimei, cu atât crește conștiința civică și se-mbogățește civilizația. Nimic altceva nu e-n stare să acționeze ca liant al comunității. E un paradox bizar”[9]. Tot un „paradox bizar” este și romanul ca atare și personajele ce-l populează, oferindu-i un curs și un sens cronologic!

Cel care îl va atrage și convinge totodată pe Charles să se alăture clubului și vieții specifice, generate de misterele confluențelor nocturne, este misteriosul și nonconformistul Bobby Crawford, jucător împătimit și instructor de tenis. Întâlnirea și împrietenirea lui Charles cu Crawford va reprezenta adevăratul start al romanului și însuflețirea întregii acțiuni, ce va avea un sfârșit pe cât de nebănuit pe atât de tragic. Despre el, Paula Hamilton, va spune metaforic sau poate cât se poate de serios că: „Crawford e unic. [...] E sfântul pe post de psihopat sau psihopatul pe post de sfânt. În oricare din variante, se descurcă foarte bine”[10]. Iată-i așadar pe cei doi protagoniști ai romanului, uniți printr-o soartă și un destin mai puțin obișnuit ce-i va conduce pe amândoi pe culoarele neluminate și nesigure ale labirintului morții. Două victime ale existenței, pe care ambii și-o asumă până la capăt și încearcă din răspuțeri și cu orice mijloace să o controleze, numai că de astă dată, controlul a scăpat de sub control, iar viața a luat o întorsătură neașteptată.

Neașteptat este totul în acest roman, de la încarcerarea lui Frank și acceptarea de bunăvoie a propriei nevinovății în lipsă de probe concludente, până la substituirea și înlocuirea încarceratului, chiar de fratele acestuia, și preluarea controlului și a funcțiilor sale la clubul Nautico; inițierea și acceptarea ideilor de reorganizare socială, drogurile și sexul, viața și

(continuare în pag. 33)



Mihai VINTILĂ

Ochiul Pisicii de Andrada-Cosmina Posedaru

Andrada-Cosmina Posedaru intră în literatura română în forță prin lansarea a trei cărți la Biblioteca Județeană *Panaite Istrati* din Brăila în toamana anului 2017. Este vorba de *Ochiul Pisicii*, *Necunoscutul* și *Capcana păianjenului* toate trei apărute la editura Edmunt. Mă voi opri cu scurtele mele considerații doar la *Ochiul Pisicii* care recunosc că m-a atras datorită titlului inspirat și copertei întâi foarte expresive.

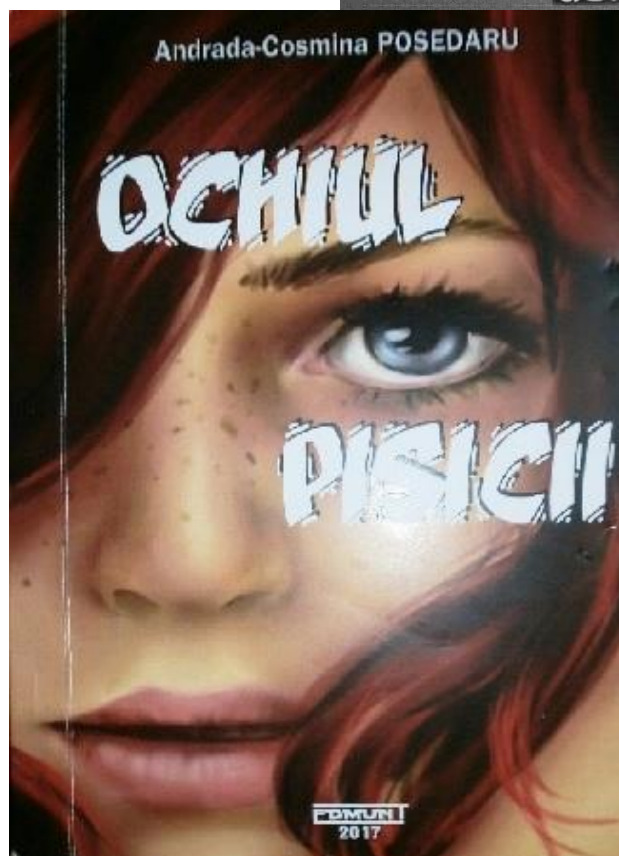
Volumul beneficiază de un prolog, nouă capitole și de un epilog. Povestea este aparent clasică și dezvoltată pe o singură direcție în jurul căreia gravitează atât personajele principale cât și cele secundare. Avem astfel un detectiv William Evans la care apelează o ziaristă Sophia Adams pentru a o ajuta în găsirea și mai apoi în elucidarea cazului Evelyn Grey. Totul se petrece în micul orașel Banff din provincia canadiană Alberta, un paradis al sporturilor de iarnă.

Ei bine, de aici, totul pornește ca un tăvălug. Apar personaje pitorești precum colegul detectivului, doctorul James Carter sau mafiotul egiptean Kose. Acțiunea uneori cunoaște o accelerare, în special în capitolele de final iar alteori o stagnare de-a dreptul înfiorătoare mai ales la început. Punem aceste inegalități pe seama debutului și mergem mai departe.

Ce șochează la această carte este graba. Cuvintele sunt spuse în grabă, neglijent, avem chiar expresii pocite voit sau nu de autoare ca în formulările de la pagina 79 – *Normal că prima oară ia cuvântul avocatul acuzării, care amintește juraților, publicului și oricui dorește să o asculte, gravitatea faptelor mele sau la pagina 127 – Pertenera mea oftează. Cedează și ea, perfect.* La un moment dat ai impresia că nu citești o carte ci postări pe facebook ori o asemenea abordare pentru un roman nu este acceptabilă.

În *Prolog* verbul este când la viitor, când la prezent sau la trecut într-o învălmășeală perfectă făcută să stârnească confuzie mai ales dacă sunt folosite de un personaj aflat în iminența morții. Punerea în pielea personajului este bună, credibilă, doar când fapta se descrie la persoana întâi singular. Altfel iese amestecul pe care îl avem acum.

Citind cu atenție mi-a venit în gând ideea că poate autoarea nu a mai avut răbdare să construiască cu migală povestea și rezeptă și neexperimentată a aruncat-o așa cum i-a venit. Altfel nu îmi pot explica scăpările uneori jenante. Avem de exemplu la pagina 11 numele Sophie pentru ca doar câteva pagini mai încolo personajul să fie Sophia. Înțeleg că o locație exotică poate fi mai interesantă pentru cititor dar când nu cunoști bine locația unde are loc acțiunea poți crea imagini și descrieri hilare. Așa avem în pagina 19 informația *fata roșcată ieșind dintr-o mașină pe Banff Avenue și luând-o la fugă spre o pădure cu o prăpastie inexistentă în zona menționată.* Banff Avenue se termină în realitate la un capăt într-un râu numit Bow River după care pe dreapta și pe stânga se ramifică două străzi ale unor cartiere rezidențiale iar la celălalt capăt



șoseaua continuă în localitatea Whiskey Creek. Și chiar dacă ar fi luat-o pe Lake Minnewanka Scenic Drive cum se afirmă la pagina 23 tot nu ar fi ajuns unde ni se spune că a ajuns. Pe unde a fugit personajul?

Tot legată de localizarea greșită este și informația despre biroul detectivului William Evans: *ferestrele micului meu birou de pe Wolf Street* cum chiar el ne pune în temă. Ei bine, pe respectiva stradă, în realitate, nu avea unde să aibă biroul domnului detectiv decât fie dacă locuia într-un hotel, fie dacă stătea la o masă la mall-ul local sau poate într-unul din popularele magazine. Pentru că, în realitate, strada este una comercială!

La pagina 73 avem 99% șanse adunate cu 1,11% șanse! Deci 100,11% în total!

Aș mai semnala abuzul aparent interesant, pentru un novice, de denumiri de ceaiuri englezești. Ei bine, se știe că, pentru aproape un sfert dintre englezi ceaiul se consumă cu lapte și la oră fixă. Nu mai vorbesc că cele mai renumite ceaiuri provin din nordul Indiei sau din Sri Lanka. Se amintesc unele mărci dar nu fac remarci tipice britanice deși personajul locuiește într-o fostă colonie și provine din Anglia! Aș crede că aceste adăugiri au fost făcute doar să dea savoare dar și-au greșit complet dozajul.

Un lucru care m-a enervat în tot romanul a fost folosirea abuzivă a cuvântului rucsac scris greșit rucxac!

Am găsit prezentarea unor personaje de care autoarea fie a uitat, fie, nu a vrut să le folosească: Jonathan Grey, Amanda Grey, Mark Grey, Victor Grey, Elise Grey. Dacă nu a avut nevoie de ele de ce le-a mai introdus în poveste? În general, în proza

(continuare în pag. 69)

polițistă, fiecare personaj apărut la început, aparent neglijent, revine apoi în poveste pentru a surprinde cu ceva cititorul. Aceste personaje sunt născute moarte. Nu sunt recuperate în nici un fel. Tot atunci au fost introduse de exemplu: Nancy Johnson, Toby Renald și Caroline Tanner care apoi vor juca fiecare la un moment dat un rol. Nu am înțeles această opțiune care se îndepărtează de modelul romanului polițist.

Remarc ironia pe care autoarea o folosește uneori împletită cu umorul și unele expresii interesante precum cele de la pagina 63 *Însă curiozitatea pune stăpânire pe mine chiar și în acest moment inoportun, așa că îl întreb pe inspectorul arăt ca o gravidă în luna a opta cum a ajuns la această concluzie...* sau de la pagina 109 – *În acel moment în mintea mea s-a aprins o instalație întregă de becuțe colorate* dar uneori nu este suficient.

Ochiul Pisicii este un volum de debut decent. Autoarea Andrada-Cosmina Posedaru are talent în scrierea polițistă, poate crește dar, îi mai trebuie migală și coerență. Aceste calități i-au lipsit în construcția acestui roman. Nu ne îndoim că printr-o lectură asiduă a clasicilor genului și prin exercițiu poate aduce la lumină romane polițiste memorabile pentru literatura română.

[Andrada-Cosmina Posedaru, *Ochiul Pisicii*, Brăila, editura Edmunt 2017, 168 pagini]



(urmărire din pag. 63)

bucăți de sticlă colorată pe care a afumat-o la flacăra, ca să ne uităm cu ea la Soare.

Prin sat se zvonea că dacă ne uităm prin sticlă afumată putem să vedem lupta care se dă între îngeri și „necurați”, unii pentru salvarea noastră, ceilalți pentru pierderea noastră. Dacă învingeau îngerii, Soarele răsărea din nou.

În dimineața eclipsei peste sat s-a lăsat liniștea. În aer se simțea neliniștea, emoția, frica de necunoscut. Încet, încet se întuneca cerul și noi, eu, tata și mama stăteam pe prispa casei în genunchi și ne rugam spunând rugăciunea *Tatăl Nostru*. Speriați și curioși am început să ne uităm prin sticla afumată să vedem ce se întâmplă cu Soarele.

În imaginația mea vedeam îngerii care se luptau pentru binele nostru. Ca o ceață, întunericul se ridica și Soarele a început să lumineze din nou, spre bucuria noastră.

Eclipsa a fost primul eveniment înfricoșător din copilăria mea pentru că atunci iernile erau ierni, verile erau veri. Ce ne mai speria atunci, erau inundațiile, dar și în ele găseam o bucurie. Noi, copiii, puteam să ne plimbăm cu barca chiar prin curtea casei.

A trecut eclipsa cu bine și au început părerile de rău printre oameni. Că au tăiat prea multe păsări, că au cheltuit toate economiile și au băut tot vinul. Vecinii chiar nu meritau să fie iertați, ba chiar au fost omeniți îndestul, ei însă nu au întors invitația. Și viața și-a urmat cursul cu bune, cu rele, cu supărări, cu împăcări, și toți de la mic la mare ne jucăm rolul pe scena Vieții!

Cu dragoste... din amintirile mele din copilărie!



moartea, *victima și făptașul...* (arma crimei, locul incidentului, arsurile și mistuirea în demonicul foc interior, martorul și condamnatul!) Apoi din nou încarcerarea, pereții murdari ai închi-sorii, vinovatul ce nu pare chiar atât de vinovat, dar care își acceptă din start și pe deplin vinovăția, poliția în deplină încurcătură și derivă pe traseele ce au condus la instalarea morții; Moartea în sine și, la final, Renașterea! Ultimul paragraf al romanului este mai mult decât explicit, și vizează exact această asumare a vinovăției, de dragul prosperității și a însuflețirii vieții, în teritoriul în care Moartea și-a înfipt ghearele și și-a lăsat contaminant urmele: „Oare știa deja, în timp ce pășea spre mine, că aveam să-mi asum responsabilitatea pentru acea moarte? [...] Festivalurile din Residencia Costasol aveau să umple mai departe cerul cu petale și baloane, cât timp cartelurile vinovăției le sprijineau visurile”[11].

Visuri și iar visuri, dublate și susținute de victime și de sacrificii, ce se întretes fondator la tot pasul... Pași lenți dar siguri, uneori murdari, pe conștiințele infectate și dislocate din creierul și din cra-niul ce le poartă! *Poartă* și intruziune spre alte lumi, mai fermecătoare, mai numeroase, și, de ce nu, - mai bune!

Note:

[1] J. G. Ballard – *Noapți de cocaină*, Ed. Polirom, Iași, 2009, p. 85.

[2] *Ibidem*, p. 284.

[3] *Ibidem*, p. 181.

[4] *Ibidem*, p. 363.

[5] *Ibidem*, p. 372.

[6] René Girard – *Despre cele ascunse de la întemeierea lumii (Cercetări întreprinse împreună cu Jean-Michel Oughourlian și Guy Lefort)*, Ed. Nemira, București, 2006, p. 47.

[7] J. G. Ballard – *Noapți de cocaină*, Ed.

Polirom, Iași, 2009, p. 207.

[8] *Ibidem*, p. 213.

[9] *Ibidem*, p. 322.

[10] *Ibidem*, p. 321.

[11] *Ibidem*, p. 378.

Bibliografie:

BALLARD, JAMES GRAHAM [2009] - *Noapți de cocaină*, Editura Polirom, Iași.

GIRARD, RENÉ [2006] – *Despre cele ascunse de la întemeierea lumii (Cercetări întreprinse împreună cu Jean-Michel Oughourlian și Guy Le-fort)*, Editura Nemira, București.





Mircea Marcel PETCU

TANDREȚE

Aș vrea să îți prind
capul în palme,
să-ti strivesc buzele
într-un sărut nesfârșit,
să mă oglindesc în ochii tăi
calzi, limpezi și buni
până când z baterile trupului meu
se vor liniști în fața intensei
străluciri a flăcării unice
sub mângâierea tandră
a mâinilor tale catifelate
și printr-un „șoc electric” uman
să mă încarce cu toată
dragostea ta

SPIRALE DE FLĂCĂRI

Mă pierd
când gura ta înmiresmată
îmi acaparează buzele fierbinți,
tremur
când brațele tale
valuri de iubire, mă cuprind,
plâng
de bucurie când ochii tăi
mă îmbrățișează dându-mi strălucire,
alerg
să-ti prind capul în palme
și să-ti așez pe frunte coroana de stele,
adun
ploi de iubire în valuri de jar
ce-mi acoperă inima,
cânt
zilele magice în care zborurile
iubirii noastre m-au transformat în flori,
aștept
ca ploaia argintie a gândului meu
cu stropii de lumină ai ochilor tăi,
să formeze spirale de flăcări
dătătoare de viață
înflorind universul .

FEMEIE

Mă apropii de tine
și-mi lipesc
fruntea de umărul tău..
coboară liniștea
în inima mea
te am aici, te simt a mea
ești floarea-femeie
căutată în timp..
fructul oprit
din inima mea,

soarele obosit
ce-mi umple sufletul,
clopotul ce anunță
venirea
vântului cu palmele
reci,
a prafului tăcut
ce acoperă zarea
și-n încleștarea
cu sângele meu
te alcătuiește pe tine
femeie a sângelui
meu.

PARFUMUL IUBIRII

Ești primul tablou
al dimineților mele,
când deschid ochii,
ești apa pe care o beau
pentru a-mi mai stinge
un pic focul dorului de tine,
ești parfumul visurilor mele
dintotdeauna...
Tu ești valul care mă izbește
cu atâta plăcere, valul
care se sparge-n mine,
mă inundă, dându-mi
sublimul... regăsirii...
Știi.
Te sărut înaintea soarelui...
gândindu-mă tot timpul la tine,
mi-ai invadat existența,
dorul meu e stăpânit de tine,
iubirea mea poartă numele tău,
ochii tai îmi luminează viața...
Pentru a putea merge mai departe
nu am nevoie... decât de tine!

EXTAZ

Pământul se trezește ascultând fâlfâitul
misterios al păsărilor
ce poartă tăcerile sălciilor ciufulite de
alintul jucăuș al vântului,
cuvintele rostite sau nu se transformă
în razele ocrotitoare ale soarelui
ce-ți multiplică chipul în oglinzile
cerului și ale apelor,
unde va la marginea zării înflorește
floarea iubită
aducând bătaile inimii la ritmul maxim...
scriind pe portativul magic al soarelui
florile-note ce formează cântecul înmiresmat
al inimilor îndrăgostite ce se aude
la fereastra fiecărei clipe până când :
inima ta aude clopotul inimii mele,
surâsul tău mângâie armonios lungul
șir al orelor zilei,
sărutul mătăsos al buzelor tale,
parfum al florilor oprește clipa...
pentru a putea simți
extazul iubirii totale.





Varga Istvan ATTILA

Valoarea insecurității în procesul psiho-creaționist

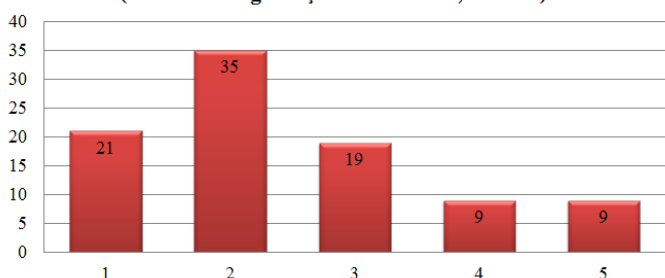
Prezentul material vine în continuarea articolului, apărut în numărul anterior al revistei Boema. În timp ce, în acel material am prezentat rezultatele unei cercetări mai vechi, cu privire la efectele sentimentului de insecuritate asupra creativității și a creației, în materialul de față caut răspuns la o întrebare mai complexă. După ce s-a arătat că sentimentul de insecuritate are într-adevăr efect asupra creativității, acum aș dori să prezint și adevărata valoare al acestui efect. Astfel, se urmărește prezentarea sentimentului de insecuritate, în raport cu alte sentimente și trăiri, plecând de la chestionarul realizat la Liceul de Artă Ioan Sima din Zalău.

Valorificarea efectului avut de sentimentul de insecuritate în procesul creației este necesară fiindcă, în urma publicării materialului în revista Art Out, s-a ridicat problema, la ce se poate raporta rezultatul obținut? Prin urmare, în toamna anului trecut, am început să lucrez la chestionar, care a fost plasată la un pre-eșantion format din elevii Liceului de Artă Ioan Sima din Zalău. Acest chestionar, așa cum s-a putut observa (în cele două studii publicate în numerele 2/2018 și 5/2018 ale revistei Boema), pe lângă efectele sentimentului de insecuritate, cercetează și efectele altor sentimente și trăiri.

1. Trăirea și manifestarea sentimentului de insecuritate.

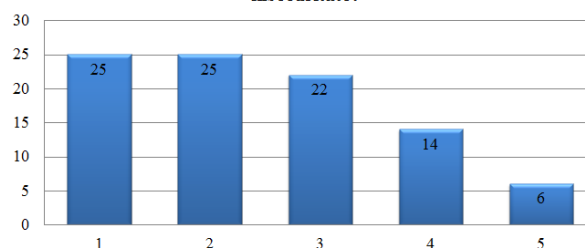
În cele de mai sus, deși s-a obținut o medie, ce reprezintă efectul sentimentului de insecuritate asupra artistului aflat în procesul de creație, totuși este doar o valoare abstractă, echivalentă cu o trăire având o intensitate medie, dar nu exprimă aproape nimic, dacă nu este pusă în raport cu alte valori. Din acest motiv, este un pas important, că se poate raporta impactul sentimentului de insecuritate asupra creatorului și cu impactul altor sentimente și trăiri. Astfel, se va înțelege mult mai bine, dar și mai concret, manifestarea sentimentului de insecuritate la nivelul conștient al psihicului creatorului adolescent.

Pe o scară de la 1 la 5, cât de mult vă simțiți motivați, în creația artistică, de sentimentul de insecuritate (adică de nesigurantă sau de teamă, de frică)?



Chestionarul aplicat la Liceul de Artă „Ioan Sima” din Zalău, urmarea atât impactul sentimentului de insecuritate

Pe o scară de la 1 la 5, cât de mult vă simțiți inspirați, în creația artistică, de sentimentul de frică, respectiv insecuritate?



asupra motivațiilor cât și asupra inspirației. Prin urmare, pe de o parte, în ceea ce privește impactul sentimentului de insecuritate asupra motivației de a crea, s-a obținut o medie a răspunsurilor egală cu 2,43. Această cifră fiind echivalentă cu o influență scăzută – spre medie – a sentimentului de insecuritate. De asemenea, datorită chestionarului respectiv s-a obținut și o ierarhizare a motivațiilor. Sentimentul de insecuritate aflându-se pe locul patru – primul loc fiind ocupat așa cum s-a văzut de sentimentul de dragoste, care este urmat de nevoile materiale, iar pe locul trei aflându-se cu o medie de 3,12 factorii sociali. Pe de altă parte, în ceea ce privește impactul sentimentului de insecuritate, asupra inspirației s-a obținut o medie a răspunsurilor egală cu 2,46.¹ Această cifră fiind, de asemenea, echivalentă cu o influență scăzută – spre medie – a sentimentului de insecuritate, iar în ceea ce privește ierarhizarea de data aceasta se află pe locul cinci, pe locul patru aflându-se durerea afectivă, cu o medie de 2,94 ceea ce reprezintă o diferență majoră de aproape 0,5 puncte.

În ceea ce privește, analiza rezultatelor aș dori să subliniez că sentimentul de insecuritate, atât ca factor de motivație, cât și în ca factor de inspirație, poate fi inclus în aceeași categorie cu durere/durerea fizică și conștiința morții. Pe de altă parte, este evident că aflându-se în partea superioară a piramidei, s-ar presupune că are un efect scăzut asupra vieții psihice și prin urmare asupra creației.

Însă, la fel cum s-a arătat în cazul conștiinței morții, respectiv în cazul durerilor, că se manifestă mai mult pe planul inconștient, conform sensului freudian. La fel, și în cazul sentimentului de insecuritate, consider că își manifestă efectele într-un mod inconștient (ceea ce de altfel s-a arătat în definirea și analiza acestei trăiri, în materialul publicat în numărul 10/2018). Astfel, această trăire, ce se manifestă pe un plan inconștient, în timpul creației are un efect major asupra mecanismului psihic.



Nucu MORAR**Metamorfoze**

Uneori îmi vine să ies din plămada de pământ
Ca un foc ce se înalță spre nori
Zburând cu aripi de înger prin văzduhul infinit
Apoi mă întorc într-o ploaie roditoare

Sunt un călător nestatornic pe drumurile mele
Veșnic la răscruce de lumi
Drumul a ajuns să-mi meargă pe urme
Prin locuri pe care nu le știe

Astăzi am cules un nuc stingher
Ce și-a găsit firav un loc lângă casa mea
Ne-am făcut frați de sevă
Iubindu-ne ca doi îndrăgostiți

Gelozie

Iubita mea s-a îndrăgostit de un alt poet
Mai inspirat, mai grațios, mai zburător
Eu scriu versuri cu mistria și ciocanul
El alunecă și face din nimicuri smaralde
Mie îmi cad virgule și cratime din manuscrise
El se joacă în metafore nesfârșite
În clubul admiratorilor mei format din doi
Ea și eu
Am mai ramas doar eu
Vreau să-l provoc, ca Pușkin, la duel, pe infam
Să-mi recapăt iubita pe cerul de capricorn
După care o sa facem dragoste celestă
O zi și o noapte și o sa uităm totul
O sa scriem iară poezii.

Esențe

Miez
Cuvânt binecuvântat
Piatra originală
Element ultrafinat
Chintesență
Un vers cât o viață
Un poem cât un univers
Adevăr din diamant
Un punct cât o noapte
O virgulă cât o îndoială
Întrebări cu mirări
Răspunsuri polare
Un drum nepășit
O răscruce în flăcări
Zvârcolire
O cometă de flori
Minotauri
Suferința oțelului în furnal
Înțelepciunea Sfinxului
Moartea nemuritorilor
Asta e inima poetului.

Toamna

Culori coapte și blânde
Mirosuri înmiresmate
Belșug de voluptate
Frunze epuizate în amurg

Must și nuci cu sare
Amintiri de astă vară
Gânduri și păsări ce migrează
Palme frecate de fericire
Școlari mirați și grăbiți
Sacii de porumb galben auriu
Ziua se strânge, îmbrobodindu-se
Vântul adie a iubire
Suflarea lui blândă ca un cântec
Îți răvășește părul iubit
Prin poeme de dragoste, pățimașe
Nisipul clepsidrei măsoară
Ceasul lumii ticăie ca un baros
Curând totul va fi uitat
Dar până atunci mai e
Încă un pic, încă un univers

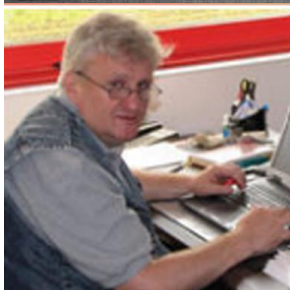
Iubirea ta mă omoară

Ochii negri, noapte plină de dorințe
Buzele fragede și cărnoase, chemare la desfrâu
Părul tău despletit, vise nevisate
Pielea creolă, cacao cu lapte
Bucile tale, două boabe imense de cafea
Sfârcurile întărite se zbat între dinții mei
Te pătrund adânc și hotărât până la prăsele
Falusul meu întărit în erecție, sculptură pentru tine
Vaginul tău un poem post-modernist fără sfârșit
Miroase-n cameră a respirație orgasmică
Sexul meu de 45 de ani intră în sexul tău de 26 de ani
Și nimeni nu mai știe cine și cum a început totul
Cu mii de ani înainte ca noi să existăm
Cad inert pentru o clipă după un spasm
Moartea îmi mângăie creștetul zâmbindu-mi
Nu mai am amintiri, nu mai am planuri, am uitat tot
E bine și e cald și sunt pierdut
E lipicios și umed
Miroase a testosteron
Murim câte puțin de fiecare dată
Și moartea a devenit plăcută

Podul cu un singur picior

Dacă vrei să construiești un pod cu un singur picior
lei din partea dreaptă un snop de fluturi de vară
Îi stropești cu paradigme proaspete din grădină
Lași să curgă noroaiele răului pe dedesupt
Și cu partea stângă calculezi punctul de inflexiune
Te uiți cu ochiul interior la silueta profilată
Cântărești argumentele și întrebările născute
Iar când în sfârșit apare femeia cu rochie de dantelă
Te pui pe treabă și sapi după apă proaspătă
Până sună totul așa cum scrie la carte
Uneori te mai încurcă un ceas cu pendulă
Dar tu trebuie să urci piepțiș muntele de sare
Cărând toate bagajele de-o viața până în vârf
Și ce privești frumoasă se-ntinde de sus
Asupra podului tău cu un singur picior





Constantin STANCU

Omul simplu face parte din decor

Adrian Botez a intrat în zona dramaturgiei cu volumul de piese de teatru *Rege în vacanță**, apărut la Editura Rafet în anul 2018. Scriitorul, mereu activ, implicat în mișcările sociale actuale prin textele sale, își menține temele, viziunea sa este cea știută din poeme, din proză, din eseuri. El apelează la pilonii de sprijin oferiți de cultura solidă, de mitologia greacă, de valorile creștine, ajungând la punctul în care lumea este decodificată până la ultimele consecințe. Umanitatea este pusă sub lupă, personajele joacă aparent liber, dar o presiune enormă apasă pe umerii lor. Libertatea este presupusă, nu este reală. Cuvintele se rostogolesc peste cititor/ spectator ca o avalanșă, autorul știe să transmită adevărul pe care-l consideră important pentru supraviețuirea lumii.

La Adrian Botez lucrurile au o finalitate, personajele sunt supuse judecății divine, sunt strivite de timp. De remarcat, în aceste piese de teatru, capacitatea dramaturgului de a descrie tablourile. El merge până la amănunte, sugerează stările, reacțiile, drama în sine. Acest lucru trădează un autor implicat până la jertfa de sine alături de personaje, nu le empatizează, dar este solidar cu destinul lor. Ca de obicei, trimiterile autorului lămuresc multe din dialoguri, din descrierile scenelor, din prezența personajelor. Deși apelează la principiile consistente ale realismului clasic, regăsim în fiecare piesă un limbaj crud și familiar. Lumea este actualizată prin cuvintele puse în mintea și pe buzele oamenilor care se mișcă pe scenă într-un timp fără de timp. De subliniat că, de fapt, avem în față scena mai largă a lumii, cea pe care ne consumăm destinele până la neantizare.

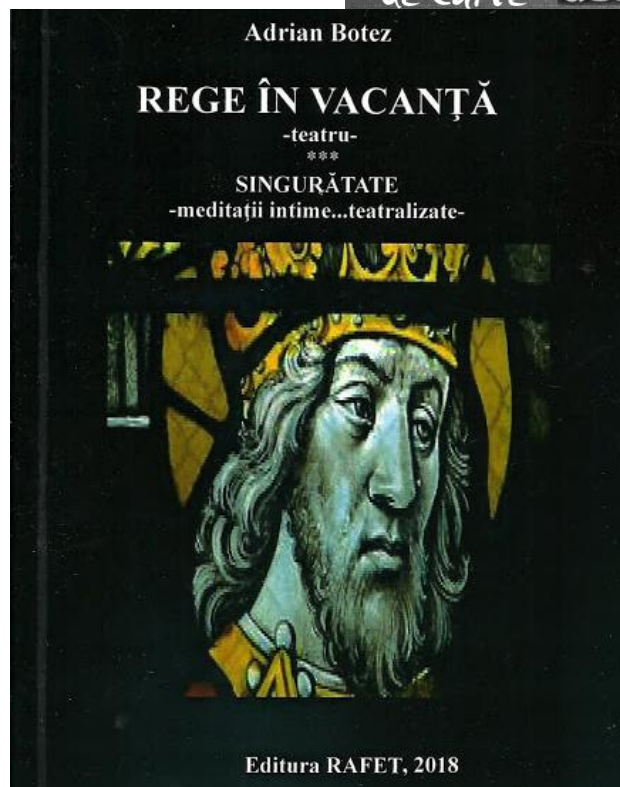
Iată cum este descrisă scena: „Suntem în Franția, nu contează în ce epocă. Curtea Regelui: Regele, Premierul Guvernului, consilieri regali autohtoni, doi consilieri de peste Mediterana, Seneșalul, mulțime de gură-cască, vânzoliți, dar nu prea gureși... Regele poartă pe cap, în loc de coroană, două oase de găină, încrucișate, stil „pirat”. Regele stă pe taburet, așezat pe un eșafod, Premierul stă pe un fotoliu larg și adânc. Pe tronul strămoșesc, situat între taburet și fotoliu, nu stă nimeni” (2. *Rege în vacanță*, p.45).

Lumea, în care se mișcă personajele din piesele lui Adrian Botez, este una demonizată, spiritele se agită în voie, chiar influențează personajele, fie direct, fie indirect, prin radiația negativă a răului care impregnează sufletele.

Piese au un liant care le ține unite înspre tragedia umană, dar fiecare acțiune se desfășoară în colivia destinului:

1. *Dumnezeu și cristalul;*
2. *Rege în vacanță;*
3. *Zalmoxis;*
4. *Iubirea, ca un glont;*
5. *Justiție-dramă*

Partea a doua cuprinde meditații intime... teatralizate,



ca o impusă concluzie.

Autorul pune accentul de geografia dramei, subliniază tragi-comedia, misterul, acceptă că spectatorii pot juca piesa, sunt invitați chiar să participe.

Personajele sunt arhetipuri umane: regele, mășcăriciul, gospodarul, nevasta, copiii naivi, spioni, anonimi, duhurile care împânzesc lumea văzută și nevăzută, ospătarul, judecătorul, gardienii etc. Lumea se reia de la capăt cu fiecare dramă, personajele rămân să-și ducă vesele crucea. Au o poftă de vorbă ieșită din comun, poate ieșită din istoria curentă, duhurile dinamizează oamenii până la nebunie.

Condamnatul are șansa să fie pedepsit prin plecarea în concediu împreună cu regele... Justiția oamenilor, deși organizată strict, este neputincioasă, scriitorul punând în lumina scenei neputința de a prinde dreptatea în starea ei naturală. Dreptatea este undeva pierdută în univers, totul se reduce la formalism. Oamenii nu scapă de superficialitatea altor oameni care se joacă de-a justiția. Scena are și un slogan: „Luptăm pentru pace!”.

Ironia este prezentă, obiectul procesului este unul la limita dintre ficțiune și obișnuită, umorul negru se revarsă ca efect al căderii umane.

Cea mai consistentă piesă de teatru o putem considera piesa *Iubirea, ca un glonte*.

Drama lui Mihai Asavei este posibil reală, lumea în care este captiv se deschide în prezența unor duhuri fundamentale: duhul văzduhului, duhul focului, duhul apei, elfi, salamandre etc. Locul lor este în du-lapul personajului principal, ca într-o colecție veche, purtată de generații. Mihai este medic și suferă o dramă, are prieteni și colegi alți medici. Viața sa este marcată de suferință, Alexandra, soția, se dovedește o femeie practică, marcată de cinism. Jocul de-a iubirea are motivații materiale evidente. Ospătarul este și el prezent prin amabilitatea lui profesională, făcând

(continuare în pag. 74)

legătura cu lumea de afară, marcată de apocalipse. Refugiul lui Mihai este în camera sa, acolo este și liber și captiv, infirmitatea îl afectează în mod evident. Cultura îi oferă ieșirea prin cer, lumea se mișcă sub puterea duhurilor. Răzbunarea lui Mihai Asavei este ieșirea din timp, dobândirea tinereții eterne. Sfera de foc, în care se încrustează, sparge limitele societății convenționale, irită mundanul.

Piesa *Zalmoxis* reia lumea veche din Daco-Valahia, se menționează Muntele Ascuns, Kog-A-Ionul și magul, sunt personaje mitologice precum călugării misionari etc. Se prezintă mitul sub focul sacru, scara lumilor, templul, Zalmoxis-Hristos unește lumea de sus cu lumea de jos, timpul cu netimpul, salvându-i pe oameni de un destin crunt... Autorul notează secretul: generațiile și popoarele se leagă prin rădăcini comune. Numele personajelor sunt obișnuite, oamenii se încadrează perfect în mit și în faptele istoriei.

Adrian Botez se dovedește a fi un cărturar în sensul profund al cuvântului, unul care trece puntea cunoașterii dintre orizonturi. El apelează la cultura care înmagazinează experiențele lumii și subliniază forțele care macină indivizii.

Omul simplu, cel din mulțime, face parte din decor. În scenă sunt personajele cheie, începe totul cu regele, cu demonii, cu tot felul de consilieri. Adrian Botez prezintă fața nevăzută a lumii, iar teatrul este un mijloc prin care lumea dialoghează cu sine, crezând că nu aude nimeni în univers acest discurs, aceste dialoguri. Acțiunea este prezentată în negru, e poate prea mult pesimism în pieșele de teatru. Este paradigma pe care autorul și-o asumă, demonstrând aceasta cu argumentele sale. Spectatorul/ cititorul poate fi pus în mirare, dar pânza pe care se țes epopeile este ruptă din marile mituri ale vremurilor vechi și tari, precum vinurile alese.

Acțiunea se deschide sub un peisaj simbol, la ora în care ziua abia începe: „Noapte povârnită spre zori. Așezat pe marginea unui container cu gunoaie – un demon, <<ieșit din iad>>, haihui, la meditație împâclită... nu mai poate suporta ipocrizia – fie ea a iadului, a cerului... a omului...” (p. 7).

La finalul cărții ne sunt prezentate date despre opera literară și culturală a scriitorului Adrian Botez. O viață bogată, el abordând majoritatea genurilor literare și a fost/ este preocupat de problemele fundamentale ale sufletului românesc, de fenomenele istorice care au marcat națiunea, pendulând între rigoare și mit. De altfel, Mircea Dinutz – în revista „Pro-Saeculum”, Focșani, nr. 3-4/2005, a reținut despre creația acestuia, cu referire concretă la *Epopeea Atlantică*, următoarele: „Poet, în primul rând, cu serioase cunoștințe magico-mitologice, cărturar de aleasă stirpe, bântuit de aromele din altare, atins de nimbul sacru al icoanelor și aerul tare al ideilor, prozator și eseist, din rezerva din ce în ce mai restrânsă a erudiților autohtoni, luptător cu har pe drumul Binelui și Frumosului, Adrian Botez este un gânditor și un scriitor pe deplin matur, viguros și competitiv la nivel național”.

*Adrian Botez, *Rege în vacanță*, Râmnicu Sărat: Editura Rafet, 2018 (Coperta I: Carol cel Mare - vitraliu la catedrala Notre Dame, din Paris -; (Coperta a IV-a: Giorgio de Chirico *1888 – 1978* - *Piazza d'Italia*, 1964, olio su tela, 50 x 60 cm); cartea este dedicată soției autorului, Elena.

Alexandru DRĂGOI

Muza

Îmi mai amintesc de ea câteodată,
Nu mai vorbește demult cu mine,
Dacă mă gândesc, însă, mai bine,
Nici n-am vorbit vreodată.

Demult, aluneca pe umărul meu,
Și apoi dispărea dintr-o dată,
Iar eu rămâneam mereu
Mai singur ca niciodată.

Într-o zi nu s-a mai întors,
Și nu știu de ce,
Poate am fost prea gelos,
Poate că nu sunt de fel.

O mai văd trecătoare,
Și același zâmbet neîmplinit,
Cu ochii ei de scriitoare
Cu care odată m-a privit.

Mă gândesc s-o întreb ce face,
Știi, dacă îi merge bine,
Însă mă tem să o privesc cum tace,
Pentru că ea nu vorbește cu mine.

Pastel

Nu-mi place să mă grăbesc.
Îmi iau un timp să privesc în jurul meu
și aleg mereu drumul întortocheat
spre grădina de lumini.
Sunt contemporan cu firele de iarbă și asta mă miră
grozav,
un sentiment de uluire până la teamă
îmi explodează în piept
ori de câte ori văd un om ca și mine.
Am multe neajunsuri,
dar niciodată nu am fost gelos,
serile și diminețile îmi amintesc de sărăcia mea
și mă bucură foarte această mărturie.
Mă bucur că nimic nu este al meu,
și așa puținele lucruri pe care le pot ține în palme
mă împiedică să mângâi ce iubesc.
Uneori îmi imaginez că îmi cresc mii
de mâini nevăzute
și cu ele reușesc să-mi însușesc
tot ce este nevăzut,
îmi imaginez că ele ies din inima mea
și atunci o pace mă învăluie
ca într-un mister din veșnicie al cuvintelor.



Deea STATE**Vorbe în adieri de-o clipă**

Soarele tomnatic îmi mângâie chipul
Doar foșnetul frunzelor uscate se-aud.
N-auzi cum sună?!
Își fredonează amintirea,
Pe covorul arămiu, tăbăcit de vânt și soare!
Nici frunzele tardive nu și-au pierdut speranța,
Încă mai stau aninate de crengile aproape pustiite...
În somnolența zbuciumată de dor,
Simt adieri de vânt trecător.
Mai vreau o zi să-mi retrăiesc visarea.
Sunt ostenită de atâtea regrete tardive,
Și cum mă arde și-acum sărutarea zilelor de vară,
Și te caut în urmele pașilor imprimați în sufletul meu.
Aș vrea să strig dorul până în etern.
Trăim asemenea unei frunze,
Care simte răcoarea zilelor de toamnă
Și părăsește decorul într-un dans aleator.

Melancolie de toamnă timpurie

Îmi invadează sufletul o dulce-amăruie melancolie.
Frunzele căzute îmi amintesc că totul e trecător.
Străzile vesele și vii sunt solitare și calme,
Zgomotul zilelor de vară se pierde în etren.
Le aud... sunt
Picăturile ploii și sunetul lin al vântului!
Rămân în profundă contemplație și
Savurez aroma amintirilor din trecut...
Da... o să dansez în melancolie...
O sa dansez mult,
Într-o melancolie de toamnă timpurie!

Amalgam

La ușa mea bat cuvinte imprevizibile,
care se ceartă cu bucăți reci de fapte speriate,
și gânduri mici, împachetate
în foame sălbatică de tăcere,
care așteaptă răspunsuri la fel de încăpățănate,
ca și mine.
Reacții mărunțele, tocate bine
cu remușcări și bucurie,
nevinovății pătrate, călătorii
pe pământuri secate de iluzii;
sentimente păstrate într-un colț de suflet,
care strănută ori de câte ori
întâlnesc cuvintele mele vulnerabile,
și plâng de dragul consecințelor.

Prinde-mă dacă vrei...

Prinde-mă dacă vrei...
Sau lasă-mă să cad dacă toamna asta
Înfloresc bumbi de cireș capricios,
Iar primavara cad frunze rebele
Lasă-mă să te întreb despre...
Despre fulgii lenți ce se zbenguie romantic
Și-și caută culcuș când ajung pe pământ;
Despre instrumentele la care nu cântă
Decât inimi prăpădite... și eu!!!
Prinde-mă ca să nu mă pierd, pe mine,
Când închid ochii ca să văd cum e
Să plângi înăuntru...
Aud cum inima protestează umilită,
Langă geamul fumuriu ...
Dintre suflet și moment.

Spune-mi nimic...

Hoinăresc într-o nemărginire spațială,
Mă zbat între atâtea neînțeleșuri,
Speranțe atârinate de un nasture
Și fum de iluzii arse...
Spune-mi nimic, atât îți cer.
Fredonează-mi o filosofie inexistentă,
Iar eu voi descifra un suflet rătăcit.
Onorează-mi zbuciumul cu tăcerea ta,
Fă-mi cadou liniștea imaculată.
Doar spune-mi nimic, atât îți cer.
Nu mai vreau, discuții fără sens care ne
îndepărtează,
Nu mai vreau cuvinte...
Vorbește-mi cu privirea, doar eu să te înțeleg.
Spune-mi nimic, când gândurile, învâlmășindu-
se în minte,
Cer să fie exprimate în cuvinte.
Spune-mi nimic, când tăcerea vorbește.
Nu-ți mai spun nimic, te las nedumerit, să mă
privești...
Și plec, plec din gândul tău.
Parfumat cu atâta candoare...





Alexandru COCETOV
(Rep. Moldova)

“Lucaefărul” de Eminescu și “Demonul” de Lermontov -Studiul comparat-

Mihai Eminescu și Lermontov. Cine au fost? Mihail Lermontov a fost un scriitor romantic rus. Mihai Eminescu fiind cel mai mare reprezentant al romantismului românesc și ultimul mare poet romantic european. [1]

Esența operelor: “Demonul” lui Lermontov apare în 1841, iar “Lucaefărul” lui Eminescu în 1883. Cele două poeme constituie sinteze de motive romantice, mitologice și folclorice, structurate independent, cărora am putea să le găsim un foarte general nucleu comun byronian. [2] Căci “Eminescu cultivă poezia necesității ordinii cosmice, în înțeles filosofic.” [2] Chiar de la o primă lectură descoperim la cele două poeme vizibile asemănări în simbolistică și pe planul creației. Astfel ambele opere au ca subiect iubirea imposibilă a unei ființe supranaturale pentru o muritoare, sunt poeme ale elanului generos spre absolut. Atât “Demonul”, cât și “Lucaefărul” constituie puncte de apogeu ale literaturii naționale și totodată creații marcante ale romantismului european. [1]

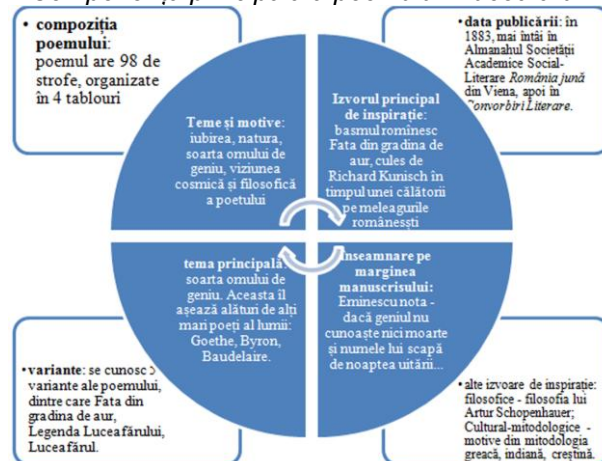
Lermontov nu poate accepta, ca alți poeți, colaborarea cu Dumnezeu pentru eradicarea răului pe pământ. El respinge o asemenea alianță, care ar diminua și ar știrbi prestigiul eroului său prometeic. De aceea Dumnezeu nu participă la destinul eroului, “el grijă are de ceruri”, Creatorul având în poem doar rolul justiției supreme. Duhul căzut, damnat, speră în revolta sa contra Demiurgului, la o metamorfoză radicală, prin aspirația spre bine și dragoste pământescă. [6] Dar Eminescu, având cunoștințe creștine (Biblice), scrie un poem comănșat din mai multe puncte de vedere: creștinismul, filosofia, arta, astronomia...

“Demonul” și “Lucaefărul” sunt poeme romantice, ample, cu o desfășurare epico-lirică, cu profunde implicații simbolico-filosofice. “Lucaefărul” și “Demonul” se centrează pe cuplu de îndrăgostiți alcătuit dintr-o ființă genială, titanică și una pământeană. “Demonul” e opera elanului de libertate, un mit al libertății individuale cu implicații epico-sociale, pe când “Lucaefărul” e un mit cosmogonic. [2] Ludmila BEJENARU, profesorul de la Universitatea „Al. I. Cuza”, Iași, menționa: Dacă în poeziile Rugăciune, Aveți dreptate, Profetul, Poetul răzbat ecouri ale meditației lermontoviene, Demonul va fi expresia plenară a acestei teme. [6]

Personajele operelor. Personajul lui Lermontov este un principiu negător absolut, al cărui spațiu de desfășurare este universul întreg. Core-lația între “Demonul” și “Lucaefărul” fixează două faze ale romantismului european, în opera unor personalități remarcabile, transfigurând frământările intelectualului din secolul al XIX-lea. [1] Personajele sunt ipostaze lirice, simbolice. Dacă Hyperion este o ființă superioară, un principiu cosmic, demonul lui Lermontov se dovedește a fi aproape de tipologia demonică a romantismului byronian. Demonul se comportă ca un proscris damnat tocmai din pricina superiorității sale. [2] El e conceput pe o linie predominant epică, satanismul fiind principiul opoziției universale. Demonul face rău pentru că doar așa poate sfida pe creatorul suprem. [1] Orgoliosul demon, simbol al mistuitoarei nevoi de cunoaștere, Satan, ca prototip fundamental al creației lui Lermontov, înzestrat cu o imensă forță de fascinație și cu “o frumusețe stranie”, îl însoțește pe poet “viață toată”. Cu implicații filosofice, etice și sociale, lirica lermontoviană și însuși autorul, “zvărlind cu mintea-mi zbuciumată / Lumina unui straniu foc” (Demonul meu) se integrează în acea “epidemie satanică”, care a cuprins întreaga literatură europeană, odată cu apariția eroilor luciferici byronieni și a celor faustici la Goethe. [6] Demonul lermontovian trăiește o dramă a cunoașterii și această mișcare exclusivă spre cunoaștere îl îndepărtează pe om de “la adevărata sa menire”. “Împărat al cunoașterii și al libertății”, “dușman al cerului”, demonul este geniul osândit să rămână veșnic singur, “lipsit de țel și de iubire/ și părăsit de năzuinți” [6] iar Lucaefărul ca personă e construit cu elemente filosofico-lirice, abstracte, deschise unor interpretări plurivalente. [2]

Mitul genezei: În “Lucaefărul”, mitul genezei are o mare putere de a sugera momentul trecerii de la creat la increat, când Lucaefărul - Hyperion – ajunge la Cer – Tatăl, Demiurgul Cosmocrator: “și din a chaosului vai / Jur împrejur de sine / Vedea că-n ziua cea de-ntâi / Cum izvorau lumina”. Trecerea dincolo de această limită o poate face doar în ipostaza de gând: “El zboară, gând purtat de dor / Pân' pierie totul, totul”.

Componenta principală a poemului “Lucaefărul”



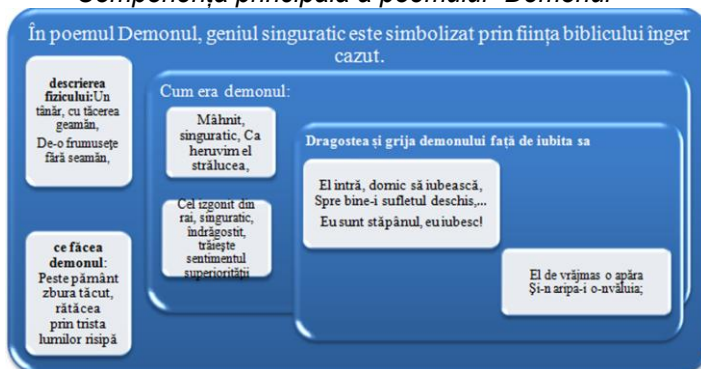
George Călinescu consideră: “În achim Lucaefărul” e de o construcție muzicală perfectă. Sensul e

(continuare în pag. 77)

acum satiric. Astrul e geniul solitary, Cătălin și Cătălina sunt umanitatea efemeră. Tehnica e leturgică. Tema e dezvoltată și analizată, repetată și comentată, reluată din nou până la completa istovire, iar replicile Lucefărului sunt formalistice, fiindcă el, neavând suflet empiric, nu poate găsi relații și expresii noi: Din sfera mea venii cu greu/ Ca să-ți urmez chemarea,/ Iar cerul este tatăl meu/ Și mumă-mea e marea."/ [4]

Plastica ideilor este și aici extraordinară. Chaosul are văi, izvoare, mări. Acolo nu-l "hotar", și vremea (că o apă) n-are puterea de a se umfla în puțul ei și a ieși din "goluri": Căci unde-ajunge nu-i hotar, / Nici ochi spre a cunoaște,/ Și vremea-ncearcă în zadar/ Din goluri a se naște./ Nu e nimic și totuși e/ O sete care-l soarbe,/ E un adânc asemenea/ Uitării celei oarbe./ [4] Unitatea complicate țevării se înfăptuiește acustic. Unele strofe tac, altele cântă, în acord, ca flautele unei orgi. La sfârșit răsună toate într-un țipăt coral: Trăind în cercul vostru strâmt/ Norocul vă petrece,/ Ci eu în lumea mea mă simt/ Nemuritor și rece./ [4]

Componenta principală a poemului "Demonul"



În opera Iermontoviană "Demonul" este un Eros și Erosul este un demon. Demonul simte deci "nevoia de iubire" ca întoarcere în sine. Pentru Demon (ca și pentru Lermontov, de altfel), dragostea este treapta cea mai înaltă a moralității. Pentru dragoste el se dezice de "vechile necuviințe", după cum îi cere Tamara, fiind gata să dea "veșnicia pe-un fior". Lucefărul eminescian dă "nemurirea în schimb pe-o sărutare", ambii însă rămân ceea ce au fost. "Demonul rămâne demon, orice ar spera, după cum Hyperion rămâne el însuși, în ciuda deciziei de a-și schimba nemurirea pe o oră de iubire", pentru că "păcatul năzuit nu s-a produs", consideră Mihai Cimpoi. În dragoste, ca și în ură, Demonul este "mare și neschimbător", și pentru sentimentul iubirii, renunță "la răzbunarea" lui la revolta contra Demiurgului, titanice și nedrepte în deciziile sale. [6]

Bibliografie:

1. <http://dabdiana.wordpress.com/proiecte/mihai-eminescu-lucefărul-și-mihail-lermontov-demonul/>
2. <http://ru.scribd.com/doc/Conexiuni-Între-Lit-Română-Și-Lit-Universala>
3. Predarea textului literar în bază de repere. Auxiliar didactic pentru elevi și profesorii de limbă și literatura română. Editura ARC. Iulia Iordăchescu. Pag. 23, Lucefărul de Mihai Eminescu.
4. George Călinescu, Istoria literaturii române compendiu, pag.172. București-Chișinău, Litera Internațional.
5. <http://www.mihaieminescu.ro/opera/poezia/lucefărul>
6. Tradițional și modern în Limbă și literatură. Continuitate și discontinuitate. Filologie rusă XXVI, volum jubiliar profesor Aneta Dobre. Universitatea din București. Ludmila BEJENARU, pag. 42-48.



CLAUDIA BOTA

Claudia BOTA

TE-AM REGĂSIT

Lacrima timpului învolburat
Din umbra gândului,
Din mersul pământului,
Din susurul apelor,
Din furnicătura călcâiului,
Prin căutarea urechii,
În foșnetul pădurii,
Prin mersul disperat,
Eu te-am căutat.

Cu rujul pe buze îmi înserez cuvintele,
În oglinda timpului clipele sunt memorabile.
Când încerc să aprind ideile în prisma lutului,
Șlefuiesc chihlimbarul în lumina dorului.

În auzul unei scoici te-am găsit într-o perla,
Perla Cuvântului.
Iar în mersul timpului din noi,
Ne-am regăsit pe noi doi.

E TOAMNĂ IAR!

E toamnă și cade frunza iar,
Când totu-i scris ca într-un dosar
Pierdută fiind cu gândul după tine,
Că astăzi nu ești lângă mine.

Registre îngălbenite,
În fila vieții stau pitite,
Copilă fiind în primăvară,
Matură trezitu-m-am în toamnă.

Ce-i viața ta pe o coală de hârtie?
Când inima se mângâie de o galbenă gutuie.
Cocorii vin și pleacă iar lacrima mi te dezleagă.
Iar bruma stă pe vița de vie
ca o dantelă întregă.

Tu ești un vis hoinar,
În fila vieții desprinsă din calendar.





Cristian BIRU

Desene de nebuni

Când eram student, mă consideram un expert în existențialism. Cred că am citit tot ce a apărut în limba română și limba franceză de Kierkegaard, Jasper, Nietzsche, Albert Camus, Jean Paul Sartre, Husserl. Țin minte că prima carte a lui Kierkegaard în limba română a fost "Jurnalul seducătorului" la Editura Scripta. A fost o experiență incredibilă lectura acestei cărți. A avut aceleași efecte ca "Martin Eden" a lui Jack London, prima carte a adolescenței mele. Mult timp am ținut cartea asta în buzunarul de la spate al blugului. O citeam și o reciteam prin parcuri, autobuze, așteptându-mi prietena în aula Universității. Simțeam că am în mâini un manual al fericirii. Voiam să fiu într-o bună zi un adevărat seducător.

De curând însă am revăzut niște notițe din perioada de mare expert în existențe și mi-am dat seama că făceam niște confuzii între repere, de exemplu citam romanul "Străinul" al lui Albert Camus ca fiind scris de Jean Paul Sartre. Când vorbeam despre paranoic, aminteam celebrul dicton "l'enfer sont les autres" ca fiind dictonul lui Sartre din romanul "Străinul" de același autor, când de fapt romanul fusese scris de Albert Camus și nu avea nicio legătură cu dictonul, pentru că dictonul nu era în acest roman, era într-un alt text dramatic din 1943 "Huis Clos", tradus la noi cu titlul "Uși închise" sau "Cu ușile închise".

În fine, uitându-mă cu atenție peste bibliografia pe care o notam atent pe notele mele de lectură așa cum am învățat la școală, mi-am dat seama că textele citite au același traducător, ceea ce inerent le apropria ca stiluri. Dacă peste stilurile asemănătoare, mai suprapunem congruența tematică, agnoasa, existența, revoltatul, neantul, boala de moarte, neliniștea, atunci avem senzația naturală a unui singur autor care a scris tot ce a scris Sartre și Camus la un loc. De aceea am hotărât să recitesc operele în franceză și studiile lui Husserl în engleză pentru a evita orice confuzie. Făcând acest lucru, la un moment dat am realizat că erudiția dacă există în cazul unui intelectual este o problemă de igienă, este ca și cum te speli zilnic pe mâini, pentru că de fiecare dată mai apărea câte o confuzie care trebuia corectată.

La un moment dat am recitat "Străinul" imediat după moartea mamei și lectura pur și simplu mi-a umplut sufletul cu lacrimi pentru că era povestea mea. Știam că "Străinul" începe cu o înmormântare, dar uitasem că e vorba de chiar mama naratorului. Am simțit că mi-a copiat cineva viața, că a tras-o la Xerox. Mama mea a murit într-un azil curat, european, îngrijită într-o cameră de două persoane, dar eu nu am fost la înmormântarea ei, eram foarte departe și a murit fără s-o văd și fără să fiu lângă ea. Munceam într-un depozit din Anglia. Mă îmbolnăvi-

sem și abia am avut niște bani să-i trimit unui prieten s-o îngroape. Nu cred că am să mai uit vreodată cine a scris romanul "Străinul". "Străinul" a fost sigur scris de Albert Camus și numai de Albert Camus. Mi-ar fi plăcut să fie romanul meu, dar cred că nu aș fi rezistat să nu-mi văd mama, indiferent cum ar fi arătat. În romanul lui Camus, naratorul refuză să-și vadă mama moartă, refuză să deschidă sicriul. E posibil să fi dorit să păstreze imaginea mamei din memoria lui involuntară. Străinul refuză să privească moartea în ochi. Eu aș fi privit-o un pic.

Astăzi, după aproape 30 de ani de la lecturile existențialiste, îmi dau seama că existențialismul însuși este foarte bătrân și totuși incredibil de actual. E posibil să fie doar o iluzie. Poate nu este actual deloc. În fond, într-o lume care citește din ce în ce mai puțin, problemele existențialiste sunt cvasi-inexistente.

Încerc să-mi explic predilecția pentru existențialism. Pe de o parte este încercarea de a descoperi sentimente inedite. Existențialistii m-au învățat că există sentimente noi, ciudate, stranii, sentimentul de angoasă în fața neantului existenței, sentimentul de anxietate, sentimentul de neliniște, sentimentul de revoltă. Când eram tânăr credeam că sentimentele în timp se transformă, se metamorfozează, îmbătrânesc și mor, adică pur și simplu dispar. Eram convins că stima care împlenea cândva dezinteresat iubirea cu respectul a dispărut în secolul nostru. Fiecare veac vine cu un spirit al lui, cu un sentiment de fapt. Sentimentul clasic, sentimentul romantic, pasiunea pentru peisajul lunar, pentru iubirea imposibilă, sentimentul absurdului, sentimentul grotesc. Toate aceste sentimente descoperite de opere literare, teoretic le numeam sentimente estetice, adică sentimente comunicate de opera literară. E posibil să fie adevărat, dar toate sentimentele sunt la început psihologice până să devină estetice, adică sunt deja în psihologia noastră, dacă sunt. Nu sunt prea sigur de asta. Am pierdut multe sentimente în timp. Când eram profesor cred că eram mai bogat în afectivitate, pe bună dreptate, datorită cititului. Sigur bogăția sufletească și înțelegerea ființei umane este dependentă de lectură.

Pe de altă parte, când citesc scriitori existențialști de exemplu un scriitor precum Jean Paul Sartre, am impresia că mă înconjoară pe nesimțite un spital de psihiatrie o dată cu sentimentul unei fortărețe, o ultimă redută, o ultimă frontieră umanismului. E ca și cum m-aș plimba cu mâinile la spate într-o galerie de desene și picturi de nebuni. Eu știu că sunt făcute de nebuni, dar câteodată mă opresc în fața unei pânze și am sentimentul unei capodopere, sentimentul unui tablou genial deși cel care l-a pictat a fost sigur un pacient dintr-un spital de psihiatrie, a fost un nebun, sau poate nebunii sunt cei din afara spitalului, cei care privesc chiar acum aceste desene.

Acum am să citez celebrul dicton al lui Sartre. Este chiar momentul lui. Dicționarele de psihiatrie moderne păstrează definiția istorică a Paranoi-

(continuare în pag. 79)

cului, o metafora din "Huis clos" - "l'enfer sont les autres".

Dar nu este numai asta, adică nu este o problemă numai de sentimente estetice, întreaga artă portretistică la Sartre pare inspirată din desenele făcute de nebuni.

În "Zidul", Pierre care se îndreaptă spre demență este iubit cu eroism de Agathe. E un fel de a spune se îndreaptă, este dement de-a dreptul, un dement care păstrează totuși câteva momente de luciditate și introspecție. De fapt pe soția lui o cheamă Eva, dar lui îi place să-i spună Agathe și-n fiecare seară are o altă poveste cum a cunoscut-o. O să-i spun și eu Agathe și nu Eva din solidaritate cu acest nebun. Ultima variantă pe care o povestește în șoaptă iubitei sale soții, este o seară stranie dintr-o parcare. Se bătușe cu un marinăr danez pentru ea, după care au ieșit în parcare barului în inima unei petreceri la care veniseră toate maimuțele din lume, toți cimpanzeii, toți babuinii. Tatăl Agathei care știe că Pierre va deveni mai devreme sau mai târziu dement, de la doctorul care-l consultase, o sfătuiește pe fiica lui să-l părăsească pentru că mai devreme sau mai târziu soțul ei va deveni o fiară și oamenii trăiesc totuși în societate. Dacă fiica sa ar vrea să facă acte de eroism, n-ar avea decât s-o îngrijească pe maică-sa care și-a pierdut independența, stă prizonieră într-un scaun și singura ocupație este să mănânce rahat de esență de trandafiri și să-și amintească tinerețea, plată și confortabilă ca lectura unui roman de dragoste pe o plajă din Italia. Cu blândețe fiica îi spune tatălui ca și cum ar șterge un zid, că ea și Pierre se simt bine totuși împreună, iar tatăl oripilat o disprețuiește pentru încăpățănarea ei și se gândește că fiica lui încă mai face dragoste cu nebunul.

Interesant este că Pierre nu este nebun, este deja dement de-a dreptul, dar își păstrează puterea de a scăpa furculița din mână când mănâncă în fața socrului aflat în vizita să vadă cât de nebun e. De fapt nu o scapă pur și simplu, ci se uită la ea intens ca și cum furculița ar fi suspectă și atunci soția trebuie să-i schimbe furculița după ce și ea la rândul ei, în semnul de solidaritate cu bolnavul, privește furculița intens spre disperarea tatălui aflat în vizită care nu înțelege nimic. Pierre simulează o nebulie mai mică. În realitate este înspăimântat de statui care trec cu viteză pe lângă el. Pentru a se apăra de statui și-a făcut un obiect ciudat din coli de carton semănând cu un păianjen pe care-l numește într-un fel anume, un cuvânt inventat inexistent în dicționare. Am uitat acest cuvânt, dar ceea ce este de neuitat este tocmai chipul împietrit al dementului ale cărui buze se mișcă asemenea unor animale înfricoșate. Este desenul demenței. Cred că nu există o descriere mai, aș folosi cuvântul "precisă", să mă refer la acuratețe. Un chip alb împietrit ale cărui buze se mișcă asemenea unor animale înfricoșate.

Pierre își îneacă propria camera în negru. I se pare tot timpul că e prea puțin negru în cameră și ar vrea niște draperii negre. Când aprinde o lampă de birou camera devine roșie, devastată de roșu ca într-un desen *fauvist*, iar buzele bolnavului devin negre, mișcându-se sacadat.

Pătrunzând în camera lui, soția gândește trist speranța de a nu gândi niciodată normal, asemenea tatălui ei. Obișnuindu-se cu întunericul, distinge obiectele de mobilă treptat, găsindu-și soțul într-un alt desen de nebun



cu picioarele chircite ca și când membrele corpului ar fi fost retractile, elastice, Pierre retrăgându-se în el însuși ca un avorton. În momentul în care soția îi spune că-l iubește așa cum e, are luciditatea să fie mirat, dac-ar fi în locul soției s-ar simți cel puțin oripilat.

Soția îi urmărește îndeaproape demența ca un medic stagiar, știe să-și controleze tonul vocii, când să fie sinceră, când să mintă, îi cunoaște boala îndeaproape, o interiorizează ca o statuie de gheață care ingerează un cărbune aprins. Maladia soțului îi topește interiorul, dar își continuă soarta alături de soțul dement îngrijindu-l cu obligativitate, adică până la capăt. Sunt convins că Julieta era frumoasă, cred și Isolda, Desdemona, mai mult ca sigur a fost frumoasa Pandora, Afrodita... au fost frumoase toate femeile din colecția canoanelor de spiritualitate ale literaturii universale, femeile descrise de Shakespeare, de Cervantes de Rabelais, de cei mai importanți autori ai lumii, dar eu aș fi vrut să fiu iubit de Eva lui Sartre, Agathe, cum îi spune Pierre, cu blândețe nesfârșită și eroism chiar dacă sunt un nebun fără limite.

Am găsit aceeași artă portretistică la Camus, aceeași galerii de desene de nebuni. Când Străinul ajunge la morga azilului să-și vadă mama, în sală vin prietenii defunctei, își fac intrarea triști și gravi ca niște judecători cu niște luminițe în loc de chip.

"Mă mira că nu vedeam pe obrazul lor ochii, ci numai o luminiță lipsită de strălucire în mijlocul unui cuib de riduri. Când s-au așezat, cei mai mulți dintre ei m-au privit și au dat din cap stingeriți; buzele lor fiind în întregime devorate de gura fără dinți, n-am putut să-mi dau seama dacă mă salutau sau dacă era vorba de un tic." (Albert Camus, *L'étranger* - Paris: Gallimard, 1942, pag. 50).

La un moment dat apare portarul cred, oricum, un angajat al azilului care plânge dar lacrimile nu pot părăsi chipul, curg pe un chip plin de riduri, ca într-un labirint al lacrimii în care lacrima se rătăcește fără să poată cădea vreodată. Așa am plâns și eu pentru mama mea. Lacrima mea îmi rătăcește și acum pe riduri fără să cadă niciodată.



Radu BRANDA**FĂRĂ PROBLEME**

Aveam un cal
 Și calul meu călărea
 Timpul abandonat de timp,
 Ciulindu-și urechile
 Avide de zvonuri.
 Era neliniștitor de liniștit
 Și fără rușine, stătea ascuns,
 În spatele ochelarilor de cal.

I-am înțeles
 Sentimentul de neînțelegere!
 Plâng în versul meu ilar
 Și mă îmbăt într-un răsfaț de liră...
 Nu mai am nicio siguranță
 Că aș putea fi în siguranță.
 Deși sunt foarte viu,
 Am fost tras pe linie moartă.
 Timpul nu are timp
 De pierdut cu mine.

Timpul trebuie
 Să-și rezolve problema,
 Fără probleme...

ETER

Din pământul ce înoată ca o zburătoare,
 Cu aripile deschise spre țepene umbre,
 Din locul ce se-ndoață cu cărțile ușoare,
 Cu flori din făina tăcerii fibrei celebre,
 Stele golașe produc valuri devastatoare,
 Cu zâmbet de ferestre deschise către umbre
 Ce-ți scaldă interiorul ochilor în mare.

TOAMNO

Cerând să-i dau un cer divers,
 Alunecând prin roze frunze,
 Umilul meu poem pervers,
 Mi-a spânzurat un gând pe buze.

Privesc spre fundul grădinii.
 Toamno, ești o artă vie!
 Pregătind adagio-al iernii,
 Toamno, ești o simfonie...

Toamno! Casante ore spargi,
 Ușor prin pletele de vânt,
 Cu reverii și doruri dragi,
 Frunze planând către pământ.

SOARTA

Și de ce să te miri?
 Cu leacuri de uitare
 Noi ștergem amintiri
 Și fără iritare
 Ascundem necinstiri.

TIMPUL CU BARBĂ

Privind sub salcia pletoasă,
 Trecutu-mi coboară-n angoasă.

Din orologiul ticălos,
 Îmi caut secunde ce-au căzut pe jos,
 Și-aș vrea s-ajung gândul ce-a fugit
 Din trupu-mi bătrân și obosit,
 În care port tone de-ntrebări,
 Despre apăsări și-nmormântări,
 Despre zări, urmări și transformări,
 Despre sfruntări și interpretări,
 Ce nu-ntețesc să mă absoarbă
 Din timpul care-și lasă barbă.

URA

Cu-nbrățișare-n cuget,
 Cu-n ochi deschis slugarnic,
 Arătând cu un deget
 În jos, mă-nșel amarnic,

Sunt pus într-o postură,
 Să urăsc răul din mine
 Dar când văd atâta ură,
 Să urăsc ura... îmi vine.

TIMPUL

Cărbunii aprinși mocnesc din cenușa clepsidrei,
 Fereastra unei clipe s-a deschis spre mine,
 Pe chipuri perene eu văd urmele vidrei...
 Neliniștea m-apasă cu forță înspre tine.

Călătorind spre tine cu timpul viitor,
 Cad roade de visare din creanga nopții rece,
 Ecouri să stârnesc în visele de dor,
 Nădejdea-n ochii mei e gata să se-nece.

O constatare ce-o văd privind prin ochii tăi:
 Atunci când caut, eu, timpu-n ora și minutul
 Ce au rămas în urma-ntunecatei văi,
 Se sting în viitor prezentul și trecutul.

BIZARERIE

Vorbea din el ca dintr-altă persoană,
 La piept, îmbrățișa copilărie,
 Iar dacă avea un ciocan în mână,
 Toate lucrurile-i păreau că-s cuie.

Se pare că totu-i o bizarerie
 Și stau pe gânduri sub clarul de lună:
 Omul la mânie cade-n nebunie,
 Trăim parcă-ntr-o lume nebună.

ÎNCHINARE

Brăzdându-mi singurătatea cu amintiri
 Ce delirează în spații ancestrale,
 În sine, mă zbăteam în ireale-noturi,
 Scobite-n adânc cu trepte-n scăpătate,
 Spre suprafața afundată-n gânduri.

Gândurile mi-au încărunțit impetuos
 Și nu știu dacă priveam sau poate visam
 Cerurile unde-mi scăldam ochii în frumos
 Dar în florile de lacrimi știu că proslăveam
 Pe mântuitorul nostru Isus Hristos.





Aurica ISTRATE

ARIPI DE ÎMPRUMUT

State ședea rezemat de colțul șurii și trăgea gânditor din țigară. Pe uliță treceau vacile la pășune singure, fără să le mâne careva.

- State, vezi, mă, să nu te ia somnul și să dai foc la șura omului, îi strigă Ileana din bățatură. Mare noroc are vecinul nostru că nu ești mai încarnat, că altfel, de când îi tot rezemi șura, până acum i-ai fi prăvălit-o peste coteț. Du-te, State, să aduci o cârcă de lemne din pădure, să pot face o zamă la copii, că din dumaticatul de pâine ce le-a rămas pe masă în urma ta, nu pot ei, mititeii, să ajungă la școală nici astăzi. Că tu nu știi ce fel de om ești, de nu ți-i somnul tulburat de griji pentru pruncii tăi. Visezi și sprijini tot ce-ți iese în cale.

State, pace! Continuă să tragă gânditor din țigară, de credeai că filozofie mai mare decât cea care exista acum în capul lui, nici nu mai există.

O căruță hodorogind, parcă anume pornită să îi tulbure șirul filosofic al gândurilor, șir limpede și cuminte, trecea acum pe lângă el.

- Hoo, strigă căruțașul de pe capra căruței, oprește-te, bidiviule, să facem și noi astăzi o faptă bună. Hai, State, urcă, astăzi milostenia mea și hărnicia ta or face casă bună. Urcă, eu m-am pornit după vreascuri și după cum nu văd nicio dâră de fum să iasă din hogeagul tău, cred că tot pentru asta te-o împins Ileana din ogradă. Urcă, om aduna amândoi o căruță rotofee de vreascuri și le-om împărți frățeste când ne-om întoarce. Dar îți spun, s-o știi de pe acum, că la întoarcere, om merge pe lângă căruță, așa, din respect pentru înzorzonatul ăsta de căluț. Atăta lucru merită și el, să ne vadă mergând pe de lături, purtându-ne singuri spurcăciunea și dosul.

State mai trage o dată gânditor din țigară, apoi aruncă chiștocul și-l zbrobește sub bocanc. Se îndreaptă încet spre căruța ce-l așteaptă. Căruțașul îi dă o mână și îl trase sus pe capră, apoi își îndeamnă căluțul: Dii, dii, frumosule, dii înzorzonatule, diiii!

Ileana, de după gard, a auzit că s-a oprit o căruță în dreptul casei lor. Își potrivește ochiul între două scânduri și, cu urechile pâlnie, ascultă.

Ce om, Toderică, ce om, gândește Ileana de dincolo de gard. Ar trebui să treacă pe lângă State ca pe lângă un cocean, dar el se oprește ori de câte ori îl vede și-l ia în căruță. De-l găsește beat pe malul șanțului, îl urcă în căruță, fără să-i spună măcar o vorbă, și când ajunge la poarta lui, strigă la ea: Ileană, vezi, tu că ți-am adus bărbatul. Vină de-i deschide poarta! Dar până să ajungă Ileana în poartă, Toderică e deja pe capra căruței, continuându-și drumul.

Ar fi vrut Ileana să se arate, dar avea pestelca pocită și era și în picioarele goale. Nu se cuvenea să iasă în față

lui Toderică în halul ăsta. Ea încă se ținea femeie cu rost în lume. Avea bărbat, avea copii, avea ce spăla, ce legăna, ce hrăni, de ce să mai știe lumea și de avea cu ce? Era treaba ei, în casa ei.

Căruța a pornit. Toderică stătea drept pe capră, alături, State, tăcut și scufundat în filosofia filosofiei lui.

Ce mai bărbat e și State ăsta, gândi Toderică. La ce s-o fi uitat Ileana când l-a luat de bărbat? Dar cu ce drept judec eu acum alegerea femeii? De unde să fi știut Ileana cât de dragă îmi era mie? Și apoi mămuca, aș fi putut s-o înfrunt eu pe mămuca? Niciodată n-am îndrăznit să mă uit în ochii ei și să-i spun nu!

Cuminte și frumoasă, Ileana era râvnită de mulți flăcăi, dar nu și de mamele lor. Purta ea o pecete, care nu avea nimic de-a face cu felul ei de a fi. Era copil din flori. A aflat pe când ea nici nu știa ce înseamnă treaba asta. Și până să înțeleagă, tot văzând cum își dădeau femeile ghionturi la poartă când trecea ea pe drum, Ileana a prins a nu mai căta în ochii oamenilor, îi saluta cu capul plecat și se grăbea să se îndepărteze cât mai repede de ei. Așa s-a ferit Ileana, cu capul în pământ, rușinată, purtând o vină care nu era a ei. Pe maică-sa n-a întreat-o niciodată nimic despre ce și cum.

Dar când trupul ei prinse a se împlini, Ileana observă că până și tatălui ei, cel care o crescuse, îi alunecau uneori priviri râvnitoare peste sânii ce-i înmuguriseră din nimic și până pe coapsele ei feciorelnice. Îi era teamă să se știe singură în casă, singură în curte, singură pe drum, singură pe câmp. Îi era teamă! Stătea și cântărea singură care ar putea fi adăpostul și sprijinul ei pentru a nu deveni victima vreunui nebun. Un flăcău care s-o ia de nevastă, asta era scăparea ei. La o nevastă ca ea se gândeau mulți flăcăi, dar la o noră ca ea nu se gândeau nicio mamă de flăcău.

State, orfan de mic, fusese crescut de bunici. Bunicii s-au prăpădit până să se întoarcă el din armată, din război. Că State a lipit armata de război. Așa i-a fost dat lui. A plecat în armată primăvara și s-a întors din război tot primăvara, dar cu patru ani mai târziu. Între timp a venit el într-o permisie de zece zile. Nu mai era copilul ce plecase cu un an în urmă să facă milităria. Era bărbat în toată firea. Respecta omul pe lângă care trecea și era respectat și el. Un bărbat de nădejde. Dar mai apoi a plecat iar și nu s-a mai întors decât după ce războiul s-a terminat. Un alt State trecea acum pe drum. Înfașurat în mantaua cachi soldă-țească, nu auzea și nu vedea nimic. Nu fusese rănit, nu-i lipsea nicio mână, niciun picior, niciun ochi, nimic ce să fie la vedere, dar undeva, acolo înăuntrul lui, ceva nu mai era la fel. State nu povestea nimic nimănui, Tăcea, trăgea din țigară și vorbea doar cu el și poate și cu alții pe care doar el îi știa. Poate camarazi, poate inamici, cine știe. State avea gânduri multe, ascunse dincolo de ceața care-l despărțea de lumea asta.

Nici să salute, nici să răspundă la salut, nici să vadă, nici să fie văzut, nici să întrebe, nici să fie

(continuare în pag. 82)

întrebat, nici cu flăcăi, nici cu fete, nici la horă, nici la cârciumă. Doar câteodată seara mai era văzut intrând pe poarta cimitirului și oprindu-se lângă crucile lui. Mama, tata, bunicul, bunica. Stătea o vreme cu ei și tăceau împreună. Uneori nici lumânare nu le puneau la căpătâi. Fuma o țigară cu ei și se înfruptau toți din tăcerea celorlalți.

S-a întors la casa bătrânească, tăcut și fără niciun interes de fete, de horă, de muncă... Era singur, de capul lui, nimeni nu i-ar fi putut spune că-i bine sau nu s-o ia pe Ileana de nevastă, dacă State ar fi fost interesat de asta. Dar de unde interes la State pentru însurătoare?

Bunii Ileanei, vecini și prieteni cu răposatul lui bunicul, după ce State s-a întors din război, îi purtau grija prânzului. Mai mult nu puteau nici ei, dar o strachină de fiertură nu putea sărăci pe nimeni, putea doar ostoi foamea lui State. State primea pomana, mâncă și apoi, într-un târziu, se ducea să înapoieze blidul gol, nespălat. Într-una din zile, când venise să aducă strachina, Ileana ieși pe ușa bunicilor. Rămase buimacă văzând că flăcăul era s-o doboare fără ca măcar s-o vadă, dar nu îndrăzni să-i spună vreo vorbă. Își încălță în grabă papucii și, cu capul plecat porni spre poartă.

Bunica, care o petrecea de după perdele, observă dezinteresul flăcăului față de nepoata ei, dar și graba cu care, cu capul plecat, ajunsese aceasta în poartă. Nu-i venea bine bătrânei felul în care își pleca privirea Ileana, în fața oricui. Știe fata asta ceva, își spuse bătrâna, știe. Și nemaiavând ce petrece, că Ileana dispăruse grăbită din uliță, bunica se întoarse spre odaie în mijlocul căreia stătea State cu blidul gol, nespălat, în mână. Bogdaproste, pentru milostenie, spunea State ori de câte ori îi înținde blidul. Să fie de sufletul morților, State! Ți-a plăcut? Plăcut. Dar ce-ai trecut pe lângă Ileana, ca pe lângă scândura gardului? Nu stă bine, State! Ileana? Care Ileană, întreabă flăcăul anevoie. Ileana, nepoata mea, era s-o dărâmi când ai intrat în casă. N-am văzut nicio Ileană, mătușă, spuse State cu convingere. Bine, State, altădată o să ți-o arăt eu, spune bătrâna îngăduitoare.

Din vorbele ce tot treceau dealul Neamțului, s-a mai aflat câte ceva. Se zicea că State, împreună cu câțiva camarazi trimiși într-o misiune de recunoaștere, au intrat pe un câmp minat. Singurul care s-a întors din misiune a fost State, cu un balot de carne în spinare. Ale cui erau rămășițele ce le cărase State de pe câmpul inamic și până în tranșeele alor lui, nu s-a putut afla decât după chimir. „soldat Răchieru Ilie”. Răchieru Ilie a fost declarat erou și înscris pe crucea ce străjuia intrarea în cimitirul din sat. Dar dacă asta e povestea pentru care State nu mai era cel ce a fost cândva, de ce nu se oprea el niciodată la monumentul eroilor să-i aprindă o lumânare sau măcar să fumeze cu el o țigară? Poate Ilie nu tăcea, poate striga, plângea, suspina, după carnea și oasele lui, împrăștiate pe pământ străin de suflarea înghețată a morții, după poza Adelei din buzunarul din dreptul inimii din care nimic nu se mai cunoștea. Doar State știa ce purta Ilie în dreptul inimii. Asta să fie povestea lui State cel nou, plin ochi de gânduri și depărtat de cele lumești?



Aurica ISTRATE

Vacanță prelungită

Îmi plesnește-n două buza
Vântu-mi suflă-n coasta nopții
Mi s-a dus pe copcă muza
Și mă zbat de ceasul morții

Mi-s cuvintele zburlete
Și silabele-mi certate
Rimele dezlănțuite
Și-am doi iambi căzuți pe spate

Cu hormonii puși pe șotii
Fără frică de păcate
Văd doar rime-n geana nopții
Pârguite, dezbrăcate

Și ce lună, ah, ce noapte
Ar trăi, de le-ar așterne
Trup divin pe pat de șoapte
Zămisliind iubiri eterne

De-ale eternității

Fierbe baba sloi de vise
Sprijinită într-un gând
Că de mult pământu-i zise
Eu te-aștept, dar până când?

De urechea dinspre groapă
Era baba cam imună
Dar se-ntoarse să priceapă
Ce-a vrut groapa-n gând să-i spună

Și-a lăsat povara traistei
Peste umărul cel stâng
Cam pân' la genunchiul broaștei
Că al ei era nătâng

Iartă-mi humă îndrăzneala,
Ce te iei la harț' cu mine,
Că de facem socoteala,
Io-s mai tânără ca tine

Mi-i toiagul încă verde
Mi-i implantu-n garanție
Cristalinul-i nou și vede
Iar tu vrei să mă dau ție?

Taci, că nu mă las curtată
C-am un drag de viață, humă,
Cum avut-ai tu, odată,
De-al meu tată, de-a mea mumă

Da, veșmântu-n loc mă ține
Și basmaua, de la soare,
A încărunțit, vezi bine,
Dar și albu-i o culoare

Poartă humă, grija ploii
A luminii ce lumină
Brazda ce-a întors-o boii
Nască rod fără de vină

Bobul gras, plin de ispite
Ce l-am pus în brazdă eu
Va da roade înzecite
Mult mai mult ca osul meu.





Lucica DRAGOȘ

nu-mi amintesc

nu știu
dacă acum oamenii
care-mi fac cu mâna
în timp ce
încerc să-mi echilibrez
existența printre clipe
și frământări
adunate în templul
inimii
mă cunosc

fără să am vreo idee
despre ce va urma
cu fața
luminată
de căldura lor
m-am așezat în genunchi
și nu-mi amintesc exact
de era vreo vecernie
sfântă
în care îngerul
cuvânta
despre întoarcerea
fiilor
satului.

din ghereta portarului

prin fereastra timpului
privesc adevărul
oricât ar vrea trupul
să stea încovoiat
nu îl las
îl țin drept
cu umerii
trași în spate
și pieptul nainte
din ghereta portarului
ascult ticăitul
existenței

bucurându-mi privirile
cu verdele crud
al copacilor
ce-și tremură frunzele
la fiecare adiere
de vânt.

pașii se pierd

o risipă de splendoare
e verdele
câmpului
cu cântecul vieții
răstignit
în cuiarul inimii
pe uliți de soare
prin colbul fierbinte
desculț
gândul meu
atinge necuprinsul
în casa de la țară
făcându-mi veacul
respir
suave miresme
și mâine
la fel
ca azi.

pe o gură de rai

boarea dimineții
peste inima mea
se revarsă
liniștitor
radiind iubire
clipocesc
ramuri de soare
în toate direcțiile
un tumult al culorilor vii
înmuguresc
și râd
în nuanțe pastelate
îngânând
un cântec suav
peste țara mea.

în luciul zilei

cu bronzul
ciocolatiu
la purtător
lumea
se mișcă alene
e vremea concediilor
în PANAM(E)A
sau la nisipurile de aur
ori poate
pe vârfuri
de munte
unde să mă văd
doar cu mine
și cu păsările
cerului.





Mioara BAHNA

Volumul de poezie "Fluturi de trup" de Nicolae Vălăreanu Sârbu

Două sunt reperetele principale ale perspectivei lirice din volumul *Fluturi de trup* – Editura Blumenthal, București, 2015 – al lui Nicolae Vălăreanu Sârbu, sugerate încă din titlul cărții: iubirea și creația. Acestea li se adaugă, pe parcurs, altele, simțite ca ineludabile, impuse de cotidian, între care singurătatea sinelui în lume ori condiția omului, în general.

Cu o empatie temperată, fără efuziuni sentimentale, prin urmare, de obicei sub formă de monolog adresat, poetul – într-un limbaj când grav, când cu note ironic-ludice -, luându-și-o drept confidentă și martor (al zbaterilor sufletești și al observațiilor asupra vieții) pe cea care îi polarizează mare parte din trăiri și care este o prezență continuă în gândurile sale, poetul așadar pornește în prospectarea lumii, de fiecare dată mai bogat cu o zi, remarcă iterativă, matinală, când Dimineața își deschide orizontul convex.

În ce o privește pe cea care se constituie în ax al existenței îndrăgostitului, într-o metamorfoză perpetuă, femeia este, deci, o imagine proteică, sintetizând propriile-i date și pe cele ale lumii pe care o traversează pasul ori doar imaginația lui, vegheată de cel pe care-l identifică: Tu, ce te naști din lumi dăruite...

Cu aportul demiurgic al iubirii, universul trăirii este surprins, în poezie, în neopritul proces al devenirii, al împlinirii menirii, de vreme ce Tăișul gândului sclipind / cu idei care fulgeră vidul / răscolesc focul din soare.

Și dacă dragostea este primul impuls al vieții care i se etalează celui ce alege să se destăinuie prin poezie, arta, în schimb, este mediul în care preaplinul sufletesc i se poate materializa, în primul rând, sentimentele, chiar dacă nu în exces, luând forma expresivă a poeziei, însă dacă, adeseori, o artă poetică este plasată la începutul unui volum de versuri, aici, Nicolae Vălăreanu Sârbu optează pentru dezvoltarea, mai întâi, a premiselor scrisului său, pentru ca, după câțiva pași în această direcție, să puncteze și să sublinieze coordonatele poeziei în care crede. Totuși, exprimându-și crezul, poetul ridică doar câte puțin vâlul de pe laboratorul creației lui, așa încât procesul de elaborare a poeziei păstrează o ambiguitate, accentuată prin punerea sub auspiciile unei muze secrete (fiindcă remarcă: O frăgezime pe suflet îți pune / șlefuit literă cu aure sonore / din cristalul cui îl desprinzi / trupului gol să îi dai / crudă pielea?), dar și prin absența punctuației.

Treptat însă, lamura gândului, ca să-l parafraz pe

Lucian Blaga, pare a se alege, astfel, concepția despre poezie, despre poet, despre procesul de creație se limpezește: Versul îl nasc cu smalt de cuvinte și Uneori se-nfiripă cum cântecul / plimbă sunetele pe portativul urechii. Și drumul acesta începe să-l facă în chip de pelerin înțelept, de-a lungul unei călătorii cu nelimitatele posibilități de cunoaștere pe care le oferă dragostea, viața...

Preocupat, pe de altă parte, mereu, de efectele iubirii asupra-i, eul creator caută să identifice chintesenta acesteia, tradusă, între altele, în Seducțiile tale de mentă sălbatică, simțite cum intră sub piele ca iarba în gura coasei, în stare să învingă orice posibil obstacol, când Treptat cetatea din mine se dărâmă.

Meditativ cel mai adesea, eul liric face din sine propriul obiect de studiu, analizându-și comportamentul, manifestările induse de factori diverși, de la trecerea necruțătoare a timpului, la interacțiunile cu alții și, în primul rând, cu iubirea și cu actanta acesteia. De pildă, la un moment dat, constată că Inima mea se mai îndrăgostește / numai cu ochii, / nu mai risipește farmecul trupului tău / prin sânge chemarea urcând.

Egalitatea în fața morții, tristețile inerente ale oricărui destin, viața ca o călătorie, pendularea ființei între așteptări și neîmpliniri sunt alte câteva teme ale poeziei lui Nicolae Vălăreanu Sârbu din acest volum, care, totuși, rămân doar fundalul pentru tema principală, cea a dragostei, ca realitate, dar, cu precădere, ca potențialitate. Printre acestea își fac însă loc și alte gânduri mai... terestre, ca, spre exemplu, cel legat de codrul care nu mai este frate cu românul, cel al asumării unui destin etnic marginal (Suntem frunzași la periferia lumii), ori cel al unei nesfârșite tranziții (Trecerea dintre sisteme), venind dintr-o dezabuzare cotidiană, care, în planul întregului, introduc un alt nivel de abordare a vieții ce-i atenuază lirismul.

Dincolo însă de aceste aspecte tranzitorii, în concluzie, poetul găsește forța de a culege din realitate mai ales imagini cu darul divin, materializat, de pildă, într-o privesc pe înserat sau în Femeia de lângă mine ori în amintirea copilăriei, care-i dă posibilitatea să simtă cum Arcușul sufletului cântă oda bucuriei / Dumnezeu ascultând-o, astfel că fiorul religios este o altă componentă a poeziei din volum, poetul atenționând: Cei care iubesc pe Domnul se nasc a doua oară, încât se poate considera că, și în acest volum, Dumnezeu exilat / a creat cu vântul / egal cu sine însuși.



Valentin LAZĂR**CĂLĂTORIE INIȚIATICĂ***Nam tibi nullum Graecia numen habit* (Ovidius, Fasti I, 90)

Într-un dans apoteotic, marea și păsările ei incerte,
chiparoși pietrificați, așteptare sub filele de aur,
oglinďă păstrând pentru o secundă lunatica mirare
a celei care și-a ucis amintirile

nu spui nimic, dar totul te trădează,
sub piele, orașul antic renaște,
se-aud explozii închipuie, pașii într-o nesfârșită aiurare

în scuar, vântul spune obscenități,
chipuri anonime te urmăresc, ziarele acoperă
cerul gurii, și soarele, dezorientat,
nu mai știe ce să mai creadă despre noi

poate că suntem două tramvaie de fosfor
care nu se vor întâlni niciodată
pe aceeași linie, desenată de tine, (îți amintești?)
în pauza unui curs de psihopatologie

poate că nu iubim,
și inima e o insulă a sinucigașilor
disprețuim ceea ce-am disprețuit dintotdeauna,
lumina mărturisește incestul

arunci o ultimă ancoră în saliva lui dumnezeu

crezi că nimic nu e întâmplător,
faci jogging pe creier și-ți propui să învingi moartea,
nu vrei să te odihnești în părul pubian al secundelor

o mască pe treptele amfiteatrului,
plângi, spui că mă iubești cum n-ai mai iubit pe nimeni,
strigi c-ai face orice să mă păstrezi împăiat,
vrei să mă îmbrățișezi așa cum o umbră și-ar îmbrățișa
trupul descompus, vrei să mă săruți de fericire
că exist între coapsele micii chinezoaice Măli

amândoi sfârșim cândva, să nu invocăm toamna
în care ne-am cunoscut în uterul groparului pompilică,
nici amintirea primei atingeri, nici (cu)tremurul cărnii,
nici pasărea neagră pe care-am admirat-o
din mansarda doamnei miriam

să nu decădem în miragiile propriilor înălțimi,
știm foarte bine că ireversibilitatea e mai concretă
decât însăși concretețea

cuvintele rănesc, o pată de sânge dincolo de noi,
de povestea pe care-o repetam, seară de seară,
cailor verzi de pe peretele nordic (de câte ori
nu i-am scos din depresii, nu-i așa?)
și tu râdeai, râdeai ca și când atunci ai fi descoperit
cât de frumos poți să râzi

întrebări absurde, dar oare absurditatea
nu e și ea o femeie care visează
la o noapte de dragoste cu dumnezeu?

aștepți la marginea timpului, în buzunare,
pastilele de cianură ispitesc alte gânduri,
ești atentă la ceea ce ne însenina degetele,
eu nu-ți rostesc numele de teamă să nu mă transform
în inorog, pitecantrop sau broscoi râios,

știi că venele tale ar deveni a doua mea casă,
știi c-aș reîncepe să te iubesc
așa cum numai într-o singură viață poți iubi

o mască pe treptele amfiteatrului,
vântul continuă să spună obscenități,
doar soarele, dezorientat, nu mai știe
când să ia masa de prânz.

AUTOPSIAR MARIN

Și-acest deșert marin, privit cu indiferență ?
o măsură exactă în toate lucrurile,
ca-ntr-un joc de oglinzi ireale, un alt zâmbet,
cuvintele prind aripi și memoria spumegă
sub țesătura impură, alchimică

e un naufragiu straniu,
luna face urticarie

e o simetrie perfectă a oaselor,
vântul așteaptă, ca un școlar,
la trecerea de pietoni

o voce minerală
sau un pește sub unduirea sferelor,
jos, chemarea secretă, întuneric perfid,
ciudată apropiere dintre profunzime
și ochiul care renaște murind

îndrăgostiții ireali
continuă marele sărut balsamic,
o fantomă patrulează până la orele cinci
dimineața

fructul crește și descrește,
pietrele se nasc unele pe altele, dispariția
materiei,
și un voal străveziu, din altă intermundie,
acoperă toate răscrucile de pe creier
(orbire în afara viselor tale de sardonix)

păsările înnebunesc pe timpanele apelor,
(ape reziduale, poluante,
de la fabrica de methylchloroisothiasolinone,
vei spune tu, într-un târziu)
explozii de pene viu colorate - cerul gurii

și-acest ocean deșertic, privit cu indiferență?
o măsură precisă există-n toate iubirile,
ca-ntr-un joc ireal de oglinzi, altă mască,
mirări, întrebări, imagini nostalgice,
pentru care nu merită să trăiești în afara ta
(resuscitare pe care d-zeu o invocă mereu
atunci când vorbește de unul singur)

așteptare fosforică,
cei doi îndrăgostiți continuă
marele sărut balsamic, marin.





Cornel COSTEA

Iar Clujul

Iubito, corcodușii-s iar în floare,
Ce bine că privim mai mult spre cer!
Pe străzi e praf și-atâta nepăsare,
Iar inimile-s îmbrăcate-n ger!

Iubito, dealurile verzi ne cheamă
Să evadăm din griul urbei noastre,
Să mergem, hai, să nu îți fie teamă,
Acolo spre tărâmurile-albastre!

Și vom trăi mai bine și mai simplu,
Din când în când, ne vom întoarce-n lume,
Vom face, prin oraș, câte-un periplu
Să ne-ntâlnim cu oameni fără nume,

Ce nu mai știu ce-nseamnă bucuria
Adusă, an de an, de primăvară,
Și nici să-și recâștige armonia
După o iarnă-atâta de amară.

Și-apoi, vom merge, iar, la casa noastră,
Unde suntem, cu-adevărat, Acasă,
Ne vom uita, iubito, pe fereastră
La lumea noastră-atâta de frumoasă.

Și vom rămâne-acolo-o veșnicie,
Iar Clujul va fi doar o amintire,
Și vom planta cireși și meri, și vie,
Vom scrie versuri pline de iubire.

Iar dac-odată vom vrea să plecăm
Spre alte orizonturi reci, astrale,
Vom mai ieși în noapte s-admirăm
Trecutul nostru mistuit în vale

Și, astfel, împăcați vom trece puntea
Fără melancoliei sau remușcări,
Mai sus de nori, ne vom urca în luntrea
Ce ne va duce peste mări și zări.

Fă, Doamne, o minune

Fă, Doamne, o minune și-adu-ne primăvara,
Zăpezile păgâne aruncă-le în iad,
Nămeții-s pân' la streșini, a dispărut și gara,
Iar trenurile toate în amintire ard.

Fă, Doamne, o minune și-oprește,-acum, urgia,
Lalelele smerite își plâng povara rece,
Iar piersicii în floare duc singuri bățalia
Cu-acest dușman de moarte ce nu mai vrea să plece

Fă, Doamne, o minune și cruță-le viața
Făpturile plâpânde-mbrăcate-n clorofilă,
Cu-a Ta iubire, Doamne, prefă,-n căldură, gheața
Și nu lăsa speranța să moară în argilă.

Fă, Doamne, o minune și-ascultă-mi, iarăși, ruga,
Din lacrimile mele clădește-o lume nouă,
Îmi iau bocancii, Doamne, și peste suflet, gluga,
Și-aștept să schimb omătul într-un covor de rouă ...

Să îmi aduni

Din ploi de mai culegem, iar, Lumina,
Pământul reavăn e-un covor de jar,
Ce-așteaptă, înflorind tăcut, albina
Polenul să culeagă, dulce-amar.

Ne regăsim, în soare, strălucirea
Din vremea-n care, goi, prin Paradis,
Gustam, pe îndelete, puri, iubirea
Și nu știam că fructu-i interzis.

Pe curcubeie, treji, după furtună,
Pășeam chiar fără teama de-a cădea,
Eram tot timpul liberi împreună
Și încăpeam pe-o margine de stea.

Iar astăzi, când mă pregătesc de ducă,
Zăbind, discret, trecutului celest,
Mă însoțesc doar greierii din luncă
Ce intonează-același marș funest.

În zare, viitorul arde-n brume,
E-un fum subțire parcă din alt veac,
Nu am mai spus de mult atâtea glume,
Iubito, poate-i vremea să și tac

Și să te las pe tine mai departe,
Înveșmântată-n frunze arămii,
Să îmi aduni poemele-ntr-o carte,
Când va fi toamnă, iar eu nu voi fi.

Copilăria

Cu fiecare an ce trece
Copilăria îmi trimite
tot mai multe scrisori
am găsit una chiar ieri
în cutia poștală
același scris de altădată
ordonat și rotund
cu literele frumos desenate
pe țesătura imaculată a hârtiei
Știți ce mi-a scris? nu aveți cum să ghiciți
Mi-a scris că s-a întors în sat
de câteva zile
și că mă așteaptă în fața casei
dar să nu mă grăbesc are răbdare
abia își va aminti cât mai multe întâmplări
din vremea aceea
când purtam pantaloni pescărești
și umblam împreună pe dealuri
după trifoi pentru iepuri
când ascultam dimineața *Curierul melodiilor*
și plângeam pe peron
însoțind-o pe Nuți care pleca acasă
când trăiam fiecare zi cu spaimă și cu bucurie
amestecate
din care astăzi a mai rămas doar bucuria
de a ști că în fața casei mă așteaptă răbdătoare
Copilăria părinților mei.





Constantin MĂNUȚĂ

RONDELURILE OLGUȚEI LUNCAȘU TRIFAN

O carte frumoasă de rondeluri scrie Olguța Luncașu Trifan cu titlul *Vibrațiile sufletului în rondel*, Editura Rotipo, Iași, 2017, unde cuvântul care denumește specia lirică clasică și fixă este încorporat în titlu cu dorința de a atrage intenționat atenția cititorilor.

Cartea are o prefață de Dumitru Brăneanu și o post-față de Marian Malciu scriitori care trasează coordonatele liricii autoarei, insistând și asupra tehnicii versificației unui asemenea demers poetic.

Un lucru îmbucurător este faptul că tot mai mulți creatori se îndreaptă spre poeziile cu formă fixă, redescoperind frumusețea și armonia clasică a poeziei de odinioară, când sufletul plutea îmbătat de roze și de muzica sferelor divine.

La fel ca sonetul, rondelul se bazează pe respectarea cu religiozitate a unor reguli în care accentul cade pe armonie, puritate, claritate și gingășie. Cel care a ilustrat magistral arta rondelului în literatura română a fost Alexandru Macedonski cu opera sa de maturitate, *Poema rondelurilor* care cuprinde 54 de poeme. Un prolific în arta rondelurilor la ora actuală este scriitorul Vasile Filip care a ajuns la cea de-a opta carte.

Tematica rondelurilor Olguței Luncașu Trifan este bogată și diversă, specia rondelului ocupând o poziție privilegiată în scrierile sale, încât creează un univers fascinant, miraculos și mirobolant, recreând metaforic lumea.

Scriitorul Valeriu Stancu afirma în revista *Cronica*, 12.12.2011 că „A scrie astăzi poezie clasică și mai ales sonet și rondel este aș zice eu un risc asumat, un act de mare curaj creativ, poezia cu formă fixă poate părea vetustă într-o epocă în care experimentele lirice întrec orice închipuire”, curaj pe care și-l asumă poeta care ca orice creator prin iluminare ajunge la uimire, dacă admitem faptul că poezia este *fiica uimirii* cum era denumită în antichitate și trăim în lume pentru a ne uimi după cum afirma Goethe în *Anabasis*.

În zbaterea sa lăuntrică poeta tinde spre desăvârșirea operei de artă, neocolind nici stângăciile, deoarece numai arta e nemuritoare și poeta învinge timpul.

Volumul se deschide cu *Rondel, rondelului* prin care autoarea îl așază la loc ferit între *peretii de sticlă*, aspirând alături de sonet la tronul de rege al poeziei, ca un *giuvaer* care înobilează zicerea și alină sufletele: „Între pereți de sticlă așez rondelul / Să nu-l atingă praful sau uitarea./ Să-l vadă soarele, să-l știe cerul,/ /Iar omul să-i iubească armonizarea./ Orice poet să vadă-n el modelul,/ Dorind să-i cânte în rimă-mbrățișarea...//lubiți-l și-i slăviți înfățișarea!/ Lacrimi din suflet curs-au prin penelul/ Poetului, ca să-și atingă țelul:/ Un giuvaer în versuri – alinarea./ Între pereți de sticlă așez rondelul...”

„L'amor che move il sole e l'altre stelle – iubirea



care mișcă soarele și celelalte stele”, după cum afirma Dante Alighieri în *Divina Comedie*, străbate ca un fir roșu întreaga creație a Olguței Luncașu Trifan.

Rima este stăpâna versului așezat ca un fluture pe mână „Doar rima, marea stăpână,/ Îl ceartă amarnic, strigând:/-Să-ți cauți surata, plângând!/ Cercul privind, el îngână:/-Ține-mă, Doamne, de mână!” (*Rondelul poetului*).

Ca în viziunea poetilor clasici tema iubirii apare îmbinată cu cea a naturii, încât într-un cadru pitoresc putem vorbi de dragoste, într-o *iubire ninsă*, dar cu *străluciri de stea*: „Povești de dragoste răsar sub fulgi de nea,/ Iar inimi calde fac cuib sub albul lor,/ În foc lumesc se contopesc un el și-o ea./ Zăpezi vitralii închipuind din dor...//... Cu fulgute buze focul să și-l bea/ Ca pe-o licoare din nesecat izvor,/Nectar prielnic și leac izbăvitor/ Iubirii ninsă lin cu străluciri de stea...” (*Rondelul iubirii în iarnă*).

Momentul inspirației este *clipa de preț* încorporată în *glasul divin ori șoapta tainică*, despre care Goethe exclama: „Oprește-te clipă, ești atât de frumoasă”, încadrată de astrele nopții: luna și stelele, la confluența celor două anotimpuri: de toamnă și de iarnă, unde iubirea apare pe toate planurile: „Pe umeri goi luna îmi așază stele,/ Iar toamna frunze ruginii pe pleoape,/ La tine șoapta să mă cheme./ Crinii treziți din cupe să te-adape...//M-oi înălța cu tine în zbor, devreme,/ Și ne-om iubi în spațiile toate./ De pled tomatic nu ne mai încape,/ În iarnă

(continuare în pag. 88)

vieții purta-vom crizanteme...”(*Rondelul clipei de preț*). Tot într-un astfel de cadru apare și primul sărut: „În ochii tăi, ca-ntr-o oglindă/ Aflat-am dulcele răspuns.../Iar focul, gata să mă prindă,/ În toamna-ți blândă s-a ascuns...”(*Rondelul primului sărut*).

Cerul și marea, ochiul și cristalinul reprezintă *yingul și yangul* în poezie, într-o contopire totală: „Sub stele răsărindu-mi, ești alinul/ Când cerul parcă-i contopit cu marea./ Tu ochi îmi ești și eu ți-s cristalinul./ Ne-mbrățișăm iubindu-ne cu zarea...”(*Rondelul împlinirii*), încât iubirea apare îmbrăcată-n *fir de tuberoze*, rezultat al unor calme metamorfoze: „Cât ai dorit!Îți amintești?! Îmbătător, când vântul suflă-n roze./ Parfum să simți, să mă iubești,/ Să mă îmbraci în fir de tuberoze!...”(*Rondelul neuitării*).

Nu este uitată „floarea de colț, singulară în peisajul montan, care într-un mod parcă oximoronic adună apusurile soarelui:”Floare de colț aș vrea să fiu/ Pe vârf înde-părtat de munte./ S-adun din zâmbetul zglobiu/ Al soarelui, apusuri multe...”(*Rondel pentru floarea de colț*).

Rondelul florilor de mai amintește de splendorul poem *Noapte de mai* al clasicului Alexandru Macedonski, iar *Rondelul când ninge pe lași* de melodia cantautorului Radu Ștefan.

Dumitru Brăneanu în Prefața *Doamne, ce-i cu lumina aceasta?*...sublinia latura dihotomică din ființa poetei, aceea de poet liric și a profesiei de polițist, lucru care uneori contrariază cititorul.

Chipul mamei apare în rondelurile *iertării târzii, mamei mele* : „Măicuță, lacrima din geana sfântă/ Ce m-a vegheat atâtea nopți la rând,/ Mi-ai pus-o pansament pe mâna frântă,/ Mai pune-o și acum măcar în gând!” (*Rondelul mamei mele*) și *pentru mama*: „Azi chipul tău brăzdat de timp și vise/ Mă cercetează lung, misterios,/ Dorindu-ți parcă lucruri interzise/ Ori, poate, îți este curios. //... Păstrează-ți, mamă, brațele întinse/ Și prinde-mă la pieptu-ți strâns, duios,/ Ca timpul meu să curgă-armonios/ Sub două luminițe-albastre-aprinse...”(*Rondel pentru mama*). Nu este uitat nici chipul tatălui în *Rondelul comemorativ*: „De șapte primăveri îți caut pașii/Și urma lor mă poartă la mormânt/ Să-ți spun că-n vie iar au plâns butașii/ Tot așteptând să-i culci pe sub pământ//..Cu-a Domnului Lumină legământ/ Și-n astă primăvară-ți chemi rămașii./ Vor lacrima de dor chiar și vrăjmașii./ Iar eu sunt frunză legănată-n vânt...” și în *Rondelul lacrimii*: „Să nu privești o lacrimă din geană!/ Nu vreau să arzi în dor mistuitor.../ Tovarăș bun și sufletului hrană/ Mi-a fost când tot părea apăsător...De m-aș putea preface-ntr-o liană,/ Urca-m-aș către astru-orbitor/ S-ascult din nou cuvânt liniștitor,/ Tu, tatăl meu, pe bolta diafană...”. În mai mult de zece rondeluri apare divinitatea, semn al credinței nestrămutate a Olguței Luncașu Trifan în creatorul cerului și al pământului: „Când a-nghetăt lumina-n lumânare,/ Iar în clepsidră timpul s-a oprit,/ Verdictu-i dat: N-au drept la amânare/ Ceata de îngeri cerul a-nflorit...Se-adună suflete la închisoare/ În cer și pe pământul înnegrit,/ Se roagă chiar și toamna-n calendare,/ Îndură-te, azi, Doamne-răstignit, //Dezleagă-ne lumina-n lumânare!”(*Îndură-te, Doamne!*) și în *Rondel de recunoștință*: „Cerut-am ,Doamne, Ție, nu prea multe/ Și iată, astăzi mult m-ai răsplătit./ Îmi simt cum crește suflet să exulte/ Privind la darul ce mi-ai pregătit...Cu duh mângâietor, în sfere culte/Cuvântul să împart, m-ai ocrotit,/

Ferindu-mă de zonele oculte,/ Fulg de pământ, lumină-am dobândit...”.

În această carte autoarea nu a uitat de timp pentru care a închinat o serie de rondeluri conform dictonului *fugit irreparabile tempus*, dar și *adevărului, gândului, minunii, emoției, împlinirii, singurătății, armoniei, învățaturii*, toate la un loc, întregind panoplia de lumină, frumusețe și gingășie a poetei.

Ar fi interesant dacă am lectura și volumele anterioare ale Olguței Luncașu Trifan pentru a ne face o imagine completă despre activitatea sa literară.





Camelia ARDELEAN

Gligor Hașa – un patriot cu flori în suflet
(comentariu la volumul *Eroice și florale*, Editura
Gligor Hașa, Deva, 2018)

Scriitorul și omul de cultură Gligor Hașa nu mai are nevoie de nicio prezentare. După mai bine de 60 de ani, în care s-a aflat în slujba limbii române prin profesia și importante funcții pe care le-a deținut, după ce a călăuzit pe drumul spinos al maturizării generații întregi de elevi, după ce și-a conservat elanul creator în cele 45 de volume publicate (probând mai multe genuri literare), nu a obosit să aducă prinos literaturii române, cu vasta experiență acumulată pe plan profesional și cu sufletul său generos.

Cel de-al cincilea volum de poezii lansat astăzi ne dovedește din plin acest lucru. Fiind un patriot până în cea mai ascunsă fibră a sufletului și cută a minții, autorul nu se dezmințe nici de această dată, inspirându-se din evenimente istorice importante ale țării noastre, care și-au lăsat amprenta pentru totdeauna asupra poporului român (Marea Unire, eroii neamului etc.).

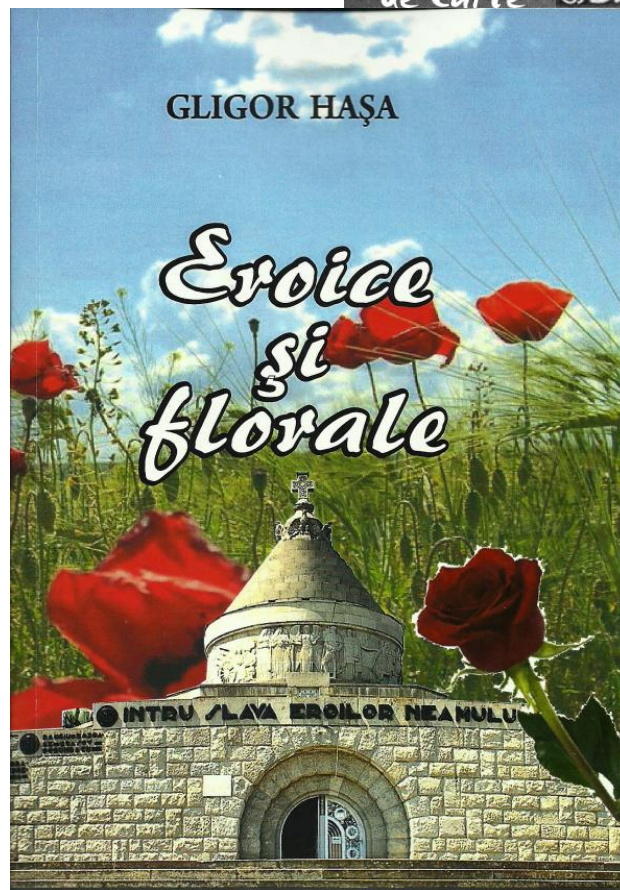
Poezia de debut (*A fi în țara ta străin*), cultivând rima împerecheată, prezintă pe aproape tot parcursul cărții, cu o curgere tumultuoasă, este un strigăt de jale al unei inimi ce vibrează de sentimente adânci pentru patriamă, așa cum este prezentă în gândurile și imaginația poetului: „Să urci Feleacul către altă țară/ Și să te chema-acasă dor nebun,/ Să nu-ți mai fie iarna iarnă și nici vara vară/ Și să plătești cu marginea de drum”.

În același registru cadentat sunt exprimate, în următorul poem (*Alarmă în Ardeal*), regretul și durerea cauzate de înverșunarea fraților de același sânge, unul împotriva celuilalt: „Ne învrăjbim cu glume și ne urâm de moarte/ Deși ne fuse dată, cândva, aceeași soarte”.

Atașamentul și dragostea pentru acest sfânt pământ transpare și din poezia *Ardealul nu se vinde*, unde autorul își dă, din nou, frâu liber simțămintelor ardente: „Pentru români, Ardealul e inimă de țară!.../ Ardealu-i vatra sfântă pe care ne-am născut!.../ Cu el începe lumea atât cât poți cuprinde”.

Glasul dureros al istoriei răzbate mai departe, ca un dangăt de clopot, cotropind constant cugetul poetului: „Durerea ta vine din vremuri de grea povară și-ncercare,/ Care-au făcut să te cutremuri, să nu ai nicio sărbătoare!...// Coșbuc și Goga îți cântară pe strune lăcrimând de dor” (*Ardealule, țărâm de sânge*). Versurile încărcate de sensuri încearcă să retrezească mândria de a fi român și iubirea de neam și vatră, acum, la ceas de Centenar: „Hai, români, întindeți hora,/ Peste creste de Carpați,/ Mare cum a fost la Alba,/ Laolaltă, frați cu frați!” (*De la Nistru până la Tisa*).

Motivul dorului, amintit anterior, apare și în alte creații, el căpătând valori simbolice și sugerând nostalgia



poetului, admirația pentru pământul în care a prins rădăcini: „Atâta dor de dor, un cer înalt de dor,/ De apa carpatină și clarul de izvor (*Dor de dor*); „De la Brășeu la Mureș și până la Șieu/ Un dor se aciuiază și plânge-n pieptul meu./ În inimă de țară, din Olt în Baraolt,/ Vreau dorul să-l astâmpăr, să-l ogoiesc nu pot” (*Dor de neam și țară*).

„Iubirea mea de țară e fără de măsură/ Și nu se târguiește ca marfă-n bățatură” (*Floare rară*), ne mărturisește cu mândrie Gligor Hașa, continuând ideea în poemul *Fulguri de gând*: „Țara mi-aș iubi-o, dăruindu-i viața,/ De pe la crepuscul până dimineața!/ Iubesc în de-a valma toată omenirea,/ Nu iubesc viața cum iubesc Unirea!”.

Autorul vedește nu doar cunoștințe istorice, ci și geografice, înșirând pe o salbă poetică unele dintre râurile cunoscute ale țării noastre, cu bogățiile lor: „Mureșul e mândru că le este tată/ Celor două râuri cu nume de fată!...// Lăudabil Oltul, că e brav flăcău/ Și-i pilduitor pentru neamul său./ Someșul e mândru, că de când se știe,/ Tare i-a fost scumpă dulcea Românie!...// Arieșul vestic, fiu de meșter faur,/ Răscolește munții-n goana după aur,/ Precum cele Crișuri, care au, bag seamă./ Munți de aluminiu, aur și aramă!...// Să nu-ntindem vorba și să luăm seama:/ Tuturor acestor li-i Ardealul mama” (*Geografie sacră*).

Schimbând puțin tonalitatea gravă a poeziilor menționate până acum, poetul cu sângele clocotind de România redă tabloul țărâmului mirific al patriei, așa cum îl simte în vene sau cum i-a încântat privirile, de-a lungul anilor: „Primăvara cântă cucii

(continuare în pag. 90)

repetat și monoton,/ Vară plină-n semnul crucii, cu căldură de palton;/.../ Iarna, când ninge cu îngeri, plâpânzi ca fulgii de nea,/ Vine chiar și primăvara, că-i bogată țara mea/.../ Anotimpuri, câte patru, roiesc anii pe la noi/ Și cu ploaie, și cu geruri, și cu geruri, și cu ploii” (*Anotimpuri*).

Apare în „peisaj” crinul, simbolul purității și al suveranității, într-o meditație pe tema vieții și a morții, deschizând/completând imaginea de ansamblu a laturii „florale” a volumului: „Mi-a înflorit azi-noapte pe mormânt/ Și nu știu dacă știe cine am fost și sânt./...// În zi de sărbătoare, din anul ce se duce,/ Un crin stingher răsare, trist răzimat de cruce” (*Floare de crin*).

Melancolia provocată de trecerea timpului și de aroma toamnei care (ne) pătrunde se resimte și din poemul *Întornează*: „Cad fulgii mărunți ca fărina moțescă/ Și moartea așteaptă hain la fereastră./...// Trec anii-n galop de asin și de cal,/ Eu număr în gând din amonte-n aval./...// Speranța se duce cum toate se duc,/ Eu nu mai știu ce și cât mai apuc”.

Nu este neglijată nici tema iubirii, apreciată de majoritatea poezilor, imaginea persoanei dragi fiind descrisă, pe alocuri, cu un iz de ironie fină și o tentă ușor erotică: „Ți-aș fi dat lumea de-mpărăție/ Ca să văd munții semeți de sub ie” (*Baladă apocrifă*).

Dacă Dostoievski spunea că „iadul este suferința de-a nu mai putea iubi”, Gligor Hașa exprimă, în antiteză, un „iad” al singurătății, adus în prim-plan de vârsta senectuții, cu greutatea sa inerentă, când până și cea mai fierbinte patimă se stinge, la plecarea spre tăcerea eternă a partenerului de viață: „Au trecut anii ca trenul și-au lăsat pustie gara,/ Repede s-au dus, cum trece, îndeobște, primăvara/...// Dintre anotimpuri șuie numai iarna mi-a fost dată,/ Dar și iarna mi-a fost scurtă, mai curând a fost furată/...// Plânge mândra în năframa cea cu ciucuri de broboadă/...// Crizanteme o să-mi pună șapte zile pe mormânt,/ Apoi uită și ea, biata, nice Pătru n-a fost sfânt” (*Cântă buha*).

Autorul aduce în atenție și în alte poeme crizantema, supranumită „floarea vieții”, plantă considerată în unele zone geografice magică și sacră, simbol al energiei vitale și al înțelepciunii, al trăinicie și dărzenei. Dincolo de aceste caracteristici, pe care autorul le întrunește pe deplin, poate că alegerea acestui simbol a fost făcută pentru a sugera durabilitatea sentimentelor sale, ce sfidează goana nemiloasă a timpului: „Am fost la țintirim, căci mă topeam de dor,/ Sperând că despărțirea se uită mai ușor./...// Ți-am pus la cap, iubito, vreo câteva poeme/ Și un buchet de albe și triste crizanteme” (*Crizanteme*).

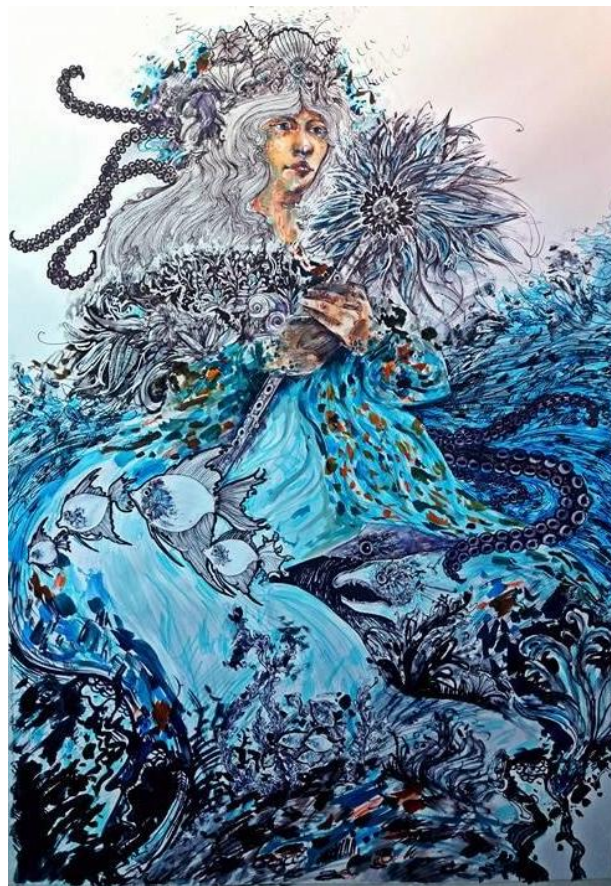
Un alt simbol prezent în cuprinsul volumului este cel al lumânării, semnificând jertfa, lumina adevărului și eternitatea, lumânarea fiind un mijloc de legătură între om și Dumnezeu, între cele două lumi atât de diferite și îndepărtate totodată. În context, ea apare ca mărturie a despărțirii definitive de cea plecată pentru totdeauna într-o altă dimensiune: „La revedere, dragă, iubirea mea dintâi,/ O lumânare tristă îți pun la căpătâi,/...// Îți dedicam stângace rondeluri și poeme/ Și ne trecuse vremea și ne-am uscat devreme/...// Te-aș mai iubi, iubire, te-aș mai iubi, vezi bine,/ Dar patru lespezi grele mă despărțesc de tine” (*Despărțire*).

Poemele vibrante pe care am reușit să le parcurg pentru astăzi mi-au confirmat faptul că scrierile lui Gligor

Hașa au toate atributele necesare pentru a-și săpa vad în cugetul cititorului, mustind de lirism și trăire autentică. Metaforele picurate cu precizie exact acolo unde este nevoie, sinceritatea desăvârșită a expresiei în manifestarea arderilor lăuntrice, profunzimea mesajului încolțit între slove, fac încă o dată, dacă mai era nevoie, dovada talentului nativ al autorului. Deși poezia patriotică este un gen literar căzut actualmente într-un con de umbră, el reușește să-l revigoreze, prin implicarea emoțională puternică și prin capacitatea de sugestie demnă de invidiat.

Volumul reprezintă o adevărată carte de istorie transpusă în versuri, ce încearcă să înflăcăreze inimi și să redeștepte patriotismul nedisimulat al cititorului. Felicitări și la cât mai multe creații valoroase, în continuare!

(Deva, 17 octombrie 2018)





George FILIP

DOR

Dor... mi-e dor de glasul mamei
 Și de toți ce-mi sunt departe,
 Dor de plumb în piept mi-apasă
 Când primesc de-acasă carte.

Toți îmi spun că-s bune toate
 Dar eu știu că plicul minte
 După-o lacrimă prelinsă
 Peste bietele cuvinte.

Știu că maica e bătrână
 Și-o să urce-n cer ca mâine,
 Știu că doina nu mai sună
 Și că Țara n-are pâine.

Dor...mi-e dor de maica Țară,
 Doine, fluvii, munți, fecioare ;
 Arză-l focul pe-l de bate
 Românul, cu-nstrăinare !

EROICA

Se-auzea o lacrimă de Țară
 Dintr-un colț de secol blestemat,
 Bocet surd, șoptit cu-ndurerare
 Spre acei ce mult au îndurat.

Răsuna o doină nerostită,
 Doina tristă-a omului pribeag,
 Pribegind prin patria-i de datini
 Și cerșind în propriul Țării prag.

Clocotea un imn de libertate,
 Dus din Bega-n munte și pe văi
 Și-a fost dat să cânte imnul - Țara,
 Concertând cu cei mai bravi flăcăi.

Și-a-nceput o sărbă românească
 Cu mitralii, lacrimi și psaltiri
 Ce i-a pus să joace pe jăratec
 Pe demenții erei - pe vampiri.

...Foaie verde imn de libertate,
 Maica-Țară iar a dat eroi,
 Oameni noi născuți în inerția
 Luptei mari - spre vremurile noi.

GRAIUL ROMÂNESC

dacă-ascultați un cântec dinspre Mare,
 sau murmur de poeme - nins din stele,
 nu vă mirați: ei sunt poeții care
 le duc la lume-n poartă...menestrele.

când Dumnezeu a plămădit Pământul
 s-a dus pe la românii din Carpați
 și le-a rostit: vă leg cu legământul
 să fiți poeți de-a pururi...să cântați!

de două mii de ani cântăm întruna
 și prin furtună - și sub blândul Soare.
 noi ne-am legat ca Soarele și Luna
 să răsărim prin vremuri viitoare.

în limba noastră botezăm sau plângem
 Limba Română ne e mamă sfântă.
 sub imnul românesc ades ne strângem
 și cu stihia ne luăm la trântă.

...se-aude peste Țară o cântare
 spusă de magi...și de țărani...la stână;
 e graiul românesc - acela care
 în veci de veci va fi: LIMBA ROMÂNĂ!

NUMELE ȚĂRII

de mă-ntrebați de ce iubesc profund
 numele Țării, iată ce răspund :

ridică-ți pașii-n plaiul carpatin
 și-ascultă graiul meu de neam latin.

deschide cartea noastră de istorii
 și vezi pe-acest pământ - câte victorii...

arheolog de ești - țărâna sapă
 să știi câți ne-au furat din grâu și apă.

sau la Rovine, fă prin timp popas
 s-auzi români murind cu lupta-n glas.

întreabă, chiar, de Horea din Albac,
 au n-a avut el sânge pur de dac ?

iar doinele de jale, pare-mi-se,
 tot de români, prin codri, au fost scrise.

fagurii limbii : doină, mamă, dor,
 mai sună-așa de sfânt la vreun popor ?

și voievozii, câți au fost și sânt,
 rodesc așa frumos pe-un alt pământ ?

înjurătura chiar...să te ferească,
 de-o guști pricepi minten că-i românească.

o ROMÂNIE știu, și-n stema ei
 poeții trag cu vise-n porumbel

scriind poemul alb - clocotitor,
 cu care Țara urcă-n viitor.





Nicolae VĂLĂREANU SÂRBU

Noaptea deschid uşile iadului

Lumea răzvrătită pe început îşi recunoaşte păcatele,
bate clopotele nemulţumită de întâmplări,
rupe din sufletul încredinţat de Dumnezeu
şi uită de îndatoririle sale.

Nimic nu se ridică deasupra gândurilor ascunse,
să se îmbrace în cuvinte mărturisite,
în răni supurează sângele dezamăgirii,
viaţa are rigori ce se extind
şi nu se mai pot îndeplini.

Întunericul se pierde de lumină,
noaptea deschid uşile iadului
paznicii verifică orice identitate bolnavă
şi însuflă morţii bucuria pedepsei.

Fiecare îşi joacă-n viaţă, rolul

Noaptea s-a scuturat de pe umerii cerului,
odată ajunsă pe pământ se îmbracă-n întuneric,
nu ştii unde o să fii când mă cauţi
poate o să mă ascund după cuvinte,
fiecare îşi joacă-n viaţă, rolul.

Nimeni nu mă scapă din ochi
port necicatrizată rana
închisă-n suflet cu cercuri de tăceri.

Tu strângi în palme dragostea departe
ca pe un trup subţire,
mă tem să nu-ţi alunec printre degete
pentru că nu aş putea să sufăr mai mult.

Cu aerul munţilor pe creştet

N-am simţit respiraţia frunzelor,
nu ştii să mă bucur din plinul clipei,
aş vrea să fii asemenea păsărilor
în fiecare moment
cu gândurile împlinite de zbor.

Am văzut cum te macină angoasele
şi nu te poţi întrupea în cel de lângă tine
încât să-i trăieşti fiecare mişcare de buze.

Noaptea mi-a pus perdeaua înflorată pe ochi,
aştept să-mi crească dimineţile-n priviri
cu aerul munţilor pe creştet,
să se bucure copiii prin inima mea
şi să se joace cu sufletul
până vor creşte iubitori şi înalţi.

Îmi pare că trec prin tăcerile sublime
ca un tren de noapte prin Câmpiile Elizee
în care nu are opriri.

Spune-mi cum îţi scrii poemele

Să-mi împrumuţi inima
cum ai putut să o dai degeaba
celui vândut pe credit minciunii?

Nimic nu-mi justifică naivitatea
cu care uiţi cuvintele
învăţate pe de rost.

Norii s-au scuturat de ploaie,
vântul se-ntoarce acasă,
ochii tăi surprind păsările grăbite.

Ziua se deschide după ziduri de ceaţă
unde soarele capătă sulite
pentru răpunerea duşmanilor
sosiţi pe neaşteptate.

Spune-mi cum îţi scrii poemele
în loc de scrisori
şi din ele înţeleg totul.

Bat prin aer aripi de păsări

Între noi nu-i nicio umbră,
doar mâinile care se ating discret
şi-şi transmit fluxul de căldură lăuntrică.
Uit să trăiesc emoţia scursă printre degete
într-un final abandonat
de ochii tăi gata să ardă sub pleoape.

Iubirea prinsă-n colţul nerăbdării
tremură armonios ca sunetele pe corzile
viorii,
bat prin aer aripi de păsări
care se-ntorc cu grije la puii din cuib.
Mă prinde nostalgia florilor scuturate de măr
şi nimeni n-are nevoie de miraj
când vântul aduce nori de ploaie
şi seara cade obosită peste oraşul
intrat în letargie.

Ca o podoabă smerită

Întorc izvoarele din drum şi le adăpostesc
sub ceturi de piatră
fulgere deasupra de munţi
îmi aprind căpiţe de fân
în somn.

O pasăre stă pe umărul meu
şi vesteşte furtuna
tu cobori în mine
salamandră-nflorată cu ochiul domol,
pace şi înseninare
ca într-o iubire de care mă despart
cu mâna pe sâni.

Noaptea se trece prin ochi
ca o podoabă smerită,
de vorbele lumii te ascunzi
în sângeriul cearcăn al lunii.



Maria FILIPOIU**DOAMNE, ÎNTOARCE ROATA!** (sonet pentru Reunire)

Doamne, întoarce roata istoriei,
Să primim pământul țării, înapoi,
Cu jertfa neînfricaților eroi,
De Unire pe calea veșniciei!

Ce le vom spune în lumea de apoi,
Celor ce-au întregit pământul gliei
Și la piept au strâns drapelul patriei
Îmbibat de sângele curgând șiroi?

Întoarce roata în timpul glorios,
De-a repara greșelile comise,
Ce ne-au lăsat destin dezastruos!

Aprinde iar lumina în vieți stinse
Și nu ne duce în conflict sângeros!
Doar în pace, memorii pot fi scrise!

CONȘTIINȚĂ VINOVAȚĂ (sonet patimilor istorice)

Conștiința mea este vinovată
Pe drumul istoriei plin de patimi,
Cât Basarabia se scaldă-n lacrimi,
De-al patriei meleag înstrăinată.

Din altarul ceresc se-aud heruvimi,
Eroilor sunând redeșteptarea,
Pe ogor străbun de-a fi adunarea,
Cu binecuvântarea Sfintei Treimi.

La tribunal divin caut dreptatea,
Să îmi elibereze conștiința,
De vina celor ce-au rupt unitatea.

Dar brațul legii îmi frânge voința,
În veșnicie ducând nedreptatea,
Când sufletul părăsește ființa.

STRIGĂTUL JERTEI (sonet eroilor)

Pe dealuri carpatine murmură fagi,
De strigătele eroilor jertfiți
Pentru urmașii din veac - frați sau părinți,
De-a nu mai fi exploatați ca iobagi.

Iar brazi înalță vârfurile, smeriți,
Ducând vestea străbunilor geto-daci,
Cu dezrobiri câștigate de ortaci,
Când la război le creșteau aripi de sfinți.

Dar șovinismul străbate hoare
Și cu alte biruri subjugă neamul
Ce năzuiește România Mare.

Durerea o strigă râul și ramul,
Cu dorința de reunificare,
Țării unite prăznuindu-i hramul.

Ascultă, române! (odă Unirii)

Ascultă, române, cum freamătă Marea
De plânsul confracților despărțiți,
Neamului spre a-i stârni redeșteptarea,
În granițe vechi de-a fi reuniți.

Ascultă Dunărea, cum vuiște-n clocot
Și duce ecou în Munții Carpați,
Iar râurile duc chemarea în ropot,
La luptă să-i susțină pe bărbați!

Ascultă Prutul, ce-n valuri duce dramă,
Că țara s-a destrămat hotare!
Iar neam dezbinat în România-mamă
Se îneacă în lacrimi amare!

Ascultă, române, cum mocnește focul
Dorului adormit în suspine,
Când strămoși în morminte nu-și găsesc locul,
Pe Pământ rupt de nații străine!

Ascultă, române, codrul bătut de vânt,
Ce duce dorul neamului prin veac!
Cu sabia dreptății mai scrie cuvânt
În imn moștenit de poporul dac!

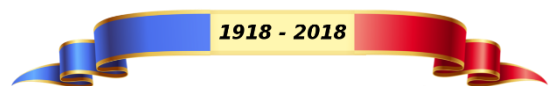
Ascultă-ți sângele clocotind prin vene,
De dorul fiilor, al fraților
Și-al părinților ce se sting prea devreme,
Amuțind sub talpa străinilor!

Centenarul Marii Uniri (acrostih)

Cu lacrima dorului de frate scriu
Elegie, când plânge suflet pustiu.
Neamul românesc să fie reunit,
Torță de dor duc în cugetul smerit
Eroilor, ce pieptul gol le-a fost scut;
Nicicând să nu mai curgă lacrimi pe Prut.
Armonie de-a fi pe ogorul sfânt,
Râuri de sânge au inundat pământ.
Un vis a fost virtutea de patrioți,
Linșată-n compromis de pacifiști hoți.

Mă intrigă fastul de sărbătoare,
An de an, când plâng confracți la hotare.
Ruinat e templul înălțat prin veac,
Intruși furând din altar tot mai sărac
Identitatea tezaurului dac.

Unirea-i speranța dusă-n apogeu,
Nutrită de neam, plătită cu bir greu,
Inima țării pe-un tărâm să bată,
Români de-a nu fi despărțiți vreodată;
Imnul fratern să-l cânte laolaltă.





Doina GURIȚĂ

COLȚUL DE CUB

L-am văzut pe Nichita aievea în vis
Un înger blond cu ochii ca și cerul
Arunca zăpadă în focul încins
Să iasă din aburi, în clocote, dorul.

Zăpada fierbea în fum de tămâie
Puternic zidea un cub ferecat
Un colț se zbătea să mai rămâie
Dar Nichita îl voia spulberat...

L-am pierdut la o strajă din noapte
Printre lacrimi de patimi și zbor
Dar l-am regăsit șoptind, printr-o carte,
„Ca să fiu viu, a trebuit să mor”.

Am așezat visul pe o noptieră
Sub lumina lunii, pătrunzând printr-un tub
Lângă cartea cu versuri, stingheră
Nichita îmi puse colțul de cub...

FARĂ CUVINTE

Mâncăm fără de saț
Trăim fără de har
Muncim fără hotar
Și ne sfârșim în șant

Cădem mult prea ușor
Ne istovim de bine
Gândim rău de oricine
Spurcăm un dormitor

Ucidem prunci în pântec
Vărsăm sânge de sfinți
Ne apucăm în dinți
Ne bucurăm de sfârtec

Consum, consum, consum
Fără zăgaz topire
Curmăm, fără oprire,
Și transformăm în scrum

Mor florile, cuminte,
Cad aripe din ceruri
Se tulbură adâncuri
Și nu mai am cuvinte.

TU TREBUIE SĂ CREZI

Eminescu e comoara inimii copilei ce am fost
Când mă lua de mână și mă urca spre stele
Prin versuri adâncite-n infinit și-n veșnic post
Spre a vedea că totu-i deplin și dincolo de ele.

Mă răzimam cu creștetul pe glossa-i unică și gravă
Și-l ascultam de dincolo de ger și gheață
Că trebuie să ne grăbim, fără zăbavă
Să ne iubim, să ne dăm, unii altora, viață.

Eminescu a fost și rămâne al neamului meu
Al nostru, al vostru... al lumii întregi
Ca un profet care l-a cunoscut pe Dumnezeu
Strigând către lume: tu trebuie să crezi.

CONCENTRAT DE MUCEGAI

Blocată în timp și legată de vremuri
Mă abat spre cărarea luminii ascunse,
În galaxii de sânge, de clipiri nepătrunse,
Spre zvâcniri de azur, ale norilor ramuri.

Un nerv venin de negru palatinal
Mă agață de cornul neabundenței
Lăsându-mă goală în vidul indiferenței
Unui trecut absent cu prezentul banal.

Nu mă plâng de albastrul ce roade din mine,
Nici de absența unui liman mai senin,
Că în abisul oceanului turcoaz de pelin
Se găsește sămânța chemării depline.

ÎNȚELEPCIUNE GRATIS

În zâmbet de copil gingaș
Cu ochii cât adâncul mării
Un înger și-a găsit lăcaș

În zarea unei primăveri
Cu florile-i înmiresmate
Stă leacul oricărei dureri

În candela de la icoană
Cu pâlpăirile plâpânde
S-așază pacea ca o taină

În încrețirea de pe-o față
De soare, griji, durere, muncă
Găsești răspunsuri de la viață

În tine, omule, trăiești
Și după sensul vieții umbli
Înțelepciunea s-o găsești.

TE VOI IUBI MEREU

Îndoit mi-e gândul, în ceas adânc de seară
Când mă gândesc la noaptea de bună primăvară
Când s-a deschis fereastra din cerul tău, iubite
Când mi-ai aprins lumina cu bunele-ți cuvinte

Dar oare primăvara mai are și o iarnă?
Mai are, oare, timp să scuture, să cearnă?
Sau a uitat de tine, căci mă sufoc de mine
Căci fără tine iarna e infinită-n lume.

Te voi iubi cum te-am iubit în rai, cândva
Când nu știam de timp și de altcineva
Când plămădeam lumini în ochii ce vor fi
Din dragostea eternă, a Lui, se vor ivi.

Te voi iubi în El, te voi iubi în noi
Te voi iubi așa și-n zilele de-apoi
Și după, când timpul se va opri
Și primăvara veșnică din nou va înflori.



Lucia PĂTRAȘCU

ION TRANCĂU

SCRIITORI GORJENI CONTEMPORANI - ION C. GOCIU -

Micromonografia de critică literară „ *Scriitori gorjeni contemporani - Ion C. Gociu*”, semnată de Ion Trancău apărută în anul 2018, la editura PIM din Iași, 100 pag. A5, inaugurează o interesantă colecție consacrată unor remarcabili scriitori de pe meleaguri brâncușiene.

Profesorul Ion Trancău, filolog gorjean cu preocupări în domeniul vast și generos al criticii literare, este absolvent al Universității București, Facultatea de Filologie, Secția de teorie, critică literară și folclor, urmată între anii 1957 – 1962, după care a avut o activitate didactică laborioasă de peste cincizeci de ani, perioadă în care a slujit cu devotament și cu spirit critic literatura română.

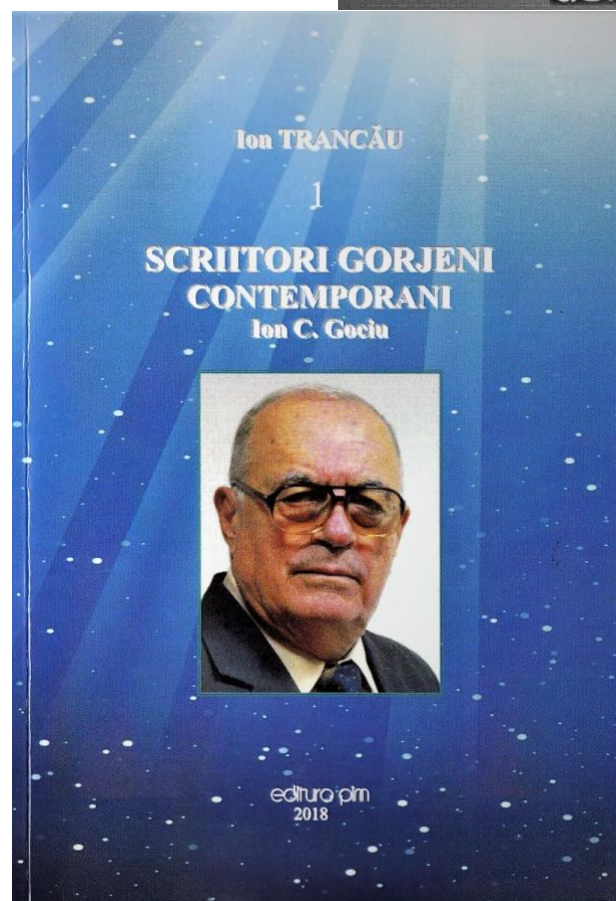
Columnistul Ion Trancău a inaugurat în anul 2018 Colecția *Scriitori gorjeni contemporani*, cu o prezentare micromonografică despre prozatorul Ion C. Gociu. În această micromonografie, autorul Ion Trancău precizează: *Din acest an jubiliar al Centenarului Unirii Naționale, 2018, am proiectat o nouă inițiativă editorială cu titlul Scriitori Gorjeni Contemporani, o colecție de autori și opere, care aparțin acestui areal și timp, aflate sub patronaj spiritual – artistic, brâncușian și arghezian.*

Începuturile literare ale criticului Ion Trancău s-au produs prin versurile apărute la pagina de *Corespondență* a revistei *Contemporanul* din anul 1957, semnată de Miron Radu Paraschivescu. A continuat să scrie versuri, menținând colaborarea, ca student, cu revista *Tribuna* din Cluj, prin anii 1958 și 1959. Din anul 1975 a început o colaborare, sporadică, până în anul 1988, cu aceeași revistă clujeană, *Tribuna*, cu articole axate pe tema *Condiției literaturii române în școală* și recenzii critice despre mai mulți poeți postbelici. După anul 1989, activitatea sa literară a continuat în reviste de specialitate precum: *Ramuri, Brâncuși, Portal Măiastra, Confesiuni, Caietele Columna, Polemika, Bilete de papagal, Timpul, Serile la Brădiceni, cotidianul Gorjeanul* etc.

Activitatea sa editorială s-a concretizat în mai multe cărți cu exerciții interesante de critică literară: *Imixtiuni critice*, 2011, *Un compendiu critic*, 2012, *Urmuz & Tudor Arghezi*, 2014, *Catrene cu umor de 8 + 1*, epigrame, 2014, *Un scriitor transmodernist*, 2014, *Răzvrățire și iubire*, 2016, *Miracol grigurcian*, 2017, *Scriitor cu Scară la cer*, 2018.

A face o exegeză, o critică, unui volum de critică poate părea un nonsens. Și totuși...

Acest nou volum, primul din seria literară propusă, este o prezentare de amploare și profunzime a acestui scriitor gorjean, Ion C. Gociu, pe care monografistul Ion Trancău, asemenea unui comentator obiectiv și imparțial, receptiv la actualitatea literară, îl aduce în atenția cititorilor, dar și a specialiștilor din lumea criticii, făcând remarci referențiale cu o subtilitate bine conturată, dar și cu o mare diușie, ce captează atenția celor care nu ar fi prea tentați în lecturarea unei micromonografii individualizate. Structurat pe patru capitole (*Cuvinte introductive, Lecturi și comentarii critice, Adnotări cu exegeze și evaluări critice, Expunere de motive explicative și fotografii*), volumul evidențiază personalitatea literară a prozatorului Ion C. Gociu, cu referire directă la volu-mele publicate de acesta și, în special, la proza sa ca făcând parte dintr-o *ordine masculină, dorică... prin care ro-manele creează iluzia realității, a vieții de toate vârstele, ca element esențial pentru o viziune profund realistă...*, din care nu lipsește aspectul biografic existent în paginile bogate, prin



care cititorul află cum micul Ionel se formează și se desăvârșește prin educație, trăire și activitate susținută în talentatul scriitor de astăzi. Analiza criticului pătrunde cu precizie în opera prozatorului, fără a ocoli nuanțele emotive încununate de căldura umană a autorului prin detalierea filigranată uneori a sentimentelor ce se brodează în jurul amintirilor, a întâmplărilor prin care Ion C. Gociu, cu o filozofie a judecăților de valoare, restituie realitatea din familia sa, trecută prin filmul propriei sensibilități, ca într-o intenție de a sugera cititorilor că viața merită să fie trăită, oricum a fost ea și cu orice preț ar fi plătită ea de-a lungul timpului.

La urma urmei, este o generozitate din partea distinsului critic Ion Trancău să-și considere confracți condeieri, trăitori încă alături de noi și trudituri pe câmpia creației literare, cei care *nu sunt membri ai Uniunii Scriitorilor din România, dar care scriu și editează cărți de poezie, proză, publicistică și eseistică, de nivel remarcabil...*, demni de a fi menționați printr-un accent pertinent într-o critică de întâmpinare generoasă și totuși imparțială, alături de scriitori clasici din patrimoniul literar național, precum Costache Negruzzi, Mihai Eminescu, Tudor Arghezi, George Bacovia, Lucian Blaga, întâlniți în paginile cărților sale, domnia sa considerând meritorie hotărârea autorilor cuprinși în exegezele sale de a se exprima prin scris. Iar atunci când, cu o adevărată dragoste patriotică, locală, se referă la literatura gorjeană, este cu atât mai de luat în seamă faptul că scriitorii gorjeni chiar merită aceste considerații critice pozitive, așa cum este și cazul prozatorului Ion C. Gociu.

Prin felul cu care aduce în paginile cărții comentariile critice, aprecierile exegetice într-o *aproximativă și provizorie statistică* de întâmpinare, receptare și estimare a prozei lui Ion C. Gociu, intervenții ce conțau în *note de lector, de cititor, interviuri, prefețe, lansări de carte, comentarii,*

(continuare în pag. 22)

Ioan GHEORGHÎĂ

ÎN LUNGILE ZILE DE VARĂ...

Glugile de papură uscată, făcute din maldăre având circumferința de 1,20 cm, erau înșiruite pe *Grindul Stâmbelor* în apropiere de *Pochina Mică* nu departe de *Pochina Mare*, două rămășițe de piatră, doi dinți de munți ce se ițeau spre cer aducând aminte de milenarii *Hercinici*, glugi așezate asimetric lângă sălcii bătrâne și singuratic, scorburoase din care zburau țințilechi neliniștiți prin frunzele și florile violete puternic-mirositoare ale izmei sălbatice. Oamenii supraviețuiau aici odată cu aceste două vestigii seculare, însă existența lor era strâns legată de fauna acestor locuri, de flora atât de necesară unui echilibru biologic aproape perfect.

Când în anii '70, apele își ieșiseră din matcă acoperind întreaga localitate în șuvoaie nemaivăzute, *Pochina Mare* a fost loc de cimitir, de veci pentru trupurile neînsuflețite, purtate în dube mari cu patruzeci de crivace la care trăgeau neîncetat bărbați puternici din patru perechi de lopeți pe care se prelingea neîncetat, până la cujbe, apa limpede în stropi mari și limpezi ca niște lacrimi ale durerii... Acolo a fost înmormântată tușa *Veta a lu' Negrea* împreună cu moșul ei, atunci când amândoi au fost prinși în flăcări în toiul nopții... A sărit satul, au sărit toți oamenii care erau în apropiere cu gălețile pline cu apă, cu trupurile goale până la brâu, însă flăcările lacome au înghițit tot, acoperișul din stuf uscat, toate cele trei camere făcute din paiantă, au ars icoanele ortodoxe la care se închinau de zeci de ani, plâneau femeile, plâneau copiii în lumina lunii după douăsprezece noaptea... au mers toți atunci în toiul nopții la biserica din lemn păstorită de popa *Ionescu* și s-au rugat, au înconjurat biserica în genunchi de trei ori și au plâns... Partea sud-estică avea o înălțime aproximativă de 150 de metri fiind extrem de abruptă, aproape inaccesibilă, cu stânci teșite ce se ițeau spre cer fiind îmbrățișată, la bază, de stuful și papura ghiolului, de plutnița deasă din care ieșeau bujorii galbeni sau nuferii albi ca niște pete ale purității... era numită *Valea Dracilor*, nimeni nu se încumeta să urce pe această latură înfiorătoare a insulei... De la nord spre vestul *Pochinei Mari*, piatra era dispusă în linii concentrice, lunecând lin în jos până intra în apa liniștită a bălții nesfârșite formând o plajă sclipitoare în care saura dar și bucăți de piatră roșietică mai mici sau mai mari, ascuțite, melci sau scoici uscate de soarele arzător, nu permiteau oricui să se aventureze în această lume necunoscută... Ici-colo, în cinuri smolite, înnegrite de catranul întărit până la chisc și înzestrate cu ispoluri confecționate din lemn, stăteau neclintii ca niște statui ale bălților oameni cu undițele îndreptate spre ochiurile de apă limpezi, în care brădișul din adâncimi dar și plutnița deasă de la suprafață fuseseră dinainte curățate... Norii albi, fumurii curgeau într-o direcție haotică, intrând, parcă, în vălurile jucăușe, strălucitoare ce se loveau unele de altele, dispărând apoi în partea opusă a ghiolului... Între *Glăița Mare* și *Glăița Mică*, doi afluenți ce uneau *Ghiolul Mare* de *Cluciu*, trona *Pochina Mică*, această rămășiță a *Munților Hercinici* ce dăduse oamenilor din împrejurimi atâta material necesar construcțiilor de locuințe, drumuri sau

chiar pentru garduri... Piatra de culoare roșie, ușor sfărâmicioasă era folosită deseori la diferite întrebuințări... mult mai mică decât sora ei, ca înălțime, această vestigie milenară amintea de timpuri imemorabile, pline de istorie. Intrarea în ghiol de pe grindul presărat cu diferite flori galbene, violete, albe nu prea înalte continuând cu tufe de pălămidă, scaieți, coada șoricelului, sau rugii înalți plini de mure negre dulci-acrișoare se făcea printr-un vad limpede în care erau ancorate dubele pescarilor lipoveni veniți aici din *Carcaliu*, un vad ce semăna a tunel întunecos străjuit pe ambele părți de sălcii pletoase cu vârfurile unite, îmbrățișate, formând o boltă din ramurile lor viguroase acoperind cerul, acesta era *Vadul Pădurii Înalte*, sau *Vadul Pădurii Lui Crăciun*, o pădure semănând cu cele din povești, cu sălcii cu trunchiuri înalte și drepte ca lumânarea, sălcii cum numai aici vedeai, în acest rai pământesc în care trăiau în liniște și armonie atâtea viețuitoare ale pământului și apelor!... La fiecare atingere a lopeților de suprafața apei, săreau neliniștiți carașii, parcă deranjați de trecerea bărcilor, și odată cu ieșirea din acest tunel se deschidea în față maiestuoasa *Pochina Mare* înconjurată de ape ce o mânăstire în singurătatea valurilor, în mijlocul ghiolului, iar în stânga și dreapta vadului la marginea pădurii erau bătlanii cu ciocuri lungi înghițind pești mari și vioi, lebedele dând din aripile albe ca laptele sau cocostârcii pășind rar printre tulpinile de bujori...

Foltanele de papură și trestie se întindeau pe distanțe destul de mari lăsând loc aventurierilor să treacă nestingheriți într-un alt ghiol la fel de întins, *Ghiolul Racului*, ce se termina la poalele dealului *Revărsarea*, puțin înspre *Tichilești*. În lungile zile de vară, Niky alerga prin pădurea de sălcii, nu departe de poala *Buciumului* urmând cu stoicism *Gârla Brăilei* ce se vărsa în *Fundata*, apă adâncă cu anafoare ce învârteau valuri după valuri ca și cum ar fi venit din adâncuri... adâncurile proprii ființe în care fierbeau de ani și ani sufletele celor rămași aici întru eternitate... îi povestise moș *Prichivez* că acesta era drumul caicurilor turcești ce veneau tocmai din inima *Brăilei* cu tinerele ostatice din *Moldova* și *Țara Românească*, cu bani și giuvaieruri, cufere pline de aur luând drumul *Isaccei*, și de-acolo mai departe spre *Sambul*... Aici, la *Fundata* stăteau ascunși oștenii moldoveni trimiși de domnitor cu sarcina de a recupera tot ce se putea recupera... sau se reuneau grupuri de haiduci pentru a smulge din mâinile necredincioșilor plocoanele strânse la raiaua turcească pentru a ajunge departe, în inima *Imperiului*... *Fundata*, un loc cu nume predestinat, o apă întinsă și lată ce tăia grindul în două pe suprafața căreia se putea citi, uneori, pe aici nu se trece, o apă îndoită cu sânge, înroșită cu suflete nevinovate, cu dorințe îndeplinite sau neîndeplinite, o apă care curgea din secolii în secolii unind două ghioluri, al *Buciumului* doinind cu jale, cu dor, cu haiducie și cel al *Racului* ce tăia întreaga deltă înspre *Isaccea*... Cu ochii mari și rotunzi, Niky privea spre vârfurile rogozului – săgeți ce-i străpungeau mintea privind înspre norii

(continuare în pag. 97)

albi, fumurii ce păreau că se prăvălesc înspre valurile cumiști ale apei... Își amintea de zilele petrecute la *Mănăstirea Cocoșu* cu puțin timp în urmă, când școala fusese inundată în totalitate și trebuia să continue anul școlar în timpul verii. Era în clasa a III - a și începuse să se obișnuiască cu dom' *Popoiu*, cu domnu' *Grosu* sau cu doamna acestuia, toată lumea o cunoștea ca fiind doamna *Groasa*, o femeie scundă, puțin aplecată de spate, cu părul argintiu ce purta mereu în mână o nua lungă cu care obișnuia să-i atingă pe cei ce nu o ascultau... Dom' *Popoiu*, om bătrân, venit, parcă, din poveștile lui *Creangă*, un învățător ce semăna a popă cu îmbrăcămintea de culoare neagră, soioasă, haine ce-i atârnavă pe trupul mare și gras, pășind încet, apăsător pe podeaua clasei îmbibată cu motorină... Citea rar din abecedar, apăsând pe fiecare silabă, întrebând apoi, la sfârșitul paragrafului pe fiecare elev dacă a înțeles ceva sau care este personajul povestirii... se supăra gesticulând atunci când cineva nu răspundea corect spunând că personajul nostru este *ăl cu paie*, *ăl cu fân*, *ăl cu mămliga-n sân...* și se apleca ușor înspre cel ce era intervievat. Acolo, la mănăstire fusese amenajată o clasă cu bănci din lemn și cu o tablă neagră sprijinită pe două scânduri de brad, era o cameră destul de spațioasă cu ferestrele înalte, rotunde în partea de sus, acoperite cu perdele brodate de mână fiind înghesuiți aici cei din primele clase, apoi ceilalți din a 3-a cu a 4-a, însă bucuria mare era atunci când ieșeau în fața mănăstirii, puțin înspre stânga gardului ce împrejmuia lăcașul, făcând un cerc și așezați pe iarbă cu cărțile pe genunchi urmărind indicațiile *Doamnei*...



(urmare din pag. 95)

Ion Trancău demonstrează hotărât, cu acuitate, situarea definitivă a acestui scriitor... **aproape egal cu sine**, cum menționa profesorul și criticul Zenovie Cârlogea prin toate scrierile sale, în **tradiția prozei gorjenești** și nu numai. Astfel, criticul Ion Trancău își definește rolul în viața literară a acestui prozator, prin considerațiile sale, incitând cititorul la redescoperirea valorilor reale ale unor scriitori prezenți în scrierile sale, pentru prețuirea lor și pentru conser-varea acestora în neuitare.

Ion C. Gociu, scriitor cu o neîndoieinică onestitate existențială și spirituală, promite continuarea seriei de mărturisiri biografice, care-l face interesant atât ca personaj de carte, dar și ca prozator, definitiv ancorat în viața literară gorjeană de astăzi, în care, printr-o exprimare pregnantă, expresivă și plină de culoare, cu tușe clare, emoționante și pline de compasiune, aduce gingașe amintiri doveditoare ale perenității antecesorilor săi, într-o evocare prozas-tică relevantă prin magia cuvântului scris.

Ion Trancău are în vedere lucrări pentru alte două colecții de micromonografii, una consacrată scriitorilor care sunt membri ai USR și cealaltă dedicată *scriitorilor gorjeni contemporani*, într-o intenție lăudabilă de a nemuri memoria numelor și creațiilor acestora.

Iată doi condeieri speciali, cu promisiuni literare meritorii, a căror împlinire o așteptăm cu drag!



Dumitru COSMA

Anotimpuri

Pleacă toamna...
 Pleacă doamna!
 Și-a făcut și geamantanul
 Toamna vine iar la anul
 Doamna însă
 Mă lasă cu fața plânsă
 Vine larnă
 Ca s'-aștearnă
 Peste tremurânde fețe
 Mari troiene de tristețe
 Și ca să-nghete dureri
 În născutele tăceri
 Albul necuprins se pierde
 În preaplin aproape verde
 Ramuri tinere se nasc
 Din durerea unui vreas
 Din caduce alogame
 Din iubirea unei mame
 Sub soare surâzător
 Chiar în luna lui cuptor
 Se coc struguri și gutui
 Și-o mulțime de 'dudui'
 Cel puțin până la toamnă
 Una dintre ele-îi..doamnă
 Pleacă doamna,
 Vine toamna!



Nicolae RĂDULESCU

EPOPEEA „CUIBULUI DE VULTURI” DE LA ENISALA

În anul 1204 Cruciada a IV-a a cucerit Constantinopole și atunci, pe vatra Împărăției Bizantine au fost vremelnice create mai multe formațiuni statale:

- Imperiul Latin de Răsărit, cu capitala la Constantinopole;
- Împeriul de Niceea, unde se afla strămutată și Patriarhia Ecumenică;
- Împeriul de Trapezunt;
- Despotatul de Marna;
- Despotatul de Epir;
- Imperiul de Tessalonic;

-Veneția, care a acaparat toate punctele strategice ale drumurilor comerciale care legau Italia de Strâmtoarea și de Constantinopole, întemeind așa-zisul „Imperiu Maritim”.

În noua situație, Veneția și Genova cutreierau mările și fluviile antrenând vechile teritorii bizantine într-un comerț deosebit de activ și productiv. Dar treptat-treptat, vigoarea economică, politică și militară a Imperiului Latin de Răsărit a intrat în reflux, rămânând active și la mare influență doar companiile de navigație și de comerț ale celor două republici maritime – Genova și Veneția.

În Marea Neagră, incontestabil, monopolul de navigație și comerț îl deținea Republica Genova, ale cărei corăbii cutreierau spațiul maritim și urcau pe Dunărea Maritimă. La începuturi, pe țărmuri au fost inițiate factorii comerciale care cu timpul au devenit centre economice puternice și apoi orașe înfloritoare.

Evident, situația creată impunea ridicarea unor sisteme de apărare strategică în cadrul cărora un loc însemnat era rezervat fortărețelor. Acestea, în structura sistemelor defensive create, protejau căile de navigație și piețele de desfacere.

Un loc însemnat în sistemul strategic defensiv al genovezilor l-a avut cetatea Enisala care a fost ridicată în a doua jumătate a secolului XII.

Prezența genovezilor în Marea Neagră și și la Dunărea Maritimă a fost – este oglindită în cronicile bizantine, în hărți medievale, în portulane și în mapomonduri italiene. Din cuprinsul acestor documente mai reiese că, începând din a doua jumătate a sec. XIII Enisala și Isaccea au cunoscut o perioadă de maximă înflorire.

Despre situația politică ne dau știri actele de cancelarie ale domnitorilor din Țara Românească sau documentele de arhivă păstrate la Constantinopole – Istanbul.

Despre toponimul Enisala. Termenul derivă din cuvintele turcești Yeni Sale care înseamnă Satu Nou, probabil o localitate întemeiată de coloniștii italieni numită Vicus-Novo care se află sub vatra actualei localități Enisala. În unele lucrări se mai folosește și termenul „Heracleea”, care este însă mai nou, pe care de regulă, cronicarii greu îl foloseau la modul general când se povestea despre cetăți cu funcție strategică. Și oferim ca exemplu Heracleea – oraș în Tracia numit astăzi Ereghi sau Heracleea-Lincestis din Macedonia care astăzi se numește Bi Pola. Așadar, termenul Eracleea era folosit mai mult ca supranume pentru a defini rolul militar al așezării.

Așezarea geografico-strategică a Cetății Enisala. Odinioară lacurile Razelm și Babadag erau unite și formau

un golf, fiindcă aveau o largă deschidere spre Marea Neagră. Prin așezarea sa, aidoma unui „cuib de vulturi”, fortăreața domina și supraveghea intrarea în golf care pătrundea adânc în zonă, adică în latura de NE a „poligonului” dobrogean. În plus, Enisala asigură și paza celor două străvechi brațe ale Deltei Dunării – Dunăvăț și Cerneț.

Perioada genoveză – 1261-1388. Un rol important al extinderii și consolidării activității comerciale efectuată în Marea Neagră și pe Dunărea Maritimă de către companiile comerciale genoveze la jucat Tratatul comercial încheiat între republica Genova și Imperiul de la Niceea, la Nimphayon, la data de 13 martie 1261 și apoi – la scurtă vreme, revenirea sau eliberarea Constantinopolei de către bizantini, fapt petrecut la 25 iulie 1261. În urma celor două evenimente din punct de vedere economic, Imperiul este transformat într-o simplă anexă a companiilor comerciale italiene.

Pentru a-și apăra privilegiile, companiile comerciale genoveze și-au făurit un sistem strategic „definitiv” întins de-a lungul coastei de apus a Mării Negre și la Dunărea Maritimă, sistem în care Cetatea Enisala avea un rol determinant.

Dar la anul 1354, turcii otomani, pentru prima dată au pus piciorul în Europa declanșând seria războaielor pentru cucerirea Peninsulei Balcanice și – treptat, treptat s-au apropiat de Dunăre.

La anul 1388 când Imperiul Otoman, l-a învins pe despotul Ivanco și au cucerit vremelnice Dobrogea, genovezii „s-au îmbarcat” la corăbii și au plecat.

Izvoarele istorice – literare și cartografice dar și cercetarea arheologică demonstrează că Enisala, începând din anul 1389 a aparținut Țării Românești, de aceea socotim că este momentul să relatăm care au fost cauzele și împrejurările, în care - până la anul 1431 teritoriul dintre Dunăre și Marea Neagră a fost parte a Țării lui Mircea cel Bătrân(1386-1418) și al urmașilor săi.

În primul rând trebuie să avem în vedere apartenențe etnică a populației dobrogene din acele vremuri care era majoritar românească(*Istoria Românilor, vol. IV, Ed. Academiei, Buc., pag.528*) și de religia creștină. Pe de altă parte, voievozii din ambele țări române, doreau să folosească orice prilej pentru a-și asigura ieșire la Gurile Dunării și la Marea Neagră. Domnitorii Țării Românești, începând cu Basarab I(1310-1352) au participat activ la acțiuni politico-diplomatice afirmându-și interesul și vocația de stăpânitori „până la Marea cea Mare”

Așa se face că în iarna 1388-1389 Mircea cel Bătrân eliberează teritoriul Dobrogei de sub ocupația tucească și-și întinde stăpânirea până la „Marea cea Mare” proclamându-se despot al Țării lui Dobrotici”. Factorii care l-au determinat pe Mircea să elibereze și să unească întreaga Dobrogea(adică și cetatea Dâstor) cu Țara Românească au fost, în afară de conștiința unității de neam și de teritoriu strămoșesc - mai ales pericolul otoman și-așa cum am mai relatat, ieșirea la Mare.

Apertenența Dobrogei la Țara Românească este

(continuare în pag. 99)

menționată în actele diplomatice emisă de Cance-laria Domnească în anii 1389,1404 și 1415. Cel emis la Argeș la data de 10 iunie 1415 este redactat sub forma „la Mircea Voievod... domn până la Marea cea Mare”

Știrea că la 1417, turcii au cucerit Cetățile Isaccea și Enisala aproape ca timp, relativă sau temporară pentru că urmașii lui Mircea cel Bătrân, în diplomele emise de cancelariile lor se intitulează în continuare „domn până la Marea cea Mare”.

După Mircea cel Bătrân, urmează la tron fiul acestuia, Mihail I(1418-1420), împotriva căruia, Sultanul Mahomed I(1413-1421) declanșează „un mare război sfânt” fiindcă domnitorul român „s-a răzvrătit din nou, devenind neascultător” și - spun cronicile turcești „a încheiat înțelegeri cu craiul unguresc”. Și în aprilie 1420, însuși Mahomed I cu o oaste uriașă pentru vremea aceea a atacat Țara Românească.

Cronicile turcești precizează că armata de invazie au atacat și supus „patru cetăți vestite”: Enisala, Isaccea, Turnu și Giurgiu, după care au pustiit Țara Românească de unde au luat „numeroși robi, zaherea fără socoteală și avuții multe” În acel război a căzut în luptă însuși voievodul Mihail I.

A se observa că în cronicile turcești cele 4 cetăți sunt menționate cu termenul de preamărire „vestite”.

Turcii au sprijinit la Tronul Țării Românești, un domnitor obedient, pe Radu II Praznaglava care a acceptat plata tributului. Dar și acesta, ca și urmașul său – până la anul 1431, în actele emise de Cancelaria Domnească se intitula „Domn până la Marea cea Mare”.

Această versiune ne face să credem că – așa cum se susține în tratatele de istorie, turcii nu au instaurat administrația civilă în Dobrogea, fapt care s-a împlinit doar atunci când și-au consolidat autoritatea prin cucerirea, la 1484 a cetăților de peste Fluviu, Chilia și Cetatea Albă.

Este sigur că, abia la anul 1484 turcii au instaurat în Dobrogea administrația otomană, că au introdus în acest teritoriu sistemul administrativ otoman.

Rolul strategic al cetății Enisala se va atinge la începutul secolului XVI datorită fenomenelor naturale(în Marea Neagră nu se formează marea) care au determinat așezarea cordoanelor de nisip și – în plus datorită apariției unei noi arme de asalt – artileria.

Sistemul de construcție al Cetății Enisala.

-cetatea este cățărâtă „ca un cuib de vulturi”, deci, are poziție strategică;

-are caracter maritim, adică, este orientată spre mare;

-are o suprafață de 3.500 m²;

-forma este de patruleter neregulat cu latura mare spre V-SV(astăzi prăbușită aproape în întregime în prăpastia alăturată) lungă de peste 100 de m.;

-laturile de E și N măsoară 50 de m, iar cea de S, 30 de m;

-zidul de incintă a fost gros de 1,50-1,80 m;

-are la exterior 8 turnuri de apărare cu câte 3-4 și 5 laturi;

-zidurile de incintă și turnurile au fost construite din piatră de calcar cioplit, în formă cubică;

-intrarea principală se află pe latura de S lângă colțul de S-V;

-pe latura de N se văd încă, lăcașurile tiranților;

-pe latura de la N-E a dealului, la distanță de 25-37 m s-au descoperit ruinele unui alt zid de incintă, prevăzut la exterior, din loc în loc, cu turnuri pătrate. Acesta a fost distrus de timp și de fabricanții de var;

-în interior, la incinta mică s-a identificat fundația unui bazin pentru apă și temelia unei construcții de dimensiuni mai reduse;

-între cele două construcții s-au descoperit resturi de ziduri.

Așezările civile. Cetatea se află așezată în apropierea satului cu același nume. Este posibil ca sub actuala localitate să se afle așezarea străveche. Lucrările de specialitate arată că „etapa sec. XIII și XIV a adus ca fenomen nou mari concentrări ale unor așezări umane în răsăritul Țării Românești. Și se precizează că „pe maluri, așezările se țin lanț”; Se constată fără tăgadă că astfel de grupări rurale, datează în mod cert din sec. XIII, printre care Isaccea, Enisala, și Păciul lui Soare(Istoria Românilor, vol. III, ed. Academiei, pag. 523).

-așezările din Dobrogea secolelor XIII și XIV erau sub formă de bordeie, dar și case de suprafață cu trăsături de localități urbane;

-casele de suprafață aveau pereți din paiantă sau din lemn și temelia din piatră;

-în sec. XIV apar și case mai mari, cu mai multe încăperi;

-predomină locuința adâncită și căptușită cu pietre sau loazbe;

-pe maluri, așezările omenești sunt grupate.

Sistemul și ritualul de înhumare.

-deci, înmormântările se făceau prin înhumare în ritual creștin, în spații care aparțineau fiecărei familii, de regulă, fără sicriu;

-la Enisala, este semnificativ faptul că în necropole s-au găsit obiecte de inventar valoroase între care elemente de podoabă: inele, cercei, pandantive, monede, piese de îmbrăcăminte și simboluri religioase.

Inventarul arheologic.

- s-au găsit – ceramică: farfurii pe fundul cărora se aflau reprezentări bizantine și diferite nume – ex: Dimitrie și Mihail care, probabil îl designează pe meșter;

-sec XIV – se prelucra lemnul fiindcă au fost descoperite unelte: tesle, linguri pentru scobit, securi;

-arme: vârfuri de săgeți din fier și os, pintenii cu furcă, piese de harnașament, pumnale, prin care se confirmă caracterul militar al cetății;

-obiecte civile: amnare, cuțite, crampoane pentru gheață, lacăte, scoabe, piroane, paftale, catarama, nasturi de bronz și fier;

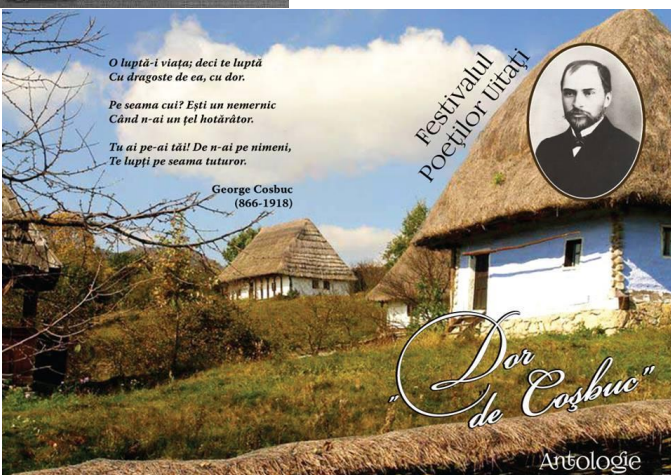
-monede: hiperberi bizantini și bani românești de la: Vlaicu Vodă(1364-1377), Radu I(1377-1384), Mircea cel Bătrân(1386-1418), Petru Mușat(1375-1391), Alexandru cel Bun(1400-1432).

-podoabe: inele, cercei din bronz, argint și aur;

-simboluri creștine din argint și plumb.

Astăzi se fac demersuri pentru restaurarea „Cuibului de vulturi” de la Marea cea Mare.





**Laureați ai Festivalului Poeților Uitați
"Dor de Coșbuc"
Călărași, Rep. Moldova, 9 august 2018**

Roxana COȚAGĂ

Dor de Coșbuc

Eu pot să-mi împrumut o amintire,
O amintire din trecutul mult râvnit,
Despre Coșbuc și-a lui mucenicie,
Despre dreptate și iubire în cuvânt.

Eu pot să-ți împrumut o amintire,
Pe care în veci n-o voi putea uita,
Cu dor de neam și glas de izbăvire,
Cu strop de fericire acum și de cândva.

Eu pot să-ți împrumut o amintire,
S-o bați în cuie sus, în locuința ta,
Coșbuc, prin vers, menține viu făclia,
Că sufletului de folos să-i fie, pururea.

Eu pot să-ți împrumut o amintire,
Mulțumind clipei că te-am cunoscut,
Cuvânt de-nchinăciune să-se-nchege,
Pentru a Ta poezie, ce spadă e și scut.

Eu pot să-ți împrumut o amintire,
Despre credință, adevăr și jurământ.
Aș zbuçiuma din patimi tot pământul,
Ca să-l apropii, pe Coșbuc, în viața mea!



Cătălin ȚURCANU

Fiul neamului

Coșbuc e țară și izvor
El este graiul românesc.
Coșbuc e zâmbet și fior,
Sclipind pe plaiul strămoșesc!

Coșbuc e înfrățit cu glia
Și are suflet de țăran.
Mireasă-i este poezia,
El este fiu-acestui neam!



Vera VERBINA

Închinare poetului G. Coșbuc

Am crescut cu a ta poezie populară
De-o înțelepciune și splendoare rară.
La a lămpii lumină cu-ardoare o citeam
Și la serbările școlare cu drag o declamam.

Am crescut cu-ale tale balade înălțătoare
Cu mesaje de omenie și-adevăr înnobilitoare,
De iubire de Patrie, de neam și de credință
Cu-ai ei eroi căzuți în suferință.

Am crescut cu ale tale idile mărețe
Cu personaje și vestite fețe,
Pe care cu adâncă invidie le admiram,
Ca ele să fiu în viață în taină eu speram.

Am crescut cu-ale tale cântece dulci,
Ce le doineam cu-ai mei prieteni în lunci,
Ori dimineața la lucru, când plecam
Și seara spre casă, când ne întorceam.

Și azi mai cresc din versu-ți țăranesc,
Ce cu nesaț și dor îl recitesc
Cel care-a revenit din tainele uitării,
Mă-nchin și-ți mulțumesc, poet al nemuririi!

leșitu-ți-au versurile din anonim,
Alături de-ale clasicilor poezii le-au atașat,
Iar sufletul acolo, sus, din ceruri
Tresaltă adânc și tu te bucuri.

Ne bucurăm și noi, te venerăm,
Recunoștință mare îți înălțăm.
Ca nestematele îți este moștenirea,
În scurta-ți viață ai atins desăvârșirea!





Mihaela RAȘCU

PARFUMUL MEDITAȚIILOR ÎN ECOURI DE MANDOLINĂ

Cu câteva zile înainte de a modifica răbojul pe care-mi scrijelesc anii am primit unul dintre cele mai frumoase cadouri în volumul „Ecouri de mandolină” purtând semnătura lui Viorel Darie. Se spune că nu cititorul își alege cartea, ci cartea îl alege pe cititor, iar în cazul acestui dar s-a adevărit zicala. Firesc, cunoscând mare parte din scrierile autorului, nu am stat prea mult pe gânduri în a pătrunde în lumea creată în paginile acestei cărți, care, în plan personal a reprezentat pentru mine o interesantă suită de coincidențe. Dacă prima coincidență a reprezentat-o data calendaristică în care cartea a ajuns în posesia mea, a doua coincidență a fost cu siguranță motto-ul folosit ca început pentru sensibilul Cuvânt înainte: „Nu rămânem decât cu ceea ce am dăruit”. Acest motto, într-o formă ușor modificată „Noi nu suntem decât ceea ce dăruim” l-am folosit și îl folosesc de multe ori în pelerinajele mele de litere și nu numai, iar găsindu-l în contextul creat de lecturarea „Ecourilor de mandolină” am văzut în această coincidență un semn că voi reuși pe deplin să înțeleg ceea ce a dorit să transmită Viorel Darie în rândurile sale. Am afirmat în repetate rânduri că, așa cum un muzician poate fi identificat ușor după stilul muzicii sale, un scriitor poate fi identificat și el din vibrația cuvintelor pe care le folosește, geometria frazelor și ritmul pulsațiilor pe care le trezește în sufletul cititorului. Din acest punct de vedere, romanul „Ecouri de mandolină” întărește ipoteza potrivit căreia, caracteristice lui Viorel Darie îi sunt cuvintele simple, „domestice”, atrăgând prin cuminența cu care se așează în frazele de o arhitectură ce nu abundă în arabescuri greoaie și strălucesc prin geometria simplă, ușor asimilabilă, aș îndrăzni să afirm chiar cazonă.

Citindu-l pe Viorel Darie nu trebuie să stai prea mult să încerci să pătrunzi înțelesul înțelesului de neînțeles, căci totul e „pe față”, curat și înviorător prin structura lipsită de îmbârligături. Eu găsesc că reconfortant este cuvântul cel mai potrivit a descrie stilul îmbrățișat atât în rândurile romanului „Ecouri de mandolină” cât și în celelalte scrieri pe care Viorel Darie le-a oferit cu generozitate și curățenie sufletească cititorilor.

Dacă este să mă opresc asupra personajului principal, Antony, a cărui poveste este urmărită de-a lungul romanului, găsesc cuceritoare tușele naive în care acesta este descris, frământările crude care se coc odată cu înaintarea în profunzimea poveștii și alunecă acut spre meditație spre sfârșitul ei. Dacă e să îl privești pe Antony de sine stătător, el prezintă exact matricea umană comună a bărbatului care, tânăr fiind, cedează ușor ispitelor sufletești, pentru ca, odată cu maturitatea deplină să caute



senzurile profunde ale tuturor sentimentelor pe care le încearcă. Dacă este să arunci o privire asupra ansamblului de personaje, cele secundare nu fac decât să participe la creionarea mai profundă a personajului principal, căci, în final, nici unul dintre ele nu va rămâne în universul apropiat al lui Antony altfel decât prin amintirile care compun bagajul emoțional purtat în curgerea timpului. Ce va rămâne ca o valoare dobândită în timp de acesta va fi meditația, înțelegerea sensurilor vieții și a adevărilor după care se scriu legile vieții. Din această paralelă, mi s-a părut că, pe alocuri, romanul se apropie de lecturile care îmbogățesc bagajul spiritual al unui cititor. „Ecouri de mandolină” aduce cu sine o întregă pleiadă de sentimente, construite fie în sensul plin de lumină al speranțelor, în jurul unor îmbrățișări, fie în sensul întunecat al dezamăgirilor, în jurul unor deziluzii, ca un parfum care învăluie mereu acel joc de-a viața din care cel care câștigă nu este decât timpul și tot ceea ce presupune trecerea lui peste viața tuturor. Citind acest roman, nu m-am putut dedubla de autor. O fi de bine, o fi de rău? Nu știu! În spatele personajelor, poveștii de viață și a tot-ului, l-am văzut pe Viorel Darie cel cu respect față de viață, cu credință și, mai ales cu deschidere de a împărtăși și de a întinde o mână de lumină și pace tuturor. Mulțumesc, Viorel Darie! Mihaela Rașcu

[Viorel Darie – **Ecouri de mandolină**,
Ed. InfoRapArt, 2018]





Victor H. BAUMANN

MI SE RUP DIN CAP FÂȘII

Încă țin mâna ascunsă
În buzunarul hainei,
Când din necunoscut
Se-ntind spre mine brațe
Cu palmele deschise,
Spre pace și uitare!

Mi se rup din corp fâșii, și ochi-mi sângerează
Prin mulțimea de cioburi!
Spărturile ascund tainele
Care m-au pustiit în ani...
Și mintea mi se tulbură!

Când mi se rup din corp fâșii,
Chiar dacă dor, aș vrea să iert,
Zâmbind la amintiri târzii!
În sinea mea chiar cred
Că-n viață poți să cazi și să revii,
Și să iubești, trăind la fel!

PSEUDO-UNIVERS

Îmi simt sufletul îneecat în amintiri,
Iar trupul înghețat în anotimpuri târzii
Încerc să-l dezmoțesc în fiecare zi!
Uneori simt o răsuflare parfumată,
Din alte timpuri, din tîmăia tăcerii,
Care străpunge lumina albastră a creierului
Unde, de mult am pitit un pseudo-univers,
Creat de mintea mea înfierbântată
În dimineața tinereții efemere!

ISTORIA SE REPETĂ

Se sfarmă zăgazul, când ziua se naște din clipă,
iar noaptea se-așterne pe suflete triste,
Și gândul se curmă în zbor pe-o aripă!

O urmă de sânge din veacuri de-aducere-aminte,
Rămâne din rana ce n-are acum alinare,
Și tot ce-a fost vechi nu mai poartă veșminte!
Istoria se repetă și chiar ne dă de veste,
Înainte ca moartea să facă strigare,
Că nu învățăm nimic din propria poveste!

TAINILE CREAȚIEI

Culoare vieții e roșul aprins,
Iar cea a speranței albastră-i ca cerul!
Natura renaște prin verdele crud,
Țâșnit din glia ce-i poartă misterul!
Culoare împăcării e-n galbenul-pai,
Belșugul se-ascunde în aurul verii,
Chemările iubirii, nostalgice-amintiri,
Se reîntorc în toamnă, în ruginiul serii!

Și iarăși se întoarce alba iarnă
Cu vânturi friguroase, ger și ploi,
Zăpezi și chiciuri pe la streșini,
Umede zile, străzi pline de noroi!

Când ne surprinde primăvara
Cu aerul festiv, aducător de ploi,
Ne încântă cu explozia de verdeață,
Cu flori și bucurii de sărbători!

Mereu în cicluri muiate-n agonie,
Natura ne oferă din secretele sale,
Dar ține ascunse, cu strășnicie,
Tainele creației universale!

ALERG SĂ DAU BINEȚE

Distorsionatele imagini
din clipe de uitare
apar și pier ca noaptea
ca aburii pe mare!
secvențele rămân
ca stropii după ploaie,
ca urmare pe pământ,
când apa o înmoaie!
Așa le simt, le văd,
le urmăresc cărarea
până acolo unde
domnește doar uitarea!
Mă scutur și zâmbesc
La amintiri răzlețe,
și-n spuma zorilor alerg
să le dau binețe!

DIALOG SUBLIM

Când vântul adie și copacii foșnesc,
O orgă divină trimite spre cer
Cântări neînțelese în frai omenesc,
Purtate pe aripi albastre, de îngerul
Dialogul sublim se desfășoară firesc,
Informațiile luate din câmp efemer
Sunt prelucrate-n laboratorul ceresc
Și se întorc pe pământ, dezlegând un mister!
Precum părinții-și educă copiii, când cresc,
Făcându-i să creadă în speranțe ce pier,
Creatorul sădește în cei ce gândesc
Semnițele cunoașterii, răspândite-n eter!





Angela BURTEA

REVELIONUL

Când spui Revelion, te gândești automat la petrecerea organizată de omenire la cumpăna dintre ani: Anul Nou ia locul Vechiului An. E o noapte specială, plină cu bucate alese, cu ținute elegante, cu proiecte de viitor, cu încredere, bucurii și exuberanță. De, este Revelionul! Dacă e petrecere, petrecere să fie, iar românul știe să-și lase grijile în urmă și să țină pasul cu voia bună!

M-am întrebat adesea care ar fi însușirea de bază a poporului nostru. *Inteligența!* a țâșnit un gând năstrușnic. De ce? Întreabă grăbit un confrate. Fiindcă omul știe să se adapteze, iar adaptabilitatea aparține omului inteligent, răspund răspicat, sperând să mă și priceapă.

Și chiar de n-a fost un an îmbelșugat și-a mai schiopătat din când în când, românul își pune deoparte ceva mărunțiș pentru noaptea dintre ani. Și de n-a făcut-o până atunci, tot se *descurcă*, iar prezența lui devine obligatorie. Important este să vrea!

Ținuta vestimentară! Îmi șoptește un cârcotaș. Nu-i problemă! Îi răspund peste umăr. Dorința de-a ieși în lume, nu pune piedici. Românul e și *inventiv*. Domnii tot la un pantalon și-o cămașă recurg, iar doamnele improvizază, dacă sponsorii sunt plecați. Scarlett O'Hara a rămas un model de netăgăduit pentru multe dintre femei. Ei, ce dacă nu e româncă! La importuri suntem maeștri, iar personajul respectiv a făcut furori în toate timpurile. Merită să luăm în calcul acțiunile ei, măcar în momente de cumpănă.

Dar locul, va fi oare confortabil? se auzi sâsăit o altă nedumerire. O noapte! Ce contează o noapte! Răspund infuriat. Încercarea moarte n-are! Joci, ai o șansă! Nu joci, stai acasă în fața televizorului ca un cerșetor, așteptând un moment care să te remonteze la final de an. Trebuie riscat, iar românul știe să *riște*. Chiar și-atunci când se frige puțin, tot nu se dă bătut. Până la urmă, ce pierde? A, niște bani! Adevărat, când și-așa sunt puțini, parcă nu-i a bună să-i arunci în buzunarele altora doar pentru satisfacerea unui moff! Dar dacă va fi bine? Așa că, trebuie riscat, iar până la anul viitor vom mai chibzui.

Masa, masa festivă! Bucatele vor fi oare apetisante? răsună vocea unui alt nehotărât. Mai e ceva? Întreb pe de-a dreptul supărată. Oricum Revelionul vine după Crăciun. Important este să te distrezi! Muzică să fie!

E, asta mai era: muzica! Muzica cum o fi? se auzi din nou. Eu vreau să dansez. Doar așa s-o așeza mâncarea, săltând în sus, în jos, la stânga și la dreapta! Chiar nu vreau să rămână în farfurie vreo măsline, după ce mi-am sacrificat niște economii. Și-apoi, dansul ajută

digestia. Știi, nu vreau să intru în anul cel nou constipat.

Joci, nene, joci! strig din răspuțeri. N-ai jucat toată viața ca pe sârmă, chiar și-atunci când nu se auzea nici musca? Acum, de n-or fi lăutari pe pofta matală, o fi vreun DJ priceput, cât să împletească muzicile. *Cârcotaș* mai ești, române! Asta tot de la inteligență ți se trage!

Problema e rezolvată. Confratele meu depășește toate nedumeririle și inhibițiile și ajunge la Revelion. Intră țațoș, fiindcă așa îi este felul, dă pe-afară de amabilitate față de nevastă-sa și ocupă cu o eleganță desăvârșită locurile rezervate. Circumspect, privește în jur, să vadă care, cum, ce fel!

- A, uite și familia Ivănescu! îi șoptește la ureche nevasta, în timp ce se face că-l scutură ușor pe umăr. Stai, nu întoarce capul, insistă femeia.

Interesat, bărbatul începe a fremăta. Trebuie s-o vadă. Dintotdeauna îi plăcuse Ivăneasca.

Sunetul paharelor ciocnite răsună în acordul sunetelor muzicale. Lumea debordează de bucurie. Petrecerea e în toi. Farfuriile se golesc rând pe rând.

- Ce faci, dragă, de ce nu mănânci tot? Întreabă femeia.

- Nu pot, răspunde el iritat peste măsură. Nici aici nu-mi dai pace?

- Dă farfuria mai aproape, am o pungă în poșetă! Doar n-oi crede că las aici ceva!

Bărbatul își scoate batista. Își șterge broboanele de transpirație. Privește îndelung într-un colț al sălii, apoi se ridică. Nevastă-sa cunoaște lecția. Toate viața a fost un simandicos. Dacă ar fi fost să se ia după el...

Bărbatul se-ndreaptă spre ieșire, își scoate o țigară și-ncearcă s-o aprindă. Bricheța e moartă. Cu privirea în jos, insistă. Nimic. Instantaneu, se-ntoarce. Știe că nevasta e ajutor de nădejde. Nici n-apucă să facă primul pas că lumina străvezie a unei flăcări îi oprește trecerea. Aprinde țigara, trage cu putere și împrăștie în rotocoale aproape perfecte fumul.

- Tot frumos ai rămas! răsună ca un clopoțel vocea doamnei de lângă el.

- Matilda! spuse cu voce strangulată bărbatul.

- Ssst! Taci, nu spune nimic. Știu că în seara asta sunt superbă, știu că mi-ai dus dorul, știu că ți-ai jucat prost cartea în ultimul timp, știu, știu, știu, știu tot. Dar mai știu că în seara asta nu-mi scapi.

Tase intră în joc. Tăcea și fuma. Avea un șarm aparte. Cu mâna stângă în buzunar, iar cu dreapta ținea țigara într-un anume fel. Încearcă să pară indiferent, dar amintirile dădeau năvală. Știa că în noaptea aceea nu-i va fi ușor și trebuia să-și joace rolul până la sfârșit! Matilda, Matilda, iubire nebună și de nestăvilit!

Femeia zâmbi, flutură o mișcare specială a genelor, șopti două-trei vorbe și dispăru, lăsând în urmă parfumul ei dulce-amăru.

(continuare în pag. 104)

În ring, perechile de dansatori fremătau în acordurile muzicii perfecte. În rând cu ei, Tase își strângea la piept consoarta, determinând-o să rezoneze odată cu el. Simțea mulțumirea femeii și se felicita în sinea lui. Nu-și ieșise din mână. La tinerețe era de neoprit. Asemenea unui torent, acoperea cu privirea-i seducătoare mulțimea, oriunde s-ar fi aflat. Eșua foarte rar, iar în seara asta musai trebuia să fie în formă. Dansa și fremăta.

Ultimele acorduri anunțau o pauză binemeritată, iar mâncarea aburindă de pe mese îi ademeni. Tase luă câteva îmbucături, se mișcă nervos pe scaun și-și anunță nevasta că iese să ia o gură de aer, asigurând-o că e pe-aproape și să nu-și facă probleme. Femeia îi știa meteahna. N-avea astâmpăr niciodată, iar astfel de petreceri n-au fost niciodată o prioritate pentru el. Doar ea părea mulțumită că ieșise la Revelion. El încerca să facă față situației.

Tase se îndreptă spre ieșire, sub privirea iscoditoare a nevesti-sii, apoi o luă la stânga. La a doua ușă, răsuți ușor de butuc și intră. Matilda clocotea. Așteptarea îi mărise pofta. Sâni ei voluptoși, privirea seducătoare și buzele-i cărnoase puseseră stăpânire pe Tase. Nu-i trebui mult bărbatului să-și simtă iubita vibrând sub încătușarea trupului său înfierbântat. Întreaga încăpere era inundată de parfumul iubirii lor. Chicotea Matilda, iar Tase zâmbea triumfător!

După un timp, bărbatul se-ntoarse în local. Ducea după el puterea iubirii, iar mâinile lui erau pline de formele ucigătoare ale femeii care-i treziseră simțurile mai ceva ca la prima tinerețe. Pășea dezinvolt și trăgea tacticos din țigara aprinsă cu bricheta iubirii. Prin fața sa, la doi pași, trecu în mersu-i legănat Ivăneasca. Înclină ușor capul, salutând-o discret, iar farmecul femeii parcă pâlise. Matilda rămânea Matilda.

Își găsi nevasta prinsă într-o horă, îi zâmbi de la distanță, apoi, ca orice bărbat de casă, se prinse și el.

- Frumos Revelion! îi strigă Tase la ureche.

- Vezi? Și nu voiai să mergi! răspunse femeia, tropotind cât să-i ajungă până la anul viitor. Auzi, dragă, știi cine-i patroana?

- Cine-i? întrebă nedumerit Tase.

- Matilda dragă, aia care a vrut să ne despartă la tinerețe!

- Matilda? Nu știu despre cine vorbești, răspunse bărbatul uimit de-atâta cunoaștere feminină.

- Ei, nu știi! Ivăneasca mi-a spus. Aia știe tot!

- Ivăneasca? Frumos Revelion! Mai venim și la anul, zise Tase, intrând în jocul femeii. De-asta te iubesc eu pe tine!

- Mâncarea ți-am pus-o la pachet. O mănânci acasă, doar n-o s-o las patroanei!

- Bravo! Bravo! Acum te iubesc și mai mult! N-am nicio grijă când sunt cu tine! Frumos Revelion!



Andreea Violeta BOBE

Sentimente din cartier

Am crezut că nu o să iubesc pe nimeni din acest cartier rău famat, că lumea de aici e doar un gunoi social, dar am văzut o licărire de suflet și inteligență, care a lucit, apoi a plecat. Acea licărire avea deja un sufletel care să-i împărtășească lumina, iar eu am rămas în bezna scârilor de bloc.

Speram să plec mai repede din acel cartier rău famat dintr-un oraș amărât, să plec din fața scârilor murdare de noroi și semințe, să îmbrac o rochiță și nu un hanorac cu șapcă și să fug departe cu sufletul acela lucitor care deja și-a găsit o altă lumina.

Și am rămas singură în fața blocului cu bere-n mână, numărăm ultimii bani rămași să merg în centru să văd lume bună în rochița ce-o păstram în și-fonier pentru zilele în care aveam să ies din cartier.

Iubiri măzgălite pe ziduri

Iubiri măzgălite pe ziduri,
cu graffiti furate din depozit
iubiri între himere

la fel de imposibile precum iluminarea umbrelor,
totul e neîmpărtășit și confuz, un plin sistem
maniacal de iluzii și dorințe,
iubiri între himere

depărtate precum lumina unor ochi negrii în umbră
ce se ascund sub un zâmbet fals.

Aburi cu arome de fructe dansau sub lumina
candelabrelor bătrân,

Ardeau lumânările colorate, fiecare cu miasma ei
îmi umpleau plămâni însetați

Simțeam cum îmi ard bronhiile de la atâta dorință
de a cuprinde fericirea.

Am ars toată tămâia din casă în cupe de sticlă,
am adunat toate florile din grădină și le-am pus în
vaza cea veche, prăfuită, pe noptiera ascunsă.

Am atârnat cristale de pereți, de perdele, de uși,
am presărat cu tămâie pe covoare, am încuiat
porțile la casă cu lacăte mari.

Singură, în rochia de sărbătoare am privit în
oglindea neagră care absoarbe orice urmă de
singurătate.

aș vrea să sting soarele
aș vrea să pot să nu-i mai simt lumina care-mi
arde carnea

aș vrea să simt o briză ce-mi învelește trupul plin
de răni, de cicatrici
și o sărutare de lună

o adiere fină ca o cremă peste eczeme și bube,
peste arsurile din epidermă
o alifie că-mi unge până și sufletul îngropat în
oase cu carne putrezită.





Melania Angela CRISTEA

Micro-univers

Poeții stau dintotdeauna în miezul cuvântului
și beau absint întinși pe canapeaua portocalie.
Trag însingurarea din țigări electronice,
apoi spun Nu! dezordinii mentale.
Ei par că vin din Arcadia,
dar noi știm că le-am văzut aievea osatura fragilă
ce se poate fractura la o simplă respirație...

Am atins clavicula unui poet contemporan și
i-am simțit aerul comico-tragic
din felul în care își îngrijește unghiile
incarnate, roase de proprii canini,
unghii cu care a zgâriat facturile plătite prioripost.

Cândva, poeții lumilor viitoare, vor frânge
scheletul vieții mirobolant,
în vreme ce timpul gândirii va fi în reflux.
Atunci nimeni nu va mai întreba despre întâiul
om care a fragmentat harta limbajului
în micro-universuri. Iglu

Păsările care invadează cerul cu aripi fosforescente,
ele sunt suave ale clipelor, fisuri într-un timp de ipsos.
Le văd atelele printre stele stinse și rog planeta celor
o mie de singurătăți să nu-și întindă tentaculele spre
cercul lor, curcubeu prins de scara norilor.

Am așezat pe portativul morții zile îndoliate,
nopti desferecate... caii neliniștilor pagi...
dar tot îmi ieși și îmi intri în piept, pasăre
a destinului cuibărită pe un cactus.
Inima mi se dilată cât o singurătate spartă
de propria noastră zidire, ființa.

Acum și aici zboară,
viață sticloasă printre păsări-cobre
ce își mușcă coada lăsată peste amurg.
Va veni ziua când tinerețea își va chema păsările
lipite pe cer cu adeziv și nu vei mai putea fura zborul
sufletelor înaripate,
aer inoxidabil, dragoste care aburești propriul meu iglu!

P-o-e-m 111

Cel mai frumos poem nu are coapse
Are îngeri care se înalță cu tâmpile argintii preafrumoși
Precum în poveștile bifate cu x din librării
Pentru care se fac precomenzi
Și se vând încă/ foarte bine

Nu știi acești cumpărători că poemele-vid
Sunt goale de sentimente și fiecare cuvânt din
cofrajul lor se deșiră iar poetul-care-mai-zboară-
cu-norii scrie în graffiti mesajul lumii de dincolo de
zona zero non politically
Acul kilometrajului derapează pare înghițit de
Molozul cuvintelor poetul s-a ascuns într-un pet
și numai noiăștia numărăm clipele care fumează
iarbă

Timpul încă miroase a scris? Păsări-himere
Ne sparg geamurile cu zboruri în zig-zag
și se așază pe rafturi ca niște relicve ale erei
Când poemele mușcau cu dinți de fildeș urechea
poetului ce nu s-a sinucis

Cel mai frumos poem este despre cum nu se scrie
Poezie tâmpită și despre funicularul
în care poeții se urcă
cu Dumnezeu...poeții întregesc lumina
Bat toaca în schitul unde pustnici scuipă
plămâni roșii ai scrisului-jertfă

Nopti filiforme

În noaptea asta stelele privesc autostrada
populată de singurătăți
fiecare cu roșia manta a sângelui strânsă la piept
știi că am aruncat pe cer timpul sufocat de ani
imperiali
dar ascund în palme lumi la scadență neputințe
calamități
facturi neplătite ale vieții în zadar

dă-mi luna
rotundul ei fixat ca un girofar îmi pătrunde
în plămâni uscați
și te strig din umbra arborelui-poem
cu tălpile linse de pietre
val spre uscat sare amară a clipele mele

Timp ubicuu

iarna asta zăpada acoperă ochii cailor orbi
aburi îmi urcă în piept și mă scutur de timpul viu
care continuă să se înfășoare salamandră ce fierbe
pe piatra filosofală

îmi miroase a geruri care topesc stalagmite
le transformă în filigran
apoi se așază la masă cu propria mea ingenuitate
îți arunc singurătățile la cutia milei

îndrăgostiții inspiră dragostea cu aerul ei oxidat
iar eu scriu cu umbra mâinii tale pe gheața
artificială zig-zagurile morții
gura mea rostește cuvântul perfid cu care
au cucerit femeile trecători

viața este o iarnă dezghețată între mii de poeme
albe





Violeta MANDRU

Călătorie la Pamukkale

Nici nu au clipit zorii, că ne-am și urcat în autocarul cu care urma să ajungem la Pamukkale. Chipuri obosite, ușor amorțite de răcoarea dimineții încă neîncepute, se legănav pe scaunele înalte. Poate mai reușeau să fure nopții sau... zilei, câteva ore de somn. Autocarul continua să se strecoare șoptit printre hoteluri încă adormite, strângându-și călătorii, toți români; unii veniți din țară, alții din Italia sau Spania, cu accente simțite și o limbă presărată cu fel și fel de cuvinte care înlocuiesc cu mai mult succes expresiile neaoșe, de mult uitate. Toți eram reuniți pe același tărâm otoman, toți ajunși în țara celor mai vechi dușmani ai țării noastre, să le umplem buzunarele de bună voie, nu cu de-a sila, cum se întâmpla cu secole în urmă.

Mi-a trecut prin minte, ce-i drept, ce durere ar fi pe bietul Mircea cel Bătrân și pe aprigul Ștefan cel Mare și Sfânt și pe mulți alții ca ei, dacă ar ajunge până acolo unde sunt, zvonul că acum, râuri-râuri mergem către meleagurile lor și nu mai avem nici măcar vreo muștrare de conștiință pentru că sute de ani le-am plătit biruri și ne-am ars recoltele din calea lor. De mult uitate astfel de gânduri... sau poate am dorit să răspundem întorcând și celălalt obraz. Așa am putea afirma, dacă nu am fi sinceri să recunoaștem că de fapt nu mai există în noi decât o umbră a dragostei de țară de care erau mânați înaintașii noștri.

După multe opriri, în sfârșit, grupul complet, având ca ghid un tânăr moldovean, a pornit cu mai mult spor către destinația cea neobișnuită. Printre genele ușor întredeschise, se zăreau apărând zorii unei zile călduroase.

În autocar atmosfera era plăcută și relaxată. Odată cu soarele, a răsărit și buna dispoziție. În spatele nostru, o familie de români aterizați direct din Italia, aveau cu ei și un copil de șase ani, după cum aveam să aflăm ulterior. Copil frumos și isteț, de altfel, după cum mi-am putut da seama din conversațiile purtate strict în limba italiană, a cărei cunoscătoare îmi place să cred că mai sunt încă. Păcat doar că puștiul cel isteț nu cunoștea decât vreo zece cuvinte în limba părinților lui. Asta mi-a adus o oarecare tristețe în suflet, căci nu doar ne cărăm banii în țări care ne-au furat de secole, dar am ajuns muncitori care ne vindem și țara, neamul și tradițiile și preferăm această situație, decât să muncim în țara noastră ce s-o găsi.

Cum nu era momentul unei discuții moralizatoare, am continuat să admir peisajele ce se derulau prin fața ochilor mei curioși. Desigur, o pauză a fost binevenită. Bine instruit și probabil cu un comision care trebuia obținut de șofer și ghid, am oprit la o parcare cu autoservire și magazin de suveniruri. Intrarea la toaletă - 50 de euro-centi. Toate prețurile în lirele turcești erau raportate la euro în proporție de 1:1. La ora aceea, mulți voiau o cafea sau un ceai turcesc. Numai că pentru fiecare, prețul la același produs era altul, în funcție de tipul monedei pe care o aveau în buzunar. Cum dimineața era rece, am luat și noi câte o cafea și am

mâncat, după cum eram obișnuiți, un sandwich oferit de hotelul unde eram cazați fiecare. Am mai avut timp să trag în piept aerul rece al dimineții de sfârșit de vară, apoi am pornit din nou la drum.

Mai aveam încă mult de străbătut până la destinație, astfel încât masa de prânz am servit-o înainte de a ajunge. Desigur, o autoservire oferea mâncare caldă, inclusă în prețul excursiei, plătită de altfel cu bani frumoși. Dacă te străduiai să faci un calcul al sumei de bani pe autocar, constatai că era o mică avere. Cum spunea bunica - Dumnezeu să o odihnească - dacă aveam banii ăia, mă măritam din nou. Dar cum nu îi aveam, mi-am luat gândul de la vreo eventuală schimbare a sorții și am continuat să călătoresc spre Pamukkale. Curiozitatea, stârnită de o colegă, m-a îndemnat să aleg excursia asta. Ghidul tocmai ne-a informat, într-o română foarte bună, spre deosebire de celuilalt ghid moldovean care ne preluase de la aeroport, că destinația noastră se află în regiunea Denizli și că este în realitate un loc cu mai multe bazine naturale de apă termală.

-Dar lucrurile nu sunt atât de simple cum par, a reluat ghidul. Izvoare termale sunt peste tot, chiar și în România, dar acestea sunt deosebite. Aici vom găsi de fapt o uriașă stâncă de calcar în care apele termale au format bazine, cascade și chiar stalactite. Toate sunt atât de albe încât pare să fie gheață. Totul este, de fapt, un fenomen natural. Apa termală de la Pamukkale este foarte bogată în carbonat de calciu. Odată ce apa termală iese la suprafață, carbonatul de calciu devine tot mai solid și formează astfel celebrele terase albe. Apa își croiește drumul prin calcar și se desparte în mai multe brațe. În cele din urmă se formează câteva bazine principale. Odată ce aceste bazine sunt pline, apa începe să se reverse în afara lor, formând alte bazine adiacente mai mici. Și ceea ce vă spun eu este prea puțin în comparație cu ce veți vedea la fața locului.

Curiozitatea mea era deja trezită. Lucrurile și locurile frumoase m-au atras întotdeauna. Și oamenii frumoși la trup și la suflet. Păcat doar că în viață, am întâlnit puțini din cea de a doua categorie.

Dintr-o parcare am preluat încă o persoană, un ghid turc acreditat, care ne-a vorbit în limba engleză tot restul drumului despre istoria Turciei, despre locurile prin care treceam, strecurând din loc în loc și câte o glumă. Printre altele, ne-a vorbit și despre el și familia lui, menționând chiar că a avut mari probleme cu alcoolul în trecut. Sinceră să fiu, mie îmi părea că nici în prezent nu scăpase de ele, dar parcă pe cine interesa părerea mea!?

Drumul lung și sinuos, se târa printr-o zonă de podiș și printre câteva vârfuri de munți nu prea înalți. Uneori privirea cădea pe zone întinse acoperite de sere din sticlă, care străluceau în soare cu fiecare ochi de geam. Șosele bune, ce-i drept... netede și late, semnalizate cu tot felul de indicatoare și marcaje. Totuși, undeva un accident ne-a încetinit deplasarea, semn că nu doar șoselele sunt cauza acestora, așa cum se spune prin țărișoara noas-

(continuare în pag. 107)

tră dragă și frumoasă, ci și neatenția șoferilor.

Am ajuns la Pamukkale în plină zi. Soarele ardea pur și simplu. Iarba toată era arsă. Doar câțiva copaci mai rezistau atacurilor solare intense. Fără pălărie și ochelari de soare era un adevărat risc, așa că ne-am echipat cu toții, în timp ce unii s-au dezecchipat. De ce? Pentru că voiau să întinerească făcând baie în Piscina Cleopatrei, despre care ghidul Ali ne spusese că ar avea acest efect. Eu am ales să nu fac baie în piscină. Nu de alta, dar deja sunt tânără și drăguță, iar în cazul în care aș fi zăbovit mai mult, cine știe ce domnișoară atrăgătoare aș fi devenit! Mi-am asumat riscul de a rămâne la stadiul actual, dar n-am putut să nu mă amuz de cele trei doamne și un domn care și-au încercat norocul. Și ce dezamăgire! După jumătate de oră, aveau pielea mai creată și mai ridată decât la intrare. În plus, aveau și niște echimoze frumoase de la stâncile de pe fundul bazinului.

Ne-am continuat vizita. Ghidul ne-a arătat locul unde era înmormântat sfântul Petru. Ce? Asta era pentru vizitatorii necunoscători. Să fim serioși. În fine. L-am căutat și nu era acolo. Se dusese să odihnească... tocmai la Vatican.

În continuare ne-am purtat pașii către necropola orașului antic Hierapolis, din care se mai văd încă zidurile dărâmate și arena. După ședința foto făcută din toate unghiurile posibile, ne-am îndreptat pașii către cea mai mare curiozitate, cea pentru care eram acolo. Supranumită de turci "Cea de a opta minune a lumii" Pamukkale (Orașul de bumbac), s-a înfățișat în fața ochilor noștri ca o întindere de mini-lacuri albe terasate, pline cu o apă albăstruie. Soarele continua să pârjolească pământul și oamenii și făcea să strălucească până la orbire travertinele formate din calcarul depus de-a lungul timpului.

Desigur, cum nu știam prea bine ce este travertinul, am dat o căutare rapidă pe google (desigur, la vremea aceea nici nu îmi imaginam cât o să plătesc factura la telefon) și am aflat următoarele: **travertinul** este o rocă sedimentară poroasă de calcar, alcătuită din calcit, calcit slab magnezian și aragonit, care are o culoare gălbuie până la brună. Roca ia naștere la gura unor izvoare termale bicarbonatate, izvoare care ies din calcare sau traversează roci bogate în carbonați, ioni de carbonat de calciu și bioxid de carbon.

Până și cuvântul travertină sună frumos, însă realitatea oferea cu adevărat o imagine spectaculoasă. Am renunțat cu toții la sandale și am intrat cu picioarele în apa călduță. Stratul format se simțea aspru sub tălpi. Bucăți mici de rocă, înțepau când pășeau încrezător în apă, iar fiecare pas aducea noi senzații. Cu fiecare travertină coborâtă, apa avea altă temperatură, stratul de calcar depus era ori aspru și înțepător, ori ca un măr alb ce trecea printre degete. Totul strălucea ca o bijuterie. Era și bine și rău în același timp. De sus pogorau valuri de căldură, la picioare era o răcoare plăcută. Aveai impresia că dacă ieși din apă, ori te transformi într-o particulă de travertină, ori te topești. Am riscat totuși. Iar când am încălțat sandalele, am constatat că prefer totuși talpa lor moale și confortabilă. O înghețată a completat răcirea personală, atât cât să putem vizita parcul destul de întins, presărat din loc în loc cu bănci din lemn și copaci umbroși, dar și cu țâșnitori din care se putea bea apă. Platoul oferea o priveliște deosebită a

împrejurimilor aflate cu 160 de metri mai jos. Lacurile terasate sclipeau albăstrui, oglindind cerul întreg. Cred că am făcut peste o sută de poze, încercând să surprind cele mai frumoase unghiuri, căci fiecare pas oferea altă imagine surprinzătoare astfel încât, între alb și verde, între apă și cerul din ea, noi, oamenii, nu mai puteam decât să ne minunăm.

Apa puternic mineralizată și foarte fierbinte ieșise la suprafața pământului și crease un peisaj selenar, ireal, cu cascade pietrificate și o serie de terase vălurite, superbe, magnifice, în care albastrul cerului se contopea cu albul imaculat al travertinului, terase care mi-au tăiat răsuflarea.

Ce furnicar de lume! Câte chipuri și culori de piele! Chinezi și vietnamezi, turci, nordici, arabi, africani și printre ei, rătăciți, noi, românii. Se făceau poze mai ceva ca la premiile Grammy. Mi-a atras atenția o japoneză într-un kimono galben ca lămâia, orbitor de galben. Părul ei era negru și lucios, perfect întins. Iar pielea ei părea fină ca a unui copil. Râdea zgomotos, părea fericită și poza în fel și fel ipostaze, cu ochelari de soare sau fără, când aranjând o pălărioară din pai peste părul negru, când stropind în jur cu apa alburie. Poate că era singura care se bucura atât de mult de locul în care se afla.

Imaginea ei m-a urmărit încă o vreme. Poate pentru că ultimele cărți citite erau scrise de autori japonezi, poate pentru că mereu m-au fascinat poveștile despre gheșe, întâmplarea de a întâlni o femeie japoneză mi s-a părut ca un joc al destinului, care le aranjează pe toate după bunul lui plac. La toate astea am cugetat, cu ochii pe jumătate închiși, în răcoarea autocarului, pe drumul de întoarcere.

Pe același traseu, făcut de astă dată în sens invers, ne-am întors către stațiunile care ne găzduiau pe fiecare dintre noi. Mai lungă a părut calea, mai întortocheată și mult mai aglomerat. Autocarul părea că abia reușea să se târască printre celelalte mașini. Se scurgeau orele amiezei către asfințit. Și tărâmul turcesc părea uscat și neîngrijit, lăsat în paragină pe alocuri. Grămezi de gunoi pe care dimineață nu le observasem, probabil din cauza moțăelii, omău frumos marginea șoselei, spațiile de pe lângă garduri. Să spun că am avut sentimentul că poate de la ei am împrumutat și noi neglijența pentru natură și spațiile verzi!?... N-o să spun, dar așa este.

De-acum se lăsa seara. La ultimul popas am simțit răcoarea nopții. Îmi părea că miroase a toamnă sau a vară îmbătrânită... ici-acolo câteva frunze galbene șuvițau verdele copacilor. Se aprinseseră luminile printre hotelurile elegante și străluceau în palmieri ca în bradul de Crăciun. Se mișcau și dispăreau în goana autocarului în care zarva se mai potolise, căci toți eram obosiți de lunga călătorie. Rând pe rând, au început să coboare turiștii, fiecare de pe unde fusese luat dimineață. Când am ajuns în sfârșit înapoi, ne era foame, sete și eram amorțiți de orele lungi în care stătusem nemișcați în scaune. În noapte se auzea murmurul mării șoptind poveștile ei țărâului. Marea care știa multe, știa totul și nici măcar nu avea nevoie să cunoască Pamukkale.





Adrian RACARU

N-o fi păcat

Nu-mi place poezia hârjonită-n rimă
 Dar ce să-i faci dacă mă place
 Așa că adu-o Doamne încoace
 Și jur că n-o să fie crimă

Dar trebuie să-i spui din start
 Că sunt căpos și trist stângaci
 O s-o dezbrac dac-o îmbraci
 Să nu s-ascundă sub brocart

Nu sânt străin

Cu florile nu sunt străin
 Le port aromele-n gând
 Și împăcarea-i pe deplin
 Că ele știu că nu le vând

Cu muntele nu sunt străin
 Pe polițe vibram strigând
 Eram peste abisuri crin
 Că el mă știe vrând-nevrând

Cu stelele nu sunt străin
 Le culegeam căzute-n vânt
 În traista mea de pelerin
 Că ele știu de sânt nu sânt

Nu știam

Nu știam că iarna are insomnie
 Rochii de mireasă din senin aruncă
 Scumpele tiare flori de cununie
 Și beteala-n care vântului se încurcă
 Iar prin înstelate albi de ninsoare
 Visul trage sănii către derdelușuri
 Sunt în somn copiii ageri pe cărare
 Îngerii îi poartă spre urcușuri
 Nu închide nimeni jocul în uitare
 Nici trăiri și vremuri în culcușuri

Eu cu fântâna

Eu cu fântâna nu-s străin
 Că apa nu se dă de-a gata
 Furam din ceruri cu găleata
 Eu din izvor ea din destin

Păstrez secretul de la tata
 C-avem un vis la fel de plin
 Eu cu fântâna nu-s străin
 Că apa nu se dă de-a gata

Dădeam zăpada cu lopata
 Da vara-n secetă ce chin
 Cum scârțăia uscată roata
 Că apa nu se dă de-a gata
 Eu cu fântâna nu-s străin

Un munte rătăcit

E-un munte ce-a rămas pe jos
 Cometa, nu-i o stea cu coadă
 Și nimeni n-ar dori să cadă
 Dezastrul întâmplări-i spăimos

E-o fudulie în trufie fardă
 Să ne holbăm la ce-i frumos
 E-un munte ce-a rămas pe jos
 Cometa, nu-i o stea cu coadă

Ea a trecut doar să ne vadă
 Pe astronom ca să-l descos
 M-ași repezi la el la sfadă
 Cometa nu-i o stea cu coadă
 E-un munte ce-a rămas pe jos

Nu-i de citit

O piatră sunt în guma vieții
 S -a încordat destinul la chitit
 A fost bătaia pusă m-am sucit
 A spart un blid și canavaua feții

Când nelumească taina m-a trântit
 Ninge grozav spuneau drumeții
 O piatră sunt în guma vieții
 S -a încordat destinul la chitit

M-au încifrat m-au încâlcit
 O foaie am nu tomuri ca poeții
 Da cum-ii scris nu-i de citit
 S -a încordat destinul la chitit
 O piatră sunt în guma vieții

Un tren zurliu

Ca o vită scoasă din cireadă
 Boncăie hidos o locomotivă
 Cerul pune stele pe colivă
 Luna somnambula o să cadă

Și în zbor o bufnița activă
 Se rotește namila să vadă
 Ca o vită scoasă din cireadă
 Boncăie hidos o locomotivă

Un șofer aruncă-o invectivă
 E la barieră cap de coadă
 Nu atinge umbra colectivă
 Boncăie hidos o locomotivă
 Ca o vită scoasă din cireadă





Aurel SCARLAT

FACEREA

Întâia carte a lui Moise
Cărțile 1-2

1. Când așeză Tatăl ceresc astrele în sistem,
2. Să își urmeze drumul după un scop suprem,
3. El folosi un număr, multiplicat în numeri
4. Pe care, socotindu-i, abia îi duci pe umeri.
5. Va fi fost cifra zero, cu sensul absolut,
6. Făcând astfel Pământul din apă, foc și lut.
7. Doar șase zile trebuiă marelui Ziditor
8. Prin timpuri să le treacă, văzând efectul lor;
9. Apoi se odihni și mulțumirea lui cea mare
10. Era mărturisită de aștrii în mișcare.
11. Și om și animale, pe toate le sfinți
12. Precum făcu la urmă și cu a șaptea zi.
13. Întreg sistemul mișcă, neobosit ceasornic,
14. Nimic nu îl sporește, însă mereu e spornic.
15. Precum din Tatăl, Duhul Sfânt și Fiul au purces
16. Treime existentă din care ne-am ales,
17. Tot ce ne înconjoară și e transcris în cărți
18. Păstrează aprioric treimicele părți.
19. Din lut ne-a făcut tatăl, având asemănare,
20. Ne-a structurat organic și-apoi ne-a dat suflare
21. Trimițând Duhul Sfânt, ceresc ambasador,
22. Să ne vestească Fiul ca semn mântuitor.
23. Cum e oglinda apei, perpetuă chemare,
24. Omul, ca existență, asemenea apare.
25. Necunoscând păcatul, avea chipul senin
26. Lumina-ncununându-l cu harul ei divin.
27. Din dragoste, pentru Adam, Tatăl zidi grădină
28. Într-un Eden răsăritean, fără-nteruperi de lumină.
29. Fiul făcut îl asculta, se-mpărtașea prin muncă
30. Iar vorba Tatălui era povață și poruncă.

31. „Când tu te vei hrăni, un singur pom să-l ocole
32. Altfel, tu vei muri, nemaifiind ceea ce ești”,
33. Așa îi zise Domnul și-n sine a mai zis:
34. „Să-i dăm însoțitoare, precum îi este scris”.
35. Somn greu aduse Domnul asupra lui Adam
36. Și îi luă o coastă, cum iei din pom un ram
37. Și îi făcu ființă ca chip asemănat
38. Să-l însoțească veșnic pe drum neprihănit.
39. Estimp, Adam călătorise rememorând într-o secundă
40. Ceea ce tatăl său zidise, nevrând nimic să-i ascundă.
41. Putere îi dăduse, ființe vie să le numească,
42. Să poată fi recunoscut și să le recunoască.
43. Uimit văzu Adam, trezit din reverie,
44. Că Domnul îi aduce de mână o soție.
45. Era întruchipare, cu el se-aseamăna,
46. Schimbarea ce simțise, nu îl mai înșela:
47. „Aceasta-i os și carne din întruparea mea,
48. Se va numi femeie, unit voi fi cu ea”.
49. Cei doi copii edenici veșminte nu purtau,
50. Era ceva firesc și nu se rușinau.
51. În goliciune, ca expresie, vedem doar o idee,
52. El însuși ca bărbat, ea însăși ca femeie.
53. Ceea ce-i gol, Edenul cu alt ochi îl cunoaște,
54. E forma ideală din care totul naște.





Alexandru COCETOV

AUGUSTIN: ÎNCEPUTUL ȘI FINALUL

Școala doctorală interdisciplinară,
Universitatea Aurel Vlaicu Arad

INTRODUCERE: Tânărul Augustin a căutat rațiunea, prestigiul și plăcerea cu o energie formidabilă și cu o concentrare foarte precisă, dar nu a reușit să își găsească pacea sau împlinirea. Dar atunci când și-a urmat rațiunea la poarta credinței, când s-a smerit în fața lui Dumnezeu și când s-a abandonat lui Cristos, atunci a înțeles de către Cine și pentru Cine a fost creat. Gilson scria: „În esența sa, credința augustiniană reprezintă atât adeziunea minții la adevărul supranatural cât și abandonarea smerită a omului întreg în fața harului lui Cristos” (Filozofia creștină 31). Studiul este limitat în primul rând de perioada vieții și activității a lui Augustin și a celor fapte, momente, locuri, personaje trăite în perioada respectivă. Mai adăugăm că cercetarea s-a desfășurat în mare parte din perspectiva teologică, mai puțin ținând cont și de alte elemente, cum ar fi: culturale și sociale.

Metodologia folosită în această lucrare are la bază rspunsul la întrebările ce: ce studiem?

Viața lui Augustin în relație cu Scriptura. De ce o studiem? Pentru că vrem să observăm cum a lucrat și transformat Scriptura viața lui și deciziile, lucrurile, faptele care l-au provocat să facă aceste lucruri. Și cum studiem? Folosind materialele, articolele, scrierile lui Augustin, folosite în acest eseu ca sursă primară: “Confesiunile”, “Filozofia creștină”, “Augustin, un amator...” de Marius David Cruceru, dar și sursele secundare, cum ar fi “Conceptul de Dumnezeu în Confesiunile sfântului Augustin” de Ionuț Lucac, “Saint Augustin et la fin de la culture antique” de H. Marrou (traduceri în română), “The Oxford Dictionary of the Christian Church” de Frank L Cross și Elizabeth Livingstone, și alte surse găsite online.

Augustin: Începutul “Rațiunea este văzul minții, datorită căruia ea percepe adevărul prin sine, fără mijlocirea trupului”

VIAȚA ȘI OPERA LUI AUGUSTIN

Cine îl are pe Dumnezeu, acela este fericit. Augustin

Educația și-a făcut-o în Cartagina. Lectură scrierilor lui Cicero l-au determinat să studieze filozofia. În 374, este profesor de retorică la Cartagina. Renumele sau crescând, Sfântul Augustin este autorul unei opere impresionante. În perioada 426-427, inventaria în “Retractationes” 93 de titluri cu 232 de cărți, o bogată corespondență, numeroase predici, dialoguri de inspirație filozofică “De ordine” (“Despre ordinea în succesiune”), “Contra Academicos” (“Împotriva filozofilor academici”), “De vită beată” (“Despre viața fericită”) în care se dezbate cele trei părți ale filozofiei antice

(fizică, logică și orală), “Soliloquia” (găsirea unei fundamentări raționale, filozofice creștinismului, scrieri polemice împotriva diverselor curente eretice religioase (manheism, donatism, arianism), lucrări de exegeză a doctrinei creștine, tratate de teologie dogmatică (“De fide et symbolo”- Despre credință și simbol, “De trinitate”- Despre Sfânta Treime, “De doctrina cristiana”-Despre doctrina creștină). Doctrina despre păcatul originar, harul dumnezeiesc și predestinație au fost teme pe care le-a tratat în mod special.

De o deosebită importanță este lucrarea “Confesiuni” în care pe parcursul a 13 cărți, Augustin descrie frământările conștiinței sale pe drumul parcurs până a deveni creștin. În această scriere discută de asemenea despre timp și despre existența răului pe lume. În cele 22 de cărți ale operei “Cetatea divină” (“De civitate Dei”), Augustin da o replică literaturii păgâne, care acuză nouă religie, creștinismul, de prăbușirea Imperiului Român.

Folosind datele istorice, Augustin își susține teza să despre existenta concomitentă a două categorii umane (două cetăți): una, a celor care sub influență ideilor păgâne nu urmăresc decât obținerea de bunuri pământești și a două, a celor care iubitori de Dumnezeu se alătură bisericii, unde sunt pregătiți pentru viața viitoare.

Trăsătură esențială a lucrărilor lui Augustin este raportul dintre credință și rațiune. Deși profund credincios, credință este premiza filozofiei creștine, el consideră că rațiunea trebuie să consolideze credință și să o facă inteligibilă: “Înțelegerea este răsplată credinței. Deci nu încercați să înțelegeți pentru a crede, ci să credeți pentru a putea înțelege”.

AUGUSTIN ȘI DUMNEZEU

Augustin își începe monumentală opera cu vorbele Ps 144, 3; 144, 5, invocându-l pe Dumnezeu și cerându-i parca lumina necesară pentru a putea da marturie despre adevăr. De altfel citarea psalmilor și a cartilor biblice este un procedeu care se menține pe tot parcursul operei sale. Augustin recunoaște că omul este doar o particică a creației divine, însă îl proiectează într-un plan mare: „Ne-ai zidit pe noi pentru tine și neliniștită este inima noastră, până se va odihni întru tine.”¹

Augustin susține că omul nu este pur încă de la naștere iar singurul lucru care împiedica pe prunci să pacatuiască este lipsa lor putere. Augustin recunoaște că „am alergat departe de tine și am rătăcit, o, Dumnezeule al meu, mult prea lăaturalnic am mers de la statornicia ta în tinerețea mea și pe mine însumi m-am făcut loc al puștiului.”²

Este relevant pentru convertirea lui Augustin glasul care l-a inspirat și l-a împins să citească fragmentul: „Nu în ospețe și în beții, nu în desfrânări și în fapte de rușine, nu în ceartă și în pizma; ci îmbracăți-vă în Domnul Isus Cristos și grijă față de trup să nu o faceți spre pofte.” (Rom 13, 13-14).

Iar în final, Viziunea înaltă a lui Augustin despre rațiune se baza pe credința lui că Dumnezeu este autorul întregului adevăr și al rațiunii. Dumnezeu-Om întrupat, a doua persoană a Treimii, face apel la

(continuare în pag. 111)

rațiunea omului și îl invită să caute mai adânc, să reflecteze mai profund, și să fie mult mai însetat de „Adevărul etern”: „De ce este așa, te întreb pe tine, o Doamne, Dumnezeu meu? Pot să văd aceasta după un model, dar nu știu cum să o exprim, decât dacă spun că tot ceea ce începe să existe, iar apoi încetează să mai existe, începe și încetează atunci când în rațiunea Ta eternă este cunoscut faptul că trebuie să înceapă sau să înceteze – în rațiunea Ta eternă în care nimic nu începe și nimic nu încetează. Și acesta este Cuvântul Tău, care este de asemenea 'Începutul', pentru că ni se și adresează nouă. Astfel, în Evangheliile, El a vorbit prin trup, și Cuvântul răsună în urechile exterioare ale oamenilor pentru a putea fi crezut și căutat în interior, și pentru a putea fi găsit în Adevărul etern, în care bunul și unicul Învățător îi învață pe toți discipolii Săi. Acolo, Doamne, îți aud eu glasul, glasul cuiva care vorbește cu mine, pentru că Cel care ne învață ne și vorbește”(Confesiuni 11,8).augustin: finalul

CONCEPȚIILE SFÂNTULUI AUGUSTIN

Concepția sa *filozofică*, în care a adoptat idei platonice și neo-platonice pe care le-a adaptat structurii sale spirituale, a fost pusă în slujba teologiei. Pentru Augustin, Dumnezeu este centrul existenței. Tot la această parte, Concepția sa *teocentrică* este extinsă și asupra înțelegerii naturii umane. Ființa umană este deosebit de complexă, viața sa morală poate fi influențată de filozofie în sensul asigurării fericirii în care Dumnezeu a creat omenirea.³

Mistica augustiniană este pronunțat intelectual-filozofică: „Ca atare, el nu se mulțumește să afle adevărul: pe măsură ce-l cunoaște, caută să se și bucure de el; printr-un efort zilnic de meditație, el se străduiește să se înalțe la contemplarea lui Dumnezeu. Nu-i nevoie aici să analizez meditația augustiniană, metoda ei, natura ei profundă; să arăt cum, filozofică prin demersul ei, se revărsă, când ajunge în punctul culminant, pe un plan mai vast, care de bună seamă trebuie numit mistic, chiar dacă e vorba de o mistică ce rămâne pronunțat intelectuală.”⁴

Interesantă este și concepția lui Augustin referitoare la *existența răului în lume*. Răul nu poate fi atribuit lui Dumnezeu care este ceatorul a tot ceea ce există. Răul este o deficiență a existenței depline. După Augustin, el a apărut că urmarea a voinței libere a omului de a alege între “iubiri”.⁵ În acest mod explică Augustin păcatul strămoșesc. Adam a păcătuit prin alegere, iar omenirea purtând povara acestui păcat a cerut mijlocirea lui Hristos pentru salvarea ei. Acordând un rol important sacrificiului lui Hristos pentru omenire, concepția lui Augustin poate fi considerată *Christocentrică* sau o îmbinare între *Christocentrism* și *Teocentrism*. De aici și controversele existente în studiile multor autori contemporani al căror obiect de studiu este viața și opera lui Augustin.

Importantă pentru dezvoltarea gândirii filozofice este și concepția lui Augustin referitoare la *natură timpului*. Încercând să explice măsurarea timpului el își da seama că ajunge la un paradox. Timpul trecut nu poate fi măsurat pentru că nu mai există, cel viitor pentru că nu a venit, iar cel prezent devine trecut de îndată ce începe să existe. De aceea el concepe timpul că o extensie: ceea ce măsurăm sunt impresiile și amintirile rămase în mintea omului. Timpul trecut este lung sau scurt după cum amintirea noastră în prezent este mai lungă sau mai scurtă.

A vorbi despre viitor înseamnă a ne referi la așteptările



noastre mintale.

Augustin distinge între *natură entităților nerăționale* (care își realizează înclinațiile firești) și a *ființelor raționale* care au o natură duală: posedă și înclinații firești dar și capacitatea de a decide care din acestea să fie urmate și care să fie stăpânite. Impulsurile umane, denumite de Augustin “iubiri” îndeamnă omul și la acțiuni dar și la pasiuni pe care trebuie să le aleagă în mod liber, să le aprecieze și să le ordoneze după valoarea lor adevărată.

Înțelegerea acestor valori adevărate se face numai când omul ajunge să înțeleagă adevărurile latente în mintea proprie și care sunt baza legii lui Dumnezeu care “este transcrisă în sufletul celor înțelepți, în așa fel încât ei știu că viețile lor sunt mai bune și mai sublime după gradul de perfecțiune a contemplării ei de către mințile lor și a păstrării ei în viețile lor”. Înțelegerea și aplicarea legii lui Dumnezeu este o culme a înțelepciunii.

Încercând să găsească explicații la aspectele majore ale existenței, prin întregă gândire și creație, Augustin (canonicizat de Biserica catolică) acordă în mod rațional lui Dumnezeu un loc central.

INFLUENȚA LUI AUGUSTIN ASUPRA ALTOR OAMENI

Jean Bethke Elshtain din Augustin și Limitele Politicii au încercat să-l asocieze pe Augustin cu Arendt în conceptul lor de rău: “Augustin nu a văzut răul ca fiind glamor de demonic, ci mai degrabă ca absența binelui, ceva ce în mod paradoxal nu este nimic. chiar și răul extrem care a produs Holocaustul ca fiind doar banal (în Eichmann în Ierusalim)”⁶

Moștenirea filozofică a lui Augustin continuă să influențeze teoria critică contemporană prin contribuțiile și moștenitorii acestor figuri din secolul al XX-lea. Văzute dintr-o perspectivă istorică, există trei perspective principale asupra gândirii politice a lui Augustin: în primul rând, Augustinianismul politic; a doua teologie politică augustiniană; și a treia, teoria politică augustiniană.⁷

Thomas Aquinas a fost puternic influențat de Augustin. Pe tema păcatului original, Aquinas a propus o viziune mai optimistă asupra omului decât aceea a lui Augustin, prin faptul că concepția sa lasă la rațiunea, voința și pasiunile omului căzut puterile lor naturale chiar și după cădere, fără “daruri supranaturale”⁸. În timpul scrierilor sale prelagice, Augustin a învățat că vinovăția lui Adam, așa cum a transmis descendenților săi mult mai greu, deși nu distruge, libertatea voinței lor, reformatorii protestanți Martin Luther și Ioan Calvin au afirmat că Păcatul original a distrus complet libertatea a se vedea depravarea totală).⁹

Potrivit lui Leo Ruickbie, argumentele lui Augustin împotriva magiei, diferențiindu-l de miracol, au fost cruciale în lupta Bisericii timpurii împotriva păgânismului și au devenit o teză centrală în denunțarea ulterioară a vrăjitoarelor și vrăjitorilor. Potrivit profesorului Deepak Lal, viziunea lui Augustin asupra orașului ceresc a influențat proiectele și tradițiile seculare ale iluminismului, marxismului, freudianismului și ecofundamentalismului¹⁰. Filozofii postmarchici, Antonio Negri și Michael Hardt, se bazează în mare măsură pe gândirea lui Augustin, în special “Orașul lui Dum-

(continuare în pag. 112)

nezeu", în cartea lor de filosofie politică "Imperiul".

Augustin a influențat mulți teologi și autori moderni precum John Piper. Hannah Arendt, teoretician politic influent în secolul al XX-lea, și-a scris disertația doctorală în filosofie pe Augustine și a continuat să se bazeze pe gândirea sa pe tot parcursul carierei. Ludwig Wittgenstein citează extensiv pe Augustin în Investigații Filosofice pentru abordarea limbajului, atât admirabil, cât și ca partener sparring pentru a-și dezvolta propriile idei, inclusiv un pasaj larg de deschidere al Confesiunilor. Lingviștii contemporani au susținut că Augustin a influențat în mod semnificativ gândul lui Ferdinand de Saussure, care nu a "inventat" disciplina modernă de semiotică, ci a construit mai degrabă cunoașterea aristoteliană și neoplatonistă din Evul Mediu printr-o conexiune augustiniană: constituția teoriei semiotice saussuriene, importanța contribuției gândirii augustiniene (corelată cu cea stoică) a fost de asemenea recunoscută. Saussure nu a făcut altceva decât să reformeze o teorie antică în Europa, în conformitate cu exigențele conceptuale moderne.¹¹

CONCLUZII/APLICAȚII PRACTICE

Lucrarea de față nu aduce neapărat noutăți despre teologia și confesiunile lui Augustin, ci o latură a fiecărui om în parte; zbciumul acestuia îl poate simți tot cel care nu-l cunoaște și-l caută pe Dumnezeu. Același drum îl parcurgem fiecare dintre noi, de aceleași întrebări și probleme ne cramponăm și noi, diferența fiind în interiorizarea specifică oricărei persoane și în intensitate simțirii sale. De câte ori nu ne-am izbit de întrebări care ne îndepartau de adevăratul Dumnezeu, tocmai prin faptul că ținteam spre lucruri prea mărețe? Situăm pe Dumnezeu în locuri aproape inaccesibile și ne plângem că nu putem ajunge până la el, când de fapt el este prezent în pură simplitate și frumusețe a toată creatură.

Pentru Augustin Dumnezeu este esență pură, locul din care provin toate lucrurile create și existente; care spune omului că este cel care este. Pentru el Dumnezeu este frumusețe și bunătate absolută care deține viață, existența și cunoașterea în accepția cea mai înaltă.

Îndragostitul de Dumnezeu va vedea în orice lucru amprenta de neșters a lui Dumnezeu și o va contempla cu dragostea a ceva lăsat ca moștenire. Pentru noi Dumnezeu este, sau ar trebui să fie ca și pentru Augustin, totul.

Capitolul unu a reușit să sintetizeze și să supună criticii acele aspecte teologice (Augustin și Dumnezeu) și comportamentale (viața și opera) ale lui Augustin care au fost observate atât de contemporanii lui cât și de preoți, bazate în totalitate pe Scriptură.

Capitolul doi a reușit să surprindă acele aspecte ale teologiei (concepțiile) care au fost în mare parte tributare gândirii lui oamenii dar și a societății, având o mare influență asupra oamenilor de atunci și de acum, care, de exemplu, a influențat în mod semnificativ gândul lui Ferdinand de Saussure, care nu a "inventat" disciplina modernă de semiotică, ci a construit mai degrabă cunoașterea aristoteliană și neoplatonistă din Evul Mediu printr-o conexiune augustiniană. Acesta este Augustin.

¹ Ionut Lucac, *Conceptul de Dumnezeu in Confesiunile sfantului Augustin*.

² *Conceptul de Dumnezeu in Confesiunile sfantului Augustin*, <http://www.versuri-si-creatii.ro/creatii/i/ionut-lucaci6zuouou/conceptul-de-dumnezeu-in-confesiunile-sfantului-augustin-6zuocnu.html/>

³ Diane Collinson, "Mic Dictionar al Filozofiei Occidentale", Bucuresti, Editura Nemira, 1995, 39-42.

⁴ H. Marrou, "Saint Augustin et la fin de la culture antique", Paris, De Boccard, 1958, 143.

⁵ Horia Matei, "Civilizația Lumii Antice", București, Editura Eminescu, 1983, 96-97.

⁶ Tinder, Glenn; Elshstain, Jean Bethke (1997). "Augustine and the Limits of Politics, by Jean Bethke Elshstain". *American Political Science Review*, 432-433.

⁷ Woo, B. Hoon (2015). "Pilgrim's Progress in Society – Augustine's Political Thought in The City of God". *Political Theology*, 421-441

⁸ Frank L Cross and Elizabeth Livingstone, "The Oxford Dictionary of the Christian Church", Oxford: Oxford University Press. ISBN 0-19-280290-9, 1203.

⁹ Cross, Frank L. and Elizabeth Livingstone, "Morality and Capitalism: Learning from the Past", *The Oxford Dictionary of the Christian Church*, Oxford: Oxford University Press. ISBN 0-19-280290-9, 1200-1204.

¹⁰ Cross, Frank L. and Elizabeth Livingstone, "Morality and Capitalism: Learning from the Past", *The Oxford Dictionary of the Christian Church*, Oxford: Oxford University Press. ISBN 0-19-280290-9, 1205-1207.

¹¹ E. Munteanu, "On the Object-Language / Metalanguage Distinction in Saint Augustine's Works", *De Dialectica and de Magistro*, Humanitas, București, 65.

BIBLIOGRAFIE

Glenn Tinder and Jean Bethke Elshstain. *Augustine and the Limits of Politics*, by Jean Bethke Elshstain. *American Political Science Review*, 1997.

B. Hoon Woo. *Political Theology*. Kosin University, Busan, South Korea, 2005.

Confesiuni Cross, Frank L. and Livingstone, Elizabeth. *The Oxford Dictionary of the Christian Church*, Oxford: Oxford University Press. ISBN 0-19-280290-9, 1205-1207.

Cruceru, Marius David. *Augustin, un amator...* Casa Cărții de Știință. Cluj-Napoca, 2006.

Diane Collinson. *Mic Dictionar al Filozofiei Occidentale*. Bucuresti, Editura Nemira, 1995.

H. Marrou. *Saint Augustin et la fin de la culture antique*. Paris, De Boccard, 1958.

Matei Horia. *Civilizația Lumii Antice*. București, Editura Eminescu, 1983.

Munteanu, E. *De Dialectica and de Magistro*. Humanitas. București, 2003.

Glenn Tinder and Jean Bethke Elshstain. *Augustine and the Limits of Politics*. *American Political Science Review*, 1997.

Surse internet:

Conceptul de Dumnezeu in Confesiunile sfantului Augustin, <http://www.versuri-sicreatii.ro/creatii/i/ionut-lucaci6zuouou/conceptul-de-dumnezeu-in-confesiunile-sfantului-augustin-6zuocnu.html/>. 16 februarie, 2018.

B. Hoon Woo, *Pilgrim's Progress in Society: Augustine's Political Thought*. <http://www.academia.edu/16870779/>. 16 februarie, 2018.

Wikipedia, *De doctrina christiana*. https://en.wikipedia.org/wiki/De_doctrina_christiana. 16 febr, 2018

Wikipedia, *Augustine of Hippo*. https://en.wikipedia.org/wiki/Augustine_of_Hippo#cite_note-178/ 16 februarie, 2018.

Carl E. Olson, *Confesiunile Sf. Augustin și armonia dintre credință și rațiune*. <http://lumea.catholica.ro/2010/10/confesiunile-sf-augustin-si-armonia-dintre-credinta-si-ratiune/>. 16 februarie 2018.

Teofan Mada, Biserica în societate, *Reflecția teologică primară a Fericitului Augustin*.

http://teofanmada.ro/publicatii/patristica/fericitul-augustin/reflectia-teologica-primara-a-fericitului-augustin/#_ftn13/. 16 februarie, 2018.





Denisa CIACLAN

Alergare de cai

Caii mei de aur zboară peste lume,
Peste câmpul verde, peste dealuri mii,
Caii mei sunt liberi, ei ajung la ceruri
Și înfruntă-n lume crunte vijelii.

I-am privit cum zboară, mi-au intrat în vise,
Mi-au intrat în suflet ca într-un castel,
Azi mă mir într-una de-alte lumi promise
În care prințesa l-a găsit pe el.

Să privim, iubite, visurile-n doi,
Cum se împlinesc doar în lumea noastră,
Când afară-i soare, vara e în toi
Și se-arata caii liberi la fereastră.

Oranj

Omul cu cămașă oranj
trecea printre florile argintii,
zâmbetul lui aducea soarele,
luna și stelele
în palma mea.
Frunzeze surâdeau
și totul se învăluia în iubire,
se colora în oranj
și roșu
și albastru melancolic
iar visele zâmbeau.
O, dar asta era demult,
noi am plecat din poveste,
a rămas doar cerul oranj
și un cocon de amintire
unde am închis
povestea de iubire.

Dorință

Voi pleca fără tine-
Valuri mari mă vor duce în larg,
Am să înot fără oprire,
Și voi urca
Pe cel mai înalt catarg,
Mă dezbrac de iubire
Când cel din urmă cântec va suna,
Voi pleca fără tine
Spre a-ți reveni
In ochi,
In făptură
Și-n sânge
Cu toată ființa mea.

Ultima lacrimă

Mamă,
Te-am văzut plângând ultima lacrimă,
În suflet îți fremăta
O iubire cu patimă
Clipele tale zburau,
Nu puteau fi oprite,
Te-aș fi ținut aici
Cu brațe ostenite.
În tăceri m-ai născut
Și-n tăceri ai plecat,
Viața și-a luat alt chip
De atunci, s-a schimbat
De atunci, tac mereu,
Zile trec ca un fum,
Ultima lacrimă
Mi-e în suflet și-acum.

Dor

Merele au gust de ger,
Strugurii mustesc toamnă
Și, din timpul efemer,
Plânge câte-un gând noptatic.

Gustul primului sărut,
Atingerea mâinii tale,
Primul gând care-a durut
Stă ascuns între petale.

Curge raza amintirii,
Timpul nu o poate-opri,
Taie-adânc în vraja firii

Și visând la alte lumi,
Alte blânde galaxii
Ascund tainele iubirii.

Plouă

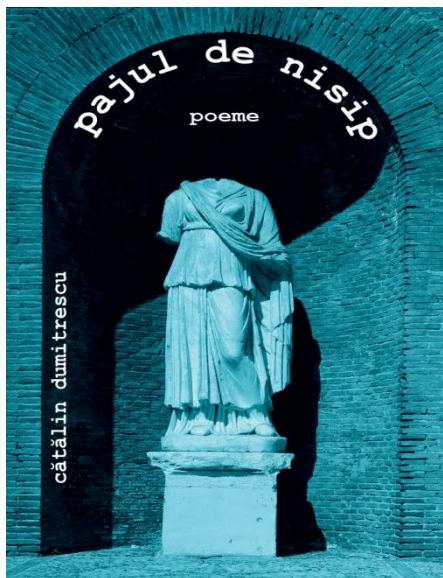
Of, Doamne, plouă ploaia mea
cu bulbuci,
cu picături mari
prin copacii nalți și seculari
și prin florile de catifea.

Globul pământesc stă în ploaie,
apele din matcă-și dau ghes,
plouă pe suflete,
ape curg șiroaie,
plouă-n mine și în univers,

Și, iată, plouă ploaia mea,
din alte lumi mereu vin vești,
prin curcubeu gându-mi zboară,
cu sufletul plin te chem: unde ești?



CĂRȚI SOSITE LA REDACȚIE



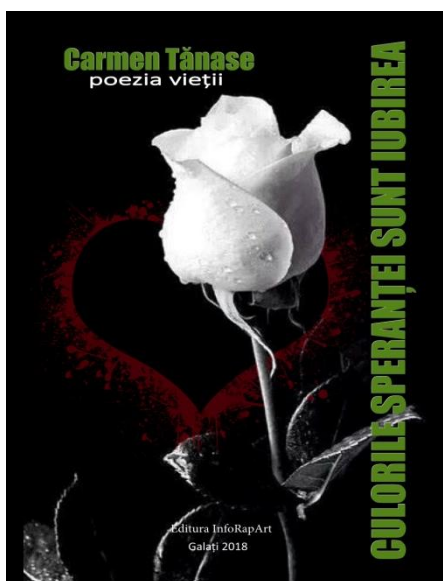
Cătălin Dumitrescu – Pajul de nisip
Editura InfoRapArt, 2018



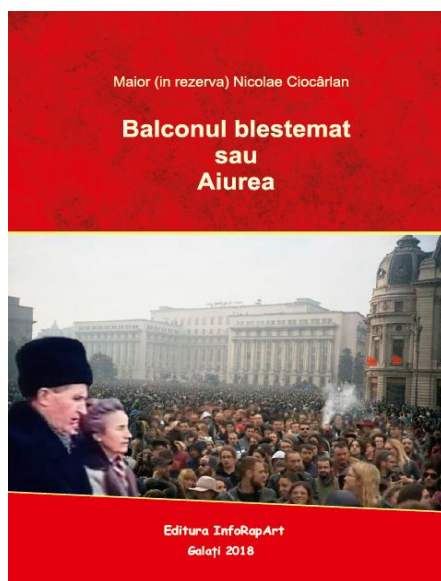
Ana Ardeleanu – Garderoba cu șoapte
Editura InfoRapArt, 2018



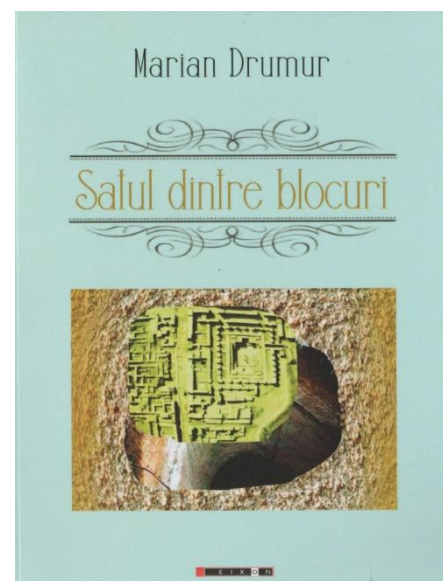
Maria Ieva – Pe urma unei stele
Editura Absolut, 2018



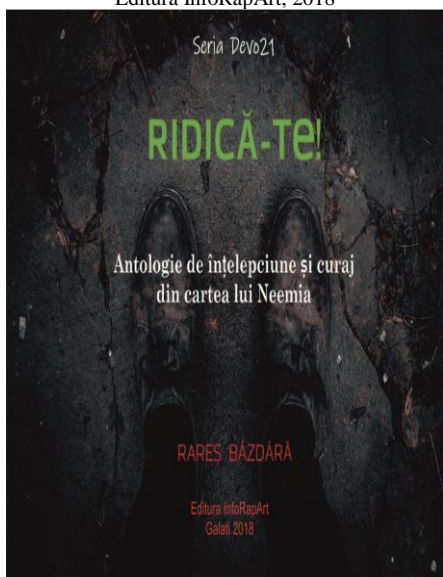
Carmen Tănase – Culorile speranței sunt iubirea
Editura InfoRapArt, 2018



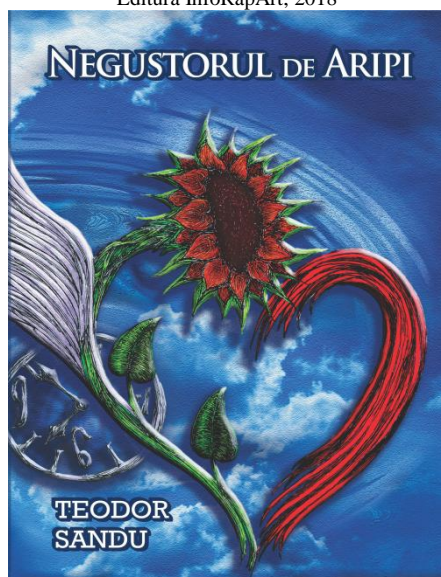
Nicolae Ciocârlan – Balconul blestemat sau Aiurea
Editura InfoRapArt, 2018



Marian Drumur – Satul dintre blocuri...
Editura Eikon, 2018



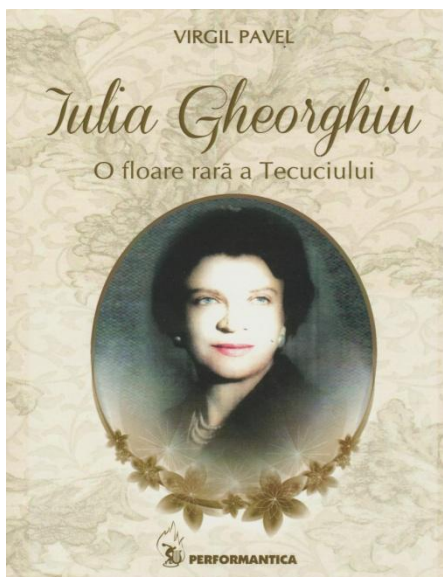
Rareș Băzdăra – Ridică-te!
Editura InfoRapArt, 2018



Teodor Sandu – Negustorul de aripi
Editura Eikon, 2018



Șușu Sanda – Importanța jocului didactic în educarea limbajului copiilor..., Ed. InfoRapArt, 2018

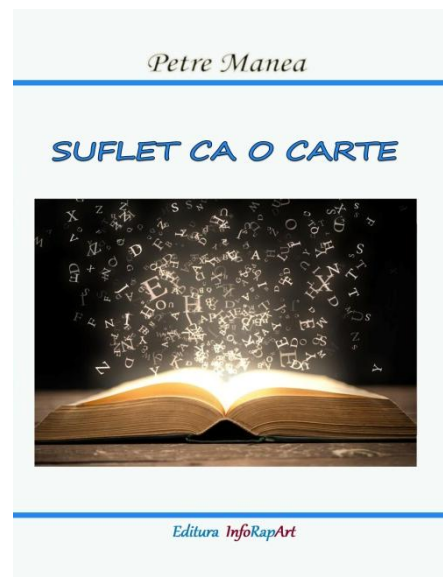


Virgil Pavel – Julia Gheorghiu – o floare rară a Tecuciului, Editura Performantica, 2018

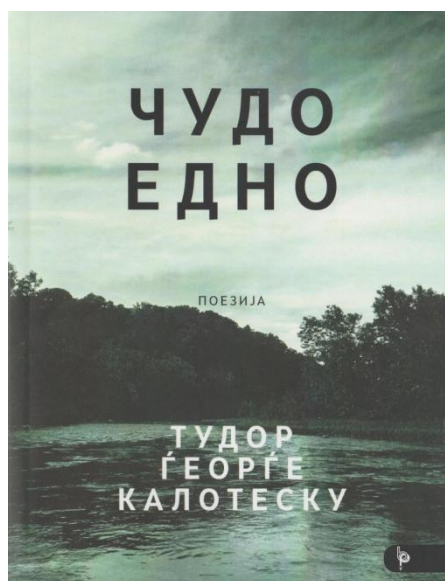
CĂRȚI SOSITE LA REDACȚIE



Viorel Darie – Ecouri de mandolină Editura InfoRapArt, 2018



Petre Manea – Sufler ca o carte Editura InfoRapArt, 2018



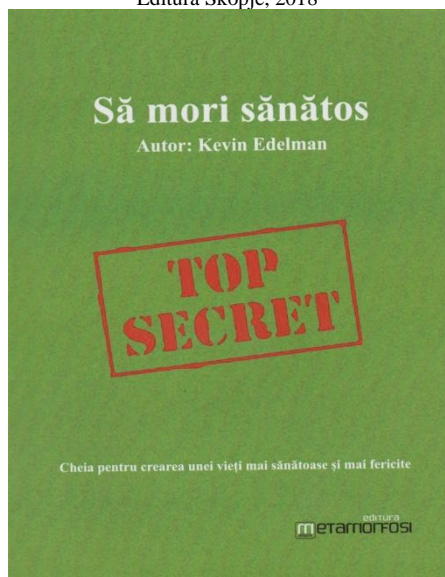
Tudor Gheorghe Calotescu – O minune Editura Skopje, 2018



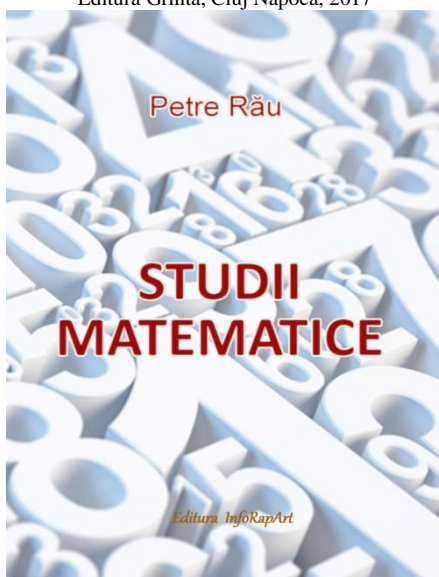
Tudor Gheorghe Calotescu – Poeții nu știu să moară Editura Grinta, Cluj Napoca, 2017



Sebastian Golmoz – Buze-n templul dimineții Editura Princeps Multimedia, 2018



Kevin Edelman – Să mori sănătos Editura Metamorfosi, 2017



Petre Rău – Studii matematice Editura InfoRapArt, 2018



Chirică Octavian – Suprapunerea conversiilor la predicția seismică semiscurtă, Ed. InfoRapArt, 2018

BOEMA

apler

www.boema.inforapart.ro